

NOTICES
OF
S A N S K R I T M S S.
SECOND SERIES

BY
MAHĀMAHOPĀDHYAYA HARAPRASĀDA ŚĀSTRĪ,
M.A., F.A.S.B.,
Vice-President, Asiatic Society of Bengal.

PUBLISHED
UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF
BENGAL
VOLUME IV.

CALCUTTA:
BAPTIST MISSION PRESS.
1911.

PREFACE

This volume contains Notices of 359 MSS, examined in Private Libraries in Bengal, Behar and at Benares. The MSS. belong to various branches of Sanskrit literature; an analysis of these works is given below:—

Īedas—Bengal is not famous for its Vedic literature. But the present volume contains notices of a number of Vedic works chiefly from Benares.

Āitareya-bhāṣya-riṣanapada-ryakhyantam (48), by an anonymous author, gives the explanation of difficult terms in the *Āitareya Bhāṣya* of Sāyanācārya.

Ukhāsambharanākāṇḍa-bhāṣyam. The sixth book of Śatapatha Brāhmaṇa, is called the Ukhāsambharanākāṇḍa. No. 49 is a commentary on it by Sāyana.

Pitrmedha-Bhāṣyam (No. 159). Dr. Caland has published the Pitrmedha portions of the Āpastamba sūtras, the Hiranyakesi sūtras, the Bhāradvāja sūtras. From the extracts here given, it is difficult to say to what sūtra the bhāṣya belongs.

Pratihāra-sūtra-bhāṣya (162) by Varadarāja, son of Vamanācārya, grandson of Ananta Nārāyaṇa, belonging to the *Usika gotra*. The *sūtra* belongs to the *Sāmaveda*. The author wrote a *vṛtti* on the *Ārṣeyakalpa* too. He consulted *Brāhmaṇas*, *Sūtras*, *Nidānas*, *Upaśrāntas* and their commentaries.

Praisyādhyāya (177). This work belongs to the *Rgveda*. It contains four chapters: the first is called Praisyādhyāya, the second Nivītādhyāya, the third Kuntāpādhyāya, and the fourth Puroyugadhyāya.

Kṣudra-sūtra (69) belongs to the *Sāmaveda*. See I.O. 45B. *Kuṣmāṇḍahoma* or *Kuṣmāṇḍa-mantra-ryākhyā* (61) is a commentary by Sāyanācārya on the third, fourth, fifth and sixth *anuvākas* of the second *prapāṭhaka* of the *Taittirya-*

raṅḡaka. The present MS. contains the commentary on the seventh *annṛka* on the *kuṣmāṇḍa* homa too. The word *kuṣmāṇḍa* does not mean pumpkin gourd, but a number of mantras in the *Taittirīyārāṅḡaka*.

Chandoga-ryākaraṇa-sūtrāṇi (43) is a work on *Śikṣā* in which Śākatayana has been quoted as an authority. The work has been placed after 3, thus the alphabetical order has been broken.

Kratuvratnāmālā (68), see Ulwar 178 and Stein 14.

Cayanapradīpa (84), by Nṛsiṅha Vājapeyi, is a work on kindling the sacrificial fire.

Trikāṇḍamaṇḍana-bhāṣyam (116) is an anonymous commentary on *Trikāṇḍamaṇḍana* by Bhāskaramiśra, the son of Kunāra-svāmin.

Sādhārāṇapadārtha-tattra-dīpana (831), by Vāsudeva, the son of Śrīpati Dvivedin, enumerates the objects that are common to all Vedic sacrifices.

Agnimārutaśāstra-kṛpti (2) gives the use of the hymns to the divinities, Agni and Marut, in the Vedic sacrifices. The hymns are chanted by the *Udgātṛ* priest.

Upākarmaprayoga (41) gives rules for the complete recital of a Brāhmaṇa's own Śākhā from the Full-moon Day of the month of Śrāvapa.

Ekāgnikāṇḍa-mantra-ryākhya (44), by Miśra Haradatta Śrī, explains the mantras of the *Ekāgnikāṇḍa* of the Śatapatha Brāhmaṇa.

Jyotiṣṭomavihāraṅkārikā (98) with a commentary (99) on it, by Śāradānanda Yajvā, the student of Devayājñika, gives directions for the erection of a pandal for the performance of the Jyotiṣṭoma sacrifice. The work belongs to the Āpastamba school of the Black Yājurveda.

Dvitiyaśyēnaprayogaṅkārikā (130) and *Dvitiyaśyēnopādhanakārikā* (131) gives Kārikās for the preparation of the altar and kindling the fire in the *Śyēnayāga*.

Sāyamprātarhomoprayoga (335) gives directions for the performance of both the morning and the evening sacrifices.

SMṚTI (BAUDHĀYANA).

Baudhāyana Dharmapraśna (134) contains the *Dharma* or *Samayācarika-sūtras* for the use of the Brāhmaṇas of the *Bodhāyana-Śākhā* of the Black *Yajurveda*.

Baudhāyana-sūtra vṛtti (181) The MS. contains the chapter on *Darśa* and *Paurṇamāsa* alone. This is the same as in Rajendralāla No. 152. Burnell, in p. 19 A, attributes this work to Mahādēva-Vājapeyīn.

Baudhāyana Kalpa, by Śūganācārya, who held the same office as Śāyanācārya, is described under No. 180. It appears to be a commentary on the *Śrauta-sūtras* of Baudhāyana. The MS. under notice comes to the end of the 17th *prasa*.

SMṚTI (ĀPASTAMBA).

Āpastamba-dṛśitasakārikā (132) is a metrical work on the construction of the altar in the form of a hawk with two thousand bricks.

Kapardi-kārikā (14) is a metrical work according to the interpretation, by Kapardi Svāmi, on *Āpastamba sūtras*. The MS. comes to the end of the 20th *paṭala*.

Paribhāṣā-sūtra-bhāṣyam, by Kapardi Svāmin (155), contains the commentary only on the technical rules of the *Āpastamba Kalpasūtras*.

SMṚTI (SĀṆKHYĀYANA).

Sāṅkhyāyana-sūtra-bhāṣya (294) is a *Bhāṣya* commentary on the *Sāṅkhyāyana Śrauta-sūtra* of the *Rgveda*.

ŚAUNAKA.

Tricakalpapaṇḍhati (118), by Vaidyanātha, is a liturgical work on the *Trica* ceremony, according to the *Śaunaka-śākhā* of the *Rgveda*.

SMṚTI (NIBANDHA).

Ahalyākāmadhenu (24) is a modern law-book by Keśava, dedicated to Ahalyā, the wife of Khaṇḍe Rāva, the son of Mal-

lāri Rāv; the first ruler of the Holkar family. She reigned for about 20 years about the end of the 18th century: the chapters are called *vatsas* or calves.

Acārīsāra (27), a part of *Gadādhara-padādhiti* compiled about the beginning of the 18th century in Uḍḍisya, by Gadādhara, the Gurm of the Khurdā Rājā. The work has been in course of publication in the *Bibl. Ind.* The author belonged to an illustrious family of many learned Paṇḍitas. He was the son of Nīlāmbara, the son of Kṛṣṇa, the younger brother of Haladhara, and the spiritual preceptor of Rājā Harekrṣṇa. Nīlāmbara is stated to have been a man of extensive learning, and the recipient of the highest honors from his royal disciple. His brother Yameśvara, too, was a great man.

Nityācāra (145), by Vidyākara Vajapeyī, the son of Śāmbhukara, is a work on the daily duties of a follower of the White Yajurveda, their atonements for crimes and the duties of the Vaiṣṇavas. This is a compilation for the Brāhmaṇas of Uḍḍisya, made during the 14th century. Printed in the *Bibl. Ind.* series, 1903, under the name of *Nityācārapadādhiti*.

Nityācārapadādhiti (146), by Gopālānanda, is a book written in the interests of the Sāmavedin Brāhmaṇas. It belongs to the same country as above.

Nirṇayāṃgīta (147) by Allādanātha, the son of Siddha Lakṣmaṇa, is a treatise for the determination of proper times for the Śrauta and other sacrifices, written at the request of Sūryasena, to whom the book is attributed by Dr. Rājendralāla in No. 1707. The MSS. examined by Dr. Rājendralāla and myself are defective in the introductory verses. But the MS. described by Eggehung (*I.O. Catal.*, p. 1913) seems to be nearly complete. In his description the following genealogy of his patron is found:—

Svarūpa Chauhan had a son named Karpadeva. His son was Uddharana who made a great name at Delhi, and obtained from the King of Delhi a town named Ekacakrā on the Yamunā. His sons were Sūryasena alias Gopinārāyaṇa,

and Pratāpsena, who were joint proprietors of Ekacakrā. Sūryasena's son was Devasena. Sūryasena asked Allāḍa-nātha to write a book in his name. The works consulted are :—

Manusmṛiti, Viṣṇu, Parasara, Āpastamba, Mitākṣarā, Aparārka, Arṇava, Pārijāta, Smṛtyarthasāra, Smṛtican-drikā, Matsyapurāṇa, Kūrma°, Varāha°, Vāmana°, Viṣṇu°, Mārkaṇdeya° and Bhaviṣya°, the Parisiṣṭa of Hemādri, Gṛhyaparīṣiṣṭa of Ananta Bhaṭṭa, Kālādarsa, Cintāmaṇi, Tridandi, Kṛtya-kalpataṛu, Sakalapurāṇa-samuccaya, Durgot-sava, Rāmakaṇṭhika, Saṃvatsaraṇapradīpa, Bhojarāja's works, Devadāsa's works, Rūpanārāyaṇa's works, Mahādeva's work, Vidyābhaṭṭapadhdhātī, and Viśvarūpa-nibandha.

Eggeling says that the work is quoted in Nirṇayadīpikā, dated 1518 A.D. The work was written at a time when the small kingdom of Delhi, founded by the Syāids and taken from them by the Lodis, was torn by dissensions among the noble men of the land. Several of the Hindu chiefs founded semi-independent principalities : among the founders of these may be mentioned Madanapāla of Kāṣṭhā, patron of the author of Pārijāta ; Madana Sūha, the patron of the authors of Madana-Ratna-pradīpa. Uddharana of Ekacakrā, the father of Sūryasena, also appears to have been one of the number.

Saroja-sundara (325) is a work on Smṛti, for which see Ulwar 1537, Extr. 370. Aufrecht says that the author's name, Sarojasundara, is an invention of Peterson. Oudh III, 16 attributes the authorship of *Saroja-sundara* to Kṛṣṇa Bhaṭṭa.

Divyasiṃha-kārikā (128). Divyasiṃha is said to have written two works entitled *Kāla-dīpa* and *Śrāddha-dīpa*. The present work is simply a versified abstract of these two works. Divyasiṃha was a Vidyā Brāhmaṇa belonging to the *Vālsyā-gana-gotra*. He says that this work is written for *सोपनिषद्* that is, for his own recapitulation.

There are two works on *Kṛ* or ceremonial rites,

namely, *Kṛtyapaddhati* (62) and *Kṛtyapradīpā* (63). The first is by Yādvācārya, and the second by Vācaspati Miśra.

There are three works on *Tithis*, namely, (1) *Tithīnirṇaya* (108) by Bhaṭṭoji *Dakṣiṇa*, the son of Lakṣmidhara, (2) *Tithīnirṇaya* (109) by Vaidyanātha who follows the findings of Viṣṇuānandavara, Ananta Bhaṭṭa, and Bhojadeva, and (3) *Tithīnirṇaya* (110) by Ramāpati Siddhānta.

There are two works on *Dāna*, making gifts, namely, (1) *Dānapāradhā* (121) by Yogisvara, the minister of Nihṣaṅkabhānu, the Gaṇapati king of Uḍḍiyā, and (11) *Dāna-ratna-pradīpikā* (122) by Candracūḍa.

There are eight works on *Prāyaścitta* or atonement, of which the most important work is *Saṃpraprāyaścitta* (326), which treats of the rites preliminary to all sorts of *Prāyaścittas*. *Prāyaścitta-kutuhala* (170) is by Raghunātha, who follows the findings of Ananta. The present work contains *Prāyaścitta* for transgressing the rules of *Śmṛti* only. Raghunātha apparently had another work for transgressing the rules of *Śruti*. The MS. described seems to contain the second chapter only. *Prāyaścittapradīpa* (171) follows the school of Bauddhāyana and treats of *Prāyaścittas* for transgressing the rules of *Śrauta* sacrifices. *Prāyaścitta-ratna* (172) by Vāsudeva Tripāṭhi treats of all sorts of *Prāyaścittas*. *Prāyaścitta-śata-draṇ* (173) by Bhāskara follows the school of Āpastamba, and the interpretation of Dhṛtasvāmī, as well as the *Vṛtti* commentary of his father on the *Āpastamba sūtras*. His father is described simply as Ārya. As the work in 200 verses appears from the opening verse to be a work on the *Śrauta prāyaścitta*, and as the only *Vṛtti* commentary mentioned by Aufrecht to the *Āpastamba Śrauta sūtra* is *Prayoga-vṛtti* by Tālavṛta nivāsin, Bhāskara may be his son. A commentary on the above is *Prāyaścittapradīpikā* (174), for which see Bk. 320. *Prāyaścittaśata-draṇ* (175) is another work of the same name and of the same school, to which a commentary by Vāṅkaṭeṣa Vāṇapeyī is given in No. 176.

On *Śuddhi* or purification there are three works: *Śuddhi-candrika* (301), by Kālidāsa, which has a commentary by Dhanañjaya, noticed under No. 302, and another by Dāsacayana Vājapecyī (303). All the authors are Udiyā Brāhmaṇas.

On *Śrāddha* there are three works: namely, (1) *Śrāddha-dīpa* (306), by Divyaśiṃha Mahāpātra of the Vatsagotra; (2) *Ṣoḍaśī* (313), a short work giving directions for offering funeral cakes to one's ancestors with their dependents, on the sides of both his father and his mother; (3) *Ṣoḍaśī parīkārīkā* (314) is a longer work connected with the above.

Anuṣṭhāna-puddhaṭī (12) is a work on the daily duties in the fourth stage of a Brahmin's life. It is attributed to Trotakācārya or Hastāmālaka, a pupil of Śaṅkarācārya. In the prose Col. it is attributed to Trotakācārya. But the verse following says that the kārīkās are by Hastāmālaka. Either the two authors must be the same or the present work should be *Kārīkās* on the *Puddhaṭī* and not the *Pad-dhaṭī* itself.

There are three works on the worship of images of different deities. (1) *Gaṇeśācāra-candrikā* (73) by Dāmodara, the disciple of Sarveśvara. It is an important work and perhaps the only one on the *Smṛti* of *Gaṇapāṭas* or the worshippers of *Gaṇeśa*. (2) *Durgotsava-candrikā* (121) by Rāmacandra Gajapati, a king of Uḍisya, who follows *Īśāna-saṃhita*, *Kālīkāpurāṇa*, *Rudrayāmala*, and *Saṃmohanatantra* in giving directions for the worship of Durgā in autumn. (3) *Dolātattvāmrta* (128), by Kṛṣṇanātha Nyāyapañcānaṇa, gives the text on which the *Dolayātrā* or the swinging ceremony of Kṛṣṇa is based.

Ahnikā-candrodaya (38), by Viṣṇu Śarmā, the son of Yajñatattvadhikṣita, treats of the daily duties according to the *Madhyandina Śākhā* of the white *Yajurveda*.

Saṃkrānticandrikā (316), by Rājakṛṣṇa, treats of the religious ceremonies to be performed on the Saṃkrānti day, that is, on the day the sun passes from one sign of the Zodiac to another.

Sāṅkṣya-tattra-dīpa (836) by Vāsudeva, the son of Śripati and the younger brother of Mādhava, relates to the ceremony by which a *sāṅkṣya* or a superintending priest is appointed in any *Śrauta* ceremony.

Vaiṣṇavādharma-saṃpradāya (285) gives the duties of the Vaiṣṇava sect.

Three works relate to the few Vedic ceremonies which are ordinarily performed at the present day. (1) *Nityahoma Kārikā* (114), by Balarāma, treats of the daily libation of clarified butter to the fire, for a Brāhmaṇa who keeps up the fire. *Vātsradeva-calī* (284) is authoritative to a Brāhmaṇa belonging to the *Kaṭhomasakha* of the *Sāmaveda*. The offering to all the gods (*Viśve devas*) atones for the sins for maintaining five places, *Pañca Śmāṇā* in the house, where animals may perish. (3) *Yaparidhivireka* (226), by Kṛṣṇarāma Sārva-bhauma, treats of the sacrificial stakes at which animals are tied, their measurement, the wood of which they are to be made, their consecration, and so on.

Malamāsā vicāra (210), by Bhagiratha Miśra, who seems to have written a complete code of *Smṛti* entitled *Vicāra-darpaṇa*. The present MS. contains only one treatise of that code, namely, that on intercalary months.

Mahāpravara-bhūṣyam (211), by Bhāskara Sūri, is a commentary on some work on *Gotra* and *Pravara* which begins: *अथसुरसि दधानं* ।

DARŚNAM (NYAYAH.)

Anumāna-dīdhitiyāṅgyā, by Jagadīśa, (11) commences from the beginning of the chapter entitled *Sāmanyānirukti* to the end of the *Anumānakhaṇḍa*, and not to the end of the chapter of *Vādhā*, as my Paṇḍita reports. It is commonly said that Ragunātha Śiromaṇi commented upon the *Tattva-cintāmaṇi* to the end of the chapter on *Vādhā* and that Jagadīśa simply followed him. But the fact is that Śiromaṇi commented upon the whole of the *Anumānakhaṇḍa*. But his commentary after *Vādhā* is a very short one. And so Jaga-

dīśa's commentary on this, too, is short. The present MS. goes to the end of his commentary.

Arayaṭippaṇṇi (No. 20), by Jagadīśa, contains his commentary on Raghunātha Śiromaṇi's *Dadhiti* commentary on the chapter on *Araya* of *Tattracintāmaṇi*.

Dravyasāra-saṃgraha, by Raghudeva (129), is a short treatise explaining the categories of the amalgamated Nyāya-vaiśeṣika system of Navadvīpa. Raghudeva was a pupil of Harirāma Taṅkavagīśa. His own title was Nyāyālaṃkāra. He was a later contemporary of Jagadīśa and flourished in the beginning of the 18th century. Babu Kāṇḍicaṇḍra Rāṇḍi mentions many commentaries by him, but *Dravyasāra-saṃgraha* is not in the list.

Narṇanīrmaṇam (138) by the same Raghudeva Nyāyālaṃkāra is a short summary of the substance of the various commentaries, specially of the commentary *Gūḍhārthatatradīpikā* by himself, on the *Anumānakhaṇḍa* of the *Tattracintāmaṇi*. Stem doubts whether the name of the work is *Narṇanīrmaṇam*. He also is not certain what book on *Anumāna* it comments upon. Raghudeva certainly comments upon the *Anumānakhaṇḍa* of the *Tattracintāmaṇi*. As regards the name I suspect this is *Gūḍhārthatatradīpikā*.

Nyāyaśāstra-pradīpa (149) by Bhaṭṭācārya (by which title Gadādhara Bhaṭṭācārya of Nadia is generally known) treats of the logical analysis of sentences which forms the subject of the 4th book, *Śabdakhaṇḍa* of *Tattracintāmaṇi*.

Parāmarśadadhīṭīkā, by Gadādhara Bhaṭṭācārya (152), is a commentary on Raghunātha Śiromaṇi's commentary on the chapter of *Parāmarśa* in the *Anumāna-khaṇḍa* of the *Tattracintāmaṇi*.

Vātsyāyana-bhāṣyānūryākhyā (263), by Gaṅgādhara Kavirāja of Murshidabad, composed in Saka or B.S. 1292, that is, twenty five years ago, is a commentary on the Bhāṣya commentary of Vātsyāyana on the Nyāyasūtras of Gotama.

Śabdamaṇiprakāśa (287), by Gopinātha, is a commentary on the 4th part or *Śabdakhaṇḍa* of the *Tattracintāmaṇi*. In

the opening verse the author's name is given as Gopīnātha. In the Colophon, however, he is styled Harihara Bhaṭṭācārya. Under the circumstance the authority of the Colophon is of no value.

Sabdamaniprakāśa, by Haridāsa Nyāyālaṃkāra (288), is another commentary on the same. The author is said to have been a pupil of Vāsudeva Śārvabhauma, the founder of the Navadvīpa school. So he must have flourished early in the 16th century.

Śaśadharaṭippanam, by Guṇaratna Gaṇi (293), is a commentary on Śaśadhara's Nyāyasiddhānta Dīpa or Nyāyaratna-prakarana, recently printed at Benares.

Bhāṣyabhāraprakāśa (208), written by Gopīnātha and copied by Śrinivāsa, appears to be a commentary on Prasastapāda's *Bhāṣya* commentary on the *Vaiśeṣika-sūtra*. Aufrecht knows of no commentary on the *Prasastapādabhāṣya*.

VEDĀNTA DARŚANAM.

Isārāsyabhāṣyaṭippanam (89) is a commentary on Śaṅkara's *Bhāṣya* commentary on *Isopaniṣad* by one who styles himself Prakāṭārtha-kāra.

Kāthakopaniṣadbhāṣya ṭippanam (54) is an anonymous commentary on Śaṅkara's *Bhāṣya* commentary on the *Kāthopaniṣad*.

Kṛṣṇatāpanīyopaniṣad (64 and 65) is unknown to Aufrecht and to Schrader, though its *Upikā* commentary by Nārāyaṇa is known. The two MSS. complete the work in two parts, *Parra* (65) and *Uttara* (64).

Keneṣita-Vākya-Bhāṣya-Tippanam (66) contains notes on Śaṅkara's *Bhāṣya* commentary on the *Upaniṣad*. The author says that Śaṅkara was not satisfied by a *Bhāṣya* commenting on each word of the *Upaniṣad*. Anonymous.

Gopālātāpanībhāṣyam (77) by Viśveśvara has not hitherto been described properly.

Talarakāropaniṣadbhā ṣaṭippanam (106) is an anonymous.

mous commentary on the Bhāṣya of Śaṅkarācārya on *Kenopaniṣad*.

Taittirīyaka-bhāṣyaṭīkā (114) is a commentary by Prakāṭārthakāra on Śaṅkara's Bhāṣya commentary on *Taittirīyopaniṣad*.

Praśnopaniṣad-Bhāṣya-Ṭīkā (169), by Nārāyaṇendra Sarasvatī, a disciple of Jñānendra Guru, a disciple of Kaivalyendra, is a commentary on Śaṅkara's Bhāṣya commentary on *Praśnopaniṣad*.

Brahmopaniṣad-ryakhyā entitled *Kṛṣṇatattvapṛākāśikā* (185) by Kesava Kāsmirī, a writer of the Nimbārka school, is a commentary on *Brahmopaniṣad*.

Vārāṇṣyopaniṣad-Bhāṣyam (261), by Sāyanācārya, is a part of his Bhāṣya on the *Taittirīyavārāṇṣyaka*, namely, the 8th and 9th *prapāṭhaka* of which Rajendralāla publishes no commentary in his edition of the *Taittirīya Aranyaka*.

Sāṅhitopaniṣad-Bhāṣyam, by Mādhavācārya (329), is a part of his commentary on the *Taittirīyopaniṣad*, namely, that of the seventh *prapāṭhaka* in twelve *Amurākas*. Of this *Prapāṭhaka*, too, Rajendralāla publishes no commentary. The commentary is also called *Śikṣābhāṣya*. Nos. 329 and 264 notice a complete commentary by Sāyanācārya on the *Taittirīyopaniṣad*.

Mahārākyaṇirṇaya (215), anonymous, contains dissertations on the twelve great sayings from the Upaniṣads.

ADVAITAVĀDA (VEDĀNTADARSANAM).

Brahmāṇṣa-rarṣiṇī (No. 184), by Dharmabhaṭṭa, is a new commentary on the *Brahmaṇṣtras*, of the *Advaita* school.

Vākyavṛttiṭīkā (262) is a commentary on Śaṅkarācārya's *Vākyavṛtti*. It is the same work as noticed in Rajendralāl 1384, in which the commentator's name is given as Ānanda-tīrtha.

Vivaraṇa tattraṣippanam (268), by Akhaṇḍa Muni, the disciple of Akhaṇḍānubhūti, is a commentary on the *Vartika* commentary by Sureśvara on the *Śārvaka-bhāṣya*.

Śāṭṭrakanyāyarakṣā (śikṣā) māṇi, by Appaya Dikṣita (No. 295), is a commentary by Appayadikṣita on the *Śāṭṭra-kabhāṣya*.

Śaṅkṣepasāṭṭrakavyākhyānam, entitled *Siddhāntadīpa*, by Viśvaveda (317), is a commentary on *Śaṅkṣepasāṭṭraka* by Sarvajñātman. *Śaṅkṣepasāṭṭraka-subodhinī* (318), by Puruṣottama Miśra, is also a commentary on the same work. Viśvaveda's commentary on *Śaṅkṣepasāṭṭraka* seems to have been the first commentary on the work, as Rāmatīrtha whose commentary is described by Eggelein in pp. 712-13, had the *Siddhāntadīpa* before him, and as the commentator of 318 was a pupil of Rāmatīrtha and followed him in his commentary.

Siddhānta-Ratnawali, by Agreṣit Balabhadra Miśra (342), is a short treatise on the *Advaita* system of the Vedānta philosophy.

Manana Girantha (208), in sixteen varṇakas, is a work in praise of *Vairāgya*. The work commences with an obeisance to Vāsudeva Yati and has, as the first śloka, the usual *maṅgalācāraṇam* of Sāyanācārya वागीशायः सुमनसः etc. All notices of this work are unsatisfactory.

Rāma-Ratnākaraṭīkā (236), by Mahāmudgala, is a commentary on a work entitled *Rāma-Ratnakara*. A work of the same name by Madhuvrata is mentioned by Aufrecht in p. 518 as coming from Oudh, a province noted for Rāma-cult. From the extracts given under this number, the work has a strong Advaita-tendency representing Rāma as the Brahman.

Nṛsiṃhāsarma is a well-known and voluminous writer of the *Advaita* School, and his *Advaita-Ratnakosa* is a well-known work. The present volume contains the description of an incomplete and dilapidated manuscript of a commentary on the work, under No. 7. The author's name is lost by a lacuna. His Guru's name is Kṛṣṇānanda, and he makes his obeisance to Mahesvarāṇandatīrtha, Śaṅkara and Śaṅkarānanda. This is a different commentary from that by Agnihotra mentioned by Hultzsch in his Extract No. 500.

Ātmajñānopadeśatīkā (29), by Ānanda Giri, is a commentary on a certain short treatise entitled *Ātmajñāna*, attributed to Śaṅkarācārya, beginning with the word "ATMA." This is different from *Ātmabodha* which begins with TATVAM.

Pratyakṣatattvarīkṣatīkā (163) is a commentary entitled *Padadīpikā*, on the *Anukramanika* chapter of the *Pañcadāsī*. *Pañcadāsī* has been several times printed in Calcutta.

Śatpadīmanājari (310), by Śaṅkaranandatīrtha, the disciple of Śivanārāyaṇānandatīrtha, is already noticed by Dr. Mitra under No. 2849.

Ātmajñānatīkā (31) is the same as described by Dr. Mitra under 1677 and in I.O. Cat., p. 736A. Rājendra Lāla, from the colophon in his manuscript, attributes it to Madhusūdana, and Eggeling, from the colophon in his manuscript, attributes it to Śaṅkarācārya himself. But Eggeling is evidently wrong, for the commentary begins thus after the *Māṅgalācaranā*:—तत्र भगवान् भगवत्पादार्थः, etc. Śaṅkarācārya would never call himself a *bhagavān*. The *Māṅgalācaranā* is an obeisance to Rāmacandra, which also goes against his theory.

Ātmavivṛṇāṇasandhanam (32), by Gopinātha Vājapeyī, the son of Jagannātha Dīkṣita, is an independent treatise on the exposition of the sentence 'Tattvamasi.' *Arṇṇīpala* (36) by Ānandatīrtha is unknown to Aufrecht. It is an independent treatise on the Vedānta, in which he seems to recapitulate, on the lines of Śaṅkarācārya, the teaching of *Bhṛguvettī*.

Tripurā (117), attributed to Śaṅkarācārya, and its *tīkā* (118), by Ānandagiri, a disciple of Suddhānanda, are unknown to Aufrecht. The Text is divided into three parts called Pura and goes over all the topics of Vedānta in a very systematic fashion.

Nāgamaṅgalamālīkā (135), by Appaya Dīkṣita, appears to be a work of the Advaita School of Vedānta. It is called वर्त्मसतस्र, which should be corrected into *Caturmalasāra* (Hultzsch No. 1510), *Caturmata* meaning all the four Advaita Schools.

RĀMANUJA-VEDĀNTA.

Adhṛātmacintāmaṇi (8) in eight leaves and in 170 slokas, contains both the text and the commentary, without leaving any clue to distinguish the one from the other. From the statement in the Benares Sanskrit College Catalogue published at Allahabad, in page 407, we know the text begins with the verse *आत्मा न देवो न नरः* (p. 7, line 4) and ends with *परिविक्तन् भवेत् सुखं* (p. 7, line 11); while the commencement of the commentary is not to be found on the Benares Manuscript as the first leaf is lost. But it ends with *अनुसंसार-पोतकम्*. Under the circumstances the inference is irresistible that the commentary begins with *नमोऽस्त्वस्मद्गुरुभ्यश्च*, that is, the second verse in the MS. under notice, and the first verse *सुन्दरजामाढ्युनेः* ending with *अनुसंसारपोतकम्* should go at the end of the commentary. *Sundara jāmāṭr* and *Saumya-jāmāṭr* is one and the same person, and not different persons as stated by Hall in p. 112. Oppert says that the Text is by *Saumya-jāmāṭr* and it has a commentary by *Nārāyaṇa*. The commentator, whoever he may be, makes obeisance to *Rāmānuja*, *Yāmuna*, *Rāmanisra*, *Nāthamuni*, *Āḍyakulanāṭha*, *Sāthā-vairi*, *Senādhipati*, *Jagannāṭhā*, *Śrīdhara*, as the succession of his Gurus.

The same school of Vedānta has a short work by *Parāśara Bhaṭṭācārya*, in praise of *Rāmānuja*, in eight verses, explaining the eight-lettered formula ॐ नमो वासुदेवाय. It is entitled *Aṣṭasloki*. *Kathavate* mentions of a commentary on this work by *Śrinivāsa*, a well-known author of this school. *Aṣṭasloki-vyākhyā* (No. 23) is a commentary on *Parāśara*'s work by *Govindārya*, a pupil of *Śāthāri*. *Govinda* describes himself as *Raṣikakulendu* and follows the traditional interpretation, acknowledging his obligations to *Nāthamuni* and other ancient writers.

Toṭādrimaṭhaṣṭha-guru-paramparā (115) gives the following succession of Gurus in the *Toṭādrimaṭha* :—

Rāmānuja, *Parāṅkuṣadāsa*, *Yāmunamuni*, *Rāmanisra*, *Puṇḍarikākṣa*, *Nāthamuni*, *Sāthakopa*, *Viṣvaksena*, *Śrī*, *Śrīd-*

hara. With Yāmuna is connected Lakṣmaṇayogi, with Śrī Rangesa, with Śaṭharipu Saumyajāmāṭṭr.

Bhāradrāja Saṅghita and its commentary under No. 197 are both written in the interests of the sect. •

Viśiṣṭādrāitarījaya-rada (270), by Narahari, the son of Rāghava, is a polemical work for the establishment of the truth of Rāmānuja's interpretation, as against that of the *Advaita* School.

An incomplete MS. of *Nṛuta-prakāśikā* is described under No. (307). It is a commentary on the Bhāṣya-commentary of Rāmānuja.

Sucetrīta-Rakṣā (319), by Veṅkaṭeśa, is an independent work of the Rāmānuja School for marking the body with the forms of Viṣṇu's disc, etc.

Kārikādarpaṇa, by Varada Kavi (55), is a work on the Rāmānuja system of philosophy in 4 parts. In the 4th part the sampradāya or the succession of teachers is treated of. The author is a son of Śrīnivāsa and a grandson of Varada. His elder brother was Sundarācārya who was his teacher also. The work is an exposition of Rāhasyatrayasāra by Veṅkaṭācārya. Rāhasyatraya is said to be a *mokṣa-sāstra*.

VALLABHA'S SCHOOL OF VEDĀNTA.

Anubhāṣya-rivaraṇam (5, 6), by Giridhāri, the son of Gopāla, contains a commentary on the first and the second pāda of the first adhyāya of Vallabha's commentary on the *Brahmasūtras*.

Brahmasūtra-vṛtti (182) is also a commentary on the *Brahmasūtras* in accordance with the teachings of Vallabha.

The three works on *Bhakti* (Nos. 188, 189 and 190) belong to this school of Vedānta-vaishnavism. The first attempts to establish the validity of the doctrine of *Bhakti*; the second attempts to construct a system of the Viṣṇu worship from the theory of Vedānta as expounded by Vallabha; and the third is a hymn to Kṛṣṇa by Viṭṭhala according to

the same theory. *Bhagavadbhāvanā* (191) treats of meditation on Viṣṇu according to the same theory.

MĀDHVA SCHOOL OF VEDĀNTA.

Jayatīrtha-riṣayāṭika (86) is a fragment of a commentary on the disputations held by Jayatīrtha, a successor of Mādhva, to establish the theory of his sect as against others.

Nyāyāmṛtā is a work by Vyāsātīrtha of the Mādhva school. *Nyāyāmṛta-tarūṅgīnī* (150) is a commentary on *Nyāyāmṛta* by Rāmatīrtha, the brother of Nārāyaṇatīrtha.

NIMBĀDITYA SCHOOL OF VEDĀNTA.

Aitihya-Tatparādhānta (46) The word Aitihya means tradition of any sort. It is included among the eight pramāṇas of the Purāṇas. Nimbāditya's school lays great stress on the reliability of Aitihya. The work is attributed to Nimbāditya himself.

Aitihya-Hārda-Saṃvedyam (47) is also a work on Aitihya. The author is unknown.

PURĀṆA.

Āsoka-trivāṇarāta from the *Brahmāṇḍapurāṇa* (21) treats of a *Vrata* or vow to be taken for three nights in the month of *Āsrīna*. The *vrata*, successfully performed, removes sorrows of women.

Aryā-stava (35) is a short hymn, said to have been derived from the *Harivaṃśa*.

Kārtika-māhātmya is a well-known work. It is to be found in many *Purāṇas*. But No. 56 is by Gīridhara, compiled in the interests of *Vaiṣṇavas* in Saṃvat 1836. It seems that different chapters of this work have been taken from *Kārtikamāhātmyas* of different *Purāṇas*, such as *Nārada-purāṇa*, *Padma-purāṇa*, *Sarva-Purāṇasamuccaya*, *Purāṇasāroddhāra*, *Brahmāṇḍapurāṇa*, and the *Skandapurāṇa*.

Gaṅgā-karaca (No. 70) is taken from the *Brahmāṇḍa-purāṇa*.

Go-trirātrivratam (No. 76) is from the *Bhāviṣṭyottara-purāṇam*.

Jyaiṣṭha-māhātmyam (95) is from *Jaimini-bhārata*, the interlocutors being Yudhiṣṭhira and Bhīṣma.

There are two commentaries on the *Devamāhātmya* noticed in this volume. One No. 125 is by Mādhavānanda Cakravartī, and the other No. 126 is by Dhṛtiśāsa.

Nāṣiketopākhyānam (No. 143) in eighteen chapters is an expanded and enlarged version of the *Nāṣiketopākhyāna* of the *Pitrāṇas*.

Bhaktikulasarasva (187) is another name of *Tāra-sahasranāma*. It is an interlocation between Pārvatī and Śaṅkara.

Three commentaries on the *Bhagavadgītā* are to be found under 192, 193 and 194. The first by Gaṅgādhara Kāvirāja is nonsectarian; the second by Daivajña Sūryapāṇḍita belongs to the *Advaita School*; and the third by Kalyāṇa Bhaṭṭa belongs to Vallabha's School.

Bhāgavallīla-cintāmaṇi (195) by Kamala-locana, son of Kṛṣṇa candra, the grandson of Govinda, the great-grandson of Rāmacandra, and the great-great-grandson of Viṣvanātha of the *Bhāradvāja gotra*, is a commentary on the *Śrībhāgavata*.

Bhārgavopapurāṇam gives a biography of Rāmānuja. The MS. (199) contains forty chapters of the last part.

Sivapurāṇam (298 and 299) is complete in two parts. The first part contains 52, and the second 45 chapters. This is a different work from what generally goes under the name *Svapurāṇa*.

TANTRA.

Āsurtantra (37), an interlocation between Śiva and Kārtika, is a short liturgical work on the worship of Āsuri.

Kulamalam (59) is not an original Tantra, which is always an interlocution between Śiva and Pārvatī or some other divine beings. It is, however, an independent work by Kavisekhara, dealing mainly with the worship of the Kaula sect. But it often deviates from the main point to treat of the Vīra sect, who worship sitting on corpses.

Gorinda-ṣṇḍārava (78) in twenty-five *paṭalas* is a part of the *Vṛhad-gaṇṭamīya-tantra*, a larger recension of the *Gaṇṭamīya-tantra*, for which see L. 1143.

Tattvasāra (103) is an original Tantra, being an interlocution between Ānanda-Bhairava and Ānanda-Bhairavī. *Tattvasāra* is really *Yogasāra*, a treatise on the Yoga practice in which drinking is enjoined for the attainment of success in Yoga. It was hitherto known only from quotations.

Tattrāmṛta-Taraṅginī, by Kulānanda Nātha (104), is complete in seven *taraṅgas*, and treats of the higher subjects of *tantra*, such as 'What is *Ātmā*?' 'What is *Pūṣkṛtī*?' 'What is *Paruṣa*?' 'What are six *ānuṅgas*?' and so on. It is unknown to A. Frecht.

Timira-candrikā, by Rāma-ratna (111), is incomplete. The present MS. contains only those chapters which deal with the daily duties of a certain sect of Tāntrikas.

Parṇābhīṣeka-dīpikā (160), by Ānanda-nātha, the son of Ramānātha, a Brāhmaṇa of the Ardhakālī family, deals with *Parṇābhīṣeka* or complete initiation with the five M's. The present treatise is written in the interests of the *kaulas*.

Prapañca-Sāra-Sambandha-dīpikā (164), by Uttama-bodha, the pupil of Uttamaprakāśa, is an incomplete MS. coming up to the 30th *paṭala*, while the work is complete in thirty-six. There is nothing in the text to show who the "*Ācārya*" was. He is simply an *Ācārya*. But Uttamabodha attributes it to Pādācārya, that is, Padmapādācārya. Most likely he is not right. For the book does not belong to the *Advaita* ideas. Uttama-bodha, however, in his commentary, gives it a thoroughly *Advaita* interpretation. There is a work,

named Prapañcasāra, however, attributed to Śāṅkarācārya. The colophon of that work (see H. P. R. 2, 129) describes the author as Śrīmacchāṅkarācārya, while the 'Advaita Śāṅkara is described as Bhāgavat. I believe he is Gauḍīya Śāṅkarācārya, who wrote several Tāntrika works in the 15th century in Bengal. A connection of any of these two works with the advaita school would appear strange.

Brahmāṇḍanirṇaya from the *Brahmayamala* (183) is a short treatise on creation or cosmogony. The account differs materially from all Brahminic accounts of the creation, but agrees admirably with the modern Bengal conception of creation.

Viridha-līṅgapujanam (269) is from the *Rudrayāmala*.

Sivacūḍāmaṇi (296), by Dāmodara Samādhi, treats of the worship of Śiva.

Siva-lāṇḍarāṭika (297), by Premanidhi Śarmā, is entitled *Mahādarsa*, because the author was asked to write it by Malai [Malla], the son of Ghanasāyāna Malla, and the grandson of Subhanalla, king of Tākmā hills, on the Gāṇḍaki in the North. The author's chief endeavour is to explain the cakras or diagrams.

Śivarcana-candrikā (300), by Śrīnivāsa, son of Śrīniketana. Śrīnivāsa went to Jalandara on a pilgrimage, and there learnt the Saiva Śāstras from Śrī-Sundara. Then he came to Benares where he set up a *ṭol* for teaching. He wrote this work on the worship of Śiva at the request of his students.

Śairakalpadrūpa (304), by Lakṣmīdhara in eight kāṇḍas, is a comprehensive work on the worship of Śiva. The work was composed at Bhuvaneśvara. The author's father was Rāmakṛṣṇa, his uncle was Madhusūdana, and his grandfather was Pradyumna, who was greatly respected by kings Nṛsiṅha and Mukunda.

Śyāmārcana-laraṅginī (305), by Viśvanātha Somayājīn, who describes himself as, 'अद्वैतप्रपञ्चचिन्तकः,' is a tract on the

duties of a worshipper of Śyāmā. In the work the chapters are named *व्हावर्त्त* (whirlpool) and *वोच* (wave).

Ṣaṭkarmollāsa, by Pūrṇānanda, is complete in twelve *ullāsas*, of which the present M.S. (808) contains only nine. Pūrṇānanda is a well-known author whose *Tatracintāmaṇi* was written in 1579. In the present work he treats of the six cruel rites, namely, (1) raising enmity between two loving persons; (2) making one of them go abroad; (3) subjugation of others to one's own will; (4) stupefaction; (5) killing; and (6) fascination.

Ṣaṭ-karma-dīpikā (809), by Śrīkṛṣṇa Vidyāvāgiśa Bhaṭṭācārya, treats of the same topics.

Sundarī-Ratnāvalī (848) is a *Tāntrika* story of *Druviḍa-siṣu* attaining success by worship of *Dveṣ* in the form of *Sundarī*.

Bharadvāja-Saṃhitā (197) has been described in L., vol. VIII, p. 226, and I.O., p. 852B. Rājendralāla says it is probably a part of a *Tantra*. Eggeling describes it in the chapter of *Tantra*, mysticism. I doubt if it is a *Tāntrika* work, because the essential feature of a *Tantra*, that is, the derivation of *mantras* from the letter of the Sanskrit Alphabet, is not prominent in this work. It is, I believe, a work of the *Vaiṣṇavās* of Southern India.

Bhāva-caḍāmāṇi (200) is a *Tāntrika* work, often quoted and of great authority. It treats of the three different *Bhāvas* in which *Tāntrika* worship can be conducted; the first of them being *Divya*, the second *Vīra*, and the third *Paśu*. In the first the five M's have no place; in the second they appear prominently; and in the third they are omitted, but the *ācāras* of *Smṛti* are not respected.

Bhāva-dīpikā (201), by Acyuta Dhīra, the son of Janārdana and the grandson of Puṣkara, is a work on the same subject as above.

Bhāva-Śāra (202), an anonymous work, is also on the same subject.

Mantrārtha-dīpikā (209), by Govinda Nyāyavāgiśa

Bhaṭṭācārya, explains the meanings of *mantras*. It is a comprehensive work on the subject.

Mahāmūṇḍamālā-tantra (212) is an original *tantrā*, being an interlocution between Pārvati and Mahādeva. It treats of the three *Bhāras* and the worship of Durgā.

Mahālakṣmī-māhātmya (213) is a work complete in 16 chapters. *Mahālakṣmī* is much worshipped in the Marhāṭṭā country, and the scene in the opening verses is laid at Kolhapur.

Mahālakṣmī-hṛdaya-stotra (214) is said to be a part of the *Atharvaṇa-Rāhasya*: it is a hymn in the *Māṇḍūkya* metre.

Mālā-vidhāna-tantram (217) treats of rosaries, *mantras* and counting of the beads.

JYOTIṢA.

Mahātmacintāmaṇi-tīkā entitled *Pravṛtṭakṣarā* (No. 220), by Kāṇḍaivajña, the author of the text himself. See I.O. Cat., p. 1072B.

Mahātma-Bhāṣaṇa (221) by Rāmasēvaka, the son of Devidatta, composed in Sam 1778, is a treatise on astronomy as applied to Smṛti. Another treatise on the same subject by Harisācārya is described under No. 228.

Muṣipradīpa (No. 206), by Raghunātha Bhaṭṭa, the son of Soma Bhaṭṭa, is a treatise on the calculation of the sun's conjunction with the signs of zodiac. The work is based upon Bhāskarācārya's great work on Hindu astronomy.

Mīnarāja-jātaka (No. 218), by Mīnarāja Yavanācārya, extends over 8,000 *Indravajrā* verses. See I.O. Cat., p. 5096A., and Oxf., p. 829. The MS. noticed in 218 appears to be complete. In my paper in the Journal of the Asiatic Society, Bengal, 1897, p. 310, I pointed out that there is a palm-leaf manuscript in the Durbar Library, Nepal, written in old Newārī, of *Yavanajātaka* in 4,000 *Indravajrā* verses. At the end of the work there is a statement that Yavaneśvara

formerly, in the 91st year of some era most likely Śaka, translated the work into the "Divine Language" Sanskrit most likely in prose. But Sphūjīdhvaja, another Yavana Rāja, rendered it into 4,000 *Indracajrā* verses in the year 191 of the same era. Utpala, the commentator of Varāhamihira, confounded Sphūjīdhvaja with Yavanācārya, as appears from a note in Kern's preface to the Bibliotheca Edition of *Vṛhatsamhitā*. The present work appears to be an amplification of the same work by Minarāja, another Yavanācārya, in 8,000 verses of the *Indravajra* metre. But the author, not to miss the authority of the ancient Yavanajātaka, names it *Vṛddhayavana-jātaka*. Subsequent authors seem to have made use of the *Vṛddha-Yavanajātaka*, and not of the work versified by Sphūjīdhvaja. Hence the mistake made by Utpala.

Saṃgrahaprakāśa (328), by Govinda-kaviśvara, the son of Kāhnu-kaviśvara, is described as a *Karya* in fifteen svargas. But it is really a work on astrology which deals mainly with *Praśna gaṇanā* or divination by questions.

Vasanta-Rāja-śākuna (261) is a well-known and often noticed work on prognostication by Vasantarāja, son of Vijayarāja and grandson of Śivarāja, and not, as Aufrecht says, the younger brother of Śivarāja, nor a younger brother of Vijayarāja, as Eggeling says. तत्पादसमुपजीवी वसन्तराजोऽनुज-क्तस्य. Here the word अनुज can not mean younger brother. In other Sanskrit works of Bengal, notably in the *Rāmācarita*, the word अनुज is often used in the sense of son. The word तत्पादसमुपजीवी is but rarely used of a brother. Aufrecht says that his patron was Candradeva of Mithilā. But he does not give authority for his statement. Eggeling underlines वङ्गदेव, that is, the author's patron was a king of Bengal. He is quoted by Mallinātha, who flourished about the end of the 14th century. The 13th and the 14th centuries are a period barren of any literature in Bengal. I would therefore place Vasantarāja about fifty years before the Muhammadan conquest of Bengal.

Prāśna-dīpikā (167) and *Prāśna-sūtra* (168) are works on divination by questions. The first is a commentary on *Horāṣaṭpañcāsikā* of Prthuyāśas the son of Varāhamihira, by Dāmodara the son of Raghunātha and Jānakī; and the second is attributed to a Rākṣasi named Nikāṣā.

Bālabodharatna-kaumudī (179) is an elementary treatise on astrology. Anonymous. The MS. noticed contains 17 chapters.

Samāvivekaṭīkā (320) by Mādihava, the son of Govinda Jyotirvid, is a commentary on *Samāviveka* or *Varṣatantra*, being the second part of Nilakaṇṭha's *Tājika*, composed in 1587 A.D.

Sāmudraka (331) appears to be the same work on palmistry as described in the Florentine Cat. 342.

Ramata-nara-ratna (231) in nine chapters, by Parama-sukhopādhyāya, is a work on divination by the throw of dice.

Ratnadrongrahaṇopāya (232), by Rāmacandra Bhaṭṭācārya, is a short treatise on the subject of the eclipses of the sun and the moon.

Ubhayaṅgrihaṇa vyavasthābhikāra (42), is another work on the same subject. Anonymous.

Akṣaracintāmaṇi (1) is an astrological treatise attributed to Śiva, on divination possibly from letters.

Aṅkādarśa (3), by Kṛpārāma Mukhopādhyāya, is a treatise on the first four rules of Arithmetic.

Abda-ratna (15), by Daivajña Durgāsahāya, is a short astrological treatise for calculating the consequences, from the positions of planets, on the fortune of man from year to year. The system of calculation is the Arabic system on the basis of 120 years as the full span of man's life. The last verse obscurely hints that the author's father's name was Vilāsa.

Govarjāṭaka (79) is an anonymous treatise in verse on fortune-telling from the positions of the planets at the time of the birth of a man.

Grahacakra vivaraṇam (80), by Kṛṣṇaratha, is a com-

mentary on Grahacakra, a work on astronomy unknown to Aufrecht. It has twelve chapters.

Grahādarśapattram (81), by Nidhimisra Daivajña of Oudh, composed in Śaṃvat 1871. It is based on Bhāskarācārya's well-known work.

Chandronmīlana is a Tāntrika work on divination. See I.O., p. 1116, and L., Vol. I, p. 281. No. 88 appears to be a short treatise based on *Chandronmīlana*. It busies itself with divination by means of letters.

Jagannūhana (85), by Lakṣmaṇācārya, is a comprehensive work on astrology including divination and augury.

Jātaka-Kallola (87), by Raghunātha Paṇḍita, the son of Lakṣmaṇa; *Jāta karmapaddhati* (88), by Divākara, the son of Nṛsiṃha Gaṇaka, and the grandson of Kṛṣṇa Daivajña; *Jātakārṇava Saṃgraha* (89), by Varāhamihira; and *Jātakā-lakṣārṇavikā* entitled *Bālabodhinī*, by Narmadā Giri (90), are all works on Jātaka fully described in this volume.

Jñānālakṣṇa-mañjarī, incomplete and anonymōs⁷ (94), is a work on divination by means of questions; *Jyotiṣmañi*, incomplete (96), *Jyotiṣaratna* by Kamalākṣa-Śarmā (97), *Jyotiḥsāra* (100) by Ramā Kānta are elementary treatises on astrology as applied to Smṛti.

Tājikapaddhati is a short astrological treatise by Keśava Daivajña. *Tājikapaddhatiṭīkā* (107) is a commentary on the same by the author himself.

Daivajñamanohara (127) is a rare work on astrology by Lakṣmīdhara, the son of Keśava Bhaṭṭa, son of Dhāresvara an inhabitant of Puṣpapurī, son of Daṇḍapāṇi Pāṭhaka who lived at Benares, son of Vāmana of Pratiṣṭhāna, son of Brahma Bhaṭṭa an inhabitant of Devagiri. Known from quotations only.

Pañcapakṣī attributed to Mahādeva is a well-known work on augury. No. 151 is a commentary rarely known of that work.

Praśnacūḍamāṇi (166) by Candrasekhara is a rare work on divination.

Suprapraśna (344) attributed to *Sarasvatī*, the Goddess of Speech, is a work on divination by the throw of dice.

Nārada Saṃhitā (141) is a comprehensive work of astrology.

VAIDYAKA.

Āyurvedaparibhāṣā (No. 84) gives the technical rules of interpretation of Hindu medical works. It is anonymous.

Paryāyamuktārālī (154) is a work on synonyms of medical terms. The unknown author seems to have made a great use of a previous work on the same work by Mādhava-kara.

Pākārālī (156) is a compilation on pharmacology containing prescriptions for the preparation of different concoctions (*pāka*). Though the name given is *Pākārālī*, in the MS. itself it is called *Pākamūlī*. It is anonymous. Two other works of the same description are also anonymous. They seem to be the *code mecum* of different families of medical men.

Sārasaṃgraha (336) by Viśvanātha is a collection of prescriptions for various diseases.

Bhūṣaṇa-kasāmṛta Saṃhitā (205) by Upendra is a short treatise for beginners on the various branches of the Hindu medical science. They are:—Tonic medicines, human medicines, Divine medicines, mercurial treatment and surgery.

Yogārālī (227) contains a number of prescriptions by Pīṅgalā yoginī: the chapters are named *Kalpas*.

Ratnārālī (230), anonymous, is a work on the treatment of various diseases.

Rasaratnākara (234), by Nityanātha Siddha, is a well-known work on medicinal preparation of mercury.

KĀVYA.

The most important Kāvya mentioned in this volume is *Kapṣhinābhyaṇḍaya* (50), by Kāsmīra Bhaṭṭa Śiva Svāmī. See pp. 25, 33, 49, 52, 54, 55, 195, 196, 197, 198, 199, of M. R. R. Śeṣagiri Śāstri's report on a search of Sanskrit and Tamil MSS. in Madras for 1893-94. The author flourished in the

court of Avanti Varmā, Mahārājāh of Kāśmīra (855 to 884). The work had a wide currency in India in the subsequent centuries, as it is quoted by many commentators of Amara-koṣa, notably by Sarvānanda Bhaṭṭarji, the author of *Trikāsarvasa* (1417 to 1431) and also in *Līṅgabhāṭṭya*. Though written in Kāśmīra, the MSS. yet discovered of the work are in Udiyā character.

Bhārari is a very ancient work. It is quoted by the commentator to the *Vātsyāyana Kāma sūtra* who does not quote Kālidāsa. He may, therefore, be placed in the 3rd or the 4th century A.D. His success to a great extent exalted the *Śaivas*. So the *Vaiṣṇavas* wanted to rival him, and they produced the *Śiśupālavadha* about the end of the 6th century (?). The Jainas emulated the efforts of the *Śaivas* and *Vaiṣṇavas*, and produced the *Dharma Śarmābhyaṅga*, and the Buddhists, not to lag behind, produced *Kappinābhyaṅga*. They belong to the same school of poetry; in this school the poet does not confine himself to the creation of beauty alone but tries his skill in *bandhas*, punnings and other things which are regarded as an obstacle to the appreciation of beauty.

Abhinava Gitagorinda (17) by Puruṣottama Deva Gajapati. He flourished about the end of the 15th century in Uḍḍiyā and carried his conquests from the Hugly to Kañci. His statue on horse-back is engraved in a bas-relief in the temple of Jagannātha. The work is in ten cantos. It is an imitation of Jayadeva's well-known work, *Gitagorinda*.

A large poem, written in the interests of Jainas, is the *Dhammīla caritra* (133) by Jayasekhara Sūri. The Pāṇḍita who prepared the notice of this work for me has brought me only the first and the last slokās, from which it appears that the poem gives an account of the religious and charitable works of one Dhammīla with a view to teach what is good in this world and in the next. The author Jayasekhara Sūri is the poet Jayasekhara, who wrote the *Jaina Kumāra*

Sambhava Kāvya. For, at the last verse of his *Kumāra Sambhava* he says, “धम्मिल्लादिमहाकवित्वकलनाकल्लोचिनीगोदधिः”

Pāṇḍavacaritraṃ (157) is also an extensive Jaina poem in 9720 ślokās by Maladhārī Devabhadra Śrī. Peterson mentions many Jaina authors of the name of Devabhadra. But the epithet Maladhārī suggests that he was a pupil of Maladhārī Abhayadeva, who flourished in the 18th century of the Christian era.

Bhārataṃṛta Kāvya (198), by Divākara Kavicandra Rāya, son of Vaidyaśvara and Mukta. The work commences with *Pururavā*, and the twelfth canto with which the incomplete MS. ends comes down to the description of *Khāṇḍara cana* also described in the *Ādiparva* of the *Mahābhārata*. The MS. comes from Uḍḍiyā.

Muktācaritraṃ (219) was found in the private collection of Babu Hariścandra of Benares. My Paṇḍita Babu Vallabha Śāstri attributes the authorship to Kṛṣṇa Kavi. But there is nothing in the description he brought, to shew to whom the authorship belongs, except perhaps the word कृष्णकवि-भूषणेः which cannot by any means be construed to mean the author. Paṇḍita Sudhākara Dvivedi in his catalogue of Sanskrit Manuscripts in the North-Western Provinces, VIII, 16, attributes the authorship to Jiva Gosvāmi. Apparently both the Paṇḍitas examined the same MS. of 100 leaves at the house of the late Babu Hariścandra.

Rasābdhi (285) is a *Mahākāvya* by Devakīnandana, son of Raghunātha, son of Viṭṭala, son of Vallabha Dikṣita.

Viṣṇupadārata (272 A.), unknown to Aufrecht, is a collection of songs in Sanskrit in honour of Viṣṇu. The MS. under notice is incomplete. The songs are in imitation of the songs of *Gita-govinda*.

Karikarpaṭī (53), by Kaviṛāja Saṅkhaadhara. This is not a work on rhetoric, as Aufrecht says. The object of the work is explained in the second verse, a translation of which runs thus:—“Carefully learning this book by rote and learning the art of versification from those who know it, one

can readily compose verses in an assembly, even though he may not know the meaning of the words." The work gives a long list of words and collocation of words in Sanskrit which may fit in in any particular metre. Printed at Dvārbbhāṅgā. See Oudh VIII, 10; XIX, 42. Peters, 3, 21*, 340, 393, 4, 25, 6, 325 Stein 59, 267.

A commentary on *Gitagorinda* (74) by Vanamāh Bhaṭṭa, son of Śivadāsa Bhaṭṭa. Composed at Benares.

Nārāyaṇa Śalokam (142), by Vidyākara-purohita, describes in a century of verses the various limbs of Nārāyaṇa. It is accompanied with a commentary by Pitāmbara, the son of Nṛsiṅha.

Vallabhāṣṭaka-rīrti (260). Hall says that the original text of *Vallabhāṣṭaka* is in eight verses in the Śraṅgharā metre (p. 153). Eggeling gives the beginnings and ends of these eight verses and attributes them to Viṭṭala (p. 826-27); why, he does not say. In the notice before me the last verse of the commentary is by Viṭṭala, in which he says, "Iet all Ācāryas pity me their servant, Viṭṭala. By me has been explained the eight verses in honour of Vallabha by the grace of my father." In the first verse, again, he says that the dust of his father's feet incites his mind to explain the verses made by his father in honour of Ācārya Vallabha.

Sarrollamastakā (327), by Viṭṭala Dīksita, is a commentary on the *Sarrollamastotra* in praise of Kṛṣṇa by Vallabhācārya. Eggeling says (in p. 828) that the stotra consists of 86 stanzas.

The poem *Sahyadānanda* has been published in the Kāvya-mālā series. No. 328 describes a commentary on the poem by Rāmacandra Miśra, the son of Mṛtyuñjaya Miśra.

Kālidāsa's *Meghaduta* is well known. Nos. 224 and 225 contain the descriptions of newly discovered commentaries on it. The second is by Vṛhaspati or Rāyamukuta of Bengal who flourished about the beginning of the 15th century. And the first is by Mahāmahopādhyāya Narahari, apparently an Uḍiyā paṇḍita, who finds no good in the ordinary inter-

pretations of the poem and tries to prove that it was written in honour of the Jagannātha of Puri, that the name Meghadūta does not mean cloud-messenger, but the cloud acts here as a porter, or a crier in a mosque who collects all classes of men to Puri during the *Rathayātrā*, in which Jagannātha for a few days in a year goes to the Gundicā house.

The *Naiṣadhyā Carita* is well known. No. 148 notices a commentary on it, by Udayakara, the son of Svarnadhara, the grandson of Rāmadhara, and the great grandson of Gadādhara of Tirabhukti, under the patronage of Thakkura Rāmacandra, the son of Thakkura Rājakara, and the grandson of Thakkura Śrikara, a Kāyastha by caste. On the conclusion of the commentary Rāmacandra gave the commentator a ring and two ear-rings and other valuables.

Vijayapradīpikāṭikā (265) should be *Vijayaprasasti-kāṇḍarṭhi*. It is a commentary in 10,000 ślokas on a puzeytic on Vijaya.

Ānandalahari-bhāṣya-locanam (83), by Rāmakavi Dīndima, is a new commentary on the Bhāṣya commentary on the *Ānandalahari* of Śaṅkarācārya. Rāmakavi was born at Kānci or Kanjibharam. He travelled in many parts of India for the purpose of *Dignijaya*, conquest of the world, that is, casting into shade the poets of all places by his facility in versification. In the course of his "conquest" he came to Puri and there he wrote the present commentary to please the Brāhmaṇas. His titles are Mukuṭa-Rāya and Mahāpātra.

NĀTAKAM.

There are five dramas described in this volume, two were written under the patronage of the Rājās of Bhulūā in the Noakhali district of East Bengal, and three under the patronage of various Rājās of Uḍḍiyā.

Kṛṇalagāra-carita (60) is by Lakṣmaṇa Māṇikya of Bhulūā. Another drama of this Rāja has been mentioned in the second volume, p. 160 of the "Notice of Sanskrit

Manuscripts," second series. The *Kuvalayāśvacarita nāṭaka* is in nine acts and is based upon the story of Kuvalayāśva and Madālasā, as found in the Purāṇas.

Paikuntala-vijaya (283), by Amara Māṇikya, the son of Lakṣmaṇa Māṇikya of Bhulua, is based on the story of *Uṣā-haraṇa* from the *Harivaṃśa*.

Bhañja Mahodaya Nāṭikā (196), by Narasiṃha Miśra, is a drama in five acts on the spiritual advancement of the human soul. It was enacted in the court of Balabhadra, a Gaḥapati king of Uḍḍiyā. It embodies the teachings of Sivanārāyaṇa Bhañja, a Rājā of Kēṇjhore near Mayūra-bhañja. The full name of the drama is शिवनारायणभञ्जनहोदय नाटिका ।

Madhurānandha (207), by Gayanī Candra-śekhara, the guru of the king of Uḍḍiyā, is in eight acts. See Oxf. 142A. It is an algebraical drama on a spiritual subject. (See Hindu theatre). It was composed during the reign of Rājā Rāmacandra who was very successful in his wars against the Muhammadans.

Samrddha Mādharā Nāṭaka (821), by Govinda Kavi-bhūṣaṇa Sāmantā Rāya of the Bharadvāja Gotra, is an imitation of the *Gitagovinda*. The stage-manager appears to have been a disciple of Nityānanda, an associate of Caitanya.

LEXICOGRAPHY.

Abhidhānaṇi (16) by Rāma Śarmā is a lexicon unknown to Aufrecht.

This volume contains three commentaries on the *Amarakoṣa*. The first (18) is by Daityāri Kavi, the son of Śaṅkara and the grandson of Pañcārāṇa. He seems to have been a Uḍḍiyā Paṇḍita, as he makes his obeisance to Jagannātha. He explains the *Mangalācarana* of Amarakoṣa as addressed to Buddha. The second (19) is by Paramānanda Śarmā, an inhabitant of the village named Sālikani in the parganā of Bhawal in the district of Dacca. The third (101) is *Trkā-sarvasva* by Sadānanda Banerjee. See Śeṣa Giri's exhaustive

description of this work in his report on a search of Sanskrit and Tamil manuscripts in Madras for 1893-94.

koṣa saṃgraha (No. 67), by Madhusūdana, appears to be unknown to Aufrecht. It seems to have been compiled from *Amarakoṣa*, *Ekākṣarakoṣa*, *Vakārabheda*, *Nakārabheda*, *Uṣṇavarābheda* and *Viṇādi*. For a Bengali Manuscript it appears to be old, as it was copied in the Śaka year 1590.

Nānamālu r̥pti (140) is a commentary by Hemacandra on his *Abhidhānu cīntāmāṇi* or *Nānamālā*.

Nānartharatnam, by Śrīmātha (139), is an *Anekārthakoṣa* for the beginners.

Viśvakākṣaranāmamālā (271), by Viśva Sambhu Muni, is an *Ekākṣara koṣa* in which *Ekākṣara* words are alphabetically arranged.

✓ VYĀKARAṆAM.

Paṇini's school is represented in this volume by six works.

• *Prauddhamanoramāṭīkā* (841), by Hari Dikṣita, the son of Vīreśvara Dikṣita, and grandson of Bhaṭṭoji Dikṣita, who is the author of *Siddhānta Kaumudī* and its commentary *Prauddhamanoramā*. Hari Dikṣita's commentary on *Prauddhamanoramā* goes by the name of *Śabdamanoramā*. • See I.O. Cat., p. 174 B.

A commentary on *Śabdendu Śekhara* mentioned in No. 290, entitled *पञ्चदशशतश्लोकी*, is by Udayanikara; a commentary on the *Paribhāṣendusekhara* entitled *Tripathagā*, by the son of Veṅkateśa and Sāvitrī, is described under No. 291. The name of the work should be read *Paribhāṣendu śekharaṭīkā* in the place of *Śabdendusekhara*, *paribhāṣatīkā* which is misleading. See Stein 42.

• *Bhāva Prakāśikā* (292), by Vaidyanātha Pāyagunḍa, is a commentary on commentary on Haridikṣita's *Śabdaratna*. See Florentine Cat. No. 170. The commentator quotes the *Māṅgalācāraṇa* of *Śabdaratna*. But in his own *Māṅgalācāraṇa* he speaks of commenting on not *Śabdaratna* but *Śabdaratnendusekhara*. Considering the relation in which Vaidyanātha

Pāyaguṇḍa stood to Nāgeśa, it appears very probable that he was not commenting upon *Sabdaratna*, but on a commentary on that work by Nāgeśa. In this No. for *Sabdendu-sekhara vyākhyā* read *Sabdaratnendu sekhara vyākhyā*.

* *Paribhāṣāpradīpī* (153), by Udañkara, is an independent work on the technicalities of Pāṇini. The author seems to have written a short commentary on the sūtras of Pāṇini. See Kathavate, p. 115.

Phakkikā Samuccaya (178) appears to be a collection of subtle points in the *Mahābhāṣya* on Pāṇini. These points were collected by a teacher for the use of his students. The MS. is found in the Mymensingh district, where Pāṇini is never taught, and it was copied in the year 1641 of the Śaka era. The work seems to have been compiled at Benares.

Prakriyāṭīpa (161) by Pradyumna Vidyābhūṣaṇācārya is an independent treatise on Sanskrit Grammar for the use of beginners. It is based on the revised *Rasavati*, a supplement by Jumarā Nandi of the *Samkṣiptasāra*.

Prayogapallava (165) by Bhavanātha Pallavakāra, who composed and copied this work in Sam 1718, treats of *Dhātu* only. The work is intended for beginners, and specially intended for the use of one Bhavānīnātha.

Ratnasāra (228), by Murāri, is a School Grammar based on the *Kātantra*. The author used the work of Vardhamāna mainly in compiling this treatise. It was written for the use of the son of the Rājā of Haridrā.

Ratnāvali (229), by Gaudamohana Bhaṭṭa, treats, in a versified form, of Kāraka, Samāsa and Taddhita according to the school of Samkṣiptasāra (?).

Sārasvatabhāṣyaṭīkā (337), entitled *Padacandrikā*, by Govindācārya, is a new work unknown to Aufrecht.

Ekārthakhyāṁapaddhati or *Kriyānirghaṇṭa* (No. 45) is a work on verbal roots in Sanskrit in 700 slokas by Bhaṭṭa-malla. It appears to be a work of the Kātantra School. The work comes from Uḍiṣya in Uḍiṣya character.

Sāmānyaparakriyā (832), by Vasupraharāja, is a short grammar for beginners belonging to the Pāṇini School. Tradition has it that Vasupraharāja was an inhabitant of Dharākosa in the Ganjam district.

✓ ALAMKĀRA.

Sāhityadarpaṇa was composed by Viśvanātha, a paṇḍita of Uḍḍiyā. A commentary on this entitled *Sāhityadarpaṇa locana* (338), obtained at Puri, speaks of Viśvanātha as a minister of a Rājā of Trikalīṅga. The commentator's name is not given in the MS. noticed here. But Stein 65 says that his name was Ananta and that he was the son of Viśvanātha.

Prabhāṣpārṭi (339), a commentary on the same work by Lokanātha Dikṣita, who bases it on a previous commentary entitled *Darpaṇaprabhā* by his guru Gopinātha.

Kāryādarśatīkā (58) is by Tribhuvana candra Deva, a Jaina scholar.

Kāryaprabhāṣṭī (57) is a commentary on the chapters in Agnipurāṇa which treat of *Kārya* and *Alamkāra*, by Gaṅga-dhara Kavirāja of Murshidabad, who died a few years ago.

Rasakalpadruma (233), by Jagannātha Mīśra, is an ambitious work of great extent on nine *rasa* or emotions in rhetoric. Each *rasa* has five leaves विभाव, अनुभाव, सङ्घर्षभाव, सात्विकभाव and रस. These five dalas or leaves make a pallava or twig. All the twigs together make the *Kalpadruma*. Hence the title of the work *Rasakalpadruma*. But I do not know whether the present MS. is Jagannātha's *Rasakalpadruma* itself or its commentary, because Jagannāth's *Māṅgalācārana* comes after a long introduction. Jagannātha makes his obeisance to Bharata alone, for in no other work the emotions are treated of so fully as in the Bharata Nāṭya Śāstra.

Sāhitya-Ratnākara, a short work on rhetoric, has been described in my second volume of the "Notices of Sanskrit Manuscripts." The present volume contains a commentary

on this work by Kṛṣṇa Miśra (No. 340). The author belonged to the *Kantsyakula*, a very influential family in Uḍḍiyā. His grandfather was a very learned man named Rāma. The name of the commentary is *Alankāra-sūdhākara*.

✓ JAINA WORKS.

The only two original sūtras of the Jainas in this volume are *Thānāṅgasūtra* (102), and *Vipāka śrūta sūtram* (267). The only commentary to an original sūtra is the *Antagaḍaśāṅga sātraṇṭhi* (14). Even the Jainas in ancient times used the word upaniṣad in their literature. *Adhyātmapuṇiṣad* (10), by Ācārya Hemacandra, a contemporary and teacher of Kumārapāla, is a work on *Yogasāstra*. The work is in verse and complete in twelve prakāśas. The present manuscript ends with the fourth chapter.

Samaya Sundara Gaṇi was the pupil of Sakala Candra Gaṇi. Sakala Candra was the pupil of Jaina Māṇikya Sūri of the Kharataragaccha, who obtained the title of *Yugapradhāna* from Akbar. There is a hemistich राजानं ददते सौख्यम् । Samaya Sundara explained this hemistich in 800,000 different ways and put them in the form of a book entitled *Artharatnāvalī* or *Aṣṭakakṣārthā* (22).

There is a Jaina work named *Saccārtha-siddha-sūtra*, which has a commentary entitled *Tattvārth-Ratnākara* (105). The commentary is by Prabhāvacandra, the pupil of Dharmacandra.

The duties of Jaina sādhus are enumerated in the work entitled *Kalpāntarācāyam* (51). The author in the opening verse speaks very highly of Siddha Bhūpati.

Śatruñjaya Māhātmyam (286), by Dhaneśvara, belonging to the Ācārya Rāja Gaccha, is complete in fourteen *sargas*. It relates to a mountain named Śatruñjaya in Kāthiawad, and incidentally treats of the great men among the Jainas.

Samayaka ṭikā-rārtikam in Hindi (383) is a work for the atonement of all sorts of sins.

Śabda-Ratnākara (289) is a koṣa by Sādhu Sundara

ḡaṇi, the disciple of Śādhukīrti Upādhyāya. It has six chapters, treating of (1) Arhat, (2) Gods, (3) human beings, (4) inferior animals, (5) hell, (6) miscellaneous matters.

Śaṣṭi-śāla-prākaraṇam (811) is a work in Prākṛta for religious instructions of the Jainas. It has a commentary entitled *Tippaṇi* (812), which says that the *prakaraṇa* (*śaṣṭi-śāla prakaraṇa*?) was composed by Semicandra, perhaps Somacandra, the pupil of Jinayaticandra Sūri.

Kalyāṇa-mandira-stotravṛtti (52), by Samayasūndara ḡaṇi, is a commentary on Siddhasena's *Kalyāṇamandira-stotra*. The commentary was composed in Saṃvat 1695, that is, 1689 A.D.

Acchārā-prakṛṇaka (71) is a work on the *acāras* of Jaina monks in Prākṛta. It has a *ṭīkā* by Vijayavimala Gaṇi, the pupil of Ānandavimala Sūri (72).

Gurucchattis (75) in Prākṛta enumerates the ten kinds of gifts from the *Thāṇaṅga sūtra*, and the 36 good points in the character of a *guru*.

Āduranyoga-ṛgāḡya (82) is a commentary on the Prākṛta work entitled *Āduranyoga*, four kinds of discipline.

Jinasataka (91) is a century of verses in honour of Jina, divided into four chapters.

Jinasahasranāma (92) and *Jinastutimāla* (93) are also on the same subject.

Trivaraṇvāra (119) by Jina Sena is complete in 18 chapters.

Nalacaritram (136) is a Jaina version of the story of Nala. The author offers his obeisance to Śāntinātha of Āuyā, a dependency of Jodhpur.

Naratattva-ṭīkā (137) is a commentary on a work entitled *Naratattva* dealing with the philosophical conceptions of the Jainas, such as *Jīva*, *Ajīva*, etc.

Pāścanāthacaritram (158) is a poem by Hemavijaya Gaṇi in six *sargas*.

Siddhānta-saṅgraham (815) in Prākṛta treats of the nature of salvation according to the Jaina idea.

Samyukta karmadī (822) is a story of a king named Suyodhana.

Sāmbodha suttari (821) in *Prākṛta* treats of seventy religious topics.

Mahāvīdyāṛttiṭippanam by Bhuvanasundara Sūri (216) is a commentary on *Mahāvīdyāṛtti* in 16 stories.

INDEX OF HISTORICAL AND GEOGRAPHICAL
NAMES TO THE NOTICES OF SANŠKRIT
MSS. VOL. IV.

अ				आ			
		पृ.	पं.			पृ.	पं.
अक्षय्यमुनि	...	१८८	१८	आउयापुर	...	१०२	२७
अखण्डानुभूति	...	१८८	१८	आकवरसाहित्यशाला	...	१७	२२
अग्निहारा	...	१२८	१८	आगवद	...	१५२	१७
अन्युत	...	१५३	२४	आङ्गिरस	...	८९	१७
		१५४	४	आनन्दगिरि (सुष्ठानन्द त्रिपथ)	...	२५	१०
अत्रि	...	४५	१३, १५			८८	८
अक्षतानन्द	...	२०१	१०	आनन्दज्ञान	...	२६१	११
अनङ्ग	...	१६८	२०	आनन्दतौर्य	...	२८	१८
अनन्त (रामदेवस्य पिता)	...	१६७	२, ५			६७	२१
अनन्तभट्ट	...	८२	२४			२०७	२५
अनन्तदेव (सहवसूनु)	...	२५८, १०, १२		आनन्दनाथ	...	१२२	११, २३
अनन्तदेव (आमदापदेवात्मज)	...	२१	१६	आनन्दविमल	...	५६	१, ५
अनन्तदेव	...	१३०	१६, २३	आनन्दवेद	...	२३७	१०
अनन्तनारायणयथा	...	१२४	११	आपस्तम्ब	...	८९	१७
अनुभवानन्द	...	२५४	१०	आर्तिहर (सुष्ठानन्द वन्द्यो- पाध्यायस्य पिता)	...	७७	६
अप्ययदीक्षित (रङ्गराजाध्वरिसूनु)	...	१०२	१४	आर्या	...	१३२	२१
		२१८	२				
अभयदेव	...	२५८	२७	ईश्वरीप्रसादनारायण	...	८०	२१
अमरसाधिका	...	२१०	१५, २१				
अमरसिंह	...	१४	२५	उ			
		१५	२	उत्कल	...	१४८	१०
		५३	१	उत्तमप्रकाश	...	१२६	१०
अर्द्धकालीव्रंश	...	१२२	२२	उत्तमबोध	...	१२६	११
अज्ञादनाथ	...	११२	२०	उत्तमसोकर्यति	...	१८६	१
अवधपुर	...	६३	१	उदयकर	...	११४	१, ५, ७
अहल्या	...	१८	४, ८	उदयकुर	...	११८	१६
						२१४	२४

	पृ.	पं.		पृ.	पं.
उदयशीलगणि ...	२६४	१४	कृष्ण ...	२२	५
उद्वय ...	२५९, १०, १२		कृष्ण ...	१६६	९
उपलिक ...	९१	१९	कृष्णचन्द्र ...	१४७	१
उशिक ...	१२४	१२	कृष्णदेवदा ...	६९	१७
			कृष्णनाथन्यायपञ्जानन ...	९८	१०, १५
ए			कृष्णारथ ...	६२	६
एकाक्ष ...	२२७	८, १६	कृष्णाराम ...	१७०	२४
क				१७१	१
कपट्टिस्वामी ...	११९	२५	कृष्णानन्द ...	५	१४
कपिल्ल ...	२४५	१८	कृष्णानन्दकवि ...	२४५	१८, २४
	२५०	२६	कैन्दुरी ...	१४८	११
कम्पिण ...	३९	१६	केशव (काश्मीरी) ...	२४	१४
कमललोचन ...	१४७	२		१४७	२०
कमलान्तर्गता ...	७४	१७	केशव ...	१९१	१८
कल्याणभट्ट ...	१४६	९	केशवकवि ...	२४	३६
कविचन्द्राय ...	१५१	५	केशवभट्ट ...	२४	१३
कविशेखर ...	४६	१७	केशवभट्ट (लक्ष्मीधरस्य पिता) ...	९७	१५, २०
	४७	५	केशवाचार्य ...	८१	२६
काकोयली ...	१९२	२४	केशवचन्द्र ...	१३०	७
काञ्ची ...	२७	२०	कोल ...	१६२	१८
कात्यायन ...	१२	१६	कोलपार ...	१६२	१८
	१११,	१			
काशी ...	४४	६			
	९०	१९	खण्डेराव ...	१९	३, १२
	९७	१२	खरतरगच्छ ...	१७	२१
काशौराज ...	९०	१९		२०३	१९
काश्मीरभट्टशिवस्वामी ...	३९	२३		२६४	१३
काङ्कवीर ...	२४२	१४			
कुरव ...	२२७	९	गङ्गाधरकविराज ...	४५	१५
	२४५	२८		१४५	१
कुमारपाल ...	८	१६		१९५	१३
कुलनाथ ...	६	२५	गजपति ...	१४८	३
कुलानन्दनाथ ...	७९	१५	गजपतिनिःशङ्कभानु ...	९१	१०, २६
{ कुपारमण ...	३	१३	गणधर ...	४०	८
{ कुपाराम ...	३	७	गणाधिप ...	११	२२

गणकी	...	२१६	२०	गोविन्दराज	...	१८	१६
गदाधररायगुरु	...	२२	१६		...	१८२	२४
		२३	३		...	१८३	१
गदाधर (रामधरप्रपितामह)	११४	६	६	गोविन्दाचार्य	...	२५०	१६
गदाधरभट्टाचार्य	...	११५	४	गोतम	...	८६	२४
		११७	२५		...	९१	१६
गय	...	१६२	१६		...	१६५	२
गिरिधर (श्रीगोपालात्मज)	४	१६		घ			
		५	३				
गिरिधर	...	४४	१४	घनश्यामसल्ल	...	२१६	२३, २४
गुणरत्नगुणि	...	२१६	२४	च			
गोतमा	...	१६	२				
गोपाल (गिरिधरपिता)	४	१६	१६	चन्द्रबूढ़	...	३३	४
		५	३	चन्द्रबूढ़	...	९२	१२
गोपाल	...	१८६	७	चन्द्रशेखर	...	१३७	२२
गोपालदास	...	२४	५	चन्द्रशेखररायगुरु (चयनो)	१५८	१२, १६	
गोपालनन्दयति	...	२०१	९	चिन्तामणि	...	२०३	५, ७
गोपालभरद्वाज	...	२०१	१५	चूडामणि	...	७२	३४
गोपालानन्द	१११	२, ६		ज			
गोपीनाथ (जगन्नाथ-दीक्षितात्मज)	...	२७	१				
		१५५	१३	जगदीशतर्कालङ्कार	...	९	११
गोपीनाथ (हरिहरदास)	३१२	२५	१३		...	१६	१६
गोपीनाथ	...	२५१	२५	जगद्गुरुसद्धान्तयोगीश	...	२०४	२१
		२५२	४	जगन्नाथ	...	२६	२५
गोपीनारायण	...	११२	१०		...	१५५	१२
गोभिल	...	१११	१	जगन्नाथमिश्र	...	१७६	१३, २२
गोविन्द (कृष्णचन्द्र पितृ)	१४६	२७		जगन्नाथानन्द	...	३०७	९, १२
गोविन्दकवीश्वर	...	२४२	१४	जनार्दन	...	३५	२७
गोविन्दकविभूषण	...	२४०	२६	जनार्दन (अन्युत्तयोरस्य पितृ)	१५४	३	
गोविन्दभोतिर्विन्	...	२०३	४, ७	जयभूषणदीक्षित	...	१६२	२४
गोविन्दभोतिर्विन् (माधव-पितृ)	...	२३९	२१, २३	जयानन्दभट्ट	...	१६१	१८
गोविन्दनाथदासगौश	...	१५६	२०, २१	जानकी	...	२२	१८
		१६०	५	जानकी (शमोदरस्य माता)	१२८	२४	
				जिनचन्द्रसूरि	...	१७	२३
					...	२०३	१६
					...	२६४	१३

जनसाधिकासूरि ...	१०	२१	दिव्यसिंह ...	८२	२७
जनवर्द्धनसूरि ...	२६४	१३	दिव्यसिंहनृपति ...	१३२	१२
जनसागरसूरि ...	२०३	२२	...	१५५	२१
...	२६४	१४	दिव्यसिंहमहापात्र ...	२२८, ७, १६, १७	
जनसेन (जेनसेन) ...	८८	२२, २५	दुर्गासहाय ...	१२	३
जमिनि ...	...	७३	देवकीनन्दन ...	१०८	४
...	१८५	२५	देवप्रभमलघारी ...	१२१	३
जानेन्दु ...	१३०	७	देवयाज्ञिक ...	७५	२६
योतिगन्धर्व ...	१८८	१२	देवस ...	८१	१६
...	...	...	देवसेन ...	११२	८
ड	...	...	देवाद्रि ...	८७	१०
डालि ...	१५२	१७	देवीदत्त ...	१६७	२०
...	...	...	देव्यारि ...	१४	२७
त	...	...	द्रोणचिन्तामणिभट्ट ...	१३२	२५
तत्कनगर ...	५५	१६	ध	...	...
तारकान्नसरस्वती ...	२०१	१६	धनञ्जय ...	२२५	६
तारकान्नयति ...	२०१	१४	धनंश्वर ...	२१८	१३
तौगुक्ति ...	११४	६	धन्यसाधिका ...	२१०	१४
तल्लोचन ...	२२	५	धर्मचन्द्र ...	८०	८
तकलिङ्ग ...	२५०	२७	धर्मदेव ...	२६०	१२
तमुवनचन्द्र ...	४५	२५	धर्मभट्ट ...	१३८	१४
...	४६	५	धारेन्द्र ...	८७	१४
तिकाचार्य ...	१०	८	धूर्तस्वामी ...	१३२	२२
...	...	...	...	१३३	६
द	...	...	...	२७८	२६
दण्डपाणिपाठक ...	८७	१२	...	१८०	५
दण्डि ...	४५	२५	धृतिदास ...	८६	१८
...	४६	५	...	...	...
दानन्द ...	८७	२०, २३	न	...	...
दान्यास ...	८१	१८	नरसिंहमिश्रवाङ्मयेयौ (वा	...	...
दामोदर ...	५६	१५	नृसिंह) ...	६५	१३, १५
दामोदरदेव ...	१२८	१८, २४	नरसिंहमिश्र ...	१४८	२०, २४
दामोदरसमाधि ...	२१८	१२	नरसिंहसुप ...	२६२	३
दसचयनवाङ्मयेयौ ...	२२६	७	नरहरि (महाभक्तोपाध्याय) ...	१६८	१८
दाकर ...	६८	१७	नरहरि (राघवसूनु) ...	१८८	२७

नर्मदागिरि ...	७०	२१	पाणिनि ...	१२	१६
नाथधुनि ...	६	२५	...	११८	१०
...	१८	१०	पार्श्वपुर ...	१८९	५
...	८७	८	पार्वती ...	१७७	१२
नारद ...	१०६	२२	पीताम्बरकविचन्द्र	१०७	२४
नारायण (माधवात्मज)	२६५	२५	...	१०८	४, ६
नारायणाचार्य ...	११५	२१	पुण्डरीकाक्ष ...	८७	८
नारायणोद्भवात्मजौ	१३०	८	पुण्डरीकपुर ...	५९	२०
निकषा ...	१२९	१९	पुण्डरीकाक्षी ...	११३	२६
नित्यनाथसिद्ध ...	१७७	१२	पुरुषोत्तम ...	१३	२४
निधिमिश्रदेवज्ञ ...	६३	१, ५	...	२१	२७
निम्बादित्य ...	३५	१९, २५	...	३७	२२
...	३६	९	...	१४७	२४
...	३७	४	पुरुषोत्तमवैयाकरणगणपञ्चानन	१८७	१५
निर्मय ...	१९२	२०	पुरुषोत्तम ...	२०५	२५
नौलकच्छ ...	१६६	२८	पुरुषोत्तमदेवगणपति	१४	१०
नौलशैल ...	१४७	२	पुरुषोत्तममिश्र (रामतीर्थ-		
नौताम्बर ...	२२	९, १८	मुनिशिष्य)	२३८	१
...	२३	१	पुरुषोत्तममिश्र ...	२६२	७
नृसिंह (वा नरसिंह)	६५, २, १३, १५	१	पुष्पपुरी ...	९७	१३
नृसिंहगणक ...	६९	१७	पूजार्थनन्द ...	२३०	२७
नृसिंह (पीताम्बरका पिता)	१०८	४	प्रकटार्थकार ...	३२	३
नृसिंहनृप ...	२२७	११	...	२३३	१
नृसिंहाश्रम ...	६	३	...	८६	२७
नेध्रुवकाश्यप ...	१९९	२६	प्रतापसेन ...	११२	५
...			प्रतिष्ठान ...	९७	११
...			प्रद्युम्नविद्याभूषण ...	१२३	१६, २५
पञ्चानन ...	१४	३६	प्रभावचन्द्र ...	८०	८
परमसुखोपाध्याय ...	१७४	२३	प्रथाग ...	४३	२८
...	१७५	१	...	४४	५
परमानन्दशर्मा ...	१६	१	प्रशस्तपाद ...	१५५	२५
पराङ्मुखा ...	८७	६	प्रमनियि ...	२२८	१४, १५
पराशर ...	९१	१७	...		
पराशरभट्टाचार्य ...	१८	९	...		
पञ्चनदी ...	४४	३, ६	कण्ठी ...	१२	१६

ब	पृ	पं	भास्करसूरि	...	१६१	८
बलभद्रदेव	...	१४८	१७	भास्कराचार्य	...	१६२ २५
बलभद्रमिश्र	...	२५४	११		१६३	५
बलराज	...	१०८	१६		१५७	१०
बलवन्तसिंह	...	२०२	१८	भुवनसुन्दरसूरि	...	१८८ ११
बाल्येश	...	८०	१८	भैरव	...	१८६ १४
बालकृष्ण	...	१८८	७, १२	भोज	...	८२ २५
बोधायन	...	८१	१८	भोलुया	...	२१० ८
		१३१	५			
		१३७	१५			
		१६८	१८			
बृहस्पति	...	८१	१६	मणिमूर्ति	...	१२८ १८
		१११	७	मधुसूदन	...	३ ८
बृहस्पति (महितापनीय- कविचक्रवर्तीराजधराचार्य)	१७० १२, १४			मधुसूदन	...	५२ २७
ब्रह्मभट्ट	...	८७	१०	मधुसूदन	...	२२७ १२
				मल्लारिगण (खण्डेरायण पिता)	१८	२
				मणिकाचार्य	...	५४ ५
				महासुदुगल	...	१७७ २२
भगीरथमिश्र	...	१६०	१८	महामुकुलभट्ट	...	१८३ २३
भट्ट (देश)	...	१४८	१०	महेश्वरविद्यातीर्थ	...	१८५ २४
भयलो	...	१८	४	माधव (वासुदेवाग्रज)	...	२४६ १८
भट्टमल्ल	...	३४	२७	माधव (नारायणख पिता)	...	२६५ २५
		३५ ७, ११, १२		माधव (गोविन्दप्रान्तिर्वित्त सूनु)	...	२३८ १८, २१, २३
भट्टोजीदाक्षित	...	८२	१५	माधवकर	...	११८ २७
		२५३	११	माधवानन्दचक्रवर्ती	...	८६ ८
भवनार्थ	...	१२६	२०	मानसिंह	...	८५ १५
		१२७	३, १०	मार्कण्डेयधर्मा	...	११० २४
भरद्वाज	...	१४६	२५	मार्कण्डेय	...	१३२ २५
		१४८	११, १४	माहिम्नती	...	२१८ १८
		१५०	२४			२२० ४
		२४०	२६			
भाभीपाल	...	१६	१	मिश्रपाद	...	२० १८
भारतीतीर्थ	...	१२४	२७	मुकुन्ददेव	...	१४ ११
भास्कर (प्राय्यात्मज)	...	१३२	२१	मुकुन्दकारणपति	...	२२७ ८
भास्कर (चतुर्भुज)	...	११४	१०	मुक्ता	...	१५० २२

सुरारि ...	...	१७२	९,११	रङ्गाजाध्वरी ...	...	१०२	१४
सुखलुपयमिश्र ...	...	२४५	२८,३०	रमलाचार्य ...	...	१७४	२३
नेष्टविजयराखक ...	...	२६३	१२	रमाकान्त ...	...	७६	९
य				रमाचार्य (याशविन्दु)	...	११५	२२
				रमानाथ ...	...	१२२	२२
यज्ञदत्त ...	...	३१	१२	रमापतिबिद्वान्त ...	...	८३	२६
यज्ञपाक्ष ...	...	२२	२५	रम्यजामातृयोगी ...	...	८७	१६
यदुनाथ ...	...	४	१६	राघव ...	...	१९९	२६
				राजकर ...	...	११३	२१
यमुना ...	...	१३६	६				
				राजकृष्ण ...	...	२३६	१०,१७
यमेश्वर ...	...	२५	१७	राजीवलोचनसंन ...	...	५३	११
यवनाचार्य ...	...	१६५	२२	राधामोहनब्रजवामी ...	...	३७	१४
याज्ञवल्क्य ...	...	९१	१६,१७	रामदेवज्ञ ...	...	१६६	२०,२९
यादवाचार्य ...	...	४९	८,१८				
यामुनमुनि ...	...	६	२४	राम ...	...	६	२४
				राम (अग्निविद्) ...	...	१८०	५
युगोत्तम ...	...	५६	१	रामकविहिम्न ...	...	२७	१८,२०
योगेश्वर ...	...	९१	२७	राम (कृष्णमिश्रस्य पितामहः) ...	...	२५२	१५
र				रामकृष्ण ...	...	२२७	१३
				रामचन्द्रकवि ...	...	११३	२४
रघुनंदशर्मा ...	...	१०३	२६				
रघुनन्दन ...	...	६८	८,१८, २२	रामचन्द्रगजपति ...	...	९३	२४
रघुनाथ (दामोदरदेवज्ञस्य पिता) ...	...	१२८	२४	रामचन्द्रभट्टाचार्य ...	...	१७५	१०,१९
रघुनाथ (अनन्तदेवोदय) ...	...	१३०	२३	रामचन्द्रशर्मा ...	...	१६	३
रघुनाथ ...	...	१३५	२१	रामचन्द्र (विश्वनाथात्मज) ...	...	१४६	२६
रघुनाथ (देवकीनन्दनस्य पिता) ...	...	१७८	१,४	रामचन्द्रमिश्र ...	...	२४५	२९
रघुनाथभट्ट (सोमभट्टात्मज) ...	...	१५७	१२,१६	रामतारण ...	...	१२९	२०
रघुनाथशर्मा, ...	...	८४	२	रामधर ...	...	११४	७
रघुवीर ...	...	९९	१	रामपाल ...	...	८९	२७
रङ्गाजाध्वरी ...	...	२१८	२	रामब्रह्मचारी ...	...	१८७	२०
				रामभट्ट ...	...	५०	२१
				रामरत्न ...	...	८४	२१

रामरत्न (राजकारण पिता)	११३	३३	वरदाचार्य (श्रीनिवासा- चार्य पिता)	४२	२०
रामशर्मा ...	१२	१७		४३	८
रामसेवक ...	१६७	१४,२०	वरदत्त (श्रीनिवास पुत्र)	४२	२०,२४
रामानुज ...	६	२२		४३	९
	८७	५	वर्द्धमान ...	४५	२४
	१८८	१५		१७२	२५
	२०८	२५		१७२	२,१२
	२३०	३	वर्षवर्षण ...	८	१
रेवा ...	१८	५	वराहमिहिर ...	५०	७
ल				७०	६
लक्ष्मण (गुणनन्दन पिता)	६८	१८		१२८	२०,२२
लक्ष्मणयोगी ...	८७	११	वल्लभाचार्य ...	४	७
लक्ष्मण ...	२१०	११		१०	२४
लक्ष्मणसाधिका ...	४८	११		११	१
लक्ष्मणाचार्य ...	६६	१५		१३८	२
लक्ष्मीधरभूति ...	८२	१५		१७७	२५
लक्ष्मीधर ...	८७	१६,१७, २०		१७८	३
	२२७	१४,१७		१८२	५
लक्ष्मीधर ...	२२७	१४,१७		१८३	१३,१४
लक्ष्मीधर ...	२६५	१२	वशिष्ठ ...	८२	२८
लक्ष्मण ...	१६२	१८		८१	१६
लिखित ...	८१	१६	वसन्तगज ...	१८४	२६
लिखीलाक्ष ...	८८	२७	वसुदेवन्द ...	२०६	६
लीलावतीनगरी ...	३८	३	वाचस्पति ...	४८	२८
लोचनापट्टीक्षित ...	२५१	२६		५०	१६
	२५३	६	वात्स्यायन ...	८२	२७,३
व				१८५	४,५,१२
			वाकरायण ...	१८५	२५
वरसकुल ...	१३४	६	वापुजीव ...	१५२	१७
	२२८	१७	वामदेवानन्द ...	२२२	२५
	२३०	५	वामन ...	८०	२०
वनमालीभट्ट ...	५७, १५, १८, २२, २६		वामन (ब्रह्मभट्टसूनु)	८७	११
	१३४	१३, १८	वामनाचार्य ...	१२४	११
वरकराज ...	१३४	१३, १८	वाराणसी ...	५७	२२

वासुदेवाङ्कुर	...	१४	१३	वङ्कटाचार्य	...	४२	१२
वासुदेवत्रिपाठी	...	१३१	२०		...	१३४	६
		१३२	३,५,११		...	२१५	८
वासुदेवयति	...	२०५	३२,२८		...	२३८	१०
		२०६	६		...	३३९	३,९
वासुदेव (श्रीपतिमुनि)	...	२४६	२०,२४	वेदानाथ	...	८३	२६
विक्रमादित्य	...	१५	१	वेदानाथ	...	८६	१०
विजयगणि (महोपाध्याय)	...	१९६	२१	वेदानाथपायगुण्ड	...	२१६	३
विजयविमलगणि	...	५६	२५	वेदाङ्गर	...	१५०	२३
विठ्ठल	...	४	७	वेराटनगुर	...	१४१	४
		१४३	२३	व्यास	...	९१	१८
		१७७	२६	व्यासकुल	...	११५	२०
		१७८	३	व्यासतीर्थ	...	११६	१,८
		१८७	१				
		१९३	११				
विद्याकरपुरोहित	...	१०८	१,५	शङ्कर (देवदारिकवेः पिता)	...	१४	२६
विद्याकरवाजपेयी	...	११०	१३	शङ्करदेशिक	...	२३३	१०
विद्यारक्ष	...	१२४	२७	शङ्कराचार्य	...	१०	९
		२३३	१		...	२५	२२
विनायकमिश्र	...	१३५	१३		...	२९	१८
विम्वलोचनाचार्य	...	२७	१७		...	८१	१
विष्णु	...	३९	२		...	१९४	१४
विश्वनाथ (रामचन्द्रख पिता)	...	१४६	२५	शङ्करानन्द	...	५	१९
विश्वनाथ	...	२४९	२४		...	१२५	४
विश्वनाथकविचक्रवर्ती	...	२५१	१,५	शङ्करानन्दतीर्थ	...	२३३	१४
विश्वनाथ (विश्वेश्वर)	...	२२८	७,२०	शङ्कर	...	९१	१६
विश्वदेव	...	२४७	१०	शङ्करधर	...	४१	२३
विश्वशम्भुमुनि	...	२००	११	शठारि	...	६	२६
विश्वेश्वर	...	५९	१२		...	१८	८
विष्णु	...	९१	१६		...	८७	१६
विष्णुशर्मा	...	३१	१३		...	१८२	२२
विष्णुक्षेम	...	८७	९	शम्भु	...	२२८	८
वीरखाम्बी	...	८	१३	शम्भुकरमिश्र	...	६५	१६
वीरेश्वरवीर	...	३५३	११	शाकटायन	...	३३	७७
वीरेश्वरवैद्य	...	१८९	११	शाठकोप	...	८७	८

	शः	पं.		शः	पं.
शारदानन्द ...	७५	२६	श्रीपति ...	२४७	१
श्रीकृष्णचार्य ...	१३७	१	श्रीहर्ष ...	११४	१४
शिव ...	१	१२			
शिवशुभ ...	५७	१६, १८,			
		२५			
{ शिवनारायण ...	१४८	२३	मकलवन्दुगणि ...	१७	२४
{ शिवनारायण (शिवपुरी- नारायण) ...	१४८	१२	सत्यनाथपति ...	२०३	२०
शिवनारायणानन्दतीर्थ ...	२३३	१३	सत्यनिधितोष ...	२०८	४
शुकदेव ...	११७	७	सदानन्दशर्मा ...	२८	१६
शुकदेवपण्डित ...	२०२	१०	समयसुन्दरगणि ...	२०३	२१, २५
सुहृन्मन्द ...	२४	२४		४०	१८, २४
	२५	८		१७	२४
	८८	८	सर्वानन्दवन्द्यापाध्याय ...	७७	६, ८
	१८६	१	सर्वेश्वर ...	५६	१४
	२६१	१०	साधुकीर्तुणध्यायसिद्ध ...	२१४	१३
शेखराज ...	४	७	साधुसुन्दरगणि ...	२१४	१३
श्रीनक ...	८६	११	सायनाचार्य ...	३२	१६
श्री ...	८७	८, १३		३८	३
श्रीकर ...	११४	१०		२४६	११
श्रीकृष्णविद्यादासीश ...	२३२	४, १०	सार्ङ्गसाधु ...	४६	१५
श्रीदेव ...	२५८	२६	सालिकनिधाम ...	१६	१
श्रीधर ...	७	१	साहसमल्ल ...	२१८	२०
{ श्रीधर ...	८७	८	सिद्धलक्ष्मण ...	११२	१८
{ श्रीधर (इन्दिरासहचर- नारायण) ...	८७	१३	सिद्धभूपति ...	४०	८
श्रीनाथ ...	१०५	१	सुन्दरजामातृमुनि ...	६	१८
श्रीनिवोतन ...	२२३	२८	सुन्दर ...	४२	२२
श्रीनिवाश ...	८	२४		४३	११
	३७	८, १३		२२४	४
	४२	२१	सुषेन ...	५८	२१
	४३	८	सूर्यदेवच ...	१४५	१८
	१५५	२३	सूर्य ...	१५७	११
	२२४	१	सूर्यसेन ...	११८	१, १८
	२४६	२४	सेनेश ...	८७	१३
श्रीपति ...	२४६	२४	सोमभट्ट ...	१४७	१६

सौम्यज्ञासातृ	...	७	१०, १३	हरिभद्रसूत्रि	...	१८८	२७
संक्षेपकाचार्य	...	२०६	६	हरिदा	...	१७२	८
संक्षेपज्ञ	...	२२३	१	हरिव्यासदेव	...	२४	८
सम्भनकापार्श्वनाथ	...	२५८	२६	हरीशाचार्य	...	१६८	७
स्वर्णकुटावत	...	२२७	१६	हरिहरदासभट्टाचार्य	...	२१३	२
स्वर्णधर	...	११३	२५	हरिकृष्ण	...	२२	७
		११४	७			२३	१
स्वयम्भुदेव	...	२६७	२०	हलधर	...	२२	८
स्वयंभुव	...	२६०	१२	हार्गेत	...	८१	१८
				संभवन्	...	१७६	४
				संभवन्	...	८	१६
हरदत्तमिश्र	...	२४	१६	संभवन्	...	१२१	१५
हरिदासभट्टाचार्य	...	२१३	२४	हैदराबाद	...	१५२	१७
हरिदौसित	...	२५४	११	हंशराजोपाध्याय	...	८	२

NOTICES OF SANSKRIT MSS.

No. 1. अक्षरचिन्तामयिः । Substance, country-made paper, 9 x 3 inches. Folia 21. Lines, 7 on a page. Extent, 250 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Śaṃvat 1897. Place of deposit, Harapūra, Post Office Gopālganja, Chapra, Paṇḍit Jagadeva. Appearance, tolerable. Verse, Correct.

Beginning. प्रथम्य शरदा देवी सम्मोदरविनायकम् ।
सखाकौतुकवेष्टुर्गं विकासार्थं सहेसरम् ॥
अम्बकस्य वधायाय विपुरस्य वधाय च ।
मयेवेमं हर्तं पन्थं दृष्टुं यमेन पार्थेति ॥

End. • चमये राजविरोधे हयविनाये तथा च दुर्भिक्षे ।
• निधुनस्त्रीचापसीने भवति हि भयं न संशयो जग्रे ॥

Colophon. इति श्रीविविचितारक्षितारक्षितारक्षितारक्षितः समाप्तः ॥ संवत् १८९७ ॥

विषयः । द्वाभादुभक्तयनम् । द्वाभादुभक्तयनादिकथनम् । संज्ञाप्रकरणम् । अक्षरप्रकरणम् । अक्षरप्रकरणम् ।

No. 2. अग्निमातृतण्डुलकृतिः । Substance, country-made paper, 14 x 6 inches. Folia, 6. Lines, 20 on a page. Extent, 100 ślokaś. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Babu Hariscandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अग्निमातृतण्डुलस्य कृतिरप्येते । अर्धय्योऽ × यो वा सो वो वैवा-
नराय दृष्टुपाजये × यः । रत्नविष × चरवेतु मात सो वो अग्निर्हि
देवी अक्षतो दुष्मति ।

कुपद्मानां जनयति सुखं कोशलाकोषपुङ्गवां
 मध्यस्थानां रतिरिव तसः संशयं यो भिनत्ति ।
 कुपतिं तद्विषयपदुतां येऽचिच्छां कपुकासा
 बह्वाद्भ्यः स्फुरन्ति नितरां सोऽयमग्रेषु तेषाम् ॥
 पदुताङ्गविदां गरीयसी भवति सुखमनेन ध्रुवस्य ।
 न पुनः क्लतरीतिरसंयतः पदुतामेति कुशाग्रधीरपि ॥

Colophon. इति सुखवंशकरीरनौलपारामहन्तो सनकाङ्कसंस्कारे बह्वाद्भ्यो नाम
 विषयः सम्यग् । शुभमस्तु शकाब्दाः १०८९ । ७ । ९ । वीमपुस्तक-
 शक्यः साधरं ।

विषयः । सुखभागादिना बह्वाणां चरवपूरणादिनियमकथनम् ।

No. 4. अजितशान्तिस्तोत्रम् । Substance, country-made paper, 14 x 6 inches. Folia, 3. Lines, 28 on a page. Extent, 100 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dīnmaṇḍalācārya Mahārāja Bālaçandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. अजितं जितसम्भयं
 सन्ति च पश्यन्त सज्जगत्पावकम् ।
 जय गुह सन्ति गुहकरो
 होवि जितवरे पथिव्यामि ॥

End. जह इत्यत्र परमपर्यं
 बह्वया किमि तुमित्यर्थं भुवने ।
 ताते कुङ्कुमरवे
 जित वयमे साधरं जह्व ।

Colophon. इति सम्यग् ।

विषयः । अजितनाथस्तोत्रम् ।

No. 5. अनुभाष्यविवरणम् । By गिरिधारी । Substance, country-made paper, 20 × 10 inches. Folia, 117. Lines, 16 on a page. Extent, 2,340 çlokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1916. Place of deposit, Benares, City, late Hariscandra Babu. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Beginning.

बौद्धाचार्य नमः ।

मौमीनायसुकुन्दरायरसिकलानन्दयेबोम्बल

मौमहलभविदुलेमदुभगमोशेरारकस्तदा ।

अथान्त्य सहीयद्वर्णि कपावधो दुदासा × जे (?)

लौकारासपरासहीयचरणधीने नमाय्यर्धे ॥ (?)

End.

प्रकाशे द्वितीयपाद्याये प्रथमपादे विलक्षणत्वादिति सूत्रे तर्कसम्पत्तम् ।
तर्कश्च यदि पर्वतो बलिमाद्यस्यापि धूमवान् स्यादितिवत् यदि
प्राणादिवाक्त्रं ब्रह्मपरं न स्यात् तदानुभवो न स्यादित्युत्थापोद्वाहकः
सम्बन्धानुसन्धेय इति दिक् ।

Colophon.

इति मौमकुन्दरायसहजमाधुरीपरमानिर्लेखनीयसरसवदनतामरस-
दुषात्रदायगादि-मौमदाचार्येयदाज्ञकपापारसार-मौमन्तुपमुचरवाःप्रज-
नकाराज-मोयदुनायकुलोद्भवगोलासि-मौमोपाहात्मज-मौमिरिचरविर-
चिते अनुभाष्यविवरणे प्रथमाध्यायस्य प्रथमः पादः समाप्तिमगमत्
संवत् १९१६ ।

विषयः । अनुभाष्यार्थप्रवीणानुभाष्याख्या ।

No. 6. अनुभाष्यविवरणम् । (प्रथमाध्यायस्य द्वितीयपादस्य) । By गिरिधारी । Substance, country-made paper, 20 × 10 inches. Folia, 45. Lines, 16 on a page. Extent, 900 çlokas. Character Nāgara. Date, Samvat 1916. Place of deposit, Benares City, late Hariscandra Babu. Appearance new. Prose. Correct.

Beginning.

बौद्धाचार्य नमः ।

अथ समन्वयसूत्रात्मनोत्तरार्धसन्धेविचारके द्वितीयपादे चतुर्भिः सूत्रैः

प्रविशोपदेसाधिकरणमारचयति, सन्धेय प्रविशोपदेसात् ।

End.   सभासविज्ञो निर्णीत + द्वाङ्मुख्यूनतया भौतिकवैकल्येन निर्णीतः ।
 वस्तुसभावे तर्को नास्तीति आशङ्क्योपसंहरन्ति तच्चादिति ।

Colophon. इति ज्ञेयदुर्गायकुलोद्भवबोलाभि-भौगोपाहाय्यज-भौगिरिधरविरचिते
 ऋषुभाष्यविरचे प्रथमाध्यायस्य द्वितीयः पादः समाप्तिसम्पत् । °
 संवत् १८११ ।

विषयः । ऋषुभाष्यव्याख्या ।

No. 7. **পদ্যবন্দনকোষাখ্য** (খণ্ডিতা পুষ্টিতা চ)। Substance, country-made paper 12 x 4 inches. Folia, 43. Lines, 9 on a page. Extent, 1,100 lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri, Śāṅkara Māṭha. Appearance, very bad. Prose. Generally, correct.

Beginning.   × × × × × × × × ज्ञानतो योगिनमथयम् ।
 यच्चिदामन्मयसैतं सर्व्वेश्वरस्यै भजे ॥
 लक्ष्यामन्मयसौचरं गुणवरं × × × × × × × ×
 × × × × × × × × परचित्त्यापारं × मन्मदम् ।
 शिष्या यस्या कटाक्षदेशपतनात् काचार्य्यभाजो भूयं
 वेदाकाशं × × × × × × × × × × × × ।
 मन्त्रेश्वरामन्मयसौचं मन्त्रेश्वरविषयम् ।
 महारं महारामन्मयभौ मन्त्रे सुकुण्डः ।
 शुद्धामन्म × × × × × × × × × × × × × × × ×
 × × × × × × × विचारमार्गकुयलक्षणाया इतिविषयम् ।
 शुद्धमादपि कायवर्णवेषवामानमन्त्रे × मन्त्राम्
 × × × × × × × × मन्त्रार्थतो नामता ॥

...   .
 सरस्वतीं सदा बन्धे सन्धिषिप्रदायिनीम् ।
 सर्वाभ्युत्थिता सा च सन्निधौ सदा मम ॥०
 दक्षिणाङ्गि × × × दक्षिणं दक्षिणाग्रम् ।
 सर्वज्ञं सर्वज्ञं पुंसां सदा × × × साक्षिणम् ।

अद्वैतरत्नकोषाख्ये सन्नेधं गुह्यं बोधितः ।

× × × × × × × × × × × × × × × × ॥

इह चक्षुः कश्चित् विपश्चिद्गुह्यं चाश्रयो नाम योनीश्वरो वादिवाच-
नित्वाचक्षाः × × × × × × × × × × × × × × × ×
कश्चिद्विदितस्य धन्यस्य निरन्तराय परिसमापन × × × × × × ×
कथं सङ्गलं सगङ्गानुदितस्यपि वाहिन्यग्निमानुजिह्वस्य × खोकतो
दर्शयति । × × । इत्यादि ।

End. निश्चयलभिसि चत्वारिंशद्दूषयति । अथं घट इति । तद्भावात् । एक-
प्रकारकलाभावाद् इदं चटलस्यलपकप्रकारलादित्यर्थः । (अतः परं
प्रावणः अखितम्) ।

विषयः । अद्वैतरत्नकोषाख्ये अद्वैतरत्नकोषस्य व्याख्यानम् ।

No. 8. अध्यात्मचिन्तामणिः । Substance, country-made paper, 9 × 4½ inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 170 ślokaś. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Puri, Rājagopāla Maṭha Mohanta Mahārāja Śrī, Raghunānandana Rāmānuja Dāsa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. नैमिषे रामानुजाय नमः ।

सुन्दरकामाद्विदुः प्रपद्ये चरचाम्बुजम् ।
संसारार्थसंज्ञकानुसन्धारयितकम् ॥
नमोऽस्तु गुह्यस्य सद्गुह्यस्य × × नमः ।
परमेष्ठ्यो गुह्यस्य निश्चिद्यो नमोऽस्तु ॥
नमो रामानुजायैहं पूज्यं सद्ये नमः ।
पादुमाय सुनीम्नाय नमः सन्धीयैरिने ॥
नमोऽस्तु रामसिमाय पुण्यरौकट्ये नमः ।
नाथाय सुनये नित्यं नमः परमयोगिने ॥
आज्ञाय कुलमासाय नमोऽस्तु शठवैरिणे ।
नमः खेनाचिपतये ज्ञातयाज्ञातयादिने ॥ (?)
विद्ये श्रीशान्तायिभ्यो जगन्नाथे नमो नमः ।

नीचराधादिगुरवे नमो भूयो नमो नमः ॥
 इत्थं चक्षित्य नमसा श्रुतां ग्रन्थपरम्पराय् ।
 चक्षुःश्रवणविषयां चित्तां करोम्यात्मविग्रहये ॥
 आत्मा न देवो न नरो न तिर्यक् ज्ञातरो न च ।
 न देवो नेन्द्रियं नैव सनः प्रायो न नाविष्योः ॥
 न × × न विकारी च ज्ञानमायात्मको न च ।
 सखी सखं प्रकाशः स्यादेव रूपरूपभाक् ॥ इत्यादि ।

End. इत्थं जन्तु चक्षिषौ वा च श्रुतां सप्त दशानिधे ।
 सत्यां कुपय्य दयया तथा सत् प्रतिपादनात् ॥
 सौम्यभासाद्वसुनिना सस्यक् दृष्टानिनां सदा ।
 चित्तासम्प्राप्तविषयां परिचित्तम् भवेत् सुखी ॥
 अष्टाद्विधपरिचाय प्रेमप्रवचनसम् ।
 वादिकेशरिचं वन्दे सौम्यभासान्तरं सुनिम् ।

Colophon. इति सौचम्यात्मचित्तामणिः समाप्तः ॥ श्रीशुभमस्तु सर्व्वजनताय् ।
 श्रीरामः ... .. श्रीरामः ।

विषयः । आत्मनः स्वरूपादिनिरूपणं भगवद्भिद्वन्द्वरूपकतैत्थलनिरूपणम् ॥

No. 9. **अध्यात्मविन्दुः** । Substance, country-made paper, 16 × 7 inches. Folia, 30. Lines, 24 on a page. Extent, 900 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benāres City, Dīmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीपरमेश्वराय नमः ।
 अमलविज्ञानविभूतिशाली
 सत्प्रतिपाद्याङ्कितभूतिशाली ।
 तौर्वाकारौयानवबुद्धयोगा-
 न्मार्चदेहौ जयतां जितेन्द्रः ॥

End. तथा आत्मज्ञानात् । सर्व्वज्ञानात् आत्मज्ञानज्ञानं सर्व्वमित्यवतिष्ठते यद्येषं
 न ज्ञात् तदा ज्ञानस्य परिपूर्वादिप्रसंगेन ज्ञानाभावात् परिपूर्व्वज्ञेयात्मात्मनेऽपि
 ज्ञानं न विद्येत् ।

Colophon. लोपन्नाथालिङ्गविरचिते उपाध्यायीनकुपर्ववर्षविरचिते प्रथमा
द्विचित्रिका समाप्ता । इति चौहसरालोपाध्यायविरचितो लोपन्नाथालिङ्गः
समाप्तः ।

• विषयः । जेनमदे लोपन्नाथोपायकथनम् ।

No. 10. लोपन्नाथोपनिषत् । Substance, country-made paper, 14 x 6
inches. Folia, 21. Lines, 22 on a page. Extent, 488 ślokas. Character,
Nāgara. Date, Śamvat 1652. Place of deposit, Benares City, Diṃman-
ḍalācārya, Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verse.
Correct.

Beginning. नमो दुर्गाररागाद्विबीरकायैविरचिते ।
चर्चते योगिनायाय नन्वावौराय ते नमः ।
पुष्पमे च सुरेन्द्रे च कोशिके पादपञ्चमि ।
निर्विशेषनमस्कारबीबीरसामिने नमः ॥

End. प्रसन्नवदनः पूर्वाभिमुखो वायुदक्षमुखः ।
अप्रमदाः सुखलानो ध्याता ध्यानीयतो भवेत् ॥

Colophon. इति परमाचरतबीकृमारपाक्षमुपाख्यमुनिने लोपन्नाथोपनिषद्विरचिते
लोपन्नाथोपनिषद्विरचिते संज्ञातपद्युषन्ने योगेश्वरे द्वादशप्रकाशे अतुल्यः प्रकाशः
समाप्तः । संवत् १९५२ ।

विषयः । लोपन्नाथः ।

No. 11. अनुमानदीप्तिव्याख्या । Substance, country-made paper,
15 x 4 inches. Folia, 79. Lines, 8 on a page. Extent, 2,600 ślokas.
Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansimha
Pargana Aṭiyā, Post Office Jāmfurki, Gram Hālāliya. Paṇḍit Harināth
Vidyābāgīsa. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. बीबीहुर्या कथयति ।
परिकरः सचकारी च च लोपन्नाथोपनिषद्विरचिते तत्प्रसन्नवदनं तेन हेतुना
विरोधाद्विषयमेव अनुमानोपनिषद्विरचिते भावः । तच्च निर्विवादादी-
त्यादिना विजयादेः परिपक्वः तत्त्वार्थेति x सचेतुकायैत्यर्थः । इत्यादि ।

End. इत्यथ ब्रूयते सात्वर्जमिति जन्मजात्यन्वाभावात् यत्तु प्रदर्शनेन जन्मजा-
 यवच्छिन्नमेवैवाप्येकमेकं ब्रूयन्नाभावात् ब्रूयन्त्यवच्छिन्नमिति भावः ।
 कुर्वन्ति नित्यमनुमानमपेक्षिते-
 प्रायः प्रायश्चित्तविधौ धितिवीतिभावात् ।
 यथा ब्रूयन्त्यपि येन निजं मिश्र-
 त्वे प्रकाशयति तेन समेष यत्नः ।
 अथि ब्रूयो नवकाहते निवन्ते
 अथिचुचेः परगौरवाद्विदवात् ।
 गुणित्वात्त $\times \times \times \times$ नष्ट
 प्रतिवेत्तं वादि $\times \times \times$ भविष्यत् ॥ (?)

Colophon. इति श्रीजगदीशतर्कालङ्कारविरचितानुमानद्वैतिसिद्धाः समाप्ताः ।
 श्रीरामः प्रकाशः । १९१७ ॥

विषयः । नवच्छिन्नासविधौ धितेः सामान्यनिवन्तादिनाभावात् आक्षान्तम् ।

No. 12. अनुष्ठानपद्धतिः । By तोटकाचार्य । Substance, country-
 made paper, 8 x 3 inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 156
 śloka. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri Śaṅka-
 ramāṭha, Madhusūdana Tirthasvāmi. Appearance, old. Verse. Gen-
 erally correct.

Beginning.

ॐ नमो नरेन्द्राय ।

विश्वेश्वरं प्रपद्यादौ सम्प्रदायगुणवति ।
 नष्टो ब्रह्मार्थमिति नित्यदृष्टेः पदवित् ।
 प्राप्ते तुल्ये उक्त्या धीतकोपीनकः शुचिः ।
 परिचाय द्विराचम्य प्रायासमयं वरेत् ।
 अथवाः नृपं आत्मा चेतवर्धे निरञ्जनम् ।
 वराभयकरं ज्ञानं हिमुक्तं ब्रह्मचित्तमम् ।
 तत्प्रादानुजनिमेषत् कृपाधाराभिरामम् ।
 आत्माज्ञानं नवकृत्यात् नक्त्यं नष्ट भावदेत् ॥ इत्यादि ।

End. वाचस्पतितथं कलां प्राचायासमर्थं तता ।
 प्रचायासतथं जज्ञा सचायासं ततः पठेत् ॥
 प्रचमन्वा अपचाय प्राचायासमर्थं ततः ।
 समर्थं अपचाय प्राचायासमर्थं ततः ।
 अचादिपूजनं कला निष्कृं ध्यावेदान्तयोः ।
 संचारस्तुत्रया भूयः × × त्याघमशीधमम् ।
 इशानिमन्त्रितजज्ञेसोतो गुर्ज्यादिधन्वनम् ।
 कला द्युवेन सचाय पठेद्देवानामर्चिषम् ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसचरित्राजकाचार्यश्रीहरभगवत्पूजपादशिष्यश्रीक-
 षार्यचिरचित्तानुष्ठानपद्धतिः समाप्ता ॥
 श्रीब्रह्मासक्त्येवे शैलान्नानन्दमुखा ।
 धर्मोक्तिं चित्तकामेन रचित्वा कारिकाबद्धी ॥

विषयः । यतीनां हेनिष्कर्मण्यकर्मभिरूपयम् ।

No. 13. **अन्तःकरणप्रयोगविधतिः ।** Substance, country-made paper, 15 x 6 inches. Folia, 10. Lines, 16 on a page. Extent, 250 ṣlokaṁ. Character, Nāgarī. Date ? Place of deposit, Benares City, late Hariscandra Babu. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. **चौमोपेसाय वसः ।**

दशैव कथं श्रीभाष्यं श्रीयानां भक्तिवत् + च ।
 समनोबोधवाक्यानि प्रकटीकृतवान् प्रभुः ।
 प्रथमं पित्र्यादाहं चिन्तिताधिकदायकम् ।
 समनोबोधकार्येयस्य वाक्यानुसृतः ।

End. इति श्रीविष्णुदासक पराजयविना मया ।
 श्रीवृद्धभिरचिता विद्वतिः पूर्यतामिमांसा ॥
 चर्षिता श्रीमदाचार्यपदाब्जे मया कृतः ।
 शेषेण कृतव्योक्तिरिति मे विचिन्ता कतिः ।

Colophon. इति श्रीवृद्धभिरचिता ज्ञानःकरप्रदीपविहतिः समाप्ता ॥

विषयः । ब्रह्मभाष्यप्रबोधान्तःकरणप्रबोधनात्मकप्रबन्धस्य ब्रह्मप्रबोता व्याख्या ।

No. 14. **अनामिकापत्रमुद्रितः** : Substance, country-made paper, 15 x 6 inches. Folia, 6. Lines, 38 on a page. Extent, 456 *śloka*s. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dīpmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Śūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning.

ॐ नमः श्रीसूर्याय ।

यस्य सप्तकृतदशाङ्गं किमपि विनिर्णये । तत्पात्रो भवान् कृतो विनिर्णो
येषो सप्तकृताः, तदङ्गयता प्रतिबद्धाश्च दशाध्ययनकथाः पञ्चसद्वतसः
इति सप्तकृतदशाः दृष्ट्वाचाष्टौ (. .) याः भवन्ति ।

End.

अच्छमयम कोविनि चक्षुरेति । अन्तर्देशतो मयमकोमो कोचन-
कोमो यस्मात् स तथा जीवं जीवेन गच्छति जीववीर्येण न तु शरीर-
वीर्येणेत्यर्थेण । अन्तर्गतदशान्वयमिति । अनुगतपपनिवाद्या मयमन्त-
र्गदेशविबरचं समाप्तिमिति ।

Colophon.

विषयः । अनामकदमः कुरुन्यास्या ।

No. 15. **सुन्दरलक्ष्मी** । Substance, country-made paper, 10 x 5 inches.
Folia, 7. Lines, 11 on a page. Extent, 200 plokas. Character, Nagara.
Date ? Place of deposit, Patna City, Pandit Jayanarayana
Vajapeyi. Appearance, tolerable. Verse, Correct.

Beginning.

महाधिपं विज्जहारं जगतां

प्रथम्य पादाम्बुजसेवकानाम् ।

विष्णोक्ततत्प्रोदितशब्दरत्नं

देवशक्त्याभरणं तजोमि ।

End. विद्यासकलपुत्राय संन्यसेविद्यासमर्पितः ।
 दुर्तोऽस्य दुःखदं समाप्तमस्तम्भरं यथात् ।
Colophon. रति नौदेवब्रह्मदुर्गासहायविरचिते अम्बरने ईश्वरकृतिः समाप्ता ॥
 समाप्तार्थं सन्धः ।
 विषयः । विंशोपनिषद्भाष्यकारकथनम् ॥

No. 16. अभिधानम् । By रामशर्मा । Substance, country-made paper.
 12 x 3 inches. Folia, 37. Lines, 7 on a page. Extent, 850 çlokas.
 Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansingha,
 Pargana Añiyā, Post Office Jāmurki Village, Halāliyā, Paṇḍit Gurudās
 Vidyāratna. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. नौकथः ।
 ब्रह्मादिदेवास्तुरहस्यवर्णिते
 यद्वाक्ये साक्षिसरोजराजिते ।
 बन्धपदपांक्तपादवीरजे
 सक्तु प्रचामा वरदोऽहद्वजे ॥
 भगवान् पाणिमिर्यानि पञ्चिकात्यायनादयः ।
 चक्राङ्गुलानि रूपाणि तन्मन्त्रे रामशर्मा ॥
 विष्णु भयानके घोरं कर्तुं परिभाषके ।
 आपन्ना धीवरे तु स्यात् दासो दासस्तु धीवरे ॥
 ज्ञाताकाशश्चन्द्रस्य दासो दासो च तत्त्वज्ञयात् ।
 उदरं जठरे × × × × — — — — ॥ इत्यादि

End. चण्डिका चण्डोपायां भस्मरण्याक्तु सप्तिका ।
 चण्डिनेवास्तुति × × चण्डिचरिते पुमानपि ॥
 कुचिसु जठरे पुंति स्याद्विष्णुसंभुरिकादये ।
 लोकोऽलौकिके लोको भक्तिके सर्वज्ञेजये ॥

Colophon. अथ समाप्तमात् ।

विषयः । कोषसम्बन्धनतः कोष एव ॥

No. 17. अभिनवगीतगीतम् । By 'पुष्पगीतमदेवमनयति । Substance, palm leaves, 11 × 1½ inches. Folia, 39. Lines, 5 on a page. Extent 1,250 ślokaś. Character, Uṛiā. Date ? Place of deposit, Calcutta. Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning.

जीमन्नाय नमः ।

काष्ठिन्दौजस्रकेलिहोस्तद्वारावोतवीक्षाम्यथा

निर्मिताः कज्जलानि सारितवतीराशोक्ता चर्मादिभः ।

नारोषामासि नङ्गि कुञ्जभवे वृद्धं चिरायुषतः

श्रीरेः सङ्गमयति सावित्रयते सङ्गतवेपुष्मिः ॥

यथाः कृपावतनिषेधस्तेन वर्णे

वीजानि विगङ्गविषङ्गानि निर्मयाम् । (?)

नूनं भवति वज्र × × × × ×

पादौ नमामि वचसासिधिवेतयाः ॥

प्रपुन सुकृतिमेतां वज्रवीजभञ्ज

प्रचुररचनित्वा मेघाद्या मादकामासु ।

अपि विनमितवज्रा गूढमुत्पन्नकोऽयं

न यदि चि विष × × इच्छिको चलि माङ्गम् ॥ (?)

निन्दन्तो नितरां कृष्णः परकृति + + + + क्षति

कुर्वन्तो सुदृष्टदृष्टि न तथा वेदा पुनः सन्निधौ ।

निन्दामात्रपरायथा प्रदिपदं चे तां विद्यायापुना

स मेऽहं दधतां दुतां परकृती इतो जिघाक्षो कृतिम् ॥ (?) इत्यादि ।

राधासुरारिरसवीयरसस्य जौष्टासमेतसुन्दरसमन्वितपुराभिरासम् ।

साहित्यसारसमुदायवृषः प्रबन्धमेतं करोति पुष्पगीतमधुनिभम् ॥

गीतम् । साक्षिनी गोकुलामेव गीयते ।

वारिपूरितमगमकन्दरज्ज्वलितमग्निसङ्काशम्

शङ्खनामकमायु भिन्ना कलितवेदनकातरम् ।

नमते जीमन्तरीरसकुतसञ्चितशुभिकमवन्धितम् ।

जननयाञ्जविनाशकारकनीलनिरीक्षितमधुनम् ॥ इत्यादि ।

End.

मङ्गलमुक्तीराजेव गीयते ।

सङ्गतविनयविकाथं धृतवीणाकृतिविकाथं

कण्ठयवपुत्रमुदरं चरविमरदुरचारम् ।
 करद्वतमन्दरमेखं मन्दोपकषाणं
 करसमुदितकरबाणं कल्पितमरिक्कुलकाष्ठम् ।
 दृशविषमवद्वतारं भवजभयादिवितारं
 वपुद्वयोत्तमगीतं सुखयतु सज्जनचित्तम् ।
 नित्यानन्दचिदात्मकाय सच्चजप्रद्योतनीयं विषे (?)
 हृत्पद्माकरवासिनेऽखिलजगत् छद्मिनिवाचेतवे ।
 विचक्षात्परायणाय समये तस्मै संचारिणे
 वाचाकल्पितदूर्ध्वे भगवते देवाय नमः ॥

Colophon. इति श्रीपुत्रयोत्तमदेवगणपतिसत्ताराजहते अभिनवगीतगीतविन्दे साधौन-
 भर्तृकावर्धने सानन्दसुकुण्डो नाम दशमः सर्गः । ..... श्रीरघुसुकुण्डदेव-
 सत्ताराज्याकरगीते शुभरासे समस्त सतर बह्व विद्या पांच दिने बह्वर-
 वासने महाजगत् वासु देवाङ्गिद्वर छिन्नितमिदं पुस्तकम् । (?)

विषयः । इति—विरचित्पौवर्धने विरचबाधो नाम ।१। ...चमिसारिकावर्धने सुदित-
 राधो नाम ।२। नायिकाभिवर्धने सोम्यवैकुण्डो नाम ।३। ...अभिनवगीतगीतविन्दो नाम ।४।
 विप्रसज्जावर्धने विद्वत्साधो नाम ।५। वासकसज्जावर्धने संकुञ्जराधो नाम ।६। अष्टिता-
 वर्धने विद्वत्पुष्परीकाधो नाम ।७। सानिनीवर्धने कुण्डवैकुण्डो नाम ।८। श्रीवितभर्तृकानु-
 ब्रह्मराधो नाम ।९। .. साधौनभर्तृकावर्धने सानन्दसुकुण्डो नाम ।१०।

No. 18. अमरकोषटीका । (समूहा) By दैत्यारिकवि । Substance.
 palm leaf, 18 × 1½ inches. Folia, 94. Lines, 6 on a page. Extent.
 4,500 ślokas. Character, Uriā. Dntē ? Place of deposit, Pāri
 Śaṅkara Maṭha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning.

श्रीमदीशनाथः शरच्च ।

श्रीमदीशनाथस्य भगवतः पादारविन्दद्वयी-
 नायिकाभिवर्धनीवर्धनं साक्षात्परायणे ।
 श्रीपद्मानन्दकवीचरद्वयोत्तमोदरसत्ताराजः
 श्रीदैत्यारिकविः कनीनपरिचयुक्ताहताभायकः ॥

पुरा किञ्च वीचित्रमादित्यनांको मन्त्राराजस्य सभायां परमकोविद्वर
मन्त्राक्षरिभिरसंविष्टनामा भगवतो मुदस्य वेदां कर्तुं + + न प्रवर्तयन्
तस्य क्षुत्वा पच्यमेकं वकारः । यक्षेत्यादि । इत्यादि ।

End. मन्त्राः मन्त्रावे + + + + + क्षिप् चन्द्रवारवं अनुकम्पायां कर्
वाचन्ता इत्यनुवर्गे त्तः इत्यादिः ।

Colophon. इति शिवादिपर्वनाम्नाञ्चाम् ।

विषयः । चमरकोषनाम्नाञ्चाम् ।

No. 19. चमरकोषमाणा । By परमानन्दशर्मा । Substance, country-
made paper, 14×3 inches. Folia. 281. Lines, 8 on a page. Extent,
7,000 ślokaś, Character, Bengali. Date, Sk. 1644. Place of deposit,
Akurṭākm via Tangail, Paṇḍit Jagaccandra Sārvaḥauma. Appearance,
old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ वसः शिवाय ।

चमरदिमध्यात्ममनोशमीशं
पच्य तं कश्चिद्दुःखं निरीशम् ।
निपदयोगार्थक + + + +
निरुद्धं कुर्वोऽमरकोषमाणा ॥

उपाया वदतः सन्नि निवहः पाणिने + + ।

समाधि सादृशो यतः + + काक्षायतुष्टये ॥

न चन्द्रारणे शिवाचारविस्तारयेनविज्ञविनाशार्थं च अभीष्टदैवमाणाः
वेवकोपदेयेन प्रधातं दर्शयति । यक्षेत्यादि । इत्यादि ।

End. व्रतचन्द्रमाय यः क्षयितो हवाण्डादिते भूभागे × × येते क्षयि-
शायी । व्रताभीष्टयोचेति याज्ञिकिः ॥ इतः परं चादेशो नास्तीति ।
चौदुर्गा ।

Colophon. (चमरपरं क्षयितम्)

विषयः । चमरकोषस्य नाम्नाञ्चाम्, “चमरस्य पुत्रचवर्गेष्वपुत्रिकायां परमानन्दशर्माविर-
चितःचमरकोषमाणा” इति ।

वस । इति बहुपाध्यायभाषीयास्तुतपरमनामनेतसाक्षिकमिदामनिवाचिपरीपरमाम्-
न्योक्ततायामनरकोपमाहात्म्या दिव्या श्रीकृष्णदेवाः समाप्तेति शब्दाः १६०४ ।
... किञ्चित् रामचन्द्रमयी ।

No. 20. अवधवटिप्यनी । Substance, country-made paper, 15 x 4 inches. Folia, 31. Lines, 8 on a page. Extent 750 śloka. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansimpha. Parganā Aṭiya, Post Office Jāmurki, village Hālāliya, Paṇḍit Harināth Vidyā-vāgisa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning.

ॐ नमो नरेशाय ।

बुद्धीकृत्यायलक्षणाये दूयतया सयं न्यायलक्षणाश्च उच्येति बुद्ध-
मोक्षप्रतिष्ठादिपञ्चकानिवाचिपरीपरमनामनेतसाक्षिकमिदामनिवाचिपरीपरमाम्-
न्योक्ततायामनरकोपमाहात्म्या दिव्या श्रीकृष्णदेवाः समाप्तेति शब्दाः १६०४ ।
... किञ्चित् रामचन्द्रमयी ।

End.

किन्तु तदेकदेशार्थं इत्येव प्रागुक्तं न तु ऐक्यान्वितो न प्रतिष्ठायां
इत्युक्तमित्याशयेनात्र प्राय इति । श्रीरामः शरणम् ।

Colophon.

इति महासप्तोपाध्याय श्रीमद्गीतार्थसंग्रहकारभट्टाचार्यविरचितानवध-
वटिप्यनी सम्यक् ।

विषयः । रघुनाथशिरोगविष्टरावयवसङ्गच्छा व्याख्यानम् ।

No. 21. अष्टोक्तविराजतम् । Substance, country-made paper, 12 x 5 inches. Folia, 16. Lines, 14 on a page. Extent, 192 śloka. Character, Nāgara. Date, Samvat 1749. Place of deposit, Benares City, late Babu Hariscandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः । शेषमुपाय ।

कम्बूद्विपत्तं किञ्चित् श्रीमद्गीतार्थसंग्रहम् ।
रघुनाथं विराजं वा विराजं सुप्रवीणम् ।

नौदन्त्य उवाच ।

अथयुक्पुस्तकस्य शिराचमनमाचरेत् ।

नाम्ना शोकशिराचं तु नारीशोकविनाशनम् ॥

End. या शोकहन्त्रमसिद्धं कुरुते शिराचं शक्तीर्शिराश्लेषदं भुवि माज्जान् ।
ता धर्मकर्मभिरलं सुखमाप्नुवन्ति चाको ब्रह्मणि विपुषाः पदसुखमस्य ॥

Colophon इति नौदन्त्याख्यपुराणे अशोकशिराचमनोवाचनविधिः । संवत् १७५६ ।

विषयः । अशोकशिराचमनकथनम् ।

No. 22. अष्टलक्षार्थी । Substance, country-made paper, 16 x 7 inches. Folia, 44. Lines, 20 on a page. Extent, 1,408 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1945. Place of deposit, Benares City, Div-maṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Prose Correct.

Beginning. नौदन्त्येनाय नमः ।

नौदन्त्यः श्रेयसे भूषात् भक्ति-तत्पर-भूषणम् ।

यस्य नाम-सम्बन्धस्य ज्ञापः पापघरो भवेत् ॥

साम्प्रिथं कुपतात् श्राद्धी देवता वरदायिनी ।

सेवका यत्प्रसादेन साधनमौचितं फलम् ॥

राजानं ददते शौक्यं इति श्लोकेकपादस्य तथा निजवृत्तिवृत्तिनिमित्तं अर्थाः
ज्ञायन्ते ।

End. अश्वरज्जावलीहमिः कथिकव्यावहृमिनी ।

रस्यभाषा विरं मन्वाद्यावधमन्दिवाकरी ॥

Colophon. इति नौदन्त अस्मत्परमार्थिकाराजनीजिनमामिषकखरिवहाल्लहार-
नीवाकबरसाधिव्यासादिमप्रदं यमप्रधानवद्वी × × नौ दन्तिन-
बन्धुखरिगिष्यदुष्कृतपञ्चतन्त्रवचनस्य निवाचकसमयदुष्करादिभिर-
विता अश्वरज्जावलीनाम्नी अष्टलक्षार्थी समुदा ।

विषयः । राजानं ददते शौक्यं इत्यस्य अष्टलक्षप्रकारिवाचककथनम् ।

No. 23. अष्टश्लोकोत्थाख्या । By गोविन्दार्थ वा गोविन्दराज । Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 15. Lines, 13 on a page. Extent, 500 ślokaś. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Puri, Rājgopāl Matha, Mohantā Mahārāj Śrī Raghunandan Rāmanuj Dās. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।

विहतरक्षस्यया विख्याता भद्रदेशिकोद्दिष्टम् ।

•विष्टयोऽष्टश्लोकी शठरिपुगुणवर्धनं पथा ।

परमकारिणः श्रीमत्पराशरभट्टाचार्यः सकलजन्तोऽपि विषया सर्व्वेद-

सारतया सर्व्वदा मुमुक्षुभिरनुसन्धेयस्य रक्षस्यवयस्य नाथमुनिप्रभृतिपुन-

सम्प्रदायपरम्पराप्राप्तमये दिदर्शयिषुः प्रथमं स्वरूपज्ञानपूर्व्वकमादमीहो-

पायप्रवृत्तः स्वरूपप्रतिपादनपरमहाकरमन्त्रं विष्टयोति चतुर्भिः श्लोकेः ।

इत्यादि ।

End.

इत्युक्तोऽपि तद्विमानेन भक्त्यादमादस्यान् सिद्धसाधनस्त्रीकाररक्षितामासपि

साहस्यभिमानीनिष्ठानी भवति परमपदप्राप्तिरिति सम्प्रदायिनी पन्थाः ।

इत्थं कृशिककुलेन्दुर्गोविन्दार्थः शठरिपुसम्भावः ।

आष्टश्लोकोऽपि प्रथमं प्राचीनमेव पन्थानम् ।

Colophon. इति श्रीमन्निराधमुरारे नमो नमः । श्रीमते रामानुजाय नमः ।

विषयः । अष्टश्लोकोत्थाख्यानम् ।

No. 24. अष्टश्लोकासमेतः । Substance, country made paper, 10×5 inches. Folia, 900. Lines, 14 on a page. Extent, 36,000 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Samvat 1831. Place of deposit, Durgam Chāi Library. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीमत्पद्मसम्भवागुपदेशी नमः । सङ्कल्पवर्जितयति केवलदेवाय नमः

यो यातोऽपि जनद्वेषं प्रविश्यान्निश्चयात्तदा ।

तं वन्द्यं केवलं देवं गृह्यन्तानां दुष्काण्डदम् ।

वदन्नुपपन्नो निजं गृहेषु गृह्यतेष्वपि ।

क्षमन्ते सङ्कलं वन्द्यं श्रीमि तं सङ्कलेश्वरम् ।

लोके ज्ञाताबुभावात् इत्यती'कीर्तिभूषणे ।
 श्रीमान् मङ्गारिरावश्च तत्पत्नी गीतमाभिधा ॥
 चण्डेरावाङ्मनो जातकालुषो वीरचमः ।
 चण्डिका विदिता साक्षात् भयङ्गीतंशूषणा ॥
 'वाती'रोपकण्ठे प्रवक्ष्युषमयेः कार्तवीर्याधिपक्ष ।
 विख्याता या पुरासीत् तदनुष्ठानना मन्त्राद्यापनाम्ना (?) ।
 ज्ञाना साक्षिणी या भुवि पुनर्युगा काण्डयोगाभिमुता ।
 वे' ज्ञानाद्यचक्षाधिकसमिधिसप्तकभीभिदंश्यते च ॥
 श्रीमच्छ्रीकार्तवीर्याङ्गुनविपुलभुजकीदृया यत्र ज्ञान
 तीर्थधारासहस्रे विहसति विमले सन्निहाध्यामरक्ष्यम् ।
 ह्यज्ञा तत्रात्रयं वै वितरति सततं दानधारासङ्गुतां
 चण्डेरावप्रियेया क्षितिदुरगरवा श्रीमती श्रीचण्डिका ॥
 चण्डिका कामधेनुर्वै तन्नाम्नेयसुदाहृता ।
 नामाभिरामवस्तुमो निर्धेयौषधयोऽत्रवा ॥
 चण्डां त्राडाकासहस्रं निरुध्य मृचनेधिनाम् ।
 मृचया वास्तुविधानाङ्गं वलं वक्ष्येऽथ येयवे ॥
 मृचयत्यस्य क्षियाः सन्नां न सिध्यन्ति मृचं विना ।
 यतस्तस्मात्कृत्वारम्भप्रवेशसमयो नुवे ॥
 मृचं सुसम्भारमित्यर्थः । इति भविष्यपुराणोक्तत्वाङ्गुलं स्वस्यावस्थाकमेव मृच-
 कल्पना । तत्रादौ मन्त्रपुराणोक्तत्वाङ्गुलकल्पमात्रं तदुक्तं विधानमस्ति ।
 अथ यः ।
 प्रासादभवनादीनां निवेशं विस्तरादह ।
 कुर्यात् केन विधानेन कश्च वास्तुबदाहृतः ॥ इत्यादि ।

End.

तथाच कृत्यर्थेऽपि ।

एवं समोचयत्वं विवाहविषयेऽस्ति ।
 यदि कश्च जनकान् ह्यज्ञा समुपगच्छति ॥
 गुप्ततत्त्वमाप्नुवेदव(?)कण्डोजातो (?) भवेत् ।
 भोगतया परित्यज्य पाण्डयेज्जननीमिव ॥
 × × × × × × ×

विवाचकस्य नासिद्धैर्बोधानं प्रवृत्तः ।

शास्त्रा लोके प्रवर्तयो गोपप्रवरनिर्णयः ॥

वचन्याकामधेन्याऽप्यस्याऽऽ सुलक्षणा ।

गोपप्रवरसङ्गातो बन्धो यो समुद्दीरितः ॥

Colophon. इति श्रीवचन्याकामधेन्याऽप्यस्याऽप्य गोपप्रवरनिर्णयो नाम बन्धः ॥ श्रीकेशवाय
नमः । सम्बत् १८३१ ।
(प्रत्योऽयं मध्यस्थितः)

विषयः । १ वत्स्य यजुष्यास्तुविधानादिकथनम् । १ व. सर्व्वभानादो दक्षिणाप्रका-
शाये ब्रह्मादिवर्णनम् । २ व. सकलजानादिकथनम् । ३ व. सकलसंस्कारकफादिकथनम् ।
५ व. धनधान्यादिदानकथनम् । ६ व. ज्ञानाश्रयारात्मोक्त्यादिकथनम् । ७ व. समुद्दीर-
तिविषयनादिकथनम् । श्रीवचन्याकामधेन्याऽप्यस्याऽप्य गोपप्रवरनिर्णयः ॥

चन्द्रोऽयं सर्व्वे वचन्याः ज्ञानप्रदायाः ॥

No. 26. अक्षौनकारिका । Substance, country-made paper, 14×6 inches. Folia, 7. Lines, 20 on a page. Extent, 168 glokas. Character, Nāgara Date ? Place of deposit, Benares, Bāmanāchārya. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. मुषं रक्तचरं मतं मधुराजं तथा पुनः ।
श्रीनेऽक्षौने लते किञ्चिन्मित्रपादप्रधादनः ॥
दैवतं विश्वेदे मित्रं इत्यादि ॥

End. न समुत्पद्य वचन्याऽप्यं दातुं नाश्नय पापिभैः ।
परमात्मा मम कामी येनाहं व्यापिता भूयम् ॥

Colophon. इत्यक्षौनदक्षौनकारिका ।

विषयः । अक्षौनयानप्रयोगविचारः ॥

No. 26. साक्षात्वादविवरणम् । By* अनन्तदेव । Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 18. Lines, 17 on a page. Extent, 1,000 ślokas. Character, Nāgarī. Date ? Place of deposit, Puri, Śaṅkara Matha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीमच्छास्त्राय नमः । श्रीपितृभ्यो नमः । श्रीमद्भक्तदेवेभ्यो नमः ।
नलोपनिषदाङ्गात्साक्षात्साक्षात्पञ्चमः सप्तः ।
साक्षात्पञ्चमः सुदे साक्षात्साक्षात्पञ्चमः × × × ॥
साक्षात्साक्षात्पञ्चमः साक्षात्साक्षात्पञ्चमः । × × × × × ×
रत्नभूता विप्रतिपत्ति × × साक्षात् साक्षात्साक्षात्पञ्चमः
यत्नं आपारम्बं वति ॥ इत्यादि ।

End. एकत्रिंशत्तुल्य परत्रिंशत् प्रतीत्युदाहरणं संभवेत्येव त्रुलपतीत्युपपन्नः
नसात् प्रयातीति यत् पञ्चमः परैरकवाक्यतोपपादनीया शक्यते च व्याय-
मतेऽपि प्रयाति यत् पञ्चमः सद्गुणपादिनामित्यलम् ॥
साक्षात्पञ्चमः प्रतिपत्तिभिर्देव साक्षात्पञ्चमः सुमीश्वरैः ।
श्रीकृष्णेति समाख्यातं तुल्यसाक्षात्पञ्चमः ॥

Colophon. इति श्रीमद्भक्तदेवविमोदावदानिर्दिष्टपञ्चमः श्रीमद्भाष्यज्ञानसाक्षात्पञ्चमः
साक्षात्पञ्चमः ॥ शुभमस्तु ।

विषयः साक्षात्पञ्चमः ॥

No. 27. साक्षात्पञ्चमः । By मदाधरायगुरुः । Substance, palm leaf, $15 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 242. Lines, 4 on a page. Extent, 480 ślokas. Character, Uṛiyā. Date ? Place of deposit, Balasore, Śrīrāmacandra Tol, Paṇḍit Rudranarayana Kāvya-tirtha. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीमच्छास्त्राय नमः ।
श्रीमच्छास्त्राय नमः ॥
श्रीरामायणाय नमः ॥
निजाक्षरे श्रीपुत्रपौत्रमाह्वये
दधक्य वपुर्दानं सप्तः ॥

रचितकामनिकायाभीष्टद्वैतैक इत्यः

कथयतु विमलायाः सानुकम्पः कदाचन ।

कृतिमिकरगभीराभोधिमध्याधेरत्ना

नयनकृतविधाने नूतनचमत्कारयम् ॥

कल्यान् कौशिकवाजपेयि तुलसीवंश्याद् बुधत्वखितान्

नोतिपच्यकृतः स रायगुर्वरित्यथाधिकारी सुधीः ।

पुनः शारदाजपेयमकच्छद् जातो हरकल्याभू-

भायवीचिबिगीगुर्वरकथराभिच्छोऽपकोपामकृत् ।

वेदाकादिसमस्तशास्त्रनिष्ठयो मौलाम्बरार्योऽनुज

कच्छ स्थापयरोक्तद्वैतविद्भुत् भाषित्यविद्याध्वजः ।

सद्वैतयाकरचक्षु मौनिमिपुणः वीमोक्षशैलेशितु

मंस्तन्नामनकोत्तरानवयवकोचक्ष साऽवर्षयत् ॥

धोरेशान् सवितीर्थद्वैतमहासम्प्रापनेषूत्तमान्

संख्याय धारिणी विधाय धनद्वयकान् द्विकान् यथात् ।

शान्धं प्राप सतुमुंकारिकमहायज्ञेषु सकोपयन्

विप्रादीनपि राजसूयजनितं योधिष्ठिरं यो यज्ञः ॥

... ..

... ..

यन्मा यज्ञरसो यमेक्षर इति भ्राता बुधत् पठित-

क्षं मौलाम्बरनामकश्च पितरं वीजानकीं मानरम् ।

नन्ना राय बुधगंदाधर सुवीराचारसाराभिध

यन्मं प्रारभते चिह्नोक्त्य शमिमं निःसंशयाः सुकर्मनाः ॥

ननुपुराणे । वर्धामनाचारवता पुत्रवेष परः पुमान् ।

विम्याराराध्यते यन्मा मान्यकृत् तोषकारकः ॥ इत्यादि ।

End.

वड्मालुबभोजनारक्तो तु

मर्माधानेषु सन्धेषु श्राद्धयाम् भोजवेदश ।

Colophon.

इति यज्ञपाथोक्तः कर्णाडदशनाक्षबभोजनारक्तकम् । इति प्रथमर्ग

नियमः ।

श्रीमौल्यारमासरायगुपचाक्षातो चरेक्यभू-
नाथपतनसातपथ उद्भूद् यं शायक सन् दुधोः ।
श्रीमान् रायगुपदेहाधरदुधोच्छात्रकः कौशिक
पन्थं संशयनाशनं रचितवानाचारसाराभिधम् ॥

विषयः । प्रातरारम्भ सावदाह्निककृत्यनिरूपणम् ॥

No. 28. आचार्यचरित्रविग्रहः । Substance, country-made paper.
9×12 inches. Folia, 23. Lines, 23 on a page. Extent, 750 ślokas. Char-
acter, Nāgarā. Date ? Place of deposit, Kailadevā Matha, Hatwa.
Appearance, new. Prose. Generally correct.

Beginning

श्रीमच्छंभु नमः । श्रीमिच्छाकाश नमः ॥
भक्तार्तिप्लवणैषधं भवभयक्षयैकदिनौषधम् ।
तापानर्थकरोषधं निजजने संजीवनेकौषधम् ;
आमोषदहनौषधं पितृ सती मिमार्कनासौषधम् ॥
माधुरे मधुरायाश्च पुण्ड्रमलनाम्नये ।
नाभापश्चिमपाक्षौषे पुण्ड्रमलनिर्वविते ॥
× गाथोशं विकारहं सम्प्रदायप्रवर्तकम् ।
दौषिता चपिक्का धनं ज्ञानभक्तिप्रभावतः ॥
आसदेवदति प्राङ्गदेवा चरिशब्दतः ।
सर्वे परस्परमाद्याः खड्गदेवाद्योऽपरे ।
सर्वे सर्वविद्गो धीराः पप्रञ्चुरिदमादरात् ।
भगवन् सर्वधर्माश्च सर्वधर्माप्रवर्तक ॥
बुद्धि नः श्रवणानामाचार्यचरितं शुभम् ।
श्रीमद्विष्णुसार्कमाद्ये चकारं कुरुदेवतम् ॥
सुदर्शनावतारं हि प्राङ्गरायाः प्रभावतः ।
वयं तन् विदुः सर्वं आनुमिच्छामहे प्रभो ॥
•
आचार्यचरितं रत्नं कुलेदं कोदिदैर्जैभिः ।
गुरुभक्तिः विधातया संचाराभिनिवीर्यभिः ॥

End.

आचार्यदेवचरितेऽपि पुरातनार्थ-
 संनिहिते विजयिष्या सकलं विज्ञेय ।
 त्रौक्यवाक्यविना च मया प्रसङ्ग-
 पुष्टिः कृता इति यतां विसर्ज्य शौक्यम् ॥
 त्रौक्योपासनाय च त्रौक्यस्य सहायनः ।
 नियोगात् त्रौक्यस्य विदुषा विज्ञतः ॥ * ॥

Colophon. इत्याचार्यचरितस्य विज्ञानेऽस्मिन् चयोर्ये ।
 त्रौक्यवाक्यदेवस्य मज्जिमा परिकीर्तितः ।
 त्रौक्ये मज्जिमास्यैव नियमान्तराय नमः ॥ * ॥

विषयः । १ विज्ञाने आचार्यचरितां अवतारकथनम् । २ वि. निम्बार्कस्य-
 व्यासिप्रादुर्भावकथनम् । ३ वि. अवतारले प्रसादादिकथनम् । ४ वि. निम्बार्कस्यावतारकथनम् ।
 ५ वि. निम्बार्कस्यविज्ञानादिकथनम् । ६ वि. संक्षेपेण भाष्यकारस्यावतारकथनम् । ७ वि.
 त्रौक्यवाक्यदेवस्य विज्ञानादिकथनम् । ८ वि. आचार्यवतारविज्ञानादिकथनम् । ९ वि. त्रौक्य-
 व्यासवतारकथनम् । १० वि. त्रौक्यवाक्यदेवस्य दिग्विजयकथनम् । ११ । १२ वि. त्रौक्य-
 व्यासोपरिभट्टस्य चरितं वर्णनम् । १३ वि. त्रौक्यवाक्यदेवस्य मज्जिमाकथनम् ॥

No. 29. आत्मज्ञानोपदेष्ट्रीका । By आनन्दगिरि । Substance, country-
 made paper, 12×4 inches. Folia, 9. Lines, 16 on a page. Extent, 500
 lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri Sāñ-
 kara Mūṭha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. अथात्मज्ञानोपदेष्टविधिं व्याख्यास्यामः ।

विधुतविधिं व्याख्यास्यामः कथना × × ।

× × कान्तसन्दीपं तं वन्दे पुण्योत्तमम् ॥

यस्य प्रसादात्तस्य स × ति वक्ष्यते मताः ।

तस्यैव प्रत्यक्षं वन्दे शुभानन्दपरं सुदम् ॥

आत्मज्ञानस्य प्रकरणं अष्टोपनिषदसंसारपापकं प्रारम्भमात्रं भगवान्
 भाष्यकारश्चकीर्तितप्रकरणप्रत्यक्षपरिसमाप्तिप्रत्यक्षमनाम्ना मित्राचारपरि-
 पासनाय च महत्कारणं बुद्ध्याचारप्रमादकं प्रकृत्य × ।

ॐ हारवाचस्पदश्च हावेनो ब्रह्मणः पुरा ।

कथं भिन्ना विनिर्वातो तस्मात्कारिकाभूषो ।

इति कृतिमनुकृत्याद्यमन्त्रोच्चारणकथं ब्रह्मचार्यमादौ सम्पादयति
अथेति । इत्यादि ॥

End.

पद्माभासस्य प्रकरणपरिचयान्निकृष्टत्वादिति शब्देन शास्त्रार्थस्य सर्वस्वोपाय
संश्लेषोक्तत्वाद् ब्रह्मचार्येण भाषायाद्ध्येय × × मतिविग्रहमिति सूचयति । .

संस्मरणरक्षार्थं हि दुष्प्रचारानिर्दिष्टौ ।

आत्मज्ञानानुगा टीका टीकतां पुस्तकोत्तमम् ॥

Colophon.

इति श्रीमत् परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीबालनन्दपूज्यपादशिष्यश्रीमत् परम-
हंसपरिव्राजकाचार्य-भगवदानन्दमिरिकतावाक्यज्ञानोपदेशटीका समाप्ता ।

विषयः । आत्मज्ञानोपदेशप्रकरणस्य शङ्कराचार्यकृतस्य व्याख्यानम् ।

No. 30. The same work at the Rājaguru Maṭha, Benares City,
Substance, palm leaf, 18×3. Folia, 55. Lines, 10. Extent in c̣lokaś, 1,400. Character, Bengali. Old. Correct.

No. 31. आत्मनोघटीका । Substance, country-made paper, 20×6
inches. Folia, 7. Lines, 20 on a page. Extent, 336 c̣lokaś. Character,
Bengali. Date ? Place of deposit, Rāja Guru's Maṭha, Gaṇeśama-
hallā, Benares City. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning.

चौदुनायै नमः ।

अतमचपूजितपादं अतपयमनसोऽश्वमोचराकारम् ।

विकशितकलरचनेनं हीतावासाङ्गमाशये रातम् ॥

तत्र भगवान् शङ्कराचार्ये उत्तमाधिकारिणो वेदान्तप्रख्यानवधं निर्माय

तद्वचनोक्तमासमर्थानां मन्दबुद्धीनां अमुष्यार्थं सर्ववेदान्तसिद्धान्तसंग्रह-

मालाबोधार्थं प्रकरणं दिदर्शयिषुः प्रतिजानीते तपोभिरिति ।

तस्मादाकृतोऽयं कातस्य न किञ्चिदशिश्रित इति भावः ।

प्रसादं कृप नो ब्रह्मण परिव्राजमिरोनवे ।

अन्ते नमिष्यार्हं च जितेन्द्रिय अनादम् ॥

Colophon.

विषयः । शङ्करभट्टाचार्यसमासक-वेदान्तप्रत्यक्ष व्याख्यानम् ।

No 32. व्याख्यानरूपानुसन्धानम् । By गोपीनाथ वाजपेयी । Subutance. palm leaf. 13 x 2 inches. Folia, 41. Lines, 8 on a page. Extent, 1,700 çlokas. Character, Uriya. Date ? Place of deposit, District Puri, Pratāpapur nsottamapura, Paṇḍit Viśvanātha Mahāpātra, Kāvya-tirtha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning.

ॐ उपास्यै चाम दक्षिणाम ।

यस्य संकल्पमात्रेण सगं सर्वं प्रवर्तते ।

तसमर्थमिदं पूर्णं नारायणमुपास्यै ॥

अथाधीतव्याख्यायै भगवत्समर्पणं पूर्वकानुष्ठितमित्यनैमित्तिकवैतानिककर्तव्यं
जातदूरीकृतदुरितजाततया निरालोभतमानसः साधनचतुष्टयसम्यक्
आपाततो जातधर्मज्ञानोऽसंभावनाविपरीतभावनाक्लेशमानसो विचारं
विना अवधारणात्प्रकृतज्ञानासम्भवात् विज्ञानार्थं अगुदमेवाधिगच्छेत् समिन्-
पणिः शोचियं ब्रह्मनिष्ठमिति तादृशमुक्तपासनाविधमादु ब्रह्मज्ञानाय
विचारं कुर्यादिति प्रथमसूचार्थः । तत्र साधनचतुष्टयं च नित्यानित्यबन्धु-
विवेकः इहामुत्र च फलभागादु वैराग्यं शमदमादिसापन्मुक्ता चेत् तत्र
नित्यानित्यबन्धुविवेक इति आत्मा नित्यः अन्यत् सर्वमनित्यमिति ।
इत्यादि ।

End.

अनुसन्धानम् शरीरभेदात् श्रुतेषु ब्रह्मवेदो ब्रह्मैव भवतीत्यादि दुःसमी-
गोरवस्थेति कृतं पञ्चवितेन । तस्मात् प्रकरवसिष्ठानुपसंहरति ब्रह्मैवेति
बुद्धत्वात् ब्रह्मैवात्मा विधीयत इति आत्मैव सत्यं दिग्देशानवच्छिन्नं अवाधं
अतो अन्यथाह इति ।

त्रोनारायणभक्तिमान् कृतशरत् सद्बुधजपेयाध्वरः
त्रिसदीक्षितपण्डितापिभजगशात्माजः शुद्धधीः ।
गोपीनाथकृतौ विभाष्य तदिदं शास्त्रार्थतत्त्वं हृदा
वाक्यं तत्त्वमसीति सामपठितं सुखे मुदा बध्नेयेत् ॥

Colophon. इति नीलवासनीपाद्यायनीपाद्याजयैर्यविरचितं आत्मसङ्कपानुसन्धान
नाम प्रकरणं समाप्तम् ॥

विषयः । तत्त्वमसीति वाक्यस्य स्वरूपोद्घाटनम् ।

No. 33. आनन्दलहरीभाष्यलोचनम् । By रामकविद्विखिम । Substance, country-made paper, 11×5 inches. Folia, 107. Lines, 11 on a page. Extent, 2,400 ślokaś. Character, Nāgarī. Date, 1832 Samvat. Place of deposit, Harapur, Post Gopālgunga, District Chapra, Paṇḍit Jagadeva. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. (आद्य- अङ्कितम्)

End. प्रदीपमालाभिर्दिवचकरनीराजनविधिः । तेषांराष्ट्रेः सूर्यस्य नीराजन-
विधिः । आराधकविधानं सूर्यः किं दीपाराधनेन दृष्यति तद्याच
स्तुतिरेव । ..... अपि च सकोपैरम्भोभिः सकोपैर्जलैः सलिल-
निधेः समुद्रदेवतायाः सौहित्यजननं तत्पञ्चद्वारादभिसम्पादनम् । सौहित्यं
तत्पञ्चं दृष्टिप्रियमरः । तत् समानैव समेषास्तुतिः ।
वाचां कृत्वा चरणकमले तावके पुष्पमाला-
मङ्गीकृत्य प्रकटय समानन्दपाद्याल्लक्ष्मीम् ॥

Colophon. इति श्रीपद्माक्षप्रमाणशानिरामथाजिसहामहारकनिन्दलोचनार्थायुष-
श्रीरामकविद्विखिममुकुटरायसहापावठती आनन्दलहरीभाष्यलोचने द्वि-
तीयमुक्तीखनं सम्पूर्णम् ॥ * ॥
काशीदेशसमुद्भवः कविवरः श्रीरामद्विखिमः
कृत्वा दिग्विजयं कविललहरीकोशाक्षरपरामर्शैः ।
प्राप्य श्रीपुष्पयोगसं पुरातनं तद्विप्रमोहीमुखं
तेषां वर्णयते चकार सप्तमौ टीकां चङ्गनीकृतैः ॥
रेवासल्लसत्प्रमाणवतिचक्षुः (?) पञ्चाक्षरामती
भानूभानुतनूद्वेग्य शशिनं केतौ कुजं सखजे ।
सौम्ये चैव विभुमुदे सूरमुखं भीमे भृगुहोबरे
सौरिसखलके गते तमिने केतुपुष्पसमंयम् ॥ (१) सन्मत् १८३१ ॥

आनन्दलहरीभाष्यलोचनम् ।

No. 34. **आद्यवर्द्धपरिभाषा ।** Substance, country-made paper, 16×6 inches. Folia, 19. Lines, 5 on a page. Extent, 350 glokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansipha, Parganā Atiyā, Post Jāmurki, Gram Hālāliā, Paṇḍit Yudunāth Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमः शिवाय ।

अवति गमनेकदीपः प्राची नन्दनैवर्द्धपरिभाषा ।

उदयाचलैकतिलकजिमुषनमुकुटैकसाधिव्यः ।

अवन्तानुक्तलोकोक्तधन्दिधार्प्रकाशिकाः ।

परिभाषाः प्रवक्ष्यन्ते दीपभूताः दुर्निविताः ।

तत्रावन्तं यथा विहारीगन्धाहिसाधितेन वेदानुवाचवेदित्यत्र क्वाचकलो

मोक्षो अत्र यथाधिकरणबोक्तिरित्यादिपरिभाषा । इत्यादि ।

End.

काराकुलीपर्वण्यं इवसधे निमज्जने ।

नदम् यावदुक्तिर्न इव तद् विन्दुसंज्ञकम् ॥

Colophon.

इत्याद्युर्वर्द्धपरिभाषा समाप्ता । शकाब्दाः १०३० ।

काकरं श्रीसदानन्दसमर्थकः पुस्तकम् ।

विषयः । दुर्बिन्दुवैद्यकसंश्लेषे यानि लोकाणि देशानि चङ्कसम् ।

No. 35. **आर्यास्तवः ।** Substance, palm leaf, 14×1 inches. Folia, 3. Lines, 4 on a page. Extent, 48 glokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri Sankara Maṭha. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning.

वैशम्पायन उवाच ।

आर्यास्तवं प्रवक्ष्यामि वसोक्तमभिः पुरा ।

नारायणो नमस्त्वामि हेनो विमुषवेचरीम् ।

नं विदिः कीर्तिः कीर्तिर्नीर्तिश्च सज्जति × × ।

सन्ध्या रात्रिः प्रभा मित्रा काष्ठरात्रिश्चमेव च ।

आर्या कात्यायनी हेनो कोशिकी नक्षत्रारिणी ॥ इत्यादि ।

End. आभिषङ्गभयसौव पूजिता शालपिच्छि ।

× × × × ×

एवं तान्नु समादिश्य गतोऽन्धार्जुनमीश्वरः ॥

• × × ×

Colophon. इति चित्पञ्चरिंशे स्कन्धे × × विधाने आर्याज्ञानः समाप्तः

विषयः । बौद्धाचारः कृतिः ।

No. 36. आहतिपादः । By आनन्दतीर्थः । Substance, country-made paper, 16×6 inches. Folia, 12. Lines, 22 on a page. Extent, 300 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, late Harisandra Babu, Benares City. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

वदन्तवसुस्तनिषदं पठन्तरसमस्तान्मोघने विमलम् ।

नास्तिविनेयकृद्वापिचं विषयेष्वरं वन्द्ये ॥

भवमीरद्विभंस्तप्रभो

भवमीतादपि कोसले हृदि

तपोमीरविमोतदीपिनि-

मयतात् सत्यवतीकुतः कृती ॥

End. संकरभक्तवत्पादावतरीत्या आहतिस्तुतिरस्य ।

आनन्दतीर्थदेशिकमिश्रामनीन्द्रविदेचिनं विमलम् ॥

अस्त्विति कश्चितविषये क्षत्रवक्त्रोत्पन्नतिः पुनर्भविता ।

वेद्यं साव्याहस्यो छिद्रं भवतीति बोद्धितं बोध्यम् ॥

ज्ञानहस्यो ज्ञानोपदेशमप्येवमुच्यतेविदेगेन ।

आनन्दतीर्थसंघर्षदेशिकविरचितो वेद्यः ॥

Colophon. ... ..

विषयः । उत्तरमीमांसाशास्त्रम् ।

- No. 37. आसुरीतन्त्रम् ।** Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 6. Lines, 9 on a page. Extent, 100 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Harapura, Jagadeva Paṇḍit, P.O. Gopālganj, Chapra. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Correct.

Beginning.

वीरवैशाय नमः । कार्त्तिकेय उवाच ।
विधिं कथय मे तान् आसुरीकल्पमिच्छया ।
अमुकादिचिन्तनं को मासः कोऽपि वासरः ॥
किं हि वचंश्च का वेत्ता किं ध्यानं तस्य कारयेत् ॥ इत्यादि ।

End.

ब्रह्मविष्णुशिवदीनो वाहि मांश्च खराधिपे । ?
ॐ सुखमन्त्रेण आसुरि देवि इदमन्त्रात् श्रीआसुरीदेवो वस्यम् ।

Colophon.

इति आसुरीतन्त्रं समाप्तम् ॥

विषयः । मारुतविधादिकथनम् ।

- No. 38. आङ्गिकचन्द्रोदयः ।** By विश्वगुह्यम् । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 274. Lines, 8 on a page. Extent, 4,200 ślokas. Character, Nāgari. Date, Śaṃvat 1928. Place of deposit, Patna City, Sanskrit Sanjivani, Paṇḍit Jayanārāyaṇa Bājapeyi. Prose and Verse. Appearance, new. Incorrect.

Beginning.

वीरवैशाय नमः ।

अयमि हरिप्रादाजपरामाः संकृता कथा ।

अन्तर्बहिः शरीराणि पुनाताः सखकर्मणु ।

युतयः कृतयो भिन्नाः खराधि मुनयस्तथा ।

मेतिरे कर्मणः (?) ज्ञानं दर्शनाल्लभेतथा ॥

+ + + + +

तत्कृत्यपुण्यं नमयितुं चन्द्रोदयः वेत्ताम् ।

× × × × × ×

अथ पूर्ववेदमाध्यन्दिनश्रावणानाङ्गिकं कथाभिधीयते ।

यत आह विश्वगुह्ये ।

वर्षावसाधारवता पुनरेव परः पुनाम् ।

विष्णुराराध्यते यस्या नाम्बन्तु तपोपकारणम् ।

इति परमपुत्रचार्यभूतचरित्रकोषसाधनतया विधानम् ।

End.

रक्षोन्विष्टतेरन्वितिकाचस्य ततो हयम् ।

विंशत्यूर्ध्वगरेषु चिराचमग्न्यभिर्भवेत् ॥

इति अष्टादशदिनसन्धिः प्राक्पटोपादानात् क्वचित् अतुर्दशदिनादन्वि-
त्रिति पाठः ॥ तत्र आनसारश्च मथनया तु अविरोध एव ।

× × × × × ×

इति राजःसहायकः ।

× × × × × ×

ज्ञात्वा स दृष्टवाक्येषु कर्मणः ।

प्रयोगोऽनुषङ्गोपाय मियते विष्णुना पुनः ॥

Colophon.

इति श्रीमन्मित्राग्रिहोषदीक्षितयज्ञदत्तात्मजसहायविष्णुस्यपतिमहा-
वाञ्छिकवीविष्णुस्यार्कविरचिते अष्टोदयाङ्गिके ग्रन्थः प्रयोगनिर्णयः ॥
ग्रन्थं भूयात् संवत् १८१८ ॥

विषयः । दिजानां आङ्गिकयात्रादिप्रयोगकथनम् । राजःसहायककथनम् ।

No. 39. ईशावास्यभाष्यटिप्पणम् । “प्रकटार्थकारीयम्” Substance,
country-made paper, 18×8 inches. Folia, 12. Lines, 20 on a page.
Extent, 378 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit.
Rājaguru Matha, Ganesamahallā, Benares City. Appearance, old,
Prose. Incorrect.

Beginning.

ॐ नमो मधेशाय ।

वेनात्मनापरेषेशावात्रं विश्वमधेशतः ।

श्रीऽर्चं देवद्वयोवाची यजितो देवतनुयैः ॥

ईशावास्यमित्यादिमन्त्रात् आचिच्छातु भगवान् भावकारः तेषां कर्मधेश-
नामह्वानरे (?) दक्षति ।

End.

सुखाचैर्मधेशं चिरञ्जयादिसन्धे (...) मन्त्रेदीपनमनुपपन्नं ज्ञात्, न तस्य
प्राया उत्क्रान्त्यय (...) समनुते इत्यादिभुते, नमो सुखार्थं वाचा-
द्वौषाचैर्मधेशं इत्यर्थः । यज्ञादन्वित्रं न संजन्ते तस्मादित्युपसंहारः ।

ईशाप्रकृतिभाष्यस्य भाष्यरत्नं प्रदीपकः ।

मन्त्रोपकृतिविह्वलं प्रदीप्तं दिव्यं सुन्दरम् ।

Colophon. इति ईशावास्यस्य श्रीशङ्करकृतभाष्यस्य दिव्यं प्रकटार्चकारीयं समाप्तम् ॥

विषयः । ईशावास्यभाष्याख्या ।

No. 40. उखासम्भरयाकाङ्क्षभाष्यम् । Substance, country-made paper, 12×6 inches. Folia, 154. Lines, 22 on a page. Extent, 3,100 ślokaś. Character. Nāgara. Date ? Place of deposit. Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa, Benares City. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

यस्य निःश्रुतिं वेदा यो वेदेभ्योऽपिर्लभं जगत् । इत्यादि ।

चिरञ्जनमकम्पुर्जैव कटिराहता, अपि प्रपञ्चदृष्टेः पुरा इदं जगत्

इत्यादि ।

End. मन्त्रमतद्वयसंज्ञाद्वारेणानिपि विराट् श्रीधनान्ध्याग्नेर्विराजामासकलात् वा
उर्वाधोदिग्वेचयादिभोहमन्त्रमिदं प्रदीप्ति भुवेऽहं वेचया प्राचा अपि
द्वयमतमन्यत् ।

Colophon. इति सायनाचार्यविरचिते माधवीवेदेदार्घ्यप्रकाशे-मतपञ्चमभाष्यपञ्चकाण्डे-
ऋगोऽध्यायः ॥

विषयः । मतपञ्चमभाष्यपञ्चकाण्डस्य भाष्या । प्रकृतिविह्वलमूलमयमाङ्गभूतमन्त्र-
भाष्या ।

No. 41. उपाकल्पप्रयोगः । By चन्द्रचूडभट्ट । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 8. Lines, 16 on a page. Extent, 128 ślokaś. Character, Nāgara. Date, Śamvat 1845. Place of deposit, Govinda Bhaṭṭa, Benares. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीवेङ्कटेशाय नमः ।

ॐ यथाग्निः स्वायदे तथ प्राचीरदक्षसंज्ञा उदीचीः प्राक्पञ्चाशिवसिद्धी
रेखा शिखिर्लोहिरवीर्य्य ज्ञेयस्तद्दृष्ट्य भूयुषकरोमिन्ध्रिं प्रतिष्ठाप्योत्तरेषु
पूर्वेषु वाङ्मनीषस्तुपदधाम् । इत्यादि ।

End. अतात् सत्यमुपायां अपीना वै वैदाः, जयादिप्रतिपद्य मेऽपराधान् प्रचुत्स
प्रक्षुभोद्वासनान् कृत्वा यथाशक्ति प्राक्षुभोद्वासनान् कृत्वा साध्यायमपीयोन
इति ।

Colophon. इति चन्द्रचूडकवे संस्कारविचिंने अष्टादशे सर्गात् ।

विषयः । नावस्थां यौर्ध्वमासासुपरीतधारणविधिः ।

No. 42. उभयद्वयव्याधिकाः । Substance, country-made paper, 15×3 inches. Folia, 3. Lines, 10 on a page. Extent, 162 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garveta, Grām Khunverā, Babu Vaikunṭhanātha Cakravartī. Appearance, old. Prose. Generally Correct.

Beginning. अथ चन्द्रप्रवचनविचारो विष्णवे ।

द्वित्र दत्तादि । ररेरीद्विकार्युतं द्वाभ्यां पूरयिमा चर्मेद्व्याचतुर्भिर्द्वि
यत्तत्तं वेन युक्तं कृत्यात् ततो द्विरभिर्भेदति तस्यि इयक विचिंने सतः पुन-
रपि द्वित्वमन्वयीष पञ्चस्थाने चर्मेद्व्ये इत्ता अष्टाभिः पूरयेत् ततो
दशभिर्भेदेत् कर्त्तव्यं पूर्वोक्तानि तदाह्वये सिद्धये ॥ इत्यादि ।

End. • रविप्रवचन यदि परिमिश्रितं द्वाभ्यामन्यूनं तदा लोके व्योतिर्दिदा न विमिश्रं
चन्द्रप्रवचन यदि बोद्धमन्यूनं तर्हि न कथनीयमिति ।

Colophon. इत्युभयद्वयव्याधिकाः समाप्तः । श्रीरामचन्द्रे मेन मनिरस्य छन्दः ।

विषयः । चन्द्रचूडयोर्ध्वमासासुपरीतविधिः कथनम् ।

No. 43. कन्दोग्याकरव्याधिका । By शाकटायनाचार्यः ॥ Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 5. Lines, 20 on a page. Extent, 105 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Pātālesvara, Benares City, Paṇḍit Bahuballabha Chatterji. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः शाकवेराय ।

अथ बाहो इति व्याख्यास्त्रयो वायुं प्रकृतिमाचार्यां वायुर्ध्वं बाहो भवति
बाहो नाह इति शाकटायनो वायुरयमस्मिन् नांवे पूर्वोक्तमन्वयीषोऽर्थः ।
इत्यादि ।

End. अकारात् । उपपत्तिं रा × खं ? । अद् वावे । वाञ्छीमते ? । चञ्चा
इत्ये स्थाने । वाङ्मयः । करोमन्त्यं इति चतुर्थः ।

Colophon. इति सन्दोभशाकरचक्रवाचि समाप्ताणि ।

विषयः । सामवेदीयशाकरचक्र ।

No. 44. एकाग्रिकाख्यमन्त्रशास्त्रा (सन्देहविमोचनी) । By सुरचरदत्त-
चरि । Substance, country-made paper, 9×5 inches. Folia, 47. Lines,
38 (?) on a page. Extent, 1,880 slokas. Character, Nāgara. Date ?
Place of deposit, Benares City, late Babu Hariscandra. Appearance, old.
Prose. Correct.

Beginning. (अथ प्रथमतो हे पचे न स्तः । तेन हवीषपचकारभवात्वं छिद्यितं)
अन्या अस्या बध्नाः परिष्कले परिष्कृत्य पथ्यांश्च एवं भूतं विवाचकर्म-
प्रवर्तितवत्तः ।

End. एतमर्थं चतुष्टयं नामुजात्, ततश्च अतं अरद्ः पुर (+ +) न चक्रन्
दिवसान् जीवन्, चतुर् जनेन पर्वतेनायाना निरोद्धतां निरोद्धतिं
कुर्वन् । इति हविर्गः अथः ।

Colophon. इति वीषद्वयाक्षप्रमाणसप्तशतमोपध्यायमिषचरदत्तचरिबिरचितायामे-
काग्रिकाख्यमन्त्रशास्त्रायां सन्देहविमोचनी द्वितीयः प्रश्नः ।

विषयः । अतपचमायुषस्य एकाग्रिकाख्यमन्त्रशास्त्रा ।

No. 45. एकार्याख्यातपद्धतिः । By भट्टमल्लचरि । Substance, palm-
leaf, 12×1½ inches. Folia, 39. Lines, 4 on a page. Extent, 1,200
slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Puri, Rajgopal
Mūṭha, Mohanta Śrī Raghunandan Rāmānuj Dās. Appearance, tolerable.
Verse. Generally correct.

Beginning. वीषद्वेषाव नमः ।

भुवाख्येदिप्रकृतये उपपचवद्भावे ।

चदाकालपदायासै परकायाक्रमे नमः ।

चंदुत्त गुणपादाने भद्रमहेन रचते ।

युवित्सूत्रां प्रयोद्धानेकार्थाच्छातयन्ति ॥
 समाधामसि भवति विद्यते चाय जन्मनि ।
 उत्पद्यते जायते च प्ररोचमुद्भवत्यपि ॥ इत्यादि ।

End.

कति चेदं पितृतिथ्यश्च कथमाहु विभाषया ।
 मुनादेर्लुकि विद्युःकस्यनोर्लुकि च कथ्यते ॥
 परस्मैपदस्येकात् तथा सिद्धप्रयोगतः ।
 श्रीमतो भट्टमहास्वामिः स्वतया कथाविधेः ॥
 विद्वच्चकोटैराचम्या भवत्याश्चातचन्द्रिका ।
 षष्ठीसूक्तिर्भगवतः सम्प्रदत्तप्रसादतः ॥
 वैद्योक्त्यनुसृतस्य तस्य प्रीत्यै प्रकल्पयामासु ।
 अनुबुधां भट्टमज्जयन्ते सप्तप्रतापि तु ॥

Colophon. इति श्रीभट्टमहाविरचितः श्रियाविशेषः समाप्तः । श्रीमज्जनसाम्बाध नमः

विषयः । चातुर्वर्गकथनम् ।

No. 46. ऐतिह्यतत्त्वशास्त्रान्तः । By निम्बादिह्य । Substance, country-made paper, 5x4 inches. Folia, 112. Lines, 7 on a page. Extent, 1,400 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Kailadeva Maṭha, District Chapra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning.

श्रीमते निम्बादिह्याय नमः ।

ॐ नमः ह्यस्याय चंदाय निम्बाकार्यागिरिचरितः ।
 चाचाचार्याय चतुर्वर्गपरम्यराप्रवर्तिने ।
 सम्प्रदायविहीना ये सम्प्रदाये विद्वद्धा मताः ।
 जतः परम्यरा सेवा प्रयत्नेन जनीयिभिः ॥
 पारम्यर्यान् मुकुन् नना विनीतशान्तिमुत्तये ।
 ऐतिह्यतत्त्वरादात्मः समीपदेऽनुचम्यते ॥
 कथोचंशोऽविरहोऽयं निम्बादे इति विद्युतः ।
 चाचाचार्येणचतुर्वर्ग ऐतिह्यतत्त्वपरम्यः ॥
 समस्तुमारसनकथनमनसनातना ।
 चयं तस्य चतुर्वर्गः दिव्यो वैदिकवेद्यरः ॥

End. चाकं कर्तुर्विजयतेऽप' विराजमानाः ।
 भक्तेश्च पद्मरसैः परिशीलमानाः ॥
 भक्तोऽपि या समरमित्यनुभाषयन्नि ।
 ये वैष्णवाः परमभागवताः प्रतीताः ॥
 ते भक्तिदुर्लभत्वरं शरत्वं भजन्तः ।
 पादारविन्दविभक्तानुभवाय कृपाः ॥
 निवृत्तिं कृत्वा चरन्त्यनुदुर्लभाः ।
 रक्षति भक्तिमुत्तमपुत्रवदेव तिलं ॥

Colophon. ऐतिह्यं तत्परादान्ते निम्नादित्यतिनिर्दिष्टे ।
 श्रीभक्तिसारसंविनो द्वादशः सन्धिराजितः ॥ ?
 श्रीमते निम्नादित्याय नमः ।

विषयः । १ सन्धौ आद्याचार्यानुसन्धिकथनम् । १ सन्धौ कृताचार्यानुसन्धि-
 कथनम् । १ सन्धौ चैताचार्यानुसन्धिकथनम् । ४ सन्धौ द्वापराचार्यानुसन्धिकथनम् ।
 ५ सन्धौ कल्पाचार्यानुसन्धिकथनम् । १ सन्धौ त्रय्यदशानुसन्धिकथनम् । ७ सन्धौ तुल्यार्थानु-
 सन्धिकथनम् । ८ सन्धौ सत्ताचार्यानुसन्धिकथनम् । ८ सन्धौ क्षन्त्याचार्यानुसन्धिकथनम् ।
 १० । ११ सन्धौ रसभाषानुसन्धिकथनम् । ११ सन्धौ श्रीभक्तानुसन्धिकथनम् ।

No. 47. ऐतिह्यार्द्धसंवेद्यं । Substance, country-made paper, 13×6 inches. Folia, 40. Lines, 12 on a page. Extent, slokas, Character, Nāgara. Date, Samvat 1949. Place of deposit, Kailadevā Maṭha, Hātwa. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीमते भगवन्निम्नाकार्य नमः ॥
 पारम्यार्थान् मुकुन्तु नमः कृष्णकुमारनारदाय ।
 ऐतिह्यार्द्धसंवेद्यं नमो निम्नाकार्यस्यै ॥
 × × × ×
 विनीतं भूयते सत्सु यन्नामो यात्रसंविदा ।
 निनतादिप्रमार्थैः सा जगत्तया विविच्यते ।
 विनीतमनसंभूतौ जगत्तया विविच्यते पुनः ।
 यदे यात्रकृताः पुंश्चः कृष्णस्य भगवान् कथम् ॥

इत्युपायं विवेकस्तु करणीयो विवेकिभिः ।
हरेस्तुर्थविभागीऽयः कक्षाः शोकप्रभातः ॥

End. ऐतिह्यार्हसंवेद्य इति राक्षसशुद्धतः ।
तत् समुदायसम्बन्धान् निम्नाकारसम्प्रदायिभः ॥
यन्नामतः प्रसिद्धास्तै तस्मै भगवते नमः ।
निम्नाकाराणिबद्धाय कुमाराय नमो नमः ॥
नारदाय नमस्तस्मै निम्नादित्याय वै नमः ।
नीनिवासाय गुरवे भगवते नमोनमः ॥
चतुर्थैर्गणविशेषकान् नैष्ठिकमन्त्राचारिभः ।
प्रथमतः सदाचार्यान्संस्कृतप्रणीतविभः ॥
निम्नादित्यैः सदा चिन्तये न देयं विगुणात्मनां ।
ऐतिह्यार्हसंवेद्यं चसैरेव विविच्यताम् ॥

Colophon. इति ऐतिह्यार्हसंवेद्ये कक्षो युगे नीमत्-नीनिवासाचार्याधिकारे
नीमन्निम्नादित्यानुसिक्तप्रकाशितः पद्यमीऽध्यायः । क्लृप्तं राक्षसोद्भव-
नक्षत्रासिना दृष्ट्याने समाप्तः पद्यः संवत् १८४८ ॥

विषयः । १-अध्याये ऐतिह्यशुद्धेन निम्नाकाराणिबद्धाधिकारकथनम् । १ अ० सत्य-
युगे चतुःसनाधिकारकथनम् । २ अ० चेतायुगे नारदाधिकारकथनम् । ३ अ० द्वापरयुगे
निम्नादित्याधिकारकथनम् । ४ अध्याये निम्नादित्यपवर्तिप्रसाधकथनम् । चतुर्थैर्गणविशेष-
कथनादिकथनं तथा क्लृप्तं नीनिवासाचार्याधिकारकथनम् ॥

No. 48. ऐतरेयभाष्यविषमपदव्याख्यानं । Substance, country-made
paper, 11 x 4 inches. Folia, 64. Lines, 26 on a page. Extent, 1,920
slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1775. Place of deposit,
Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. कक्षधिकारपरितराक्षायाः पन्नाः पुषो मन्त्रोदाय ऐतरेयो भूम्ना कृत्स्नवरः
तस्मै नमः × × × अग्निर्वै देवानां इत्यादि प्राक्कथं, अथ सप्तमन्त-
वित्यादि चारुचतुष्टयं च प्रादुरभूत् । तत्र विषमपदानि स्मृति-विहितानि
अग्निर्वै देवानामिति । इत्यादि ।

End. यदि पायावसहस्रभिरको भवति, प्रवक्ष्य इत्यर्थः । तथापि अयं सर्व-
विशेषः श्रीप्रलेख सर्वं क्षुण्णं विवक्षित इति ।
Colophon. रति चन्द्रमण्डिकायां पञ्चसौध्यायः समाप्तः । पञ्चिकापि समाप्ता । सायना-
चार्यविरचितमाधवीपदेदार्यप्रकाशान्तर्गतविरसपदवाङ्मयं समाप्तं ॥
विषयः । ऐतरेयब्राह्मणस्य सायनाचार्यस्य विरसपदवाङ्मयः ।

No. 49. कपर्दिकारिका । Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 57. Lines, 12 on a page. Extent, 1,416 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Vāmanācārya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. यथाशानेव वर्षानां सर्वमप्यविवक्षितम् ।
ज्ञानकरकाकाराभिः पद्मीभिः स्नातं यद्भया ॥
१० । अनेक यजमानान्ने कर्मसा प्राप्नुयेन तु ।
सह प्रथमो यज्ञः स्नातु ताभ्यः × × अ न कश्चित् ॥ ?

End. अयं शास्त्रं विद्वत्पुत्रं विकृतिरवगच्छते ।
ज्ञानैवोदयसानीयाधुतुष्टानामुपायनम् ॥

Colophon. अहमः पठम् ।
विषयः । आपञ्चसप्तशतविविधानकारिका विंशतिप्रश्नपर्यन्ता ।

No. 50. कप्पिग्याभ्युदयः । By काश्मीरभट्टशिवखानो । Substance, palm-leaves, 16×1 inches. Folia, 79. Lines, 4 on a page. Akṣaras, 90 on a line. Extent, slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Dāmodarpur Śāsanā, Zilla Puri, late Paṇḍit Gopināth Mīra. Appearance, tolerable. Verse. Incorrect.

Beginning. बौद्धाः हरयम् ।
अर्धशतादिनुचमोत्तरसायर्थो
वा भवेदा बलौपि अतिवस्तुरकावरोधा ।
सासायधितुस्तदुक्तिविधयानि
इतिहेमा दिशतु वास्तव्योक्तिं किं वः ॥ (?)

अस्मि प्रया परमहंससुखाय नाभिः
 सता गजाननमुखावसिताविनिर्मयं ।
 लोलावतीति मगरी कलितावदाना
 दुर्गेव भावितावसा हरिषाङ्गनीन ॥
 वा तुङ्गसौधतलकोशितमेतुङ्ग-
 पथैर्वाव्यालसुखासभिपाठिताना ।
 उत्पत्तिनीभिरवतंसपताकिनाभि-
 नेम्बं सदादिबहिरो मयपट्टिकाभिः ॥
 यवान्कारिषल्लभाकजेवजयनी
 त्रिषासधारमिषरैर्दशमैर्द्वितीयैः ।
 लोकोभिराकुलमवस्थितैरसिन्धु-
 विंशतिपिचिपल्लयस्य विद्यायसः नोः ॥ (?)

... ..

तस्यामग्रीनकटकस्तुडचौरभद्र-
 सम्यक्शक्तिमहिमाष्टतभूरिशोभः ।
 भूष्टद् भूष वडदर्शनभोग्यवृत्तिः
 लोकाप्यसिः प्रभुरिवेन्दुललावचूडः ॥ इत्यादि ।

End. तरसि हरसि वेरासुबवेनो विपला
 वरकिरगसमकासमिकासी चि भाव ।
 परसमचिमवन्तापरिरङ्गमाचं
 कलसतमविषदासकडे आसवेनोः ॥ ?

Colophon. इति लोकाप्यसिभासुदने मन्त्राकाये समर्पकतप्राकृतभाषासमावेशो नावे-
 कोनविंशःपदेः ।

विवचः । इति लोकाप्यसिभासुदने मन्त्राकाये समर्पकतप्राकृतभाषासमावेशो नावे-
 मर्चनं नाम । १ । चरविचोपम्यासो नाम । २ । सभासंकोपी नाम । ३ । ४ । दूतसंकेपसो नाम । ५ ।
 पञ्चतपचनं । ६ । त्रिविरसद्विवेशो नाम । ७ । अतुपचनं नाम । ८ । कुटुमसोकाभापी नाम । ९ ।
 सल्लिललोकावर्चनं नाम । १० । दिव्यमर्चनं । ११ । प्रदासमर्चनं नाम । १२ । आपान
 विवशो नाम । १३ । दुरतसमोमर्चनं नाम । १४ । १५ । इति-१६ । सप्तसुखो नाम । १७ ।
 सुखमर्चनम् १८ । समर्पकतप्राकृतभाषासमावेशः । १९ ।

No. 51. “कल्याणवार्धनम्” । Substance, country-made paper, 12 x 4½ inches. Folia, 53. Lines, 26 on a page. Extent, 2,120 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Dīnmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri, Benares City. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. पुषाः प + + मति युतावधिमनः कैवल्यसदा विभो-
कामधे नूतनमन्त्रो भगवता संस्थापितः स्वे पदे ॥
अष्टोपाङ्गमयः सपुष्पकगजाभ्यामोच्चैर्लब्धोदयः ।
त्रैविद्याभिषेधूपतिर्गणेशरासात्मधिरं नन्दनाम् ॥

End. यावन्मोक्षकरे गभक्षिकडके चते चरित्री नमूः ।
तावन्नन्द्यु चमकर्मनिरतः त्रीसङ्गभट्टारकः ॥

Colophon. इति श्रीकल्याणवार्धनं सप्तमूर्धनम् ।

विषयः । जैनसाधुना कर्मशास्त्रं च कथयनम् ।

No. 52. कल्याणमन्दिरहृतिः । By समयसुन्दरगणि । Substance, country-made paper, 12 x 4½ inches. Folia, 8. Lines, 34 on a page. Extent, 288 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1695. Place of deposit, Dīnmaṇḍalācārya Mahārāja, Bālacandra Sūri, Benares City. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. पार्श्वनाथं जिनं नमो शिष्यायै हृजति स्फुटं ।
कल्याणमन्दिरसौवभाष्या समयसुन्दरः ॥

End. अस्मिन् महाकवे महाकविविरचितकृत्यं प्रतिमन्त्राचरं संभाव्यते, परं
हृत्तिकारैश्चयाविद्याकायानां अभावात् न हर्मितास्ततो मयापि न
लिखिता भक्तामः ? हृत्तिकारक इव परं गीतार्थैः समुपस्थापितः
स्वयं वेदाः ॥

Colophon. संवत् १६९५. इति श्रीसमयसुन्दरगणिविरचिता श्रीकल्याणमन्दिरहृतिः

विषयः । कल्याणमन्दिरसौवभाष्या ।

No. 53. कविकर्पटी । By ब्रह्मधर । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 13. Lines, 10 on a page. Extent, 250 slokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Puri Sāṅkara Matha. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning.

जीमवेष्टाय नमः ।

यः कान्तमनुचामिषवकस्यः साधितरमाज्ञायः

सानन्दमुद्रमक्षपचरचनाप्रागख्यशब्दोदयः ।

पद्मकाचतपूरपूर्वपद्मः सङ्गुनचन्दोदय-

शब्देयं कविकर्पटीकरचुनाकथ्ये प्रतिहायनाम् ॥

यमादिनां गतां विधाय × × ।

मुनोपदेशादितोपदेशः ।

अज्ञातशब्दाः विनिश्चयोऽपि

शोकं करोत्येव सभासु ग्रीवम् ॥

बादौ तावदुत्पुष्टमेव अक्षरार्थेनमारभ्यते ।

तत्र प्रथमपादे पञ्चाक्षरेण गङ्गाप्रवाहः । अष्टाक्षराक्षः । शङ्खमन्त्रयः ।

इत्यादि ।

End.

अथ शार्ङ्गसिद्धिर्ज्ञातं । तत्र प्रथमपादे—

विज्ञानोद्भूतशक्तिकामुत्तमयः ।

विद्याभिः परिपीडितः कविरथं ।

× × × × × ×

पुनः । बाजीचरोयं रूपः । जीवाहं भूपतिः ।

भूयोपमाक्षोक्तता ? । विज्ञानपारायणः । विद्वानयं राजते ॥

Colophon.

इति कविकर्पटीकरचरितरचना कविकर्पटी समाप्ता ।

विषयः । नागविषकविनाशप्रथमोपयोगिनी पुस्तिका ।

No. 54. काठकोपनिषद्भाष्यटिप्पणम् । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 20. Lines, 16 on a page. Extent, 320 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, late Babu Hari-gandra, Benares City. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning.

(अथ प्रथमः द्वे पत्रे मन्त्रः) ।

भूमिति—पुत्रमुक्त—पूर्वभाषाहीनामपि कथायामावेक्षितं, उपर्यति च

यवतुल्यः पिपेति । प्रेमीभूतोद्यमानतो नावकोकवीय इति समोपेक्षां वक्ष्य
न करोति तथा प्रसादं कुर्वित्वाच—किञ्च अत्युत्कृष्टमिति ।
End. नात्युत्कृष्टमर्चिरादिमानेन $\times \times \times$ संयोगस्य विद्योनायसावभादित्यर्थः,
एवं शब्दस्य चिच्छब्देन सप्त सङ्गमः एवं चिह्निति ।
Colophon. इति शास्त्ररस्य काठकोपनिषद्भाष्यस्य द्रिप्यं समाप्तम् ।

No. 55. शारिकादर्पणः । By वरदक्षवि । Substance, country-made
paper, $12 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 49. Lines, 12 on a page. Extent, 1,800
slokas. Character, Nāgara. Date . P^l Place of deposit, Puri Rājgopal
Maṭha, Mohanta Śrī Raghunandan Rāmānuj Dās. Appearance, fresh.
Prose and Verse. Generally correct.

Beginning. नीलये निगमान्तस्तुरये नमः ।
वीमान् वेङ्कटनाथार्थः कविताकिङ्करो ।
वेङ्कटनाथार्थेभ्यो मे सन्निधौ सदा हृदि ।
प्रबोधि प्रवक्ष्यामि दृश्यते जगतां पती ।
नामिषङ्कनीकुल्य वेधः कीरनिरोत्पत्तौ ।
बन्धेऽहं निगमान्ताथैवराशौचचहर्षं
यत्रेचनो चर्चां शुक्लिनिकापपरमाचमः ।
पिगात्रे निगमान्ताथैवराशौचचहर्षं ।
रक्षय्यवसाराख्यां विद्योतयमकलात् ।
आपेयं वरदाथैवराशौचचहर्षं ।
तत्कृतं नीमिवासाथै तारकं साहसामपि ।
आपेयं सुन्दराथैवराशौचचहर्षं ।
सर्वज्ञः सप्रदायं यो वाङ्मयं साधयिष्यत् ।
आपेयवीमिवासाथैवराशौचचहर्षं ।
रक्षय्यवसाराख्यां वाङ्मये शारिकाः प्रभात् ।
जगति निगमचूडार्थैवराशौचचहर्षं-
निर्दिष्टं जगतालो विभेयः शास्त्रिकत्वात् ।
प्रकटयितुमसाथे संप्रहोऽस्मि यद्वा
प्रतिमुप दध तन्मे देहिषा द्दयैवमि ।

तत्र भगवान् वेदाकाशार्थो निषिद्धजनदुष्कीर्णाय वीरवक्ष्ययसाराक्षं
मोक्षमार्गं प्रविनाय इत्यादि ।

End. गुरुरेव वदुष्यत् गुरुरेव परमतिरित्यादि कृतिवहावरणि क्षणार् इत्यर्थः ।
तस्मादिवायुश्च तत् पादौ आचार्यपादौ शरवमिति देशिका यासुवा-
दयो विदुः तत्र परव चापि नित्यं यदीयचरणे शरवम् मदीयमित्याभि
× × तस्मादाचार्यचरणारवेव शरवमिति सत्येदा न्यस्तमरैः सुखेन
वर्णितव्यमिति भावः ।

Colophon. इति श्रीमहादेववरदाचार्यचरणानुजचक्रदीपिका तत्पुनः श्रीनिवासाचार्य-
करवैकलीनित्यं करवकरीःकृतौ कारिकाद्वये च सम्प्रदायभासस्तरीयः ।
वास्तव्य मेऽप्यमी धाता पितामह इवापरः ।
सारज्ञः सुन्दराचार्यः सम्प्रदायानुपादिभूतः ।
त इव विमलबुद्धाचार्यश्चक्रौ विगूढं
करवद्वकली क्षाणां विना सावधिज्ञातुं ।
विधिमिव जननाम्नोनिर्भयो वा तत्रापि
प्रतिमुक् इव यन्ने देशिका दर्शयन्तु ।

विषयः । वेङ्कटाचार्यकृतस्य रामानुजसम्प्रदायविभाजनविषयकस्य रचययसारमासकस्य
इत्यस्य विस्तृतोऽवप्रकाशनादिकम् ।

No. 56. श्रीसैकमाहात्म्यम् । (गानाष्टुराख्यम्) । Substance, country-
made paper, 12×5 inches. Folia, 57. Lines, 12 on a page. Extent,
1,600 slokas. Character, Nāgara. Date V. S. 1836. Place of deposit,
Puri Sāṅkara Maṭha. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीनरेशाय नमः

कृष्ण उवाच ।

पापिनां पापसङ्कलं प्रवक्ष्यं निजवेक्षणम् ।
वरणि सत्येतीर्षानि प्रयोजनं यत्नेन हि ।
तानि सर्वाणि तीर्षानि भावे मकरजे रतौ ।
प्रत्यर्थं निर्वोक्तानि कुञ्जीरैरानुसमानमात् ।
प्रदानवापि तीर्थैः सत्येतीर्षानिर्भयं नमः ।

× × × × × × ×

यत् सद्यस्मि पारोक्षमाथै तीर्थनायकः ।

तनेकसम्यग्मापूर्णे तत्र पाठ्यते भुवम् ॥

... ..

प्रयाने माधवाये तु सस्यक् चानस्य यत् पक्षं ।

तत् पक्षं कार्तिके कात्या पक्षमर्था दिने दिने । इत्यादि ।

End.

माहात्म्येनदाकथं पूजयेत् तत्र वाच्यं ।

गोपूजिरूपकैस्तु विष्णुसुखो यतो चि सः ।

वाच्ये पूजिते यस्माद् विष्णुर्भवति पूजितः ।

तस्मात् तं पूजयेद्विषयं यदीच्छेत् सपक्षं युतम् ॥

Colophon.

इति स्कन्दपुराणे कार्तिकमाहात्म्ये समाप्तं । श्रुतं भूयात् ।

रघुचरित्रसुषम्नेः सञ्चिते विज्ञमाये

सञ्चिते इतिथो जीने चरेः कीर्तनस्य ।

निरुचरित्रजगत्पारशीदं सुपुत्र-

मन्तविव हृदि स्नाद् वैष्णवानां जगन्नाथ ॥

विवक्षः । इति नीमरदीवपुराणे कार्तिकमाहात्म्ये प्रथमोऽध्यायः । इति चत्वारोऽध्यायविते ।
इति नीचमपुराणे । इति नीचमपुराणे कार्तिकमाहात्म्ये । इति पुराणसमुच्चये कार्तिकमाहात्म्ये ।
इति नीपुराणसारोदारे कार्तिकमाहात्म्ये । इति पुराणसमुच्चये कार्तिकमाहात्म्ये । इति
प्रख्यातपुराणे सारोदारे कार्तिकमाहात्म्ये नारदपितामहसम्पादे ईश्वरस्य सचिन्मोर्षं समाप्तं ।
इति नीपुराणसारोदारे कार्तिकमाहात्म्ये शास्त्रपाठमाहात्म्यं । इति सन्मपुराणे सारोदारे
कार्तिकमाहात्म्ये शास्त्रपाठमाहात्म्येऽभिषेयः । इति नीपुराणसारोदारे कार्तिकमाहात्म्ये सुखली-
माहात्म्यं । इति नीस्कन्दपुराणे अर्द्धपुराणमाहात्म्यं । इति नीस्कन्दपुराणे कार्तिकमाहात्म्यं ।

No. 57. "काव्यप्रभासः" Substance, country-made paper, 19×5 inches. Folia, 80. Lines, 12 on a page. Extent, 6,400 slokas. Character, Bengali. Date, Sana 1292. Place of deposit, Benares City, Babu Paresanath Ray, Kaviiraja. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Beginning.

❧ कलाः शिवाय ।

निःशब्दे निजकायवर्णनमे सत्कायवर्णनाय

रमायाः प्रविनीयया कृतप्रभाषातेहितानेचचात् ॥

জাতিপ্রাচ্যতমে সনে কবিস্তুচ্চ সম্ভাষ্যকরাধরে ।
 দেবকল্যানমল্লনা জগতি যা ক্ষৌর্য্যং নী শনী ।
 বঙ্কামৌলিকমুদমাধমসির্ষে স্মৃৎ জগত্ববদ্রং ।
 দেবদামবিহীনপেজমুদনং বটাস্থাশাখাকম্বু ॥ ?
 নক্সেচ প্রতিবোধ্য যং কবিরপি সছৌলমং বাক্ষসং ।
 কল্মশেন সুভাষকং নবরং নক্সাপরতো জয়েতু ॥ ?
 কাব্যাক্ষাতবধৌ সনী মুদ্রবতী নিত্যং রসোজ্জ্বলিনী ।
 মাধবীসুপমাধিরাজযজ্ঞিনীভাঁকনুদ্রবর্ষাক্ষকী ॥
 নানাসঙ্কররসৈঃ সুশোভিতমণুঃ কণ্ঠে প্রবলুঃ স্থিতা ।
 বীজুর্বা বৃহৎকলাচমনিভূত্ সাক্ষী নবায়ুযুগতে ॥

End. ইত্যেতদ্বিধা প্রোক্তং কাব্যাক্ষহারশাসনং ।
 নবে জাবলি জাবলি ন বে কাব্যে বিচার্য্যামিহি ॥
 ইত্যগ্রে মহাপুরাণে অপিবা প্রোক্তে কাব্যাক্ষহারশাসনে কাব্যদীপকম্বং
 অযোদ্ধমোধ্যায়ঃ ।

Colophon. ইত্যগ্রেমহাপুরাণে অপিপ্রোক্তকাব্যাক্ষহারশাসনস্য মহাধরকবিরাজকলাবা
 কাব্যপ্রভাটনৌ অযোদ্ধমোধ্যায়স্য হসিঃ সমাপ্তা সম ১১৮১ । ১৫ বৈশ ।
 বিষয়ঃ । অগ্নিপুত্রোক্তকাব্যাক্ষহারশাসনা ।

No. 58. কাব্যাদর্শ টীকা । By বিমুদবচস্পদ দেব । Substance, country-
 made paper, 20x4 inches. Folia, 58. Lines, 8 on a page. Extent, 1,180
 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Babu
 Nilkamal Bhattacharyya, zemindar, Glanga and Tangail. Appearance,
 old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. মমো মধোদায় ।
 সর্ম্মং সর্ম্মজিতং দেব যৌবর্ষেমানসাময় ।
 বিমুদবচস্পদেয়ং বিরচতে হৃদিনহীকা ।
 বিদ্রোপমলমুদ্রসম্ভারভক্তিপ্রকর্ষে সম্ভদায়াবিশ্বেদ্রকম্বং পদমবলোক
 মহাক্ষাণী ছৌকমাধ ।
 অদ্রুৎসুভুজাক্রোজ নবমংবদ্রবদ্রম ।
 মানবে রমতা নিত্যং সর্ম্মংদায়া সরস্বতী ॥

ইত্যাহি ॥

End.

न केवलं रसवे. कीर्तिश्च कथमे कीर्तिं यत्रः प्राप्नोति

× × × × × × ।

गुणदोषविभाजनं प्रयोजनमेवैतत् स्वतः चक्षुः गुणदोषविभाजनं

× × × × यत्रः कर्तव्य इति ध्यायेत् ।

Colophon.

इति विमुचनचन्द्रदेवविरचितायां दक्षिणोपायां काव्यादर्शे दक्षिणः कृतौ

मुष्कारविभागो नाम द्वितीयः परिच्छेदः । समाप्तश्चेदं पुस्तकमिति ॥

विषयः । दक्षिणोपायादर्शस्य व्याख्यानम् ।

No. 59. कुलमर्त (तर्ज) । By कविशेखर । Substance, palm leaves, 15×1½ inches. Folia, 70. Lines, 4 on a page. Extent, 1,120 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Sukhapur, Post Jaypur, Pandit Pitāmbara Agnihotri. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमः कुलदेवतायै । कीर्तुरे नमः ।

प्रथमं परदेवतां कीर्तयन् प्रमोदाद्यर्दं

पुराणकथुराणकाज्जभयोहिष्ठज्ञानितं ।

प्रकृतगुणदोषं गुणपदाजसत्यानुना

तमोति कविशेखरः कुलमर्तं परिनिष्ठावितम् ॥ ?

विचार्य गुणपदायना शिष्यकृतापमानां मतं ?

मतं कुलविद्यं मतं प्रचुरतन्त्रज्ञानमेतं । ?

इदं कुलमर्तं विद्या सकलपदपञ्चे चिता

जगद्धर्मयि कौटिलिका मयि चर्षं ममः कथ्यते ॥ ?

न कौटिलानां चिदुरे जनि मातः

परो तेषां ज्ञानभवाय सर्वदा ।

जीवन्तरो यत्र भवत्यस्यैः

तुल्यः क्षरावामपि दुर्लभोऽयम् । इत्यादि ।

End.

यत्र यत्र हि विद्ये न विचारं

तत्र तत्र परमात्मविज्ञानः ।

वर्त्मने सकलमूर्तचित्तानां

जीवन्तु मम ते मततन्त्रैः ।

शके युगकचविधौ परिमिदेऽथ चिन्नेविधौ । ?
 कलाचयदिने विचार्ये विधिसामानादुच्यते ॥
 वृदे कुरुविदां वदा परसमाधिभाजां वृदा ।
 हिरहपठकौरदं कुरुमताञ्जलम् कृतम् ॥

Colophon. इति नीलविशेषरविरचिते कुरुनवे दीपिनीविधानं नाम शोधनः
 पठकः । उवाचवाचं धन्यः ।
 श्रुतमुक्त सम्यक्गतां नीलविशेषरविरचिते नमः ॥

विषयः । इति नीलविशेषरविरचिते कौशाचारो नाम प्रथमः पठकः । इति नीलविशेष-
 रचं नाम । २ । इति नीलपद्यायः । ३ । इति नीलकर्मकारः । ४ । इति नीलविशेष-
 कचयं नाम । ५ । इति दीपविधानं नाम । ६ । इति सम्यक्कारः । ७ । इति नील-
 संस्कारः । ८ । इति पुरस्कारं नाम । ९ । इति नीलविधानविधिः । १० । इति नीलकर्म-
 विधिः । ११ । इति नीलविधानं नाम । १२ । इति नीलविधानं नाम । १३ । इति नीलविधान-
 विधानं नाम । १४ । इति नीलविधानविधानविधानं नाम ? । १५ । इति दीपिनी-
 विधानं नाम । १६ ।

No. 60. कुलकयाम्भरितम् । By कुरुनमाख्यम् । Substance, country-
 made paper, 10×4 inches. Folia, 93. Lines, 6 on a page. Extent,
 1,500 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Khil-
 párá via Noakhali, Pandit Ramgobinda Tarkālaikāra. Appearance, very
 old. Prose and verse. Correct.

Beginning. प्रथमपत्रं नास्ति । आदितः द्विचतुःपञ्चाशत्तमं अख्यतानि अतः
 प्रस्तावनां परित्यज्य प्रारम्भार्थं लिख्यते ॥
 ततः प्रविशति यथानिर्दिष्टो राजा मन्त्री च ।

राजा । यथैव अथ कः सम्बन्धः । अथि आदितरीत्यादि पुनः पठित्वा आर्य्येष्टमते
 पञ्च पञ्च—अथि जीवति कृतमूले अरति कुरुनमोविद्म ।

द्विजयविनिर्मेष्टमते नव द्वा × × × बहोरामिः ॥

कृतमि । देव प्र । नापञ्चोत्तिवा प्रहोत्रे + + कृतो विद्वानां प्रचारः ।

राजा । यौरः किमिदमुच्यते ।

मन्त्री । यद्येवं तदा द्विजकयाम्भरविधानावधरे कीपि कुरुना यथमाचरन्
 पारमिदमुच्यते ॥ इत्यादि ॥

End. अतः परमपि प्रियमखि । तथापि ।
 प्रिया प्रविर्भूता पुनरपि कृता मलयचरी
 आवायो × × × प्रियसखः ।
 परित्यक्तं राज्याकारमपि पुनरुज्ज्वलयन्
 किमेतस्मात्प्रेय × × × गतः ॥ तथापीदमस्तु ।
 × × विवर्जिताः पुनरिदं पुन्यं पुनं द्विजाः
 राजानः परिपालयन्तु + + चर्यैव निःशेषाः ।
 नदन्तु × × प्रजा युवतयः × × दौहिताः
 सर्वे प्राचक्षन्ती भवन्तु कुमरा नन्दन्तु सखायिनः ।
 इति निष्क्रान्ताः सर्वे ॥

Colophon. इति श्रीगुरुकुलपादिकाविरचिते गुरुकुलपादिकाव्यासनामके सप्तमस्तोत्रे
 नाम नवमोऽङ्कः ॥ समाप्तोऽयं प्रबन्धः ॥
 × × × × × ×

विषयः । इति श्रीगुरुकुलपादिकाविरचिते गुरुकुलपादिकाव्यासनामके गुरुकुलपादिका-
 प्रबन्धो नाम प्रथमोऽङ्कः । इति गुरुकुलपादिकाव्यासनामके द्वितीयोऽङ्कः । इति श्रीगुरुकुलपादिकाव्यासनामके तृतीयोऽङ्कः । इति गुरुकुलपादिकाव्यासनामके चतुर्थोऽङ्कः । इति गुरुकुलपादिकाव्यासनामके पञ्चमोऽङ्कः । इति गुरुकुलपादिकाव्यासनामके षष्ठोऽङ्कः । इति गुरुकुलपादिकाव्यासनामके सप्तमोऽङ्कः । इति गुरुकुलपादिकाव्यासनामके अष्टमोऽङ्कः । इति गुरुकुलपादिकाव्यासनामके नवमोऽङ्कः ।

No. 61. "गुरुकुलपादिकाः" Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 18. Lines, 11 on a page. Extent, 400 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. इतीयादिपु-चतुर्षु-चतुर्षु-पादिकाव्यासनामके गुरुकुलपादिकाव्यासनामके द्वितीयोऽङ्कः ।
 अथने तव इतीयादिपु-चतुर्षु-पादिकाव्यासनामके द्वितीयोऽङ्कः ।

End. इतीयादिपु-चतुर्षु-पादिकाव्यासनामके द्वितीयोऽङ्कः ।
 अथने तव इतीयादिपु-चतुर्षु-पादिकाव्यासनामके द्वितीयोऽङ्कः ।

Colophon. इति गुरुकुलपादिकाव्यासनामके द्वितीयोऽङ्कः ।

विषयः । गुरुकुलपादिकाव्यासनामके द्वितीयोऽङ्कः ।

No. 62. कृत्यपद्धतिः । By यादवाचार्य । Substance, country-made paper, 16 x 4 inches. Folia, 91. Lines, 7 on a page. Extent, 700 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansingha, Pargana A'liya, Post Jámurki, Gram Hálaliya, Pandit Gurudāsa Vidyaratna. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमो गणेशाय ।

मृत्विषासपविषाणां चितार्थं कृत्यपद्धतिः ।

मन्त्रा नारायणं देवं यादवेन वितन्यते ॥

ब्राह्मे सुहृते ज्ञाया राषिवासस्थाना नेत्रे सुखस्य प्रणास्य हिरास्य
मौषाद्यै जलं मृचि सति काष्ठ मृचैर्ना नेत्रेभ्यो दक्षिणस्य वा दिशि
मृचादि × विशेषपर्यन्तं देशमतीत्य कृते भूमिमाणाद्यावमुद्धतनासिका
सुखशिरा दक्षिणकर्णोपरिमावेन दृढस्थानितयश्चक्षुषो मौषी पुरीषोत्तमै
कुर्यात् ॥ इत्यादि ॥

End.

अथ पद्धतीव्रतं । — — — — —

— — — सोम उवाच ।

भद्रं प्रज्ञोक्तं चेदं पौराणिकमनुगतं ।

मृचुतां पठतां मृचां × × × × × वाञ्छन् ॥ (?) इत्यादि ।

(अतः परं छिन्नं) ।

Colophon. इति श्रीयादवाचार्यकृतकृत्यपद्धतौ आश्रितप्रकरणं ।

विषयः । चक्रान्तिनिरूपणं । तत्र कर्तव्यकर्मानिरूपणं । मन्त्रानिर्गमनिरूपणं । एकादशी-
खवस्था । वैशाखादिद्वादशमासकृत्यनिरूपणं । तत्र चर्मापट्टदानविधिकथनं । अलसद्विज-
विधिः । अक्षयव्रतीयासावित्रीव्रतदश्वरेत्यादीनां विधिकथनं ।

No. 63. कृत्यप्रदीपः । By वाचस्पतिमिश्रः । Substance, country-made paper, 14 x 4 inches. Folia, 76. Lines, 7 on a page. Extent, 2,100 slokas. Character, Bengali. Date Śaka 1741. Place of deposit, Durgapur Post Begamganga via Noakhali, Pandit Kāśicandra Nyāyapañcānana. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning.

ॐ नमो गणेशाय ।

प्रथम्य पुच्छरीकारं श्रीवासपतिशर्मा ।

आद्योक्तं मुनिवाक्यानि विप्रचारो वितन्यते ॥

आचाराक्षभते आदुराचाराद्विहिताः प्रजाः ।

आचारादुपलभयमाचारो ज्ञान्यलक्षयम् ॥

अलक्षयमभ्युपगममङ्गलचिह्नं तत् कृत्तव्यमर्थलक्ष्यनितकृतेवाचारो-
विनश्यति । तथा—

सर्वलक्षणीनोपि समुदाचारवान् नरः ।

बह्वानोऽन्यथेव ज्ञानं वर्षाणि जीवति ॥ इत्यादि ।

End. याचाचां वराचाचायाः ।

दृष्टिः करोति दीपं तावद्वाकालसम्भवा राज्ञः ।

यावत् भवति याने नरपद्मपरचाङ्कितः वसुधा ॥

तद्देशं समुदायायीं रक्षाकरे । मयिष्य $\times$ गुप्त-गुप्त-वाक्य-बाह्यकासमय-
सिंहमकराव्यतरगुप्यक्षितिपूर्वराक्षनाजनातिचारिगुप्यकसम्यक्पूर्वराशिं
मयिष्यमाणातिचारिगुप्यकपक्षयवज्जिगुप्यकाठानिं प्रतिपासरकेलाद्युतोत्तर-
सत्राद्युत्पादित्यसिंहदित्यपौषादिमासपक्षगुह्यान्त्यतमेकद्विचान्यतमदिनाधि-
करयत् $\times \times$ तदैकविंशत्यान्यतमदिनानि निषिद्धसमयकदन्य एव
गुह्यसमय इति ।

Colophon.

इति महाभारतपञ्चास्यसम्पन्न-जीवाचस्यतिविरचितः कृत्यप्रदीपः सम्पूर्णः ।

सरस्वत्यै नमः । गुरवे नमः ।

अथलक्षधिसौम्यचौधिमानी शकाब्दे

सममिनदिनवन्द्योरनरीचे कथाये ।

भवपद्मकलं सप्तस्य सके बुधस्य

कलिचरिद्वयेनं रासभक्तो द्विजातिः ॥

विषयः । प्रातरारम्भ विप्रवां दैनिककर्तव्यविधिवेचनम् । तथाचारप्रशंसाकथनं ।
प्रातःकृत्यनिरूपणं । तत्र शौचानन्तरं आचमनविधिनिरूपणं । दक्षधावनविधिकथनम् ।
प्रातःस्नानादिविधिकथनम् । तर्पणविधिकथनम् । सन्ध्याप्रयोगकथनम् । पूजादिविधेयम् ।
भक्षाभक्ष्यविवेचनं । सायंसन्ध्याविधिकथनम् । अथ शयनविधिकथनम् । स्त्रीसङ्वा-
विधिविधानम् । अथस्त्रीसङ्वासानन्तरं स्नानविधिकथनम् । अथ मोक्षिलोक्तानन्तरं-
विधिकथनम् । अथ मोक्षिलोक्तस्याशाने नरसिंहपुराणीयसामादिविधिकथनम् । अथ
नरसिंहपुराणीयसामादौ सन्ध्यापरिशिष्टोक्तसन्ध्यावन्दनादौ विष्णुपुराणोक्ततर्पणस्य च
विधानकथनम् । अथ अमावास्यादौ पार्वत्य विधिकथनम् । वैष्णवकर्मनिरूपणं । नित्य-

आहविधिकचनम् । आभ्युदयिककाष्ठनिरूपणं । अथ राजसीनेयिषाहप्रयोगकचनम् । अथापाव-
काभ्युदयिकप्रयोगनिरूपणं । अथ सपावकाभ्युदयिकप्रयोगकचनम् । अथ समयस्य ग्राह्याभ्यु-
दयिविवेचनम् ॥

५

No. 64. छव्यातापनीयोपनिषद् (उत्तरभागः) । Substance, palm-
leaf, 17×2 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 120
slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri Saū-
karamaṭha. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. एकदा हि ब्रजक्षियः सकामाः शर्व्वेरीमुपिला
सर्व्वेश्वरं गोपालं कृष्णं हि वायूचिरे ।
उवाच ताः—कृष्ण × ब्रह्मैवास्मिन्नाय भैक्ष्यं दातव्यं भवति दुर्वाससेति
कथं यास्यामोऽजीर्णा जलं यमुनायाः यतः त्रेयो भवति । इत्यादि ।
× × कृष्णं कृतिं पुण्यतमां ब्रह्मणे स्वरूपिणे ।
कर्तुं सर्व्वलोकानामन्तर्हनि बभूव सः ।
ब्रह्मणो ब्रह्मपुत्रेभ्यो नारदानुत्तमं यथा ।
तथा प्रोक्तान् सर्व्वर्षिं गच्छन्तं स्वाहायान्तिकम् ॥

Colophon. इत्याद्यर्ष्वेषोपनिषदि छव्यातापनीयोपनिषदुत्तरभागः समाप्तः ।

No. 65. छव्यातापनीयोपनिषद् (पूर्व्वभागः) । Substance, palm leaf,
17×2 inches. Folia, 3. Lines, 5 on a page. Extent, 30 slokas.
Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri Saūkaramaṭha.
Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ सविदानन्दरूपाय कृष्णायान्तिष्ठकारिणे ।
ममो वेदान्तवेद्याय गुरवे बुद्धिसाक्षिणे ॥
सुमयो न वै ब्रह्मायस्तुतुः कः परमो देवः कृतो न्यत्युर्विभेति कस्य विज्ञाने-
नाभिज्ञं ज्ञातं भवति केनेदं विद्यं संसरतीति तद्बुद्धोवाच ब्रह्मा कृष्णो वै
परमं देवतं मोहिन्नाभ्यत्युर्विभेति गोपीकावचनभज्जानेन तज्ज्ञानं भवति ।
इत्यादि ।

End.

असु वैद्यपदं सन्निभापनैवेद् यः

स यात्यनायासतः केवलं तत् ।

(तत्पदं) अने × देवं मनसो यद्वीथी

× × यदेवा कामुवन् पूर्वसर्वदिति ॥

तस्मात् कृत्वा यव परोदेवकं ध्यायेत् तं × × × तं भजेत् तं यजे-
दित्यो तत्पदिति ।**Colophon.** इत्याद्यर्थोपनिषदि कृष्णतापनीयोपनिषद्पुर्वभाषः समाप्तः ॥

No. 66. केनेवितवाक्यभाष्यटिप्पणम् । Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 12. Lines, 9 on a page. Extent, 444 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Rajgurn's Matha, Ganesa Mahallā, Benares City. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning.

ॐ नमः परमात्मने ।

प्रयत्नाद्यन्तरेणैव समवादेः प्रवर्तकं ।

विदिताविदिताम्यलसिद्धं ब्रह्मावमदयम् ॥

केनेवितमित्यादिकं सामवेदशास्त्राभेदब्राह्मणोपनिषदं पदशो बाह्यायापि

न तुतोष भगवान् भाष्यकारः । इत्यादि ।

End.

सत्यकामः स्वयंसिद्धः सर्वेशो यः स्वशक्तिः ।

स यस्मान् प्रविष्टोऽसुपाशः सर्वदेविनाम् ॥

Colophon.

इति केनेवितवाक्यभाष्यटिप्पणं समाप्तम् ।

विषयः । केनेवितोपनिषद् भाष्याष्टा ।

No. 67. कोषसङ्ग्रहः । By मधुसूदन । Substance, country-made paper, 10×2½ inches. Folia, 71. Lines, 4 on a page. Extent 980 slokas. Character, Bengali. Date, Śaka 1590. Place of deposit, Santosa via Taugail, Babu Bhuvan Candra Sen Kaviraj. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमो गणेशाय ।

वमः गारायचं कोषसङ्ग्रहं मधुसूदनः ।

आतेनेऽरसिचस्य आद्यानौपायिकं ततश्च ॥

चिन्तुः ससुप्रेक्षको च चिन्तुर्नेष्टां वचामसे । आशिः ।

अथमुद्यति सुश्रामञ्जनः पश्चिमीना-

मुद्यतिरिचमाजीवासमन्दारहः ।

विरचयिषुरकोकङ्कड्वन्युर्दिभिन्वन्

मुपितकपिकपोल्लोङ्गतासस्तमांसि ॥

अकारो बाहुदेवः स्यादाकारस्तु पितामह इत्येकाक्षरकोषः । इत्यादि ।

End. सयं वाने च दक्षिणे । फलं फलं समं भाग्ये भोगप्रत्यययोरपि । रभसः
रात्रौ नापितचाफालकपिनाम न क्षीर्त्तयेत् । एतेन दिवा क्षीर्त्तितम्
शुभमस्तु शकाब्दाः । १५८० ।

Colophon. श्रीराजीवश्रीचमयेनेन लिखितमिदं सकोयपाठार्थम् । वीदुर्माचरणे सम
सदा भक्तिरस्तु ।

विषयः । अक्षरकोष-एकाक्षरकोष-वकार भेद-अकारभेद-उच्चारणभेदादिककोषाचा सं-
ग्रहः । इदमेतस्य विषयेष्वनं यदक्षरकोषस्य स्वर्गवर्मादावक्ष्यकपदानां दृष्टान्तपूर्वकं श्रुति-
कथनमिति ।

No. 68. ऋतुरत्नमाहा । Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 22. Lines, 20 on a page. Extent, 400 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Hariścandra Babu. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. त्रैलोक्यो ममः ।

ऋतुरत्नमाहा लिख्यते ।

सोयं वन्दे (...) विद्महन्वन्दे (...) पदारविन्दे । ?

यं देवमिन्नोपि चिदेवमस्तुः सन्धेचभेदे तमपीच वन्दे ॥ ?

End. पर्व्याणि स्रुत्यमहः, ? इत्येकदीक्षापणे । अथवा पर्व्याणि दीक्षा, पञ्चम्या
स्रुत्यमहः ? । मायं श्रीमहासकानां अभीष्टतरः पद्यः ।

(इतो नास्ति) ।

Colophon. × × × × × × ×

विषयः । ऋतुर्वा सन्धेविषयनिरूपणम् ।

No. 69. “सुन्दरचम्” † Substance, country-made paper, 12×5 nches. Folia, 29. Lines, 18 on a page. Extent, 512 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1766. Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय नमः रामवेदाय, नमो महाकाश्याय ।
 ॐ घासकासस्य कृणो न्योतिहोमः । प्रजाकामस्य सपेव ? जातम (...)
 रमिति खोवीयो नौषस्यर्जुनमिच ? ब्रह्मसाम न हि वध्वरमस्य देवे
 नयोः पूर्वम् ।

End. तत्र एव सोऽयः कथ्यो भवति इत्येतेन प्रदेहेनावर यकाको द्वादशाक्षानां
 विद्यते न पर इति न पर इति ।

Oolophon. इति सुन्दरचम् द्वितीयः प्रपाठकः समाप्तः । संवत् १७६६ । अष्टदश-
 पद्यम् सोमवासरे ।

विषयः । रामवेदीययज्ञसम्बन्धिपदार्थनिर्देशनम् ।

No. 70. गङ्गाकवचं । (ब्रह्माख्यपुराणोक्तं) । Substance, country-made paper, 4½×4 inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 55 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1853. Place of deposit, Puri Śaṅkaramaṭha, Madhusūdana Tirthasāmi. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. नौगणेशाय नमः । ॐ गङ्गायै नमोऽस्तु ते ।

अथ गङ्गाकवचं लिख्यते ।

ॐ नारद उवाच ।

ॐ ब्रह्मन् केन प्रकारेण सर्वपापघ्नो भवेत् ।

कथं रक्षेत् सुरभेदः साधकं च सुरापना ॥

केनैव विधिना महा वेदछरी भवेद्दिधे ।

यत् पाठात् सुष्ठुं शोकां महद्दह्य पितामहः ॥ (?)

ब्रह्मोवाच ।

साधु साधु कथा पुत्र × × × प्रकारकं ।

कवचं अष्टकम्यापानिषु शोकेषु दुर्लभम् ।

अप्रकाशं च यद् मोक्षं × × सुखा च धार्यतः । ?

नं नं पठ सदा तात यदीच्छसि स्वकं हितम् ॥ इत्यादि ।

End. तस्यैव धर्मिणं देव प्रसिद्धं परमेश्वर । ?

Colophon. इति गङ्गाधरपुराणे श्रीमद्भुवनारदसम्भादे श्रीगङ्गाकवचसौत्रं सम्पूर्णम् ।
संवत् १८५९ ।

No. 71. गङ्गाधारप्रकीर्णकम् । Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 9. Lines, 10 on a page. Extent, 135 slokas. Character, Nāgara. Date Samvat 1871. Place of deposit, Benares City, Dīnmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमिषिष मन्त्रादीरं नियसंद्दणसंयिचं मन्त्राभायं ।
गङ्गाधारं किंचि विउवरिजोद्गु अयमुदासी ॥

End. गङ्गाधारं सुविनाशं पयिषा क्षिणु क्षिणुक्षी ।
जजं जजं जज्ञा क्षयिचं इच्छता क्षियमययो ॥

Colophon. इति श्रीगङ्गाधारप्रकीर्णकं सम्पूर्णम् । सम्भवन्मन्त्रसुनिधूयिषे मिति
कानिकभावे कल्पपक्षे श्रीतत्त्वज्ञाननरमये लिखितम् ।

विषयः । गङ्गानां (जैनयतीनां) आचारकथनम् ।

No. 72. गङ्गाधारप्रकीर्णकटीका । By विजयविमलराशि । Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 147. Lines, 30 on a page. Extent, 7,350 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dīnmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. भट्टारकप्रभु श्रीदयानन्दपुराणी नमः ।
उद्घोषं विद्ध्यज्ञानासिध भक्त्यरीरिषा ।
श्रीविष्णुसैमिन्नेशोऽसौ जीवात् श्रीरविचिरम् ॥

End. शिष्यो छरिनुषु शुभोत्तमानन्दविमलछरीषा ।
निर्मितवान् इतिमिमांशुपकारकृते विजयविमलः ॥
यावन्मन्त्रोत्तमे मेवयंविषयद्विवाकरो ।
तावत् इतिरियं धीरैर्विचरमाना जयलिङ्ग ॥

Colophon. आनन्दविमलछरीश्वरचरणसेवक-श्रीविजयविमलमणिविरचितायां गण-
चार-प्रकीर्णकटीकायां श्रीगुरुपर्वप्रसन्नमर्षनाथिकारः समाप्तः ।

विषयः । गणेशारचनयाख्या ।

No. 73. गणेशारचनिका By दामोदर । [Substance, palm-leaf,
13x1 inches. Folia, 31. Lines, 4 on a page. Extent, 750 slokas.
Character, Uriya. Date ? Place of deposit, Dāmodarpur Śāsana-
zilla Puri, Pandit Sādāsiva Kāvyaṇṭha. Appearance, tolerable. Prose
and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अविप्रमसु ।
गुरुं सर्वेश्वरं शुद्धं प्रविपत्य प्रकाशते ।
दामोदरेण कृतिना गणेशारचनिका ॥
गणेशे शुद्धर्षे चोक्त्याय ध्यायेद्दिहाम् मनो गुणं ।
चिश्चिरः संसामुजाकलं द्विनेत्रं द्विभुजं चितं ॥
वराभयकरं ज्ञाना बन्धे मुक्तिमानसं ।
आमाङ्गल्यतया रक्तचिन्तास्त्रिष्टमश्वरं ॥
मानसैवपचारैश्च समूह्य प्रपद्ये ततः ।
अचक्षुषमष्टाकारं यात्रं येन चराचरं ॥
तस्यैवं दर्शितं येन तस्यै श्रीगुरवे नमः ।
इति नत्वा वशिर्भूत्वा मन्त्रं आचार्यमाचरेत् ॥ इत्यादि ।

End. इति च उरजं कृतमेव शुभद्वयं न्यसेत् ।
उद्देशादपराकामां पय्यान्तामि विनिश्चितम् ॥ ?
छन्वाणि तु गतिप्रज्ञः प्रागुद्य प्रमुखाणि च ।
× × × ×
इतीदं मया तन्मोक्षं प्रकाराकारं ।

Colophon. इति श्रीगणेशारचनिकायां सप्तमः पटलः ॥

विषयः । इति श्रीगणेशाचारचन्द्रिकायां सन्ध्याविधिर्नाम प्रथमः पटलः । अपविधिर्नाम
द्वितीयः पटलः । वाङ्मयपूजा नाम तृतीयः पटलः । ब्राह्मणभोजनविधिर्नाम चतुर्थः पटलः ।
काम्यकर्माकारविधिर्नाम पञ्चमः पटलः । सन्तवैगुण्यपाथञ्जितदक्षिणादानादिविधिर्नाम षष्ठः
पटलः । सप्तमः पटलः ।

No. 74. गीतगोविन्दविहतिः By वनमाजिभट्ट । Substance, country-
made paper, 14×7 inches. Folia, 62. Lines, 8 on a page. Extent, 900
slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1815. Place of deposit,
District Chāprā, Sisoyā, Paṇḍit Rāghavaprasāda. Appearance, tolerable.
Prose. Generally correct.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ।

स्त्रिराधां जङ्गमानां येन छटिर्निरूपिता ।
सर्वेशाय नमस्तस्मै कृष्णाय जगदात्मने ॥
गोकुण्डदेवकवचाप्रतिलब्धविद्याः ।
श्रीशिवलेशरूपया सकिंशोरभक्तिः ॥
गीतगोविन्दविहतिं वनमाजिनामा ।
भट्टसनीतिं सुकृती शिवदासचक्रुः ॥ इत्यादि ।

End.

कीदृशानि सारस्वतानि सारस्वतानि सरस्वतीरसभूतानि जयदेवभक्तित-
त्त्वेन सर्वपदार्थां निराकृता इति भावः ॥
शिवदासमनुजेन भट्टेन वनमाजिना ।
गीतगोविन्दटीकेयं रचिता शुभदास्य वः ॥
वैशाखे कृष्णपक्षे कदाद्यां शुभभाद्रजे ।
बाराणस्यां कृताटीका भट्टेन वनमाजिना ॥

× × × × ×

वंशीरवैमोचितसारकोटिं वन्दे सदा नं हृषभापुञ्जारतं ॥

Colophon.

इति श्रीगीतगोविन्दकृष्णचन्द्रसेवको दीन्यायनंश्रीशिवदासपण्डितात्मज-
श्रीवनमाजिभट्टविरचितायां (वनमाजिसिद्धिनां) श्रीगीतगोविन्दटीकायां
सुधीतवीतान्वरो नाम द्वादशः सर्गः ॥ ० । संवत् १८१५ ॥

विषयः । गीतगोविन्दस्य आख्यानं ।

No. 75. गुणकलीसी । Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 8. Lines, 24 on a page. Extent, 325 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dīnmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. दशविंशे श्रावणे पक्षमे, तं जज्ञाः क्षनुकभ्या १. संग्रहेचेव १. भवे १. कोलन-
निर ४. लज्जाय ५. गारवेष्वात् ६. अथमे पुनसप्तमे ७. धमेय अष्टमेवने
८. काशीय ९. कथनीय १०.

End. तद्विद्ध जज्ञाः सुयात् गुणगुण संग्रहमया उभनीय इय ज्ञनीसंग्रहीय
भाउभषियात् एव कुलार १९. स्थितवयर सेन सुग्रुह सीसेचं विरयं
कुलपमेयं पङ्क्ति (. .) असद भावा भज्या पावतु कक्षाचं ४०.

Colophon. गुणकलीसी सम्युत्तम् ।

विषयः । ठावाङ्कलान्तर्गतदशविंशदानवर्षेन, सन्नेपेण जैनसामूनां कर्तव्याकर्तव्यनि-
पचं, गुर्वदीर्घां षट्चिंशत् गुणकथनम् ।

No. 76. गोचिराजव्रतं । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 13. Lines, 16 on a page. Extent, 160 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Lato Babu Hariscandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमणेशाय नमः ।

युधिष्ठिर उवाच ।

येन लक्ष्मीः सकलापि नराणां भवने भवेत् ।

समन्ति वर्हेते स्त्रीणां व्रतम् नद मे प्रभो ॥

श्रीकृष्ण उवाच ।

End. यत्नं कथितं राजन् व्रतस्योद्यापनं शुभं ।

श्रीकृष्ण बाष्पमानं ये सिद्धास्तेषां मनोरथाः ॥

अविद्यमानं न सन्देहो तेषां लोकाश्च शाश्वताः ।

Colophon. इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे गोचिराजव्रतोद्यापनं समाप्तं ॥

विषयः । गवां व्रतादिकथनम् ।

विषयः । इति श्रीगणेशाचारचन्द्रिकायां सन्यासविधिर्नाम प्रथमः पटलः । अपविधिर्नाम
द्वितीयः पटलः । बाष्पापूजा नाम तृतीयः पटलः । ब्राह्मणभोजनविधिर्नाम चतुर्थः पटलः ।
काव्यकर्णकारविधिर्नाम पञ्चमः पटलः । सन्तवैगुण्यपाथञ्जितदक्षिणादानादिविधिर्नाम षष्ठः
पटलः । सप्तमः पटलः ।

No. 74. गीतगोविन्दविहतिः By वनमाजिभट्ट । Substance, country-
made paper, 14×7 inches. Folia, 62. Lines, 8 on a page. Extent, 900
slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1815. Place of deposit,
District Chāprā, Sisoyā, Paṇḍit Rāghavaprasāda. Appearance, tolerable.
Prose. Generally correct.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ।

स्त्रिराचां जङ्गमानाद्य येन छट्तिर्निरूपिता ।
सर्वेशाय नमस्तस्मै कृष्णाय जगदात्मने ॥
गोकुल्यदेवकवचाप्रतिलब्धविद्याः ।
श्रीशिवलेशरूपया सकिञ्चोरभक्तिः ॥
गीतगोविन्दविहतिं वनमाजिनामा ।
भट्टसनीतिं द्रुतती शिवदासच्छनुः ॥ इत्यादि ।

End.

कीदृशानि सारस्वतानि सारस्वतानि सरस्वतीरसभूतानि जयदेवभक्तित-
त्त्वेन सर्वपदार्थां निराकृता इति भावः ॥
शिवदासमनुजेन भट्टेन वनमाजिना ।
गीतगोविन्दटीकेयं रचिता शुभदास्य वः ॥
वैशाखे कृष्णपक्षे कदाद्यां शुभभाद्रजे ।
बाराणस्यां कृताटीका भट्टेन वनमाजिना ॥

× × × × ×

वंशीरवैमोचितसारकोटिं वन्दे सदा तं हृषभापुञ्जारतं ॥

Colophon.

इति श्रीगीतगोविन्दकृष्णचन्द्रसेवको दीन्यासतंसश्रीशिवदासपण्डितात्मज-
श्रीवनमाजिभट्टविरचितायां (वनमाजिसङ्ग्रह्यां) श्रीगीतगोविन्दटीकायां
दुषीतवीतान्वरो नाम द्वादशः सर्गः ॥ ० । संवत् १८१५ ॥

विषयः । गीतगोविन्दस्य बाष्पान्नं ।

धारकः ह्यन्तर्गताश्च बोधयन्तः परस्परम् ।
 जपस्तुतद्व्याख्यासु × × × × ॥
 कदाचित् पर्यटनेनो नारदो ब्रह्मणः सुतः ।
 यद्विद्या तत्र यातः कश्चिदपि चिन्तयितुं धनम् ॥
 संभवादुत्थिताः सर्वे नत्वा दत्त्वा वराधनम् ।
 उपविष्टं सुनिवृतं पादाध्यासननीयकम् ।
 भूयो भूयोऽपि सुमये स्मृततां वाचस्पत्यदुः ।
 सुते त्वं ब्रह्मणः श्रेष्ठः सुतो ब्रह्मा इवापरः ॥
 वयं तवोपदेशेन रत्नासः कृण्वन्मृत्युम् ।
 संसारसागरे घोरे विषयप्राचसङ्कुले ॥
 पुत्रदारधनवर्षे चैव पञ्चवपङ्क्तिने ।
 जायन्ते च विद्यन्ते च तेषामन्तो न विद्यते ॥
 तस्मिन् तत्प्रसादेन केन ते जीवजातयः ॥

नारद उवाच ।

एवं मया पुरा श्रुतो ब्रह्मा लोकापितामहः ।
 तथा वः कथयिष्यामि यथा प्रोक्तं स्वयम्भुवा ॥

ब्रह्मोवाच ।

अज्ञानतयापराधीनामग्निर्नरयं सुते ।
 कृण्वन्त्यसर्वमन्त्राणां मन्त्रराजो दशाक्षरः ॥ इत्यादि ।

End.

सर्वल्लोकेषु दीपेषु सायकैश्च समाहितः ।
 जुहुयादक्षमन्त्रैश्च दृष्टेनादौतरे शतम् ।
 मन्त्रापूर्वाच्च देवस्य कुर्यात् तद्गोपमानवे ॥

Colophon.

इति श्रीगोविन्दहन्तावने परमरक्षणे बृहद्गीतगीये पञ्चविंशः पटलः ।
 श्रीराधाकृष्णार्था समाप्ता ॥

विषयः । इति श्रीगोविन्दहन्तावने परमरक्षणे बृहद्गीतगीये १५ः पटलः । १५ः पटलः ।
 १५ः पटलः । १५ः पटलः । १५ः पटलः । १५—१५ पटलाः ।

No. 79. गौरीजातकं । Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 135 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1865. Place of deposit, District Chāprā, P. O. Gopālganj, Harapura, Jagadeo Paṇḍit. Appearance, tolerable. Verse. Incorrect.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ।

नमामि गौरीं शिरसा वामर्धेऽप्रतिपत्तये ।
जातस्ते यदा विस्तृत्यां विस्तारो घुमाघुमा । ?
मूर्ध्ने ये यदा जम्भासमितो ह्यग्ननाथकः ।
सर्वज्ञो यदायातो ब्रह्मवर्षं च जीवन्नि ॥ इत्यादि ।

End.

ह्यग्रे पापयये पापनिधने पापसंस्थितः ।
तदा माहभयं विद्याद्ये चतुर्थे तु ॥ ?

Colophon.

इति श्रीगौरीजातकं समाप्तम् ॥ संवत् १८६५ ।

विषयः । जातकलग्नभाद्रभद्रकृष्णचतुर्थेन साक्षरिद्यादि कथनम् ॥

No. 80. ग्रहचक्रविवरणं । By कृष्णारथ । Substance, palm leaf, 14×1½ inches. Folia, 76. Lines, 4 on a page. Extent, 1,150 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Puri, Śaṅkara Maṭha. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Beginning.

श्रीकृष्णाय नमः ।

श्रीकृष्णचरणौ नत्वा तरणौ विभ्रवारिषेः ।
विहतिर्ग्रहचक्रस्य मणिक्रीतये नृपे ॥
प्रन्यास्ते विभ्रविवातार्थं चक्रराजं सूर्यं प्रथमनि
यः कर्ता जगतां भर्ता चंङ्कर्ता मङ्गलां निधिः ।
प्रथमामि तमादित्यं चक्षिरन्तस्तपोपथं ।
तं चादित्यं सूर्यं प्रथमामि नमस्करोमि ॥ इत्यादि ।

End.

कृष्णपक्षे चयोदश्यां मघा × करे रविः ।
यदा तदा मज्जन्त्याया शार्ङ्गं पुष्पैरवापये ॥
कृष्णपक्षे चयोदश्यामाश्विनकृष्णचयोदश्यां ।
मघाशुक्लपक्षे यदि चन्द्रः चरानक्षत्रे रविस्तिष्ठति ॥

अस्मिन् योगे गुणावाया भवति । तत्र वाङ् पुण्यैरवायते । आचिन्तयन्
 वयोदसैरे सचारे चन्द्र थिन् चक्षानचचे रवि थिव द्वाकु गन्ध्याया
 योग वलि । यथि वाङ् वज्जे पुण्य चोर ।

+ + + + +

येमने लेखि थिछा येरुपे याख्यान कलु ।

Colophon. इति श्रीहर्षारचयित्वे संस्कृतदेशभाषाभ्यां पञ्चचक्रविवरणे अगस्त्यो-
 दयादिनिरूपणाख्यां द्वादशोऽध्यायः । समाप्तः ।

विषयः । इति श्रीहर्षारचयित्वे संस्कृतदेशीयभाषाभ्यां पञ्चचक्रविवरणे मध्याधिकारः
 समाप्तः प्रथमोऽध्यायः । इति श्री..... स्मृताधिकारो नाम द्वितीयोऽध्यायः समाप्तः ।
 इति श्री..... तिथ्याधिकारो नाम । १ । (चतुर्थी नास्ति) इति श्री..... नक्षत्रचक्राद्य-
 धिकारो नाम । ५ । इति श्री..... वक्रनिरूपणं नाम । ६ । इति श्री ..... सङ्ख्यादि-
 चक्राणां चक्रलेखादिनिरूपणं नाम । ७ । इति श्री..... चक्रचक्रादीनिनिरूपणं नाम । ८ ।
 इति श्री ..... षष्ठी संवत्सर निरूपणाख्या । ९ । इति श्री..... अयनांशचरदिमासांदि-
 निरूपणाख्या । १० । इति श्री..... ज्ञानसाधनाख्या । ११ । इति श्री..... अगस्त्योद-
 यादिनिरूपणाख्या । १२ ।

No. 81. ग्रहादर्शपत्रम् । By निधिमिश्रदैवज्ञ । Substance, country-
 made paper, 9×4 inches. Folia, 7. Lines, 12 on a page. Extent
 338 slokas. Character, Nāgara. Dato, Samvat 1871. Place of deposit,
 District Chāprā, P. O. Gopālganj, Harapura, Jagdeo Pandit. Appear-
 ance, tolerable. Verso. Correct.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ।

नक्षत्रं गिरं गोपिकावल्गवं च ।

गुरोः पादपद्मं पद्मान् भास्करादीन् ॥

प्रथम्याथ कुर्वे ग्रहादर्शपत्रं ।

मत्तं भास्करादीयं निधिः संनिरीक्ष्य ॥

पद्मिनीमोघो न शक्नो गन्धर्वको-

न्द्यमिनिर्वैदिकैर्विभाजितः ॥ इत्यादि

End.

• मतगम्यदिनैः × × × × ।

पुण्यसाधोभवेद्गुरुः ॥

अवधपुरनिवासी श्रीनिधिर्विप्रवर्यः ।
सकलपञ्चतिष्ठः सर्वसिद्धान्तीत्या ॥
विषयजनितार्थं श्रीयज्ञादर्शपत्रं
विधुनगवसुचन्द्रे वैक्रमेऽष्टे अकार्षीत् ॥

Colophon. इति श्रीनिधिमित्रद्वैवन्नविरचिते यज्ञादर्शपत्रे पञ्चस्यष्टाधिकारः
समाप्तः ॥ संवत् १८७१ ॥

विषयः । यज्ञायां सधमाद्यधिकारकथनम् । दिनगणना-नित्यपञ्चानयनादि कथनम् ॥

No. 82. चतुरनुयोगव्याख्या । Substance, country-made paper, 11×4 inches. Folia, 6. Lines, 20 on a page. Extent, 150 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dīomaṇḍalā cārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. इह प्रवचने चलारोनुयोगः, तदाथा चरणकयटानुयोगः, धर्मकथानुयोगः, गणितानुयोगः, द्रव्यानुयोगश्च ।

End. अस्माभिः प्रति पा (...) प्राग्व्याख्यातोऽनुयोग एकैकः सकलायां गाथायां, चतुरनुयोगास्तु प्रथमधुना, इति ।

Colophon. इति चतुरनुयोगव्याख्या सम्पूर्णा ।

विषयः । जैनचतुरनुयोगव्याख्या ।

No. 83. चन्द्रोक्तीशतद्वीपकं । Substance, country-made paper, 15×3 inches. Folia, 12. Lines, 8 on a page. Extent, 240 slokas. Character, Bengali. Date S.K. 1718. Place of deposit, Zilla Medinipur, post Garveta, gram Khunverā, Bahu Vaikunṭha Nāth Chakravartī. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

द्वितीयः क्षितिराक्षिताक्षितिवारिण्या खगेन्द्रवारिण्याः ।

सकलचराचरभिरसि परामपदं नमामि ॥ (?)

देवराज इदं वक्ष्ये जगदिन्द्राद्वीपकं ।

महि ज्योतिर्विद्ः कच्छे बुद्धिनिर्गलकारकं ।
 ज्ञाभाज्ञाभं दुःखं दुःखं जीवितं मरणं तथा ।
 जयः पराजयः सन्निर्गमगमविनिश्चयः ।
 लुक्त्विन्मा च तथा सुष्टि राजावस्थादि कौतुकं । (?)
 यतत् सर्वं मन्त्राशास्त्रे चन्द्रोक्तीलमदीपके ॥
 ज्ञानदीपकमादाय वर्णिं कृत्वा सदर्शरैः ।
 सरारोहेय संयोज्य व्याख्येयदुस्तराधरैः ॥
 अक्षयवत्तपयशा वर्गा उल्लासेषु वर्गेषु चि बलं शुभाशुभं सर्वं ।
 एतच्च जगत् सर्वं व्याप्तमक्षरमक्षरभिः ॥ इत्यादि ॥

End.

प्रश्नस्य वर्गदेशनादेव यो दृश्यते स एव प्रश्नाक्षरं निरूप्यते यद्दर्शय
 प्रश्नाक्षरं तद्दर्शय प्रश्नाक्षरं भवति वर्गस्य प्रधानं आलिङ्गिते अधिके
 आलिङ्गितं ... .. चतुर्थं अभिधूमिते ।
 द्वायेन पञ्चमी वर्गो विष्टोमो धूमिताधरैः ॥
 अथवा यदाभिधूमिता भवन्ति तदा वैपरीत्याय चतुर्थो वर्गो दृष्टीतयः ।
 इति सरारोहेयचतुर्थप्रश्नः ।

Colophon.

इति सारोहारे चन्द्रोक्तीलमशास्त्रे ज्ञानपटलः समाप्तः । शकाब्दाः ।
 १०१८ । ५ । १६ ।

विषयः । ज्ञाभाज्ञाभादिनिरूपकवर्गनिरूपणं । वर्गाणां व्यासविधिः । सराणासुप्तराक्षर-
 रूपेण निरूपणं । योगिनिरूपणं । द्वायसमयादीनां निरूपणं । सूत्राक्षरनिरूपणं । जीवित-
 मरण-दुःख-जय-पराजयादिनिरूपणं । कालनिरूपणं । चक्रपटलनिरूपणं । छद्मभेदे
 वर्गाणां व्यवस्थानात् अलभ्येदकथनमिति निष्कर्षः ॥

No. 84. अथनप्रदीपः । By नरसिंह वाजपेयी । Substance, palm-
 leaf, 15×1 inches. Folia, 51. Lines, 3 on a page. Extent, 1,000
 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Dāmodarpur
 Śāsana, zilla Puri, Lato Paṇḍit Gopināth Miśra. Appearance, old.
 Verse. Generally correct.

Beginning.

जीवनेशाय नमः । अविज्ञमस्तु ।
 ' शकाक्षीनसचाक्षिरपि सम्यगनुष्ठितः ।
 यस्मिन्नोरजप्रान्नक्षेत्रे नु चरते नमः । (?)

कौटुम्बिकं नमस्कृत्य कात्यायनमुनीन् गुरुन् ।
 चयनस्य प्रदीपोऽयं दृष्टिर्धनं प्रतीयते ॥
 अग्निः सोमस्तोत्रद्वयनारभ्य वृत्तोऽप्यसौ ।
 स्त्रिणादाकाङ्क्षिणकश्च नियतो हि सचाग्रते ॥
 न स्यादग्निष्टोमसंख्ये विद्यासग्निनिधानतः ।
 अग्निष्टोमपरं वाक्यं विद्वतामेव सङ्गतं ॥ इत्या

End.

एवं साङ्गेभिर्निर्दिष्टे चयने इतः परं त्यजेत् ।
 यावज्जीवं पाप्मनां च $\times$ वर्धते धावनं ॥
 नोपेयाद्वनितां शूद्रासं धर्मो युगान्तरे ।*
 द्वितीयचयने भार्यां तत्रां वैश्याश्च वर्जयेत्
 तृतीयचयने विप्रां ब्राह्मणीमपि वर्जयेत् ।
 चयनो नियमः पुंसः सन्धर्वेन कलावपि ॥
 ... ..
 इत्यग्निचिद् वाजपेयी नरसिंहविनिर्मातः ।
 चयनस्य प्रदीपोऽयं प्रीतये सुरवैरिणः ॥

Colophon.

* इति श्रीमहासहोपाध्यायिचिद्वाजपेयिनरसिंहमिश्रविरचितचयनप्रदीप-
 समाप्तः शम्भुकरमिश्रेण लिखितोऽयं चयनप्रदीपः ।

विषयः । यज्ञविधिविधानं ।

No. 85. जगन्मोहनं । By लक्ष्मणाचार्यः । Substance, country-made
 paper, 13 x 5 inches. Folia, 243. Lines, 11 on a page. Extent, 3,600 slokas
 Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chāprā,
 P. O. Gopālganj, Harapura, Jagudoo Pandit Appearance, tolerable,
 Verse, Correct.

Beginning.

प्रह्लादोऽसुरासुरेन्द्रनिहयस्तुर्जन्तुकिरीटोऽम्बल-
 व्योमिर्लोडिपदारविन्दयुगल्लालस्वरूपो रविः ।
 ब्रह्माण्डोद्भूतसंस्थिताल्लजगद्भ्रान्तास्य संधंसनं
 यः कुर्वन् सङ्गमा जगत्पुनर्दिनं पथ्येति कालात्यकः ॥

ज्योतिः शास्त्रे समपं प्रथमपुत्रपतः स्पर्शगर्भाद्विदिता ।
 पूर्वज्ञाते पर्यञ्चिसुनिवरगणाः प्रार्थनायां चकार ॥ ?
 तच्चैवं विचरुपं बटुपदमिकरैर्गुह्यमधात्मारुपं ।
 गच्छत् सर्वप्रकाशं यच्चपरितविदां निर्मलं ज्ञानचक्षुः ॥
 स्वस्वद्वयं हनविचिवसर्थगभीरमादावधुना यदुक्तं ।
 तत्तत्क्षणः स्वस्वमिदं हतौयं वक्ष्ये जगन्मोहननामधेय ।
 + + + + । इत्यादि ॥

End. चारम सुश्रेष्ठलूके यदा दृष्टंति दृष्टकः ।
 सर्वसं भवेत्तस्य नाचकार्या विचारणा । ?
 देवस्यै नदीतीरे स्थाने चैव मनोरमे ।
 उपविष्टा यदा दृष्टंत् तदाधिष्ठितवाप्नुयात् ॥
 + + + +
 सुखोपविष्टे दिक्स्थले दृष्टके निदिशिता ।
 विदिक्स्थे च दुरासौमे कार्यसिद्धिर्न जायते ॥

Colophon. इति त्रीसारङ्गसाधुवचनाम्वते भट्टयौल्लक्षाध्यायविरचिते जगन्मोहने
 षड्विंशतिविद्या नाम द्विजवतिसप्तोऽध्यायः समाप्तः ॥ शुभं भूयात् ।

विषयः । १ आध्याये शास्त्रावतारकथनं । २ दैवचक्षुष्यकथनं ॥ ३ दृष्ट्याध्यायः ।
 ४ वत्सरशरीराधिपतिनिर्णयः ॥ ५ सम्यक्सुरफलादिकथनं । ६ स्वप्नस्त्रिशस्त्ररघुनोरसाधिप-
 फलकथनं । ७ रवेराङ्गाप्रवेशफलकथनं । ८ गुणदयाम्बुफलकथनं । ९ रविचारादिकथनं ।
 १० चन्द्रचारकथनं । ११ भौतचारकथनं । १२ बुधचारकथनं । १३ शुक्रचारकथनं ।
 १४ मङ्गलचारकथनं । १५ शनिचारकथनं । १६ राहुचारकथनं । १७ केतुचारकथनं ।
 १८ ग्रहफलकथनं । १९ परिवेशकथनं । २० कालनिर्णयः । २१ संक्रान्तिफलकथनं । २२ अरिष्ट-
 स्त्रचक्षाध्यायः । २३ षड्विंशोषदृष्टिगुणनिर्णयः । २४ कालज्ञानं । २५ सुप्तप्रादि-
 निरूपणं । २६ दुःसप्तप्रादिनिरूपणं । २७ तिथिफलादिकथनं । २८ वारादिकथनं ।
 २९ नक्षत्रफलकथनं । ३० योगादिकथनं । ३१ करणादिनिरूपणं । ३२ तारावलादिकथनं ।
 ३३ लग्नगुणादिकथनं । ३४ लग्नसंज्ञाकथनं । ३५ शुक्लमैकथनं । ३६ अवयवमैकथनं ? ।
 ३७ नक्षत्रदशादिकथनं । ३८ अवयवयोगधर्मोपासकथनं । ३९ अक्षतयोगधर्मोपासकथनं ।
 ४० स्वप्नचक्षुःस्थापनं । ४१ गुणदोषापवादकथनं । ४२ अष्टकवर्गमैकथनं । ४३, ४४ प्रत्येकाष्टकवर्ग-
 लादिकथनं । ४५ प्रसाराष्टकफलकथनं । ४६ गणनादिकथनं । ४७ प्रतिपदादितिथिनिर्णयः ।

५८ राजसत्तादिदिकथनं । ५९ आधानकथनं । ५० पुंसवनादिकथनं । ५१ सीमनोद्भव-
 वादिकथनं । ५२ सुतकर्मकथनं । ५३ पश्योनिभेदकथनं । ५४ पञ्चवस्त्रादिकथनं । ५५ प्रज्ञाधि-
 कारः । ५६ शूद्रप्रोक्तारिहादिकथनं । ५७ उपसूतिकाध्यायः । ५८ गर्भ-यम-वराहप्रभृति
 प्रणीतद्वितीयप्रकारारिष्टकथनं ॥ ५९, ६० राजयोगादिकथनं । ६१ राजयोगभङ्गादिकथनं ।
 ६२ स्रग्गण्यकथनं । ६३ प्रभावप्रसङ्गकथनं । ६४ नक्षत्रजातकान्भूतमन्त्रादशान्दर्शान्दिकथनं ।
 ६५ पञ्चविधदशमेदिकथनं । ६६ स्त्रीजातककथनं । ६७ स्त्रीलक्षणकथनं । ६८ सामुद्रिकलक्षण-
 कथनं । ६९ नामकरणकथनं । ७० कर्णवेधकथनं । ७१ अश्वप्रशमनकथनं । ७२ शौरकर्मकथनं ।
 ७३ शौरस्त्रीकाराङ्कुरार्पणकथनं । ७४ उपनयनविध्यादिकथनं । ७५ विवाहशङ्कुनप्रसङ्गकथनं ।
 ७६ कासग्रहादिकथनं । ७७ मन्त्रादोषकथनं । ७८ कृत्याकृत्याविवेकः । ७९ विवाहान्नाभूताहा-
 दशङ्कुटादिकथनं ॥ ८० शुद्धमेनिरूपणं । ८१ विवाहस्रग्गण्ढादिकथनं । ८२ गृहप्रवेशकथनं ।
 ८३ वासुनिरूपणं ॥ ८४ विजययात्राप्रसङ्गकथनं । ८५ कौतुहिकोपाश्रितयोगिकथनं ।
 ८६ समरयात्रादिकथनं । ८७ सकलदेवप्रतिष्ठापनकथनं । ८८ राजाभिषेककथनं । ८९ राज्ञां
 मन्त्राभिषेककथनं । ९० वज्राध्यायः । ९१ सर्वकर्ममन्त्रपञ्चादिनिरूपणं । ९२ अध्याये गृह-
 गोधिकाराण्यग्रस्यश्रविद्यादिकथनं ॥

No. 86. जयतीर्थविजयटीका । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 40. Lines, 12 on a page. Extent, 960 slokas. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Benares City, Pandit Vāmanū-cārya, Bibihāṭi. Appearance, old. Prose. Correct. Incomplete.

Beginning. श्रीवेद्यासाय नमः ।

श्रीरामं श्रीरमादासं दीवङ्गुं गुणाकरं ।*

वन्दे श्रीश्रीमदानन्दतीर्थपूष्वन् गुणनपि ॥

End. उपभक्तेः उन्मृष्टभक्तेः वरस्य अधीनस्य सम विभूषणं अलङ्कारः भवतु
 भूयान् भक्त्याकृत + + दपिष्ठात् कर्मलोके ज्ञातनीयमिति भावः ।
 (इतोनास्ति) ।

Colophon. — — — — —

विषयः । माध्यज्यतीर्थद्विजयव्याख्या ।

No. 87. जातककल्लोलः । By रघुनन्दन । Substance, country-made paper, 14×5 inches Folia, 71. Lines, 12 on a page. Extent, 1,800 slokas. Character, Nāgara. Date Sam 1913. Saka 1778 ? Place of deposit, District Chāprā, P.O. Gopālganj, Harāpura, Jagadco Paṇḍit. Appearance, tolerable. Verse. Corroct.

Beginning.

वीरघोषाय नमः ।

नत्वा जातककल्लोलं ज्ञानन्दाय विपश्चितां ।
शारदेभास्त्रकेशांश्च मनोति रघुनन्दनः ॥
यत्नाज्जातकग्रन्थानि संविस्त्रोक्त्य करोति वै ।
वराहमिहिरीदीनां सत्यादीनांश्च समस्तं ॥
++++ भेष्येक राशयः स्मृत्यादयः ।
नवभिर्नवभिः पादैः पूज्यतः क्रमतो धिया ॥ इत्यादि ।

End.

अथ दिनदशा ।

वेदग्रं जगन्नक्षत्रं तिथिवारसमन्वित ।
यत्रैव चरेद्भागं शेष दिनदशा भवेत् ॥
क्रोधं क्षान्तिं दुःखं शोकं ++ प्राप्तिं भेष पुनः ।
ज्ञानं कलिं महाभूतिं नृणां कुर्वन्ति खेचराः ॥
वीरघोषजातककल्लोलसमकरीन्द्रघुनन्दनः ।
वीरघोषजातकग्रन्थस्य सारं जातकसम्पत्तं ।
मोदायविवधानां च शिष्याणां हेतवे मुदा ।
अकारि जातकग्रन्थः वीरघोष सारं वक्ष्यते ॥

Colophon.

इति वीरघोषजातकग्रन्थविरचिते जातककल्लोले अष्टोत्तरीदशाविंशो-
त्तरीदशाफलाध्यायो द्वादशपरिच्छेदः । शिष्यै रशिशु पञ्च सन्निहिते सने
गजसुनिस्तरचन्द्रमिवे शले ... लिखितं ॥

विषयः । १ परिच्छेदे राशिप्रभेदादिकथनं ॥ २ पः रिष्टादिकथनं ॥ ३ पः रव्यादि-
भावफलकथनं ॥ ४ पः चतुर्वर्गफलादिकथनं ॥ ५ पः एकादिचतुर्वर्गयोगफलकथनं ॥ ६ पः राशि-
ग्रहसंयोगे योगफलकथनं ॥ ७ पः ८ पः अयनांशुपञ्चाङ्गादिफलकथनं ॥ ९ पः कौभाव-
फलकथनं ॥ १० पः अष्टकवर्गोद्दिष्टफलकथनं ॥ ११ पः परमायुर्लक्षिकदशयोगिनीदशादिकथनं ॥
१२ परिच्छेदे अष्टोत्तरीविंशोत्तरीदशाफलादिकथनं ॥

No. 88. जातकसंयोजतिः । By दिवाकर । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 8. Lines, 18 on a page. Extent, 160 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Late Babu Hariścandra. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीमन्निवाख्य + + + तित्त-

चक्रचूडामणिं सज्जनहृदयस्य

विदुषिं यं विषयेनतुल्य ।

तद्गोमि नित्य विषयातिवृत्तेः ।

श्रीकेशवश्रीपतिमुन्दरादि-

प्रणीतमन्त्राद्विषयस्यार ।

प्रकाशते सुप्रदिवाकरेण

पद्यांशभिर्जातकमार्गपद्मम् ।

End. नन्देन्दुवर्षेण मयाः कृतोऽथ

प्रयत्नारवेः पादयुग्मभावात् ।

भाकेनभाषोपिभरन्तु तुल्ये १५४७

प्राप्तप्रबन्धान् परिभाष्य सम्यक् ॥

Colophon. इति श्रीसकलचक्रचूडामणिश्रीकृष्णदेवशुभश्रीमद्गणेशपञ्चकस्य सुतेन दिवा-
करेण विरचितानां जातकसंयोजनीयं + + + यलङ्कारः ।

विषयः । जातकसंविचारः ।

No. 89. जातकाख्यवसङ्गुहः । By वराहमिहिर । Substance, country-made paper, 15×3 inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 84 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, zilla Medinipur, post Garvetá, gram Khunverá, Babu Vaikunthanáth Chakravarti. Appearance, tolerable. Generally prose. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीरामः ।

नवशेषेन्द्राभाषाः शकाब्दाः कालवत्सराः ।

कक्षाद्यान्दमणः प्रभाकरवृत्तशेवादिमासैर्भूतः

चिह्नः चाप्रिहृताग्रयुक् चरहृत्तैल्लेखादिमासैर्भूतः ।

अविघ्नः सतिष्टिर्दिधापिचक्षतस्त्रियोसमैल्लोडृतो
चीनो × × × × शितनिशार्त्तं सावनीःचर्मणः । इत्यादि

End. प्रतीच्याच्च तथा श्रेया नूने देशाक्षरे सति ।
एवं क्रमेण संक्रान्ते मेघवारादिको भवेत् ।
मेघवारादितो श्रेया × × × × × ॥

Colophon. इति श्रीवराहमिहिराचार्यविरचितजातकावलिप्रथमः समाप्तः ॥

विषयः । गुणकबेदकनिर्णयः । मध्यमुक्तिनिरूपणं । द्वायाधिकारनिर्णयः । चन्द्रप्रक्ष-
निरूपणं । सूर्य्यप्रक्षनिरूपणं । संक्रान्तिनिर्णयः ।

No. 90. जातकालङ्कारटीका (बालबोधिनी) । By श्रीमद्भागिरि ।
Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 112. Lines ५
Extent, 1,344 slokas. Character, Nāgari. Date, Samvat 1890. Place of
deposit, Benares City, Late Babu Hariscandra. Appearance, now.
Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सानन्दमिति यत्पूर्वमिति, गणेशः अत्र सिद्धिसदनं लम्बोदरं भारती
सूर्यादिप्रक्षमण्डलं, बृहदक्षितं निजगुणं तान् भक्त्या सानन्दं यथा स्यात्
तथा प्रथित्य तत् + + + जातके श्रीमद्विष्णुसूक्त्या सम्पराष्टने कुर्व्यं
अस्मि ।

End. गद्यैः पद्यैरिति श्रीगणेशेन अस्मिन् जातके वंशाध्यायः सम्पूर्णतः अन्त्य-
सर्वं पूर्वं व्याख्यातं ।

Colophon. इति श्रीमद्भागिरिणावधूतेन विरचितायां बालबोधिनीयां जातका-
लङ्कारटीकायां वंशाध्यायः ।

विषयः । जातकालङ्कारव्याख्या ।

No. 91. श्रीजिनशतकम् । Substance, country-made paper, 10 x 5 inches. Folia, 6. Lines, 16 on a page. Extent, 300 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1771. Place of deposit, Benares City, Dīnmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Suri. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Beginning.

ॐ नमः ।

श्रीमद्भिः सैमं ++ मि भूवनमवि ++ वत् तापरत्येप श्रावन्
सत्सत्यकादृशेषु प्रभुषु किमिति सन् म ++ ने बोधवक्ताः,
सूर्य्यं वीर्यादिहाय्यां दमि भवितु मिवा ++ शबोदस्य दौप्राः ।
प्रोक्त्यै ++ सद्यप्रसवन् (...) भुवः सुदिये ++ ताङ्गिनोवः ।

End.

यां रक्षां वा विवेकी बह्विषयिपदा भेदिका दैन्यशून्यान्
युष्मान् मान्वापमण्यान् नव न ++ शया वागसौ वाग् विधेयात् ।

Colophon.

इति श्रीजिनशतके वर्षेसा वागवर्षेसो नामस्तुतयेः परिच्छेदः सम्पूर्णः
संवत् १७७१ चैत्र पूर्णिमायां ।

विषयः । जिनस्तुतिः ।

No. 92. जिनसङ्ख्यानम् । Substance, country-made paper, 10 x 5 inches. Folia, 4. Lines, 13 on a page. Extent, 120 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dīnmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Suri. Appearance, very old. Verse. Incorrect.

Beginning.

श्रीवर्ध्वाय नमः ।

वर्ध्वायपि कर्षाभ्यां युज्यन् वाचा समुच्चयन्
जीवः पीवरपुण्यनीर्णमेवे फलसुखमम् ॥

End.

बन्धानां छतद् ++ जीषा ++ जीवितप्रदं
++ प्रवृत्तिर्लसी श्रवणात् पञ्चनात् जपात्
इति श्रीवर्ध्वाय सङ्ख्यानसमुच्चये दशमः प्रकाशः ।

Colophon.

इति श्रीवर्ध्वायसङ्ख्यानसं सम्पूर्णम् ।

विषयः । जिनसङ्ख्यानसंस्कृतम् ।

No. 93. जिनस्तुतिमाहा । Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 7. Lines, 15 on a page. Extent, 280 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1834. Place of deposit, Benares City, Dharmadalācārya Mahārāja Balacandra Suri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. अथ प्रथमपत्रं नास्ति ।

नमसु (...) अभिमन्त्रनम्बिता सुरवधूः परमोदरः ।

अकरोन्म्विदारणकेशरिन् सुरवधूनयनः परमोदरः ।

End. अथचित्रचित्रे ++ कटोत्तल कण्ठोद्धते

संस्थिते भयशोकल ++ +

विकेपरमवस्तुतरा गजाराव सप्त (...) भाषाति भाषाजिते

वासनाचारतारावस्तुमहा ।

Colophon. इति श्रीमच्छास्त्रीरस्तुतिः ।

विषयः । जिनस्तुतिः ।

No. 94. ज्ञानालङ्कारमञ्जरौ । Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 200 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Chakradhā via Narāyan-ganja, Pandit Pūrṇa Candra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Verse and prose. Generally correct.

Beginning. अनेनः सन्धिने ।

विश्लेषनं नमस्कृत्य जगद्दीप्तं दिगम्बरं ।

नीचारादौ मया प्रोक्ता ज्ञानालङ्कारमञ्जरौ ।

अथ नीचारादिभिः काहावेदने युगपद्वक्तृभिः प्रोक्ते लते विषयपाथक्य

ज्ञानाय सुकामणेः प्रज्ञाकरे नाना प्रज्ञान पर्यालोच्य आख्याचतुष्टयमाह ।

अक्षरचतुष्टयमाह कविकुञ्जित सौम्यजीवमोरीषां चन्द्रस्य च निर्दिष्टा

माद्युहो × × । इत्यादि ।

End. अथ मध्ये × × चिन्तयोः प्रकाराकारं । पञ्चधा पुनः ।

(अतः परं खण्डितं)

विषयः । प्रश्नाक्षरानुसारेण छन्दनिरूपणं । तेनैव जम्बुद्वीपज्ञाननिरूपणं । छन्दनिरूपणा-
द्वाहिनिरूपणं । प्रश्नाक्षरेण जीवधानुभूतनिरूपणं । देवनिरूपणं । मनुजनिरूपणं । पक्षि-
निरूपणं । पद्मनिरूपणं । लिङ्गिमादिनिरूपणं ।

No. 95. ज्यैष्ठ्यमाहात्म्यम् (जैमिनीयं) । Substance, country-made paper, 15×5 inches. Folia, 42. Lines, 14 on a page. Extent, 420 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Late Babu Hariscandra. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ।

मत्ता साम्बरमात्राद्यं द्युमणिं साकजाम्बिका ।

ज्यैष्ठ्यमासस्य मात्राद्यं वक्ष्ये धीमते विदां भुवि ॥

सुवर्णैतरशैलेन्द्रं सुखासीनं जटाधरं ।

उपगम्यधरीं मातां जमनां चिमशैलजा ॥

End.

भविष्यन्ति नरा गौरि

द्विजदेवाजनेश्वराः ।

सदभीष्टं च तेषां ++ सर्वं स्यात् कथया मम ॥

Colophon.

इति जैमिनीये ज्यैष्ठ्यमाहात्म्ये भीष्मपुत्रिष्ठिरसवादे द्वादशोऽध्यायः ।

विषयः । ज्यैष्ठ्यमासमाहात्म्यपर्यन्तम् ।

No. 96. ज्योतिर्मणिः । Substance, country-made paper, 11×3 inches. Folia, 30. Lines, 5 on a page. Extent, 480 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, zilla Mayamansing, parganā Aṭiyā, post Jānurki, grām Hālālia, Paṇḍit Śaṣibhūṣaṇ Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमो गणेशाय ।

निमज्ज ज्योतिरज्यो च सारमाकथं मास्मृतम् ।

ज्योतिर्मणिं चिरयं प्रोक्तो बालानामासुबुद्धयं ॥

अथ वाराः । रविचोमसङ्क्रान्त्यं बुधो जीवः सितः शनिः ।

शमानि वारनामानि पूज्यं मुक्तानि सुरिभिः ॥ इत्यादि ।

End.

अथ पल्लपरिमाणवचनं ।

मासान् पञ्चस्यान्ते पर्याकाशे देहे स्वासीः ।

कानं वक्त्रं दृप्तं पूर्णं चन्द्रं मला रावौ चत्

तुत्तमः प्रादंभतो राङ्गः क्रूरः पाद्यात्

मखाद्धानोच्चर्मास्थाने शय्येकान्ते कर्त्तव्या ॥

(अतः परं खण्डितं)

विषयः । शरानिरूपणं । अक्षरनिरूपणं । तेषामधिपतिनिरूपणं । केन्द्रादिसंज्ञाकथनं ।
 राश्याधिपकथनं । राशिनक्षत्रविभागकथनं । वारवेलाकथनं । गृहप्रवेशकालादिनिरूपणं ।
 भुमिकर्मकारणनिरूपणं । संक्रान्त्यादिनिरूपणं । गुरुचक्रनिरूपणं । शुक्रादीनामष्टवर्ग-
 निरूपणं ॥ पल्लपरिमाणवचनकथनं ॥

No. 97. ज्योतिषरत्नं । By कमलाक्ष शर्मा । Substance, country-
 made paper, 14x3½ inches. Folia, 21. Lines, 4 on a page. Extent,
 210 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit,
 Flánga ría Tángail, Babu Nilkamal Bhaṭṭācāryya, zamindar. Appear-
 ance, old. Verse. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमः श्रीकृष्णाय ॥

प्रथम्य कालिकापारं कमला(क्ष)केष शम्भवा ॥

क्रियते ज्योतिषां रत्नं विदुषां तुष्टिहेतवे ॥

प्रतिपत्पञ्चैकादशी नमदा

द्वितीया चतुर्थी द्वादशी भद्रा ।

तृतीया चतुर्थी चतुर्दशी जया ।

चतुर्थी नवमी चतुर्दशी रिक्ता ।

पञ्चमी दशमी पूर्णिमा पूर्णा ॥

नमदाभद्राजया रिक्ता पूर्णा च तिथयः क्रमात् ॥ इत्यादि ॥

End.

चतुर्थी यदि वारिकृष्णतो द्वादशद्वितीया राश्याधिनमः ।

शुक्राक्षरानि-भद्राङ्गनमदा क्षागमनकयादि प्रकृतः ॥

इत्यादि (अतः परं खण्डितं)

विषयः । सिद्धियोगकथनं । राशिकथनं । दशाविभागकथनं । यात्राकालनिरूपणं ।
विवाहकालनिरूपणं । अथ गोधूतप्रशंसाकथनं । पञ्चाशतादीनां कालनिरूपणं । गर्भादि-
द्वयकथनपूर्वकं तेषां शान्तिकथनमित्याद्यावन्नक्षत्राद्यन्तर्गतानां संपन्नं ॥

No. 98. ज्योतिष्टोमविहारकारिका । Substance, country-made paper,
11 x 5 inches. Folia, 12. Lines, 2 on a page. Extent, 50 slokas.
Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Vāmanā-
cārya. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. प्रारंभः षोडशायामो द्वादश्याम दृश्यते ।
प्रारंभश्चात् पश्चिमे भागे पत्नीशालाचतुष्पदा ॥
वेदेर्विमानं सौमित्राः ऋमैर्दिवांश्चन्द्रादुच्यते ।
आदित्यसप्तद्विचि चन्द्रद्वियुग्मभूमिषु ॥

End. पश्चात् तत्तदादङ्कु दक्षिणोत्तरतः क्षिपन् ।
+ + + मध्यतुल्यांश्चापयथा तस्य शंकरः ॥
इति पदमानं । इत्येकपदमानेन सौमिका वेदिरीरिता ।

Colophon. • इति पदमानं समाप्तं ॥

विषयः । आपञ्चमन्त्रबोक्ताष्टोमविहारनिर्माणविधानं ।

No. 99. ज्योतिष्टोमविहारकारिकायाख्या । Substance, country-made
paper, 11 x 5 inches. Folia, 12. Lines, 7 on a page. Extent, 200 slokas.
Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Vāmanā-
cārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. अथ कर्मकाण्डकलापे अतीव निष्णाततरः कश्चिदधिकतः पुरुषः सर्वेषां
सप्ततन्त्राणां प्रकृतिभूतज्योतिष्टोमसम्बन्धिविचारस्य प्रतिपादकानां सध्वन-
कारिकानां मूढार्थानात् सुवर्तोपलब्धये व्याख्यानमारभते ॥

End. “इत्येकं पदमानेन सौमिकी वेदिरीरिता” इति । इतिरा इतीतिकथनं
विनवादिस्त्रोकाप्रयेनेति ज्ञातव्यं ॥

Colophon. इति बौद्धव्याप्तिकलापेण शारदामन्त्रध्वन्या विरचितं पदमानेन सौम-
विहारप्रतिपादकानां सध्वनकारिकानां विवरणं समाप्तं ॥

विषयः । ज्योतिर्मन्त्रप्रतिपादककारिकाव्याख्या ॥

No. 100. ज्योतिःमात्रः । By रमाकान्त । Substance, country-made paper, 20 x 5 inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 180 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Sâkrâil via Tangail, Pandit Hariscandra Tarkaratna Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमो गणेशाय ॥

नन्वा श्रीमन्मन्त्रोक्त्य ज्योतिर्मन्त्रात् समासतः ।

ज्योतिःसारं रमाकान्तो वक्ति बालावबुद्धये ॥

तत्रादौ जातकगणन ॥

मेषाद्योपि मीनाम्ना राशयोऽष्टसंज्ञकाः ॥

यस्य मासस्य सो राशिस्यैव मुख्योदयः ।

तत् सप्तमे अक्षं पथमल्लग्नारम्भे उदयः ॥ इत्यादि ॥

End.

स्वराशौजीवफलं ।

आद्याष्टमे बन्धुवियोगदुःखं ।

अनं चतुर्थे घनदानिर्भागः ॥

षडे च रोगः कलहस्तृतीये ।

समूलनाशो दशमस्यजीवे ॥ (अतःपरं अखितं)

विषयः । जातकगणनं । रासाङ्गिदिनिकपणं । पताकौनिकपणं । गृहहारनिर्णयः । वस्तुनिर्णयः । द्रेक्षाण्डनिकपणं । चौराफलकणनं । लग्ननिर्णयः । स्वराशौ जीव-फलनिकपणं ॥

No. 101. टीकासम्बलं (अमरकोषव्याख्यानम्) । By सर्वानन्द । Substance, palm leaf, 14 x 1 inches. Folia, 60. Lines, 5 on a page. Extent, 2,100 slokas. Character, Uriâ. Date ? Place of deposit, Puri, Sânikara Matha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ॥

वर्षिणो वर्षापीडः शुभिरपरो वास्तवकोटिः ।

नेदुरमुदिरस्यासलकचिरो व्यादेश मोचिन् ॥

सुदृष्टौ धीराणां न गुणलवण्यं कामपरि.
 वसः किञ्च स्मार्थसिद्धिं विवृषाः चक्षुःशिवं ।
 इति ये स्मृत्याश्चमुमतयो नूतनतया
 सलासेवी ज्ञेया मुक्त्यु पुनरप्यङ्गिरयं ॥
 अष्टटीकासर्वसं दशटीकावित् करोत्यसरकोषे ।
 वीमत् सध्वानन्दो वन्द्यसटीयार्निहृत्पुत्रः ॥ इत्यादि ॥

End. निजुञ्जकुञ्जावित्यनेन अर्थोपसर्गनिष्ठितिः
 उदयमिवोदयसुपमानीहिनि ॥

Colophon. इति वन्द्यसटीय वीसध्वानन्दकृतौ टीकासर्वसं शैलवर्मः ॥
 (अतः परं खण्डितं)

विषयः । असरकोषस्य व्याख्यानं ॥

No. 102. ठाण्डाङ्गसूत्रम् । Substance, country-made paper, 12 x 4 inches. Folia, 78. Lines, 30 on a page. Extent, 3,900 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dinmaṇḍalācārya Mahārāja Bāluacandra Śūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्री कौतापार्थनाथाय नमः ।

सूत्रं मे याउ सन्तोषं भगवया एवमकामानं एगे द्याया एगेद् (...) एगा-
 किरिया एगेछोर, एगेछोर, एगेछोर, एगेछोर, एगेछोर, एगेछोर, एगे-
 वन्, एगेछोर, एगेछोर, एगेछोर, एगेछोर, एगेछोर, एगेछोर, एगेछोर,

End. दसपदे सोमाडापोम्याला अनन्ता पक्षणा दससमतदितानो पोम्याला
 अनन्ता पक्षणा दसगुण काक्षणा अनन्ता पोम्याला अनन्ता, एवं सवेदिं
 मन्वेदिं रवेदिं यावेदिं दसगुण पो (...) क्खा पोम्याला अनन्ता पक्षणा .

Colophon. सम्यं च उद्गाथमिति .

विषयः । जैनमत धर्माधर्मादिशरीरव्याधुषादीणां वर्णनम् ।

No. 103. तत्त्वसारः (तन्त्रम्) । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 21. Lines, 5 on a page. Extent, 225 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Cakradhā, vid Nārāyaṅganj, Paṇḍit Kālicandra Vidyābhūṣaṇ. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमो भवाय ।

कैलासशिखरे रम्ये मानारत्नविभूषिते ।

आनन्दभैरवो देवः पप्रच्छानन्दभैरवीं ॥

श्री आनन्दभैरव उवाच ।

निगमगमशास्त्राणि मया तथा प्रकाशितं । (?)

तेषां मध्ये सारभूतं वद कान्ते कुलेश्वरि ।

पुरा श्रीलङ्कास्वामीजाच्छ्रुतं वञ्चविषं मया ।

श्रीवद्वयामल्लाक्ष्यं तथाशौचरतन्त्रकं ॥

शक्तिधामल्लमाख्यानं तथाप्यं विस्तरं प्रिये ।

योगसारं समाख्यातं तथा गुह्यं वदस्व मे ॥

श्री आनन्दभैरव उवाच ।

योगसारं तत्त्वसारं सर्वेशास्त्रोत्तममम् ।

प्रधानं सर्वशास्त्रानां तन्त्रादीनाञ्च भैरव ॥

यो न जानाति देवेश तस्य सिद्धिर्न जायते ॥

... ..

तत्त्वसारं विना वत्स तत्त्वस्य निष्फलं भवेत् ॥

... ..

श्री आनन्दभैरव उवाच ।

तत्त्वसारस्य साक्षात् वदस्मानन्दभैरवि ॥ इत्यादि ।

End.

यो नो श्रेत् इदं सन्तं तस्य सिद्धिर्न जायते ।

अवश्यं शक्तिर्दात्रीना सर्वेशास्त्राणि साधयेत् ?

न पिदेद् यदि सोऽपि तस्य सिद्धिर्न जायते ॥

Colophon.

इति शैतन्यसारे दशमः पटलः ।

विषयः । इति तत्त्वसारे १ म २ य पटलः । तत्त्वसारे गुह्यतन्त्रविधाने ऋतौषः पटलः ।

तत्त्वसारे ४ र्थः पटलः । तत्त्वसारे श्रीमदानन्दभैरवभैरवसम्पादे कवचसंस्कारो नाम पञ्चमः
पटलः । तत्त्वसारे चण्डीमाहात्म्योपाख्याने षष्ठः पटलः । तत्त्वसारे ७ म पटलः । ८ मः
पटलः । नवमः पटलः । दशमः पटलः । सामान्यतो योगविधायकोऽयं ग्रन्थः ।

निगमसत्त्वसारः ।

No. 104. तत्त्वामृततरङ्गिणी । By कुलानन्दनाथ । Substance, palm leaf, 20×2 inches. Folia, 23. Lines, 5 on a page. Extent, 690 slokas. Character, Bengali. Date 1660. Place of deposit, Gangesamahallā, Benares City, Rāj Guru's Matha Appearance, very old. *Verse correct.

Beginning. प्रथम्य गुणपादाङ्गं श्रीमानन्दरसाग्र्यं ।
तनुते तन्त्रधाराङ्गं तत्त्वामृततरङ्गिनीम् ॥
“तन्त्रे” दशमदलपत्रे प्रोक्तं पूर्णचन्द्रे ।
स्त्रियचिचिराङ्गं चण्डीमाहात्म्यः ।
अभयवरकराङ्गो योग (...) कुलकमलविलासी पातुमां देवदेवः ॥

End. सिद्धात्मा करुणोदीरो निर्विकारः सदाद्युष्टी । (...)
श्रीकुलानन्दनाथेन श्रीमाधपदधरिणा ।
आनीतैः प्रसन्नर्भदीव तत्त्वामृततरङ्गिणी ॥

Colophon. इति तत्त्वामृततरङ्गिण्याकविवेकोनाम सप्तमस्तरङ्गः ॥
श्रुत्यपङ्कजचन्द्रे च गते शकैः प्रसिद्धे वृषे ।
वैशाखे लिखिता श्रुत्यैस्तत्त्वामृततरङ्गिणी ॥

विषयः । प्रथमतरे गुणविश्लेषणम् . द्वितीयतरे शिष्यसम्बोधनम् . तृतीयतरे
जीवचित्तसम्पादः . चतुर्थतरे महात्मायविवेचनम् . पञ्चमतरे प्रकृतिपुरुषविवेचनम् ।
षष्ठतरे अमेदकचमम् . सप्तमतरे आकाशविवेकः .

No. 105. तत्त्वार्थरत्नाकरः By प्रभावचन्द्र । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 94. Lines, 22 on a page. Extent, 2,266 slokas. Character, Nāgara. Date, Śaṃvat 1697. Place of deposit, Benares City, Dīmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Śūri. Appearance, old. Incorrect.

Beginning. अस्य प्रथमतः १० संख्यावधिकपञ्चाशि न सन्ति .

सत्यवस्तु श्रुतवस्तु . विम्वप्रतिमाचैत्या (.) . निच सद्वाह महात्मादि

(...) वानरी . सत्य उभयवार्ता जानाति . असत् को विशेषः
(... ...) मिथ्यात्ववैरीशत्रुसत्यपुरोवक्षु . अथसोकं
यमितया, इच्छासुखन्द्वारी, अर्द्धमपवत् मासु कौत्रवत् . कुशान
शृङ्गारसंपाद यथा (.) दि कुशान 'जानाति . ज्ञानकुशान एवं
विशेषः . इति भावार्थः .

End. एवं विचार्य मोक्षपदार्थभावनाज्ञातया इति भावार्थः . इति तत्त्वार्था-
ध्वने मोक्षशास्त्रे दशमोऽध्यायः .

Colophon. इति तत्त्वार्थरत्नाकरपत्रे सत्यार्थसिद्धौ मुनिशीघ्रसम्पन्नश्रित्यप्रभाव-
चन्द्रविरचिते ' (... ...) शीतयनिमित्ते मोक्षपदार्थकथनं नाम
दशमोऽध्यायः . इति सत्यार्थसिद्धयुक्त टीका समाप्ता . संवत् १९९७ ।
कार्तिक स्रदि .

विषयः । सत्यार्थसिद्धयुक्त्याख्या ।

No. 106. तलवकारोपनिषत्पदभाष्यटिप्पणम् । Substance, country-
made paper, 15 x 4 inches. Folia, 6. Lines, 18 on a page. Extent, 216
slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Gaṇeśa-
mahallā, Benares City, Rāj Guru's Mūṭhā. Appearance, old. Prose.
Correct.

Beginning. ॐ नमः परमात्मने .

यच्छोनादेरधिष्ठानं सत्पुर्वागाद्यनोचरं ।

स्ततोऽप्यस्य परं ब्रह्म नित्यमुक्तं भवामितम् ॥

केनेषितमित्यादिकां तलवकारशाखापनिषद् व्याचिच्छासु भगवान् भाष्य-
कारोऽहं प्रत्ययगोचरस्यात्मनः संसारिणादर्थसारिब्रह्मभावस्य उपनिषत्-
प्रतिपाद्यत्वात् सत्त्वात् निर्विषयत्वादेव्याख्येयत्वमाशङ्क्या चङ्कारसाक्षिणः संसा-
रिणपाञ्चकप्रमाणविषयत्वात् ब्रह्मताप्रतिपादने विरोधासत्त्वात् सविषय-
त्वात् व्याख्येयत्वं प्रतिजानीते केनेषितमित्यादिना ॥

End. यो वै 'सर्वेश्वरोक्तिः सत्यार्थासर्वदर्शनः ।

इह च बोधामुधिः साक्षात्सोऽहं नित्योभयः प्रभुः ॥

इत्थं तल्लवकारस्य भाष्ये शङ्करनिर्मिते ॥

पदभाष्याभिधानेऽस्मिन् निरुसायि क्षुटिष्यणम् . ॥

Colophon. इति तल्लवकारोपनिषद्भाष्यटिप्पणं सम्पूर्णम् .

विषयः | तल्लवकारोपनिषत्शङ्करभाष्याख्या .

No. 107. ताजिकपद्धतिटीका, By केशवाचार्य. Substance, country-made paper, 14 x 3 inches. Folia, 7. Lines, 9 on a page. Extent, 250 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetá, Grām Khuāverā, Babu Vaikunṭha Nāth Cakravartī. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning.

ॐ श्रीसूर्याय नमः ।

यतस्त्राजिकोक्तं फलं ज्ञायमान्यं

क्रमान्नोक्तमन्यैतौ दुर्गमेतत् ।

क्रमाद्विष्मि तत्पद्धतिं प्रस्तुतोक्तया

गणश्रं नमस्तस्य बाह्यावबोधो ॥

ज्ञात्वा जन्म शरीरद्वयान् प्रतिसमं जन्मार्कतुल्यौ रवि

र्यवा × × सुखं भवेद्गतसमाः शैलादिगङ्गाः कृताः ।

आधर्मैर्जनिवासवादिचिन्तास्तृष्टान्गैसादिनेऽ

व्यादिः सावयवे स्फुटोऽध्वजनिजो मासः क्वचि × × युक् ॥

अस्यार्थः | स्फुटशस्त्रानुसारेण प्रज्ञानं उदयान् द्वादशभावान् स्फुटीकृत्य वर्षंज्ञानं कार्यं । इत्यादि ।

End.

युष्मन्नपतिर्यस्य नवांशपतिसकयोर्भिन्नले अथवा × दृष्टिः अथवा चन्द्रदृष्टौ

उच्यते वा तदात्मनोः शुभप्रदौ तयोर्वैरश्चेदथवा नीचस्थौ तौ अप्रसिद्धौ

तदा न शुभौ यत्र घनाद्येषु भावेषु तदधिपतिसकप्रवांशपतिस्य विचार्यः ।

पूर्ववत्तयोरापि भिन्नत्वादौ शुभं वैरा × बड × मिति मित्रे

भिन्नफलं ज्ञेयं ॥

Colophon. इति श्रीकेशवाचार्यरचितताजिकपद्धतिटीका, समाप्ता ।

विषयः | ताजिकपद्धतेर्याख्या ।

No. 108. तिथिनिर्णयः । By भट्टोजिदीक्षित । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 33. Lines, 13 on a page. Extent, 900 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1878. Place of deposit, District Chāprā Sisoyā, Paṇḍit Rāmanāth Misra. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीमणेशाय नमः ।

चैत्रशुक्लप्रतिपदि वत्सरारम्भः ।

तत्रोदयिकौ तिथिमाह्वयः ।

चैत्रे मासि जगत् प्रकृतं समर्जं प्रथमं जनि ।

शुक्लपक्षे मयर्जं च तदा सूर्योदयं सतीति ॥

इमादौ शक्यान्ते । इत्यादि ।

End. षष्ठशुक्लमाय यत्रस्तौ भूत्वा त्वं चोलिवालिशौ ।

अतस्त्वं पूजयिष्यामि भूते भूतिप्रदा भवेत् (?) इति दिक् ।

इति चोलिका निर्णयः ॥

Colophon. इति पदवाक्यप्रमाणश्रवण-बीजलक्ष्मीधरसूत्रः स्रुजना भट्टोजिदीक्षितेन विरचितलिखितनिर्णयः समाप्तः ॥ संवत्—१८०८ ॥

विषयः । प्रतिपदादिषु कलतिथिष्ववस्थाकथनं ॥ चोलिकाभिरुपबन्धः ॥

No. 109. तिथिनिर्णयः । वैद्यनाथ । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 22. Lines, 11 on a page. Extent, 500 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1821. Place of deposit, District Chāprā. P.O. Gopālganj, Harapurā Paṇḍit Jagdeo. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीमणेशाय नमः ।

विष्णुविद्यारयोगिना भगवतामन्त्रेण भजेन च ।

बीजलक्ष्मीधरेण तिथिगणो यो निर्णयोऽङ्गीकृतः (?) ॥

सोऽयं सम्प्रति वैद्यनाथविदुषा संश्लेषतः कथ्यते ।

ओतिर्वैद्यनाथमिन्द्रियविशामानन्दसम्भूतये ॥

तत्रैकभङ्गात्वा षष्ठशुक्लास्तु प्रतिपदादिनिर्णयः साधारणो निर्णयः ॥

End. प्राक्पक्ष एव कथितोऽयं वसिष्ठसूक्तैः ।

जीवस्तु पक्षेऽपि बुद्धः शिष्टविषयः ॥

Colophon. इति शुक्लासादिनिरूपणम् । अनेकवाक्याविरोधानेकवाक्याग्रसम्प्रति
पादवादिनिधिर्येयादेशकनामाष्टमः परिच्छेदः, निरूपणं समाप्तम् ॥

संवत्—१८९१ ।

विषयः । प्रतिपदादिसकलतिथिव्यवस्थादिकथनम् ॥

No. 110. तिथिविवेचनम् । By रमापतिविज्ञान्त । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 72. Lines, 6 on a page. Extent, 1800 slokas. Character, Bengali. Date, Saka 1332. Place of deposit, Cakradhā vid Nārāyaṅganja. Pañjit Kālī Candra Vidyābhūṣaṇ. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमो गणेशाय ।

प्रायशः सङ्कल्पानामेवं कर्मणासारश्रवणात् आदौ स एव निरूप्यते ।
कायवाक्यनोभिरचितं कर्म फलाय समर्थमिति श्रुत्या चथाणां सङ्कल्प-
मुक्तं । तत्र केन रूपेण कस्याङ्गत्वमित्यत्र आद्य मनसा संकल्पयति वाचा
अभिलपति कर्म वा चोपपादयतीति । इत्यादि ।

End.

अथ सुवर्णदानं । भविष्ये ।

तथा तस्यां दत्तीयार्या यद्देवि ब्राह्मणाय वै ? ।

मासर्वाङ्गसमाचं वा सुवर्णे यः प्रयच्छति ॥

सर्वेभिरक्षयिते विमाने सर्वमे शुभम् ।

सर्वपापविनिर्मुक्तः सर्वभूषणभूषितः ॥

ततो ब्रह्म सायुज्यं प्राप्नोति च न संशयः ॥

... ..

तथाच ब्राह्म ।

सर्वदानानि नियमा आयाचैव तपांसि च ।

यज्ञो दानं तथा अर्थं वाक्नु सुखपूजनं ।

ब्रह्मा × × हतं सर्वं कोटिकोटिगुणं भवेत् ॥

Colophon.

इति श्रीरमापतिविज्ञान्तविरचितं तिथिविवेचनं समाप्तम् ॥

प्रसन्निकालेऽनुमते च शान्ते

कला अमानोच्यारविन्दम् ।

नभस्यस्य × × × × × ।

× × × यन्माद् रघुनाथशर्मा ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥

विषयः । संकल्पनिकपणं । मलमासविवेचनं । मासपक्षतिथिनियमनं । नक्षत्रविवेचनं ।
विकल्पविचारः । युग्यादिविवेचनं । जन्मतिथिव्यवस्था । प्रतिपदादितिथिहृत्यनिकपणं ।
भौशाहमी, षष्ठीकाहमी, त्रैमासिकमौनिकपणं । दुर्गाष्टवहृत्यनिकपणं । देवीमाहात्म्य-
पाठफलकथनं । चातुर्मास्यतादिविवेचनं । घण्टवहृत्यनिकपणं । दानव्यवस्था, तत्र भूमिदान-
विधिप्रस्तादिकथनं । सुवर्षदानविधिप्रस्तादिकथनञ्च ।

No. 111. तिमिरचन्द्रिका । By रामरत्न । Substance, country-made paper, 20×5 inches. Folia, 56. Lines, 7 on a page. Extent, 1400 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Sirapur via Tangail, Pandit Bhavānīnāth Bhattachāryya. Appearance, old. Verso. Generally correct.

Beginning.

गुरवे नमः

चित्रावासरश्चरैः समकरा चैतन्यचम्प्रीदया

नानाचारविचारविज्ञविमलज्ञानैकगम्याकृतिः ।

कापिध्वान्कृताक्तदर्पदक्षिता पाप × × × × ।

× × × × विधायिनी हृदि मया संस्थाप्यते पूजिता ॥

कलौ सत्ययुगः सर्वे साधकाः सत्यबुद्धयः ।

विधास्ये साधनं तेषां येन दुष्टं भवेत् × × ॥

नामानमसमुद्ग्रेभ्यो नानानिगमसागरात् ।

विविध पथरश्मि निबन्धने समासतः ॥

श्रीरामरत्नरचितां हृत्याकृत्यमनोहृतां ।

× × × × गृह्णन् गुरवः प्राचीनपद्मनिर्मितां ।

विविधविबुधकृतवक्रविधमतामुसारेण अङ्गबुद्धीनां

नानाविधसंशयतिमिरीषो जातसङ्कटूरीकरपाय

तिमिरचन्द्रिका नाम संयतो दीप्यते ॥ इत्यादि ॥

End.

यदि नो गृह्यते नूनं तदा नैव श्रुतं भवेत् ।

यत् नाना मन्त्रैरानि शान्तिसिद्धयनकरैः ॥

इति शिवावलिः ।

Colophon. इति तिमिरचन्द्रिकायां सप्तदशोऽङ्काः ॥ (अतः परं अखितं)

विषयः । दौषादिनिर्णयः । प्रातःकृत्यनिर्णयः । दम्पत्यवस्थादिनिर्णयः । अन्तर्गतादि-
विधिनिर्णयः । स्नानशोधनादिपूर्वकपूजानिर्णयः । उपचारादिनिर्णयः । निशापूजा-
विधानादिनिर्णयः । यन्त्रादिनिर्णयः । साक्षादिनिर्णयः । नित्यजपादिनिर्णयः । कुष्मादि-
निर्णयः । साधनविधाननिर्णयः ।

No. 112. तुष्ठापुस्तकपद्धतिः By मानसिंह । Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 19. Lines, 7 on a page. Extent, 400 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Cakradhā via Nārā-yanganja, Paṇḍit Kailās Candra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमो गणेशाय ।

प्रथम्य गोविन्दपदारविन्दं नत्वा गुणैश्चैव तथा द्विजेन्द्रात् ।

चर्माद्यं कामादिचतुष्टयाद्यै प्रकुर्व्यते सद्गुणैर्दुर्गां मतेन ॥

विचार्य चर्मादिपञ्चाणि दानसामरसंजितानि ।

क्रियते मानसिंहेन तुष्ठापुस्तकपद्धतिः ॥

तथाच लिङ्गपुराणे अयने हे युगाद्यायां तथा च विषुवद्वये ।

चन्द्रसूर्योपरान्ते च वैशाखां कार्तिकीषु च ॥

कर्तुं योपस्योपेते तथा मन्मथराष्ट्र च ।

चतुर्दशैकैश्चैव वीपक्षयोः विशेषतः ॥ (?)

समीपेऽवस्थितस्य देवत्राष्ट्रपञ्चमिधौ ।

स्मृतादानानि देयानि नाव कार्यां विचारणा ॥ इत्यादि

End.

ब्रह्मविष्णुगोविन्दत्रिनिमाचयं एकश्रव्यायां व्यापयेत् । शिव × × देव-
द्वयमन्यश्रव्यायां व्यापयेत् । शिरोदेशे तापकुक्षं निद्रासक्तलाभाद्यै पञ्च-
रत्नान्वितं वज्रपुष्पादिनां व्यापयेत् । ततो गुहः सर्वशक्तिसाधारणं-
निद्राशक्तं व्यपेत् —

Colophon.

(अतः परं अखितं)

विषयः । तुष्ठापुस्तकदानविषयकविधिनियमादिकथनं ।

No. 113. **अचकल्पपद्धति**; By **वैद्यनाथ** । Substance, country-made paper, 15×5 inches Folia, 11. Lines, 17 on a page. Extent, 275 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose and verso. Correct.

Beginning.

जीम्वेशाय नमः ।

देशकालो मृताऽश्रुतगोचोत्पन्नस्याश्रुतशर्मणो ममाशुक्ररोगस्य सशुक्र-
नाशद्वारा क्षिप्रारोग्यप्राप्तये अचकल्पोक्तप्रकारेण अचस्य न्यासपूर्वकं मण्डल-
लेखनं पीठपूजनं प्रधानमूर्तिपूजा — इत्यादि ।

End.

सारोग्यसिद्धिर्विचिकीर्षितस्य सूर्यार्घ्यदानस्य द्युभययोगः ।

देवाकरिङ्गसामानुक्त्यं श्रीदेवनाथो रचयाम्भकार ॥

Colophon.

इति श्रीश्रीमन्नोक्तअचकल्पपद्धतिः .

विषयः । वेदीक्षभगवद्भास्कराद्यैः प्रदानादिविधानम् .

No. 114. **तैत्तिरीयकभाष्यटीका** By **प्रकटार्थकार**. Substance, country-made paper, 15×4 inches. Folia, 23. Lines, 22 on a page. Extent, 621 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Gaṇeśamahallā, Benares City, Rāja Guru's Maṭha. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Beginning.

ॐ श्रीगुरवे नमः ।

कृत् प्रकाशसुखाभिर्ज्ञं यन्मन्त्रेण प्रकाशितं ।

विष्टं ब्राह्मणे मन्त्रं तत् स्या × × दृष्टानिर्भयम् ॥

यजुर्वेदशास्त्राभेदे तैत्तिरीयकोपनिषदं याचिष्याद्यु भंगवान् भाष्यकारस्त-
प्रतिपाद्यं ब्रह्मजगज्जनादिकारणत्वेन तदस्यलक्षणत्वेन मन्दमतीम् प्रति
सामान्येनोपलक्षितं सत्यज्ञानादिना च स्वरूपलक्षणं विधीयतो विनिर्दिष्टं
ममस्मारकत्वेन संक्षेपतो दर्शयति, यस्माज्जातमिति ।

End.

तैत्तिरीयकभाष्यस्य शङ्करस्य इदं टीकः ।

सूत्रार्थ × × कानिभ्यो निरसायि सुदृष्टियम् ॥

Colophon.

इति श्रीपरमहंसपरिब्राजकाचार्यश्रीप्रकटार्थकारविरचिताः शृगुबळीभाष्य-
टीका समाप्ता . समाप्तये तैत्तिरीयकभाष्यटीका .

विषयः । तैत्तिरीयकोपनिषद्भाष्या .

No. 115. तोतात्रिमठस्त्रयपरम्परया । Substance, country-made paper, 9 x 4 inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 80 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Śaṅkara Maṭha, Paṇḍit Madhusūdan Tirthasvāmi. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः । अस्मद्गुरुभ्यो नमः । अस्मत् परमगुरुभ्यो नमः । अस्मत् सर्वगुरुभ्यो नमः । श्रीमते रामानुजाय नमः । श्रीपराङ्मुखाय नमः । श्रीमद्वायुनमुने नमः । श्रीराममित्राय नमः । श्रीपुण्डरीकाक्षाय नमः । श्रीमद्वायुनमुने नमः । श्रीमते शठकोषाय नमः । श्रीमते विष्णुक्षेत्राय नमः । त्रियै नमः । श्रीधराय नमः ।
अस्मद्भिक्षकसमूहद्वीपपरमाचार्यामशेषान् गुरुन्
श्रीमद्भक्त्ययोगिपुङ्गवमन्त्रापूर्णा (?) मुनिं यासुनं ।
रामं पद्मविज्जोचनं सुनिवरं नाथं शठद्वेषिणं
सेनेशं त्रियमिन्दिरासङ्गचरं नारायणं संवये ॥
श्रीकृष्णभरणं तेजः श्रीरङ्गेभ्यभाषये ।
चिन्तामणिमिवोद्भासयुषङ्गेऽनन्ताभोगिनः ॥ इत्यादि ।

End. शठरियुतिराट् श्रीरम्यजामाख्योगि-
प्रवरमग्नभूष्टद्व्योगिसञ्ज्ञातभक्तिं ।
शमदमगुणपूर्णे नौमि रामानुजाख्यं
परिचितमिगमानाद्द्वन्द्वममि यतीन्द्रं ॥

विषयः । रामानुजादिश्रीधरान्तराङ्गकृष्णं प्रत्येकं कतिपयश्लोकेः स्तवनं ।

No. 116. चिकीर्षुमखनभाष्यम् । Substance, country-made paper, 16 x 7 inches. Folia, 75. Lines, 22 on a page. Extent, 1,650 slokas. Character, Nāgara. Date, Śaṅvat 1923. Place of deposit, Benares City, Vāmanācāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. भुजङ्गा भुजङ्गा यस्मै वायमा वासलोचन ।
सञ्जैदः सञ्जैदा दिव्यात् सशिवः स शिवः स्वयं । १ ।
उच्चैर्भक्तिर्जगति सिध्यति धर्मतत्त्वेत् ।
तत्र प्रमाद्य बचनेः कृतकैर्नरेषुत् ।

तेषां प्रकाशनद्वयं च गुरोः सकाशात् ।

तस्मात्तमेवमद्यसाद्वरतो नमामि ॥

End. यं स्रक्ष्याने प्रायश्चित्तनिर्णयाधिकारे बडविष्णुरो विष्कारो यस्मै एवं भूतं
प्रायश्चित्तानारं श्रुत्यादिषु वक्ष्ये वदिष्यामि इतीत्यादि पूर्ववद्वाक्यं ॥

Colophon. इति विकारमध्यमविषयं पुनराधेयनिमित्तनिर्णयो नाम द्वितीयकाण्डः ॥

विषयः । विकारमध्यमस्य पुनराधेयनिर्णयपथ्यन्तवाक्यम् ।

No. 117. त्रिपुरी । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 1. Lines, 16. Extent, 30 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri, Śāṅkara Maṭha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः परमात्मने ।

मन्त्रस्मार्कपरममन्त्रादयो विषयाः पञ्चश्रित्यादयश्च परमात्मनः समुत्पन्नाः
श्रित्यापसंज्ञोवायुराकाशमिन्द्रियाणि अक्षरान्तरो बुद्धिर्भेदान्तर्गतं । तत्र
श्रित्वी चारणे । आपः पिण्डीकरणे कन्दने च । तेजः पचने प्रकाशने
च । वायुर्गुहने । आकाशमयकाशप्रदाने । इत्यादि ।

End. आपत्समस्तुमेकैव वा आजागरिते वैश्वानरः स्वप्ने तेजसः ? सुषुप्ते
शब्दः । स एव निर्विशेषस्वरूपः स परमात्मा सोऽस्मिन्नि ।

Colophon. इति त्रिपुरी समाप्ता ।

विषयः । संक्षेपेण वेदान्तवेदापञ्चभूतेन्द्रियजीवब्रह्मादीनां प्रकाशनं ।

No. 118. त्रिपुरीटीका । By आनन्दमिरि । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 3. Lines, 16 on a page. Extent, 100 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri, Śāṅkara Maṭha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

आध्यात्मिकादिप्रभेदेन यद्विद्या विस्तभ्यते ।

तद्ब्रह्म स्यात्तच्च सत्यमानन्दज्ञानसम्बन्धम् ।

तुल्यरूपां सोऽसाधनसम्यग्ज्ञानमपेक्षमानानामनायासेन तत्प्राप्त्यर्थं त्रिपु-
रौतिप्रकरणमारभमाणः सुष्ठुप्रतिपत्त्यर्थमध्यायीपापबादन्यायेन तन्मसुपदि-
दिशुरध्यायोपप्रक्रियया प्रथमं तुष्टिमन्वाद्ये शब्देति । इत्यादि ।

End. संप्रति ऋष × × विवक्षायां परिशोधितं तत्पदार्थमनूद्य तस्य तस्य
प्रत्याकाशमात्रं कथयति सोऽमिति । इति शब्देन प्रकरणं परिसमापयन्
यथोक्तवाक्यार्थपरिज्ञानादज्ञान × × × × निवृत्त्या पूर्वपरमा-
नन्दविभवेन कृतकृत्यो भवतीत्येतदभवद्यो भवतीति ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिभाषकाचार्यश्रीश्रीमानन्दपूष्यपादशिष्यभगवदानन्द-
मिरिविरचितं त्रिपुरीविधिसंज्ञं समाप्तं । श्रीगङ्गाय नमः । श्रीकृष्ण-
पंचमस्तु ॥

विषयः । संक्षेपेण पञ्चभूतजीवब्रह्मादिज्ञापकस्य त्रिपुरीतिनामकस्य प्रकरणस्य व्याख्यानं ।

No. 119. त्रिवर्णाचारः By जिनसेन । Substance, country-made paper,
14×6 inches. Folia, 265. Lines, 12 on a page. Extent, 6,625 slokas.
Character, Nāgara. Date Sāmpvat 1844. Place of deposit, Benares
City, Dīmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, new.
Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः सिद्धेभ्यः ।

तस्मादिति परं श्रुतिः समं समक्षैरनकापयति ।
द्वयं तत्तद्वद्वयं सकला प्रतिफलति पदार्थमात्मिका यच्च ॥
परमात्मस्य जीवं निबिडजात्यस्यिदमुरविद्याम् ।
यज्जलनयविसृष्टितानां विरोधमयं नमात्यनेकानाम् ॥

End. धर्मार्थकामाय कृतं सुभाषं श्रीजैनसेनेन शिवार्चनायि ।
मृच्छमर्षेण सदा रता ये कुर्वन्तु तेऽस्यास मन्त्राजनासे ॥

Colophon. इत्यार्षे श्रीमत्भगवन्कारविन्द्यात् विनिर्गते श्रीमौतसर्षिपादपद्माराधकेन
श्रीजिनसेनाचार्येण विरचिते त्रिवर्णाचारे उपपासकाध्ययनसाराद्वारे स्तुत-
मृद्विकथनीयं नाम अष्टादश पर्व इति त्रिवर्णाचारः समाप्तः । संवत् १८४४,
वैशाखशुक्लाष्टम्यां चन्द्रवासरे, लिखीलाकरमध्ये रामपाशनाम्नः ॥ ?

विषय । प्रथमपर्वणि पूजकल्लवणम्, द्विजानिनिर्णयप्रकरणम्, ऋषभदेवस्य पञ्चकल्या-
णकवर्णनम्, िजोत्पत्तिः भरतराजदृष्टशोडशसमफलवर्णनम्, द्वितीयपर्वणि सामरिकदि-
क्थनम्, तृतीयपर्वणि शोचाचारकथनम्, चतुर्थपर्वणि क्षान्वक्ष्णामसमसन्धारिणित्वतर्प-
नित्यनैमित्तिकश्राद्धादिकं ऋषितर्पणम्, पञ्चमपर्वणि गृहस्थधर्मः, देवपूजानिरूपणम्, षष्ठपर्वणि
जिनतर्पणम्, जिनस्तुतिकथनम्, सप्तमपर्वणि सन्तोषदेशकथनम्, अष्टमपर्वणि लोकसंस्थान-
संध्यलोककथनवर्णनम्, नवमपर्वणि जिनचैत्यालयागममादिभोजनात्मकक्रियाप्रतिपादनम्,
दशमपर्वणि सप्तव्यापारकथनम्, एकादशपर्वणि शयनविधिः, रात्रिकृत्यं, गर्भोत्पादनं, शारीर-
वर्धनम्, द्वादशपर्वणि गर्भाधानादिपञ्चदशक्रियासंस्कारवर्णनम्, त्रयोदशपर्वणि मोक्षोपन्या-
सदिशतर्पणम्, चतुर्दशपर्वणि ब्रह्मसंस्कारवर्णनम्, पञ्चदशपर्वणि विवाहविधिवर्णनम्,
षोडशपर्वणि वर्षंज्ञाभादिपञ्चक्रियावर्णनम्, सप्तदशपर्वणि अशौचप्रकरणवर्णनम्, अष्टादशपर्वणि
छतकश्रुतिकथनम्.

No 120. "दयानन्दपराभवः." Substance, country-made paper, 8 x 3
inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 84 slokas. Character,
Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibibāṭī, Paṇḍit Vāmanācārya.
Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. वीमदु चयणीवाय नमः ।

वीमदैदिकसंवेद्यरुणालेन्द्रचिन्तात् ।

योऽप्राप्नोद्गुरुजालं बान्धवेशः स इन्द्रतात् ।

वीकाशीनगराशीशकाशीराजसमाश्रया ।

दयानन्दो निरानन्दो बामनेव प्रकाशते ॥

End. तत एषं पराश्रूतं दृष्ट्वा वीमदीशरीप्रसादनारायणमिधं सचाराजं समं
जनाः जयशब्दैः समं तोषयन्ति ॥

Colophon. इति दयानन्दनिराकृतिप्रपञ्चसारः दृष्टीभिर्विभाषणीय इति शम् ।

विषयः । बामबाचार्यकर्मकदयानन्दपराभवः .

No 121. दानदीपावलिः । By योगीश्वर । Substance, palm leaf, 13 x 1
inches. Folia, 128. Lines, 6 on a page. Extent, 2300 slokas. Charac-
ter, Uria. Date ? Place of deposit, Sāsana Dāmodarpur, Puri,
Paṇḍit Sadāsiva Kāvyaśaṅkha. Appearance, old. Prose and verse.
Incorrect.

Beginning.

नौ त्रयंमाय नमः ।

जय सर्वेश्वराय जय संसारमोचन ।
 जय विघ्ननमस्कृत जय सिद्धिप्रदायक ॥
 क्षमोदरमवलम्बे जयमवलम्बे दहानमपवाध ।
 यक्षोत्थिचन्द्रलेखा सिन्दूरितानमसद्वया जयति ॥
 यक्षन्माययसिन्धु × × × × निरयं
 स कंसमयनमस्यलौ मण्डयन् × × × ।
 लौलक्षाधरशेखरप्रविशसज्जयो मञ्जुभूमिमान्
 षोडशं श्रवणभावप्रभवेनयवरत्रौमिदत्तात्मभक्तिः ।
 त्रौमिदत्तात्मभानुः क्षितिपपदयुगयोऽर्थं
 ... .. (?)

(त्रौमिदत्तादि तनुपचयपरिचया भारताद्युक्तकीर्त्ति) (?)

नित्यानुष्ठानतैला सुचरितविनया सत्यवैश्वानराभिः ।

प्रदाभाजां बुधानां निरचयतु चतुर्वर्गसार्थप्रकाशं

× × × × ॥

देवस्य-याज्ञवल्क्यो ब्रह्मक्षितिर्गौतमबुद्धवशिष्ठवशिष्टा विष्णुब्रह्मसति
 पराशरादिरस्योगियाज्ञवल्क्यभारतानपमरीचिचदिष्टाः (?) सम्प्रसापक्षमो
 क्षमुचारीतः सचारीतः दानवांसो व्यासः सस्रमुक्तायामनः बोधायन
 व्यापुपक्षिकप्रथमयक्षाक्षितानि (निरुद्ध (?) निपुणं सुतयः षड्विंशत्यनं
 थावन्) । ... .. सञ्चारतमस्यदितोक्तानि (?) श्रोतिषनामानम-
 सतेशांशैः प्रसाधकैरनुष्ठानानि । अथ दानपरिभाषा । इत्यादि ।

End.

कर्त्तृप्रशिक्षासोचमित्युक्ता उपपद्योपचयोऽर्था प्रियदर्शं भूमिं दहामि सस्यः
 दिक्षीकारानं पूर्ववत् ।

Colophon.

इति श्रीदानदीपावल्यां भूमिदानविधिर्नामचतुर्विंशतितमोऽध्यायः ।

(अतः परं कथितं)

विषयः । इति श्रीमन्महाराजाधिराजजयसिनिःशङ्कभानोर्लक्षितप्रदक्षमकुधूलिकला-
 पाक्षुत्तमाचयोतीश्वरविरचितार्था दानदीपावल्यां पुण्डरीककीर्त्तनं नाम प्रथमोऽध्यायः । पाचा-
 द्वाचनिरूप्यं १ । २ । दृष्टाउपचयानं । ३ । चिरच्छाभंनञ्चादानविधानं । ५ । श्रद्धाक्षम-
 दानविधानं । ६ । गोक्षयक्षमदानविधानं । ७ । क्षान्धेनुमदानविधानं । ८ । चिर-

आर्यसमादानविधानं । १० । देवसहितसमादानविधानं । ११ । पञ्चसहितसमादान-
विधानं । १२ । परामसादानविधानं । १३ । कल्पसामसादानविधानं । १४ । सप्तसामर-
समादानविधानं । १५ । रत्नधेनुसमादानविधानं । १६ । अद्भुतचद्रसमादानविधानं । १७ ।
धाम्नाचक्रादिदशमालविधिः । १८ । १९ । गोप्रदानगुरुधेनुविधिः । २० । चद्र-
वैवताकाक्षकृतगोदानविधिः । २१ । भूमिदानविधिः । २२ ।

No. 122. दानरत्नप्रदीपिका । By चन्द्रचूडः । Substance, country-made
papers 17×4 inches. Folia, 10. Lines, 7 on a page. Character, Bengali.
Date ? Place of deposit, Pāruikurī, Chittagong, Paṇḍit Kālikānta
Vāṇaspati. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning.

ॐ नमो गणेशाय ।

क्षमांतीहसोपायदानसामरपद्धतिः ।

क्रियते चन्द्रचूडेण दानरत्नप्रदीपिका ॥

प्रातरशोचोपरदिने नद्यादौ सात्वा प्रेत्क्रियाधिकारी × × ×
× × × × तदनु कृतमित्यक्रियः गुप्तकुलहिनयोरनुक्तं शृङ्गीला
दानस्थानमविद्येत् ॥ इत्यादि ।

End.

नमो ज्यं चक्रसालङ्कारसोपकरणजो विष्णुदेवताकः ।

अद्येत्यादि कृतैतत् चक्रसालङ्कारसोपकरणजदानकथाविप्रसक्त ॥

अक्षितत्वात् समाप्तिवाक्यं नास्ति ।

Colophon.

विषयः । तिष्ठदानविधिकथनं । भूय्यासनादिदानविधिकथनं । धेनुदानविधिकथनं ।
शोकादानविधिकथनं । गजाचमोकादिदानविधिकथनं ।

No. 123. दिव्यसिंहकारिका । Substance, palm leaf, 17×1½ inches.
Folia, 75. Lines, 6 on a page. Extent 2700 slokas. Character, Uria.
Date ? Place of deposit, Dāmodarpur Śāsana, Zilla Puri, late Paṇḍit
Gopināth Misra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning.

वीरवेष्टाय नमः । अविप्रसक्त ।

मातृस्वायनचन्द्रपद्मो दिव्यसिंहविधः शृङ्गीः ।

रत्नः कृतिवाक्यानि शोपक्षित्यै विद्याव्यर्थः ।

आचारात् कृभवे आचारादीभिः प्रजाः ।
 आचारादमन्यमाना आरौचन्त्यस्तथा ।
 मुनिस्तुल्यदिनं वर्त्मनमुतिष्ठन् हि मानवः ।
 इह कीर्तिमवाप्नोति प्रेत्य चानुत्तमं सुखं ।
 आचाराद् विद्युतो विप्रो न वेदमलमुते ।
 आचारेण तु संयुक्तः सपूज्यस्तथा भवेत् । इत्यादि ।

End. दमकनः पिरदापो मादया वाबभूव द्विजः ।
 भुक्ता च दाम्बववावे प्रायायामान् वक्राचरेत् ।
 यौरासः । इति ।

Colophon.

विषयः । खनेव कृते काददीपवादीपाद्ये सुतिचये यानि वाङ्मनादुक्तानि कर्तव्य-
 कर्मापधायकानि वचनानि इह तु वेपलेव संक्षेपेव वर्तन्ते ।

No. 124. दुर्गास्तवचन्द्रिका । By रामचन्द्र गजपति । Substance, palm
 leaf, 17 × 1½ inches. Folia, 77. Lines, 4 on a page. Extent, 1540 slokas.
 Character, Uria. Date ? Place of deposit, Dāmodarpur Śāṣana,
 Zilla Puri, Paṇḍit Sadāśiva Kāvyaśaṅkha. Appearance, tolerable.
 Verse. Generally correct.

Beginning.

जीवनमुदायि नमः ।

अशोदान् चिकुरन्त्येन तपनं चिन्तयित्वा
 जीवूषदूतिविस्मयनमिवा श्योत्कर्षां क्षितच्छ्रवणा ।
 मीमांसां कुपयित्वा दक्षिणकुलयाजाद् वचनोर्जदी-
 रवाहाय शिवया विचमिषये ब्रह्मप्रकृत्ये नमः ।
 सकलात्मसारतलवेना स कलात्मनिव सन्ततोऽनवद्यः ।
 तयुवे भुवि रामचन्द्रदेवश्चाशोचश्चभक्तिसन्निधायाः ॥
 यच्छोदेति यशोविपुलजगतामानन्दसायादर्थ-
 खाराभिः परिपन्थिपान्तरमयीनखैर्महापाशुभिः ।
 का चिन्ता कवनाम्बुधौ वक्ष्यतामप्यामवे श्लाभिनीः
 श्रीराशोभिरचक्षमच्छपरीवेक्षाय लेखाय वे ॥ (?)

कथं कथं पथं नृणां यति न स ते वैरोचनी रोचते
 मोक्षः कामदुष्टा बभूवुरनघा नीचोद्भीषिः स्वयं ।
 अथः कल्पतवः परेभ्यः कथा का नाम कामसृष्ट्या
 यस्मिन् दानविधानमानवसमाधानवते जायते ॥
 वदान्यमनुयुक्ताने जनोद्यममशंसते ।
 अयं सुखायते नूनं वदान्यमिति शृण्वति ॥
 चेतोदीपं मिशिरमिच्छती लक्षते पञ्चयुग्म
 सन्ने पादौ वचति कथञ्चिन्नाथरयश्चुशीर्षा ।
 ताराक्षारपतिरपि तनूर्ध्वतपचःमुखादौ
 यस्याः क्षेत्रं स्फुरति भुवने यस्यां सा कीर्तिरुच्यते ॥
 भीतेक प्रथमं विरोधिवस्तुषा यद्वाजिराजौशुर
 चोभोभूतरजश्चलेन रिपुभिः साकं द्युलोकं गता ।
 मुक्ता बन्धुधराभुपानमयःसर्वारनारीगणे-
 र्यति निर्भयतामुपागतवती भूयः परावर्तते ॥
 स निश्चयः सत्यमिच्छागमोदितं विदुषैर्मिच्छन्त्य वस्तुधामुमोदितः ।
 अरदुत्सवे गिरिमुखः समर्चनचन्द्रिका दिशति सद्यतां सतां ॥
 मन्त्राः सन्निहितधरमुने लक्ष्यो दक्षिणेऽपि (?)
 प्रायो मार्गे अपङ्कतविधौ ये फलं साधयन्ति ।
 अद्विषाश्चरमनुरयं किन्तु सन्निहितानां
 नामार्थानां अना इति मन्त्रः कौत्स्ये तत् प्रयोगः ॥
 एषा विद्या सर्वभावात्मवद्या पद्या सुक्तेः सेविता मुक्तिदामैः ।
 यद् वा इत्ते कामनां मन्त्रिस्तुष्टः सद्योदने तं तमेवास्त्र कामं ॥
 ईशानसंवितादौ यदीक्षितं कालिकापुराणादौ ।
 यद्वाधि वदयामने सन्मोक्षमसमुच्चोत्तेषु ॥
 यद्वाधि तत्त्वसागरसारसतन्त्रमन्त्रवरवाक्यैः ।
 अथाद्य संविताद्य च तन्त्रोपपत्त्या पुराणेषु ॥
 तन्त्रं विषये निबन्धे यद्वा विषये विच्छिन्नं किमपि ।
 मुनीनां अरदुत्सवविषये तन्त्रं निबन्धिनः ॥ इत्यादि ॥
 रत्नेषु इत्यदि भूतिवर्णिं इमाच मना अयो

End.

अत्रार्थो मुदितां विचिन्त्य हृदये सच्चिन्मवेदीधितं ।
 सौमर्षीतय तां विमेषविभवेरानीय सफ्यानयम्
 सागारे विनिवेशयेदिति विधिर्भूषण्य भाषणानिधिः ।
 यावद् व्यावर्त्मसूयं हृयति सधुकराः कार्मुकं शम्भारि-
 यान्तु तद् वैरिक्कच्छे स भवतु भगवान् भूषणं पद्ममेव ।
 यावत् तत्तत्प्राप्त्यो विचरति रमयानुगुह × × ×
 तावच्छीरामचन्द्रचितिपतिरचिता निर्मितिः प्रीतिदायां ।

Colophon. इति श्रीरामचन्द्रनगरपतिविरचिता दुर्गासुखचन्द्रिका' सम्पूर्णा । श्रीदुर्गे
 तय चरये ।

विषयः । श्रीदुर्गा-अपविधि-शोभविधि-तर्पणविधि चतुर्विधदेशभावनादुर्गासमर्पणविधि
 काष्ठदेशीविधानादिविवेचनं ।

No. 125. देवीमाहात्म्यटीका (सुबुद्धिणी) सुबोधिनीमाक्षी By माधवानन्द
 चक्रवर्ती । Substance, country-made paper, 18×4 inches. Folia, 37.
 Lines, 8 on a page. Extent, 750 slokas. Character, Bengali. Date, Śaka
 1712. Place of deposit, Elanga viâ Tangail, Babu Nilkamal Bhaṭṭācāryya,
 Zemindar. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमस्तुभ्यै ।

प्रकृतिस्तु भगवद्वाद्यायणाकोवासी जैमिनिर्ज्ञानभारतविषयेषु केचनोत्त-
 पदाक्षेपु सन्निधानो मार्कण्डेयं सचर्षिभुषण्य प्राचक्षीत × × अथ
 तेनोक्तं नायमस्माकं कथास्तथा इति सचर्ष्याभिप्रायं विन्ध्यचक्षुःश्रुत्या-
 चक्षुः पश्चिः प्रचेति अमुना उपदिष्टोऽष्टावधि तथैवाकाशेत् ।
 पुनर्जैमिनिप्रश्नानुरोधान् सचर्षिदिपुराणाद्व्याख्यानावसरो तुरीयपुरा-
 णाद्व्याख्यायां मार्कण्डेयभानुरिस्मदादिक्रममिति चासमनुवर्तयन्तोऽष्टमसप्तम-
 यमुपक्रममावाः सचर्ष्यपश्चि चक्षुर्माकण्डेय उवाचेति इत्यादि ।

End. यवमिति । एवं प्रकारेण दुरासः देव्या वरं सन्ध्या सूर्याभ्याम् समासाद्य
 सावर्हिर्मेनुर्मेविता अविद्यमः अविद्यमेष्टः सावर्हिर्मेवितासमुत्ति
 पुनरावृत्तिः समाप्तिं द्योतयति सम्प्रदायात् । तथा आयादिति चतुर्भुजं
 लिखितमिदमिति । अनुदुभावाच्च देवीमाहात्म्ये षोडशविधानि

वदन्तानि भवन्ति । तथाहि मन्त्रावयः । १० । वदन्तरः ६८ । एकावदा ।
 १४ । वदन्तवती । १० । मन्त्रावयः । ४६ । वदन्तरः । १० । वदन्तवती ।
 १५ । वदन्तवती । १५ । मन्त्रावयः । ४६ । वदन्तवती ।
 १० । वदन्तरः । ४६ । वदन्तवती । १० । × × × १० ।
 × व्यासः पादानवः क्रमेण । एवं १५ । वदन्तवती × × वद-
 न्तवती । × × × × इति अष्टमः ।

इत्वं वदन्तवतीसंयुक्ता वदन्तवती वदन्तवती इत्यम् ।

तथापि यः सप्तमः प्रकाशः स वदन्तवती-द्वितीयः स्यात् ॥

Colophon. इति श्रीमद्वाल्मीकिरचितानां सुबोधिन्यां देवीमाहात्म्याख्यानां
 समाप्तम् । शकाब्दाः । १०१९ ।

विषयः । देवीमाहात्म्याख्यानां ।

No. 126. देवीमाहात्म्यटीका By छत्रिदास । Substance, country-
 made paper, 12×3 inches. Folia, 77. Lines, 18 on a page. Extent, 594
 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1582. Place of deposit,
 Benares City, late Babu Hariscandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. (अथ प्रथमः कृतिप्रयोगश्च न इति) ।

End. वदन्तवतीसंयुक्ता वदन्तवती । अथ इति वदन्तवतीसंयुक्ता । अथ
 वदन्तवतीसंयुक्ता समाप्तम् । अथ वदन्तवतीसंयुक्ता समाप्तम् ।

Colophon. श्रीमद्वाल्मीकिरचितानां सुबोधिन्यां देवीमाहात्म्याख्यानां
 समाप्तम् । संवत् १५८२ ।

विषयः । देवीमाहात्म्याख्यानां ।

No. 127. देवचर्मोद्धारः By जगन्नाथ । Substance, country-made
 paper, 9×4 inches. Folia, 127. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara.
 Date ? Place of deposit, District Chāprā, P.O. Gopālganj, Paṇḍit
 Jagadeo. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमद्वाल्मीकिरचितानां ।

... देवचर्मोद्धारः । ... परमेश्वरः (वाहि वातुमेवा × × ×)
 इति समाप्तम् ।

तिथ्यादिकास्तु × × × लक्ष्मी,
 जगत् प्रख्यादिकचेतुभूता ।
 कालवयज्ञानवर्ती च दुर्गा
 + + + + + देवी । इत्यादि ।

End.

सन्नेन जायते सिद्धी रजसादंफलं लभेत् ।
 तसो नास्ति च भव्यं तेषां एव फलक्रमात् ।
 तिथिः पञ्चगुणाकार्या दिनमतन्त्र विन्यसेत् । (?)
 मङ्गिभिस्तु चरेत् भानं शेषं यावा विनिर्दिशेत् ।
 + + + + +
 तत्पुनः श्रेष्ठभद्रानो देवाद्रौ भव्यंशास्त्रवित् ॥
 तत्सन्नुर्वासनोविद्वान् प्रतिष्ठाने द्विजाप्रथोः ।
 तस्याख्यः पाठकदण्डपाणिः काष्ठोरतो वेदविदां वरिष्ठः ।
 तद्भजः पुण्यपुरीनिवासी लक्ष्मीनिष्ठो धरणीशमान्यो ।
 धारेश्वरो मासनीकः समस्तशास्त्रार्थवित् उच्चकल्पदण्डः
 तदालजः केशवनामा नाम्ना महिम्नायकः स कृतः ।
 अधूयतः तस्य च सट्टिच्छिन्ना? यो लक्ष्मीधरस्तनुजोऽभिजातः ।
 लक्ष्मीधरप्रौढक्रियावशात् (च कालज्ञ) तानतिथ्यशोधरः । ?
 प्रत्यं चने चि रचिरं स देवज्ञमनोहर ।
 बालव्युत्पत्तये तेन प्रीयताञ्च प्रचेष्टरः ॥ * ॥

Colophon.

इति श्रीदेवज्ञमनोहरे सञ्चितासारे केशवभट्टस्तुतलक्ष्मीधरेण कृतं फलपत्रम्
 द ॥ १ ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः । अष्टपञ्चादिकथनं । पुंसवमसौमनीप्रयनादिकथनं । विवाहविहितमन्त्रादि-
 कथनं । यामिषादिनिर्णयः । गृहप्रवेशादिकथनं । रोगदिनमर्यादादिकथनं । राजाभिषेका-
 दिकथनं । निर्वासविधादिकथनं । गृहार्थुदायप्रकरणकथनं । बालपकरणकथनं । गण्डादि-
 कथनं । अभोव्यसृजविषारादिकथनं । ग्रहवेधादिकथनं । कोटचक्रादिकथनं ।

No. 128. दोलतनामृतम् । By कृष्णनाथ व्यायपञ्चानन । Substance, English paper, 18×3½ inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 240 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Elanga vid Tangail, Babu Nilkamal Bhaṭṭācāryya, Zemindar. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमो गणेशाय ।

मीमांसा ब्रह्मो देवो गिरिजानन्दवर्धनः ।

त्रैलोक्ये वा गिरिषो वापि पुनातु दुर्जितात् सदा ॥

दोलयामा विभेक्षन्नेत्यत भाषे यथासति ।

श्रीकृष्णनाथः प्रथमम् गोपीब्रह्मभक्त्युतं ।

तत्रादौ बहुभुक्तसुखवद्व्याप्तिस्थिते ॥ इत्यादि ।

End.

यत्तु चित्तं दोलयेदेवं इत्युक्तलक्षणवचनं तदपि पञ्चाङ्गानि कृत्वापि वा
इत्यत्र कृत्वापि इत्यस्य समानार्थकं पृथक्कृत्याङ्गापराङ्गपरम्वा इत्यन्यदेतत् ।

न च योनवत्तत् कृत्वादोलयामाङ्गकलप्रदर्शनार्थत्वादित्यासां विचारः ।

Colophon.

इति श्रीकृष्णनाथव्यायपञ्चाननभट्टाचार्यविरचितो दोलयामास्तोत्रः
समाप्तः ।

दोलयाम् नमस्यामि कृष्णं बहुविधायकं ।

तमिषं मनसो बन्तु खलञ्च नखरोचिषा ॥

विषयः । दोलयामायाः प्रमाद्यप्रयोगादिकथनं ।

No. 129. ब्रह्मसारसंग्रहः । By रघुदेवः । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 23. Lines, 13 on a page. Extent, 920 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Puri, Śaṅkarācāryya Maṭha, Madhusūdana Tirthasvāmi. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः । श्रीरामाय नमः । श्रीजीताये नमः ।

यत्नादाकाङ्क्षरुचिष्यां स्वादनायासं देवं

गौरीं ज्ञाता हरिरपि यदीयासं देवं अकार ।

अत्युदासापरिमितगुणधामनीं तमाद्यं

नन्दे यस्मादसल्लसतिभिः प्राद्यते भोखलङ्गीः ॥

रघुवीरकृतद्रव्यसारसंघचलोक्तैः ।

सकाशरक्तु निःशङ्कं सिद्धासिद्धवर्ण्यम् ॥

अथ सकलशिक्षैर्यन्यादौ सङ्कल्योपनिबद्धत्वादादौ सङ्कलफलं विचार्यते ।
अथ केचिन्मङ्गलं समाप्तिफलकं समाप्तन्याफलकत्वे सति सफलत्वादित्य-
नुमानात् सङ्कले समाप्तिफलकत्वसिद्धिरिति समाप्तिरेव सङ्कलफलं ।
इत्यादि ।

End. अथ सजातीयविजातीय × × नभिभूततेजो × × × गोशोकान्
× × तेजःस्वरूपमेकमेव गोशोकद्वयद्विषयः तदेव चाक्षुषजनकं
क्षतो न तच्चविधापरौभिभूततेजोऽवयवात्स्वगोशोकान्तर्गतेतेजसः प्रत्यक्ष-
जननापत्तिरित्यपि बोध्यं । (अतः परं छिद्यते)

Colophon.

विषयः । द्रव्यगुणकर्मादिवङ्गभावपदार्थानामभावपदार्थस्य च विवेचनं अथ सर्वं
एव पदार्थां न्यायसम्भवा ॥

No. 130. द्वितीयश्चेनप्रयोगकारिका Substance, country-made paper,
9 × 4½ inches. Folia, 8. Lines, 20 on a page. Extent, 320 slokas.
Character, Nāgara. Date, Śaṃvat 1858. Place of deposit, Benares City,
Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. प्रकृतौ षोडशित्यग्निरिहोमेऽपि नेष्यते ।
विहृत्योत्पन्नयोरिहः साद्यास्त्रादिनिषेधतः ।

End. आकृतिर्होममवबध्ना पुनर्मेनद्याचार्यं न आदिरथदृष्टिरथाप्युपस्थात्तौपथं
व्रजत एव भवेदुपस्था तच्चेदुपस्था सफलं प्रकृतिः प्रयोगः ।

Colophon. इत्यग्निचयनकारिका समाप्ताः ।

विषयः । अग्निचयनविधानम् .

No. 131. द्वितीयश्वेनोपाधानकारिका । Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 100 slokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Benares City, Vāmanācāryya. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. द्वितीये श्वेनचिह्नाने चमोऽसौ पूर्व्ववद्विमा ।
मकुः शिरोपे नत् पचात् प्रजने प्रक्रमे दृष्ट ॥

End. लोकं प्रधासतः शिष्टा एकोनत्रिंशदेवदि ।
हिरण्यादि यथापूर्व्व समाप्ता श्वेनकारिका ॥

Colophon. इति द्वितीयश्वेने जनाधिकप्रसारायां श्वेनोपाधानमन्त्रोपाधानकारिका समाप्ता .

विषयः । द्वितीयश्वेनोपाधानविधिः .

No. 132. आपस्तम्बद्विसहस्रकारिका । Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 3. Lines, 18 on a page. Extent, 120 slokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Benares City, Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. प्रयोगस्तु द्विसहस्रे मन्त्रास्तु विज्ञिताः पुनः ।
द्विसहस्रेऽपि च ज्ञेयाः सर्व्वे यव विश्वक्षणेः ॥
अपि वा सर्वातिज्ञेयाः प्रज्ञादेऽपि हतौथके ।
वशानामुपधानं क्षान्तिहता अपि ज्ञेयते ।

End. आहवाकोपधानं क्षान्तिहता लोकं प्रधा दृष्ट ।
चित्तौ हिरण्यमित्यादि चित्तिधर्मैः प्रवर्णिते ॥

Colophon. इति द्विसहस्रकारिकाः समाप्ताः ।

विषयः । द्वितीयश्वेनद्विसहस्रविधसहस्रहकारिभिः रचनाप्रकारः ।

No. 133. धम्मिल्लचरित्रम् । Substance, country-made paper. 12 x 5 inches. Folia, 109. Lines, 24 on a page. Extent, 3,927 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Dinmaṇḍālācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verso. Correct.

Beginning. अहं श्रीपात्रं प्रभु नमोनमः ।

शेषिणीं सतांस्त्रासमूहो बभूवना इव ।
शोभ्यात् त्वं पदोपानो स श्रीमान् ऋषभः प्रिये ॥

End. एवं बुधाः श्रुतिस्तुथां श्रुतिष्विच्छिन्नाः ।
सम्यक् ५१ निशम्य चरितं कथयत्करिष्ये ।
आशुप्रियैश्चिकित्सन्नायं भजन्नुज्ज्वलः ।
रक्षाधमादरसुदारविधयः सदैव ॥

Colophon. इति श्रीजयशेखरकरीन्द्रकृतं धम्मिल्लचरित्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । धम्मिल्लनामकस्य कस्यचित् वैष्णवस्य चरित्रम् ।

No. 134. बौधायनधर्मप्रज्ञः By बौधायन । Substance, country-made paper, 10 x 4 inches. Folia, 28. Lines, 18 on a page. Extent, 560 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City. Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अथातः सामयाचारिकान् धर्मान् आख्यास्यामो धर्मज्ञसमयः प्रभातं
वेदाश्च चत्वारो वर्षां मास्यश्च चित्रयैश्च शूद्राः तेषां पूर्वः पूर्वो जन्मतः
त्रेयान् शूद्राणां अदुष्टकर्मपासुपायनं वेदाध्ययनं अन्यायेयं फलवन्ति च
कर्माणि शूद्राणां शूद्रस्तेतरेषां वर्षाणां पूर्वस्मिन् पूर्वस्मिन् वर्षो निःशेष-
सं पुरा उपनयनं विद्यार्थस्य श्रुतितः संस्कारः ॥

End. सम्यग्निनीतानां वृक्षाणां आश्रयतां अक्षौकुपानां अदाशिकानां दण्डसाहस्यं
भजतेवस्तुभ्यो लोकावभिजयति जीमः सर्ववर्षेभ्यश्च धर्मद्वेषान् धनौघान्
हस्येकः ।

Colophon. — — — — —

विषयः । अश्वर्षां वर्षाणां धर्मकथनं

No. 135. नयमयूखमालिका । (By क्षय्यबदीक्षित ।) Substance, country-made paper, 11×4 inches. Folia, 130. Lines, 16 on a page. Extent, 2,080 slokaa. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihaṭī, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning.

वीचयधीवाय नमः ।

श्रृणुवैर्यः श्रुतिदृष्टान्तरैः स्त्रीयां वनक्ति स्वरसोदितं पुरा ।

निश्चासपङ्क्तिं निश्चिह्नमपि नयीमन्वाननः पातु स नक्षिरं हरिः ॥

त्रयसां निधिमिव त्रियःपतिं प्रेक्षतां प्रियचित्ताध्वदर्शना ।

लक्ष्मणार्थमिव हृदयानुसारिणी रचते नयमयूखमालिका ॥

End.

वृषदारण्यकवचसां चर्यो (.) प्रक्षुब्धजीवैकं दृष्टुं कान्तभेदवचसात्
पत्यादिशब्दः .

Colophon.

इति श्रीभरद्वाजकुलजलधिकौस्तुभश्रीमद्द्वैतविद्याचार्यश्रीनिश्चिज्ज्ञानि
श्रीरङ्गराजाध्वरिबरखनोरथ्यदीक्षितकृतौ नयमयूख-
मालिकायां द्वितीयपरिच्छेदे प्रथमाध्यायस्य द्वितीयः पादः .

विषयः । उत्तरमीमांसाश्रमिः .

No. 136. नलचरित्रम् । Substance, country-made paper, 11×4 inches. Folia, 148. Lines, 15 on a page. Extent, 5,950 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dīnmaṇḍalācārya Mahārāja Dālacandra Sūri. Appearance, old. Verso. Correct.

Beginning.

श्रीशङ्कराचार्यनाथाय नमः ।

नमोस्तु त्रितदेवाय शिष्यविश्वंशकारिणे ।

आश्चर्यापुरसंख्याधिमानये कृतशान्तये ॥

ललितौ सौख्यते मित्यं यस्याङ्गिपुष्पयामले ।

तं बर्हमात्मनामानं नमामि नतनाम्निम् ॥

End.

सतीश्वरोमखेनैवमुक्ताः संकथिता मुदा ।

प्रसादेन गुरोर्लब्धा यादृशा सादृशाः पुनः ॥

पूर्वभवनचरित्रेण समदाह्यगुरुरस्य च ।

चरित्रं नन्दराजस्य पवित्रं कथितं मया । इत्यादि ।

Colophon. — — — — —

विषयः । जैनमते मल्लपरिवर्तनम् ।

No. 137. नवतत्त्वटीका । Substance, country-made paper, 11×4 inches. Folia, 8. Lines, 16 on a page. Extent, 500 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1772. Place of deposit, Benares City, Dinmaṇḍalā-cārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. जयति श्रीमच्छास्त्रीः श्रुतः श्रीशेषिसंनयः ।
सम्यक् जीवादितत्त्वज्ञानासवबोधनिबन्धनम् ॥
नवतत्त्वस्य सूत्रस्य परिमितपरिणामस्य प्रभूतपरा ।
(. .) स्थावीर गभीरायस्य सुगुणनावबोधाय विचारः कश्चिदुच्यते ॥
तथाहि जीवाजीवेत्यादि ॥

End. अजीवस्य सूत्रभेदाः (१४) तेऽस्मिन् (१) देशः (२) प्रदेशपरमाणु (३) ते च द्रव्य-स्वेन-काष्ठ-भाव ते चतुर्गुणाः त्रिभुजं ततः (५९) भवन्ति, (१५) भेदाः मिलिताः (८२) भवन्ति. एषां मध्ये भेदाः (४८) मिलिता भेदा भवन्ति. सर्वे (५६३) अजीवस्य इति अजीवस्य (५६३) भेदाः सम्पूर्णाः ।

Colophon. सम्वत् १७९१ पौषहयपक्षे ।

विषयः । जैननवतत्त्वस्य टीका ।

No. 138. नवीननिर्माण By रघुदेव शर्मा । Substance, country-made paper, 9×4½ inches. Folia, 104. Lines, 12 on a page. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Durgāghāt, Bābācārī Sāstri. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीनरसिंहाय नमः ।

भोक्तुं नवनवनीतं विनीतमिव यामनमङ्गलम्यायाः ।
वेदाभिरहितगुणवत्तं नन्द्युतं तं नमस्यामः ॥
अयमन्तः पञ्चमस्यस्त्रीनां गुहार्थतत्त्वप्रतिपत्तिचैतोः ।
सचेतनः श्रीरघुदेवशर्मा नवीननिर्माणमिदं करोति ॥

प्रत्यक्षप्रमाणीयकृतात् प्रत्यक्षानन्तरं अनुमानं निरूप्यते प्रत्यक्षप्रमि-
त्युपजीवकत्वात् प्रत्यक्षप्रमित्यनन्तरं अनुमितिर्निश्चयते । नन्वसङ्गं न
प्रयुज्यते इति वाक्यात् अनन्तरनिरूपणे सङ्गतिरपेक्षिता किं तत् प्रदर्शनेन
किम्वा निरूपणीयनिरूपणप्रतिपक्षेति चेन्न । यतो यत् यत् प्रतिपाद्य-
निरूपितसङ्गतिमत् प्रतिपादकः × × × × × × × ×
वाक्यं भवतीति नियमात् प्रत्यक्षपक्षानुमानपक्षयोरेकप्रयोजनवत्त्वज्ञानार्थं
सङ्गतिप्रदर्शनं ॥ तस्य च अन्यप्रष्टव्यो दृष्टसाधनताज्ञानविषया उपयुक्त-
त्वात् न वैयर्थ्यं × × × × × × × × न च घटादि-
प्रत्यक्षेऽपि दृढानौलनल्लतिसाधनानुमितिप्रयोज्ययागादिजन्मादृष्टद्वारानु-
मित्युपजीवकत्वमस्येवेति कुतो न अभिचार इति वाच्यं ॥

End.

नन्विदमशुभं तथापि हेतुसामानाधिकरण्याभावप्रतियोगितावच्छेदकत्वाच्च
तदभिंतावच्छेदकस्याभिज्ञानं नानुमितिहेतुः तथासति हेत्वधिकरणवृत्त्यभाव
प्रतियोगितावच्छेदकसाधनतावच्छेदकमिति अभिचारज्ञानकालेऽप्यनुमित्या-
पत्तिः किन्तु तद्व्ये सङ्गतितावच्छेदकं तथाविधज्ञानमेव तथा, तथा च
शोले समावाधिकरणं ।

Colophon.

अनन्तरं खचितं

विषयः । अनुमानचिन्तामणिशास्त्रा ॥

No. 139. नानार्थरत्नं By श्रीनाथ । Substance, country-made paper,
16×5 inches. Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 80 slokas. Charac-
ter, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansing, Pargana
Alia, Post Jamurki, Gram Halalia, Pandit Candra Nath Bhattācāryya.
Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning.

ॐ नमो गणेशाय ।

यं गद्यपद्यवर्णां निकरैः प्रभाते

किञ्चित् स्फुरत्कमलकोरकचक्षुष्याः ।

संयत् रोम्भिवन्नयान् सुवयः स्वपत्नि

भूयार्द्धो यद्यपतिर्मेव साधसिद्धौ ।

नानाकोशान् समाहोक्तं विचिन्त्य पण्डितः सद्यः ।

नानार्थरत्नं कुर्वते श्रीशैलगाय इहं लघु ॥
 जानामि पण्डिताः सर्वे तदर्थं न परिभ्रमः ।
 संक्षिप्तविषदो ग्रन्थः शिष्टभिर्मह्यते सुदा ॥
 कनेकार्यकोपस्थनेकेषु सत्सु भवेदुच्यते यत्र प्रबन्धो लघुर्गो ॥
 विधौ पूर्वदेहे यथा ध्याकलोपे कक्षां तस्य भागे विभक्तिं स्मरारिः ॥
 नानार्थः प्रवसानोऽत्र द्वयोः स्तिङ्गुलरूपतः ।
 स्त्रीपुंनपुंसकेः ह्रस्वैर्बोद्धव्यमपि कुनचिन् ॥
 सप्तम्यन्तान् तद्वाचं सप्तमी न विशेषणं ।
 बन्धायिनाः स्त्रियां पुंसि स्त्रीषु चतौ च निश्चितं ॥
 ... ... पथ्याय उच्यतेऽभुमा ॥
 प्रकाशे परमे काले ब्रह्मशास्त्रमि कः पुमान् ॥ इत्यादि ॥

End.

इन्द्रं सूर्यं यमे विष्णो भौरो सोमे कपो हरिः ।
 × × × चिन्हे च सवते भेके केतौ शुक्रेऽपि च ।
 लोकान्तरे चोठकेऽपि भुजङ्गेऽपि हरिः कृतः ॥

Colophon.

(अतः परं छिन्नं)

विषयः । नानार्थकशब्दवचनं ।

No. 140. नाममात्रादिति: Substance, country-made paper, 13×4 inches. Folia, 164. Lines, 18 on a page. Extent, 8856 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1658. Place of deposit, Benares City, Dinmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning.

श्रीशैलगाय । अर्थम् .

वसन्तीर्षकतां वाचं मत्वा तज्जाभिधाविर्भौ ।
 लोपञ्जनसमासाया विवृतिं विद्वात्पथम् ॥
 न योर्ध्वसवसारकाः किं तच्चात्मविकल्पने,
 पराक्रमिन्नां लोपं हि नात्रिदमे मनैर्निषः ॥

End.

दिग्देहे काले पूर्वार्द्धे प्रागुक्तं प्रत्यगादयः,
 अथवा नानासमन्तान् दिग्भाषसिचद्विर्भम् .

यदम्भः.

इयम् इति संज्ञानं निपातानां न विद्यते,
प्रयोजनवशादेवे निपात्यन्ते पदे पदे । इति ।

Colophon. इत्याचार्यश्रीवैमल्यम्भिरचितार्थां स्तोपम्भानिधानविनाममाला-
टीकायां सामान्यकाण्डः षष्ठः । समाप्ता षष्ठं अभिधानविनामविनाम-
मालायाटीका. संवत् १९५८ भाद्रपदमासे कृष्णपक्षे श्रुतवाचरे ।

विषयः । वैमल्यम्भानिधानव्याख्या ॥

No. 141. नारदसंहिता । Substance, country-made paper, 14×5 inches. Lines, 12 on a page. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chapra, P.O. Gopalganj, Haranpurā, Jagadeo Paṇḍit. Appearance, tolerable Verse. Correct.

Beginning. श्रीवासवाकांय नमः । श्रीगणेशाय नमः ।

अतः श्रुतं साक्षादीश्वरी मन्त्रो मन्त्रम् ।
आत्मगुहायां निहितो ... .. ।
वक्ष्ये ब्रह्माब्रह्मफलप्राप्तये सर्वदेहिनां ।
श्रीरास्त्रम्यस्य शास्त्रस्य व्यवहारप्रविश्ये ॥ इत्यादि ।

End. श्रीवर्कमण्डसावस्था सप्तपञ्चकप्रदा ।

ब्रह्मद्वये पुष्पचतुष्टये च ।
ब्रह्मद्वये मेघचतुष्टये च ।
सौम्यद्वये च नववाचये च ।
नारदप्रदानां षष्ठपुत्रवान् स्यात् ॥

Colophon. इति श्रीनारदसंहितायां नारदस्य ॥ ब्रह्मसूक्तम् ॥

विषयः । १ अध्याये शास्त्रोपनयनकथनं । २ व्यवहारादिकथनं । ३ संवत्सरादिकथनं ।
४ तिथिसंज्ञकथनं । ५ नारदस्यकथनं । ६ पुष्पफलादिकथनं । ७ योगिकथनं ।
८ करवादिद्वयं । ९ ब्रह्मपञ्चकप्रदा । १० उपपत्त्यादिकथनं । ११ संज्ञानिकथनं ।
१२ नौवरादिकथनं । १३ चन्द्रतारावलादिकथनं । १४ सप्तपञ्चकमालादिकथनं । १५ वाद्य-
चतुष्टयकथनं । १६ नारादिकथनं । १७ पुंनवनकथनं । १८ श्रीमन्नोपनयनकथनं ।

१८ व्रतकर्मकथनं । १० मासकर्मकथनं । ११ अन्नप्राशनं । १२ । १३ । मङ्गलाक्षुरार्पणादिकथनं ।
 १४ सुखनादिकथनं । १५ कुरिकावचनकथनं । १६ । १७ । विवाहपञ्च-कन्यावरपूजादिकथनं ।
 १८ सूरप्रतिष्ठाकथनं । १९ । २० । विवाहनववास्तुपूजादिकथनं । २१ । २२ । यात्राष्टपत्रेश-
 कथनं । २३ । २४ बुद्धिस्तपस्सर्वविभागादिकथनं । २५ उत्पत्तिकथनं । २६ वायसमयुज-
 शान्तिकथनम् । २७ पश्चिमरट्टाशुभशान्तिः । २८ । २९ । ३० । ३१ । ३२ । पोतपिङ्गला-
 दिशान्ति । ३३ परिवेशस्तथम् । ३४ शुभलक्षणान्तिकथनं । ३५ आश्लेषकथनं ।

No. 142. नारायणशतकम् । (पीताम्बरकविचन्द्रकृत-टीकासहितम्) By
 विद्याकरपुरोहित । Substance, palm leaf, 11×1½ inches. Folia, 92.
 Lines, 5 on a page. Extent, 1400 slokas. Character, Uria. Date ?
 Place of deposit, Puri, Uria Matha, Mohanta Adhikari Rāmkrishṇ. Ap-
 pearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning.

नौनारायणशतकं ।

सच्चिद्रत्नं चिरम् यदि समुदयते मष्टमष्टमिच्छा
 त्रेयः पात्रे तदा स्नेहं हि मिलदमल्लोचपूरुषं पूषं ।
 आसाद्य द्योतमानं भस्मरुद्रदशं संकृताङ्गपतङ्गं
 दध्यादध्याङ्गादीपं दक्षिततप्तमस्त्रोममौशस्य धाम ॥
 चिलोरःपीठपद्मं तदितरल्ललनाल्लभ्यवाङ्मयीनां
 हस्ताभ्यां विधमाभ्यावपि दुभगतमे किञ्च सञ्चारचार्यं ।
 स्नेहं हि प्रसूयानामपि वनजवनीमादराद्भुवमुग्रं
 न्यस्याकोकालया यत् परिचरति चरेत् सार्वत् पादपद्मं ॥ इत्यादि ।

टी० प्र० कभला चपलासिद्धा जघनवीरनाथिनं ।

तापवयवयोवाय नारायणमुपास्यते ॥

पीताम्बरे च भित्तं कविचन्द्रं च तन्यते ।

नारायणीयशतकव्याख्या विशदचन्द्रिका ॥ इत्यादि

सू० अ० योनीन्द्राणां विषः इव विषधरविषमणिभूतां बोधुमदा

वक्षोबोद्धैर्मोहो भवतिरचितचिपमुद्यद्गुणैश्च ।

निष्ठांवीर्यं भूयः सफलमिति मतिं ज्ञोभया भवद्वलं ।

न्यायोदीर्घां विभूषां मन्त्रयतु मन्त्रिणं मौक्षिमान्नायमोक्षः ॥

End. इति श्रीविद्याकडपुरोहितविरचिता श्रीनारायणस्य प्रत्यङ्गवर्णना समाप्ता ।
 टी० ७० शिरसः विभूषां मौक्तिसिति पूर्ववते सचीयतु भक्त इति शेषः ॥
 शेषोत्थापितो विरोधात्कृत्वा ।
 विद्वत्कद्विदसिंघसिंघसूनुः पीताम्बरः कविकदम्बकेशरीशः ।
 विद्याकराभिधपुरोहितस्वरिक्कुम्भनारायणीयशतकस्य चकार टीकां ॥
Colophon. इति श्रीपीताम्बरकविचन्द्रकृता श्रीनारायणशतकटीका सम्पूर्णा ॥
 विषयः । लोकशतेन श्रीनारायणस्य प्रत्यङ्गवर्णनं ॥

No. 143. नाशीकेतोपाख्यानम् । Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 38. Lines, 8 on a page. Date Sam. 1862. Place of deposit, District Chaprā, P.O. Gopālganj, Harapurā, Jagadeo Pandit. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

सुत उवाच ।
 महातीरे सुखादीनं कृतज्ञानमलङ्कृतं ।
 प्रमदाभिष्टनं न च दीक्षितं जनमेजयं ॥
 प्रायश्चित्तविशुद्धये (× ×) द्वादशवार्षिकीम् ।
 एषदेष्टुं सत्ताभागो दिज्जस्य कृतवांक्षया ॥ इत्यादि

End. ज्ञानमाप्नोति परमे स्वर्गाभीष्टफलप्रदं ।
 धर्मैः सम्पद्वेत्तेऽस्य चिन्तायुष्यं चित्ते यथा ॥
 तस्मात् शुभा प्रथमेन वाचकं शीघ्रवेत् नतः ॥
 सन्तानपुत्रिजनकं रक्षस्यमयनीपतेः ॥

Colophon. इति श्रीनाशीकेतोपाख्याने जगद्विद्येश्वरप्रतिभूतशुभाशुभकथनं नाम अष्टा-
 दशोऽध्यायः । संवत् १८६१ ॥

विषयः । १ अष्टावि उवाचक-पितृसादसंवाहसुखेन उपकलादिकथनं । २ चन्द्रवत्या-
 चरक्यममकथनं । ३ पिताशुभसंयोगकथनं । ४ चन्द्रावतीविवाहकथनं । ५ चर्कोराजदर्शनं ।
 ६ पिताशुभसंवादकथनं । नरककीर्णनं । ७ नरकगामिसामान्यकथनं । ८ नरकावशेषकथनं ।
 ९-११ नरकविशेषवर्णनं । १२ काष्ठाष्टरयुधकथनं । १३-१४ स्वर्गसाधनप्रयोगोपदेशकथनं ।

११. पुष्पोदकानदीवर्षनं । १६-१७ यमसार्गेनिर्देशः । १८ जलविशेषप्राप्तिशुभाशुभा-
दिद्वयनं ।

No. 144. नित्यहोमकारिका । By वलराम । Substance, palm leaf,
11 x 1 inches. Folia, 2. Lines, 5 on a page. Extent, 30 slokaa.
Character, Uria. Date ? Place of deposit, late Papdit Gopināth
Mitra. Appearance, old. Verse, Correct.

Beginning. शुभमस्तु । नमो ब्रह्मपुत्राय ।
आचिनाग्रहोमकर्तुं वार्यं प्राप्तविधीयते ।
नर्योऽर्घ्यं तद्यज्ञं संध्युषा स्वयमेव वा ॥
नर्योऽर्घ्यो गार्हपत्यः शंसस्त्वाचवनीयकः ।
अर्घ्यो दक्षिणाग्निः स्यादिति याज्ञिकसम्मतः ॥
अर्घ्यं पृथक् पृथक् प्रागजमनोदयात्
वदेत् साम्यहरेत्येवमदीये होमकर्तृणि ॥ इत्यादि ।

End. नर्याध्वर्यामरा मला क्षुत्वाध्वर्यं नु चेतसा ।
निष्क्रामेदक्षिणद्वारा सहाय सार्धमाचरेत् ॥
बलरामेण रचिता नित्यहोमस्य कारिका ।
वाङ्मनाय विद्वद्धिः सम्यक्तामन आपर्णं ॥

विषयः । नित्यहोमविधियौ नियमावलिः ।

No. 145. निर्याचारः । By विद्याकर वाङ्मयेयी । Substance, palm leaf,
15½ x 1 inches. Folia, 128. Lines, 6 on a page. Extent, 1180 slokas.
Character, Uria. Date ? Place of deposit, Śāsana Dāmodarapur,
Puri, late Papdit Gopināth Mitra. Appearance, old. Prose and verse.
Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ।
यदा यदाचि अर्घ्यं सोम्यङ्गीकृतमङ्गीकृतः ।
मनातपादरूपेण यो जातस्तं हरिं भजे ॥

जातपादपदाभोजं बला बाजसनेयिनां ।
 नित्याभ्यासिककृत्यानि लिख्यन्ते तत्प्रसादतः ॥
 दुरितक्षयार्थानि कामिषिच प्रसङ्गतः ।
 तथा वैश्ववक्तृत्वानि लिख्यन्ते चैव नित्यवत् ॥
 प्रसङ्गानुपसङ्गा च यद्युत् पुंसामवेष्टितं ।
 तत्तत् सर्वमिहालोच्यं प्रसङ्गात् साधुतुष्टये ॥ इत्यादि ।

End. तेनेतेषां मध्येऽष्टादीनां प्रवेशाच्च स्याद्भद्रिदिति “कृते स्तेष्वपरित्यागे पीते वा भक्षिते घनि । चक्षुरास्त्राश्च सक्ताश्च स्त्रमे वाचस्य भ्रूयन्ती”त्यादि वाक्येभ्यः यथाभ्रुविषङ्गा तत्र तन्त्रेधाचमनं चभ्रुविनिवृत्त्यर्थं प्रत्यवायानुत्पादाद्यं च यत्र चभ्रुविनीलि तत्र प्रत्यवायानुत्पादनीयतार्थं एवं ताम्बूलभक्षणादावपि चभ्रुह्लाभावेऽपि वाचमनं प्राप्नोति अतएव भद्रपादैः परस्परस्युष्टताम्बूलभक्षणं देवसानावाचमनं च दाक्षिणात्यानां दुराचारा उक्ता इति ।

Colophon. इति श्रीमद्भद्रिचिद्विद्याकरराजपेरियुक्तौ नित्याचारं दिवसस्य प्रथमभागस्य
 समाप्तं ॥ भ्रूमसस्तु ॥

विषयः । निष्पत्त्यादारभ्य दिवसस्य प्रथमभागपर्यन्तं बाजसनेयिनां वैश्ववक्ताश्च कर्त्तव्यानां कर्त्तव्यां समुदाचरणं । प्रसङ्गात् तिथिप्रवृत्तीनां तत्तन्निरूपणञ्च ।

No. 146. निष्पत्त्यादारभ्य दिवसस्य प्रथमभागपर्यन्तं बाजसनेयिनां वैश्ववक्ताश्च कर्त्तव्यानां कर्त्तव्यां समुदाचरणं । प्रसङ्गात् तिथिप्रवृत्तीनां तत्तन्निरूपणञ्च ।
 Substance, palm leaf, 13 x 1 inches. Folia, 79. Lines, 6 on a page. Extent, 1985 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. पूर्णमानसः कृष्णः ।

राधाधरमधुपानाहसकोलपिकीचनोऽनु नः ॥
 शक्तिः शेषभासाद्यैवमजनेन भूतभूरियशः
 कौमोदकीपूर्वचन्द्रः श्रीमार्कण्डेयशर्माऽजनि ।
 धरचितले साङ्गिः काम्यपुराणाम्यवलोच्य ?
 भूयो दिवसस्य सामविदां चित्तम् ॥

कात्यायनमुनिमदितं गोभिस्तुभायं तद्वा वीक्ष्य ।
 श्रीगोपालानन्दस्य मानवं प्राप्य सुखंभं ॥
 तदात्मानं समादध्यात्तपश्चेत यथापुनः ।
 प्राप्ते सुखं वृधेत धर्मायै चामुचिन्तयेत् ॥
 रात्रेः पश्चिमयामस्य सुखंनो यकृतीयकः ।
 स प्राप्य इति विज्ञातो विहितः सम्प्रदोषमे ॥ इत्यादि ।

End. दृष्टव्यमित्तं पुच्छं प्रातस्तथाय यः पठेत् ।
 दुःखं न जायते तस्य सुखं न जाय संशयः ॥

Colophon. इति श्रीगोपालानन्दविरचिते नित्याचारपरमौ सायाङ्गादिरात्रिकस्यस्य-
 फलादिकं समाप्तं ॥ समशीर्षं नित्याचारपरमः ।

विषयः । सामानां नित्यकृत्यनिरूपणं ।

No. 147. निर्णयामृत्यं । By अस्वाङ्गनाथ । Substance, country-made paper, 13×5 inches. Folia, 81. Lines, 11 on a page. Extent, 2400 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chaprā, P.O. Samariā Sīdōya, Paṇḍit Rāghava Praśād. Appearance, very old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीनन्दोराय नमः ।

कारणमिदं जगतां वारचमाज्ञेन वारणं विपदा ।

किमपि मज्जोमज्जीयं प्रत्यूषदूषहारणं वन्दे ॥

१७ श्लोकाः न सन्ति ।

× × × × ×

× × × × ×

× × × × ×

अन्तेन दिक्षेन सदाभिविज्ञाः

चिन्तासनाध्यायिनो निरुद्धाः ।

वीर्यस्यैवेन वनेऽपि राज्यं

कानातपसाः कल्यणं प्रमिताः ॥

× × × × ×

चकासि यस्यानिततः प्रतापः

प्रतापवेनोवरजः प्रसिद्धः ।

भक्त्याभिरामस्य चत्वार्यणस्य

यो लक्षणाकारमुपैति भव्यः ॥ एकः स्त्रीकोनासि ॥

× × × × ×

वीदेनवेन सानयोपि गोपी-

नारायणस्याजनि कासरूपः ॥

लब्धप्रसादेन सचेत्तरस्य रामारतिस्तुष्टिमुपैति यव ।

× × × × ×

× × × × ×

× × × × ×

× × × × ×

चत्वारः स्त्रोकाः न सन्ति ।

विहृत्तुष्टसम्पत्तिं सचत्तुष्ट समामितेषु ।

वीर्यस्यैवेन वनेऽपि राज्यं ॥

वीर्यस्यैवेन वनेऽपि राज्यं ॥

चत्वार्यणस्यैवेन वनेऽपि राज्यं ॥

यन् कदापि दुर्मतिं नृपतिः क्षमाया ।

वीर्यस्यैवेन वनेऽपि राज्यं ॥

वीर्यस्यैवेन वनेऽपि राज्यं ॥

वीर्यस्यैवेन वनेऽपि राज्यं ॥

वीर्यस्यैवेन वनेऽपि राज्यं ॥

वीर्यस्यैवेन वनेऽपि राज्यं ॥

End.

प्राप्तिं भाग्यपदे मासि एकादश्यां चित्तेऽचिन्ति ।

कोटिद्वयं भवेद्विष्णोर्भेदापूजां प्रवर्तयेत् ॥ इति ।

कोटिद्वयं वार्षपरिवर्तनं ।

Colophon. इति भाद्रपदेकादशी ॥ अतःपरं अष्टितं ॥

विषयः । तिथ्यादिनिरूपणं ॥ शाखादिनिरूपणं ॥ द्रव्यशुद्धिकथनं ॥ कर्मोच्चनिरूपणं ॥ कर्मसामान्यनिरूपणं ॥ नक्षत्रतिथिकथनं ॥ एकभक्ततिथ्यादिनिरूपणं ॥ उपवासमादिग्रत-माधार-युगतिथ्यादिनिरूपणं ॥ तिथिसामान्यनिरूपणं ॥ तिथ्यादिव्यवस्थाकथनं ॥ दुर्गोत्सवव्यवस्था-कथनं ॥ हरिशयनादिकथनं ॥ अतःपरं अष्टितं ॥

No. 148. नैषधचरितटोका (मगोहारिणी) By उदयकर । Substanto, country-made paper, 12 x 4½ inches. Folia, 473. Lines, 9 on a page. Character, Nāgarī. Date, Sam. 1851. Place of deposit, Sison, District Chaprā, Paṇḍit Rāghava Mīra. Appearance, old, Prose. Incorrect.

Beginning.

दीनशेराय नमः ।

इह ललु पुराणपद्यप्रसिद्धिनिखिलनायकगुणधामविश्राममहाराजाधिराज-
शेखरललाजचरितमुपवर्णयितुमुपक्रममाने वस्तुनिर्देशसुखेन कविरत्नहार-
ललितं महाकाव्यलक्ष्यमाह । निधीययस्येत्यादि ॥ अष्टाध्यायः । स नल
आसीत् अभवत् । स कः बुधाः पथिताः यस्य नलस्य कथां निधीय
× × × × सुधामपि अद्यतमपि न आद्रियमं विपयोक्तुर्भवि ॥
अद्यात् यत् कथामित्यन्वयः ॥

End.

तत् परीभूय तदेकपरायणानित्यत्वेन तमेव परमात्मानं प्रतिपाद्यन्ती
अनित्यत्वादित्यदुक्तं परिचरन्तीत्यर्थः ॥

आनन्दपदाङ्कपरममङ्गपट्टमिदं ॥

× × × × ×

स वीराजकरः सुधाकरकरद्वाराक्षियाकीर्तिभिः

प्रख्यातः शशिबीतले जनयिता यस्य प्रशस्यात्मनः ॥

रामरत्नभूष लक्ष्मणवती स्तुतिः सतीभूषणं ।

सोऽयं कायकलाकलापकुतूही वीरामचन्द्रः कविः ॥

नीमांसाचक्रान्तकैर्द्रुतिपद्यपथिकः सूर्यशर्मा धरानः ।

कलापी पुण्यवाची तनयसजनयत् यच्च साध्वीधुराणि ।

टोकाया नैषधस्योदयकरकविना तेन यत्नैः कृताया-

मन्याभिकादशोऽष्टाद्विधगुणनिधेस्तस्य वक्ष्येन सर्मः ॥

× × × × ×

चन्द्रस्यामङ्गुलीयं कुण्डलवचिता कर्षयोः स्पर्शभूषा ।

तोषायास्याः समानावुदयकरकवे रामचन्द्रेण दत्तं ॥

Colophon.

इति शतौत्तरभक्तिवास्तवसङ्ग्रामचोपाध्यायश्रीमद्गदाधरप्रपौत्र मञ्जुसमीपाध्याय-
श्रीरामधरपौत्र-श्रीस्पर्शधराकाजसङ्ग्रामचोपाध्याय श्रीमदुदयकरविरचिता
सकलकायस्त्वर्शवत्सविविधविद्यानवदाविद्वद्गोष्ठीमरिछसकलधर्मशास्त्रा-
भ्यामनिर्णीतकृत्यजातविख्यातयशोराग्निरिचसितगिरिरकिरिषकिरचजान-
सङ्गुरसत्कुलधोत्रोकरप्रपौत्रसङ्गुरभास्करपौत्रसङ्गुर-श्रीराजकराकाजसत-
तत्त्वापतेयसलिल वज्रवर्षणशीघ्रितानेकभूरेवहृन्वदनारविन्दसङ्कविलम्बक-
रन्दमन्दोच्चसुन्दरस्नाननिर्णीतविविधगुणगण्यस्तारस्यपित-भूतधात्रीवल्लय-
सकलार्थिसार्थकृताधीकरणकल्पद्रुमावतारदुर्गरमरस्वतीपूरावगाहन-निगुण-
सङ्गुर-श्रीरामचन्द्रकारिता सकलकविकुलावतमश्रीचर्ष-कविविरचितनैष-
धभिधानमहाकाव्य श्रीमन्मनीषारिणोऽटोका समाना ॥ संवत्सरे रकाधिक-
पञ्चाशत्के ससयनान्नि पौषे वाद्यु × × × अलिख्युलकमिदं ॥

विषयः ।

नैषधकाव्यस्य व्याख्यानं ॥

No. 149. न्यायशास्त्रप्रदीपः । Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent, 250 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansinha, Pargana Atiyá, Post Jamurki, Iláláliya, Puṇḍit Gurudāsa Vidyāratna. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning.

अथ शब्दप्रमाणं निरूप्यते ।

तत्र भ्रमप्रमाद्विप्रलिखारचितेन पुत्रपेश प्रयुक्तं प्रमाणं ।

धर्मो ज्ञातुं तत्प्रकारकं ज्ञानं । प्रमादोऽज्ञवधानता विप्रलिखा प्रसारहेच्छा ।

अभिप्रयुक्तं बाह्यम् न प्रसाजनकं किन्त्वप्रसाजनकमेव । इत्यादि ॥

End.

अनेके घटेन जलमाचरेत्यत्र घटपटप्रयोगे प्रथमत एवाप्रयोजनकल-
जायनाथो लक्षणा, रथा च लक्षणा यदि लक्षार्थस्य तद्वाचकपदेन ।

मत्वा गौरीचरणयुगलं वामधीरुहं नत्वा
 मान्यान् सज्जान्निपि परमुपोद्देशिनः सम्यगस्य ।
 अथेष्टुषां × × × × विज्ञान-वेत्तुं ।
 भद्राचार्यो पितनुत इमं न्यायशास्त्रप्रदीपं ॥

विषयः । आकाङ्क्षादीनां लक्षणकथनं । शास्त्रबोधे विशेष्यविशेष्यभावनिरूपणं ।
 नञर्थविवेचनं । स्वकारस्य व्युत्पत्तिविवेचनं । उपसर्गाद्यविवेचनं । निर्दोषवाक्यस्य व्युत्पत्ति-
 कथनं । द्विकर्मकवाक्यार्थनिरूपणं । आख्यातविचारः । लक्षणादिनिरूपणं ।

No. 150. न्यायामृततरङ्गिणी । Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 102. Lines, 8 on a page. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Unrghāḥat, Benares City, Pandit Babāchāri Sāstri. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ त्रियः सदानन्दगुणैर्भूतं भुजे ।

भुजेऽष्टदोषं तदशेषशक्तिभिः ॥

विशेषवाचीमित्तमात्मनो मुदा ।

मुदारभीष्टं प्रियवक्त्रं नमः ॥

× × × × × × धर्मव्याहतपूर्वाभिहितमदाचारसूतियाह्नित्याज्जन
 प्रथममि तं पितरमुद्दोधाद्य शब्दार्थयोः ।

× × × ×

वमाप्ति तं वापकुलावतर्षं

नारायणाचार्यमथापणं मे ।

वासविन्दूरमाचार्यहृती षड्व्याह्नित्याह्नित्याज्जनम् ।

रामो × × ज्ञानस्य युतं × × ×

उदाहृतमदोदधेर्यदुक्तौ गम्यौरक्तुर्मौ नयत् । 2

भङ्गान् सत्प्रतिविम्बमज्जदशापवीविधिवाह्नितं ।

लक्ष्मणाद्य-तरङ्गिणी द्विजसूक्त्यायाधत्तं व्याह्नितं ।

सर्वं सर्वमिरासुता इत्यस्येऽराजन्म सेवा इव ॥

इह खलु सकलविद्वन्मयिषिनामयिष्यासतीर्थं × × × × विज्ञेय-
यत्तुदयवत्तनं ददेवतामभिष्टौति । निखिलगुणमिकायमित्यादिना ॥

End. तस्मात् प्रतिकर्मव्यवस्थानुपपन्ना × × प्रतिभासमानं शरीरमिति बोधाधेः
साधनवतः पञ्चाद्व्याहतिरिति पररीत्याचारमुपाधिर्दृश्यः ॥
वासाङ्गिभुततर्काभ्युपगमः पूरैः पक्षयुग्मं युजि ।
न्यायाद्यतन्तरङ्गिण्यां दृष्टान्तादेवपाथयः ॥
अतः परं कथितम् ।

विषयः । वासतौषेकतन्त्रायाद्यतनस्य व्याख्यानम् ॥

No. 151. पञ्चपक्षीटीका By शुक्रदेव । Substance, country-made
paper, 15 x 3 inches. Folia, 10. Lines, 8 on a page. Extent, 130 slokas.
Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Medinipur, Post
Garvetá, Grām Khuuvérá, Babu Vaikunṭhanáth Cakravartī. Appearance,
old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning.

जनसो विज्ञेयराय ।

देवदेवं परं व्याप्तं देवानां सर्वदेहिनां ।

चिन्ताकामाच्च दीनानां त्वां भोगं स्वर्गलोकात् ।

सर्वज्ञं सर्वज्ञं ज्ञानं व्यतिर्लिङ्गमयं शिवं ।

प्रपद्य पञ्चपक्षीणां कृतमेष विवेचनम् ॥

इदमेवाहुतं प्रोक्तं शब्दसंसारबोधकम् ।

गोपितं काटिपात्रेण रक्षास्यै प्रकटीकृतम् ॥

कल्पमयीया चकारादौ रक्षादिवारपञ्चकाः ।

नन्दाद्यास्तिस्रयः पञ्च रक्षत्यादिभयपञ्चकाः ।

मेघाद्याराशिभेदाच्च गन्धाद्या विषयास्तथा ।

ब्रह्माद्या ईश्वराद्याश्च पञ्च पञ्च सधामनाः ।

× × × × × × × ×

कादिष्वान्ता वर्षयुतां कुशाद्याश्चकपकाः ।

अर्द्धाधिसमदृष्टिश्च प्रभृत्पञ्चकाः × × प्रदाः ॥

सुनयो रक्षादेवं पञ्चभूः भूयः किं कृत्वा सर्वेशाजिमारब्धं सर्वेषां भक्ष्याणां

सन्नाथज्ञानशालायां विशारदं क्षुभितस्य गता मुदा चरेष किमर्थं
भविष्यदर्थोभाय भाविप्रयोजनज्ञानाय । इत्यादि

End.

गन्धोरसस्रवाक्यं स्पर्शः शब्दश्च पञ्चमः ।
सारणं शोधनश्चैव मोक्षनश्च तथैव च ।
सन्नाथस्य प्रसूयने कामवापाः प्रकीर्तिताः ॥
इत्युक्तं पञ्चपत्नीयां ज्ञानाज्ञानजयादिकं ।
उक्तं श्रीशुकदेवेन शब्दसं शङ्करादितं ॥

Colophon. इति पञ्चपत्नीटीका समाप्ता ॥ श्रीहरिः । श्रीमते रामानुजाय नमः ।

विषयः । पञ्चपत्नीव्याख्यानं ।

No. 152. परामर्शदीधितिटीका । By गदाधर । Substance, country-made paper, 16 x 3 inches. Folio, 55. Lines, 8 on a page. Extent, 5000 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayaman-sinha, Pargana Atiyá, Post Jamurki, Gram Háláliya, Pandit Guradās Vidyāratna. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।

पञ्चतां निरूप्य विशिष्टपरामर्शलेखानुमितिहेतुना, ज्ञानद्वयकारणतावादि-
मीमांसकविप्रतिपत्तिं निरूप्य सणिकारेण व्यवस्थापिता तत्र सङ्गतिं दर्शयति
स्वच्छांपद्यतेनेति । इत्यादि ।

End.

अथष्टाभ्युपगमवादः तत्तत्पञ्चतावच्छिन्नविशेषकवक्राद्यनुमितिलक्षण विशेष-
कारणकार्यतावच्छेदकमर्थं वक्रानुमितिलादिनिवेशमेवापपत्तेस्तद्वच्छिन्नं
प्रति हेतुलाकारस्य निर्युक्तिकत्वात् सुखादिसाधारणजन्यविशेषगुणजा-
वच्छिन्नं प्रति मनस्वेन कारणताकल्पनात् तत एवानुमितौ स्वरूपल-
नित्यापेक्षानुमितिलावच्छिन्नं प्रति ज्ञानलादिना हेतुत्वमपि निर्युक्तिक-
मित्यस्वरूपबीजमत्र बांधं ॥

Colophon.

इति श्रीगदाधरभाष्यविरचिता परामर्शदीधितिटीका समाप्ता ॥
श्रीतारिणीचरचपङ्कजमधुषिणे ॥

विषयः । रघुनाथशिरोमणिविरचितायाः परामर्शदीधितेर्यदीधरकता व्याख्या ।

No. 153. परिभाषाप्रदीपार्चिः । By उदयङ्कर । Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 116. Lines, 8 on a page. Character. Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chapra, P.O. Samāriya Sisoyā, Paṇḍit Rāghava Prasād. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning.

मौग्वेशाय नमः ।

अमददशानन्दनिदानं शिवयोगिनि नमस्तुभ्यत ।

चेरन्वं निष्पत्तुषु फलाशये । ?

वैष्णवीपुस्तककरां पुष्करीकासमस्मिता ।

भारदां नीरकुन्देन्दुधवलां भावशेखरां ॥

कृत्वा पाणिनिस्तुवायां सितलक्ष्यसंप्रज्ञं ।

परिभाषाप्रदीपार्चिस्तुवायां निरूप्यते ॥

तत्र तावत्, नामलिङ्गवत्त्वे प्रतिपन्दिगार्थस्य नियामकत्वात् परिभाषायां ॥

इत्यादि ।

End.

वर्चिरेकोलुम्बाधनं रत्नञ्च परिभाषायां कर्त्तव्यायां (.....) सर्वस्यै

विवेचयिष्यामः ॥

परिभाषाप्रदीपार्चिः उदयङ्करदर्शिते ।

द्वितीयो $\times \times \times \times$ कृताध्यायः सुप्रसन्नः ॥

विषयः । पाणिनिपरिभाषायाः व्याख्यानं ।

No. 154. पर्यायसुक्तावली । Substance, palm leaf, $10\frac{1}{2} \times 1$ inches. Folia, 47. Lines, 4 on a page. Extent, 282 slokas. Character. Nāgara. Date ? Place of deposit, Puri, Imār Maṭha or Rājgopāl Maṭha, Mohānta Mahārāj Sri Raghunandan Rāmānuj Dās. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning.

मौग्वेशाय नमः । अविज्ञप्तसु ।

वर्चिरेवर्चयोगिः शुभिरपरो बाल $\times \times \times$ गोटे ।

नेदुरमुदिरध्यामस्तुवचिरवादेव मौग्विन्दः ॥

पूर्व्यं लोकाविताय माधवकराभिज्ञो भिषक् वो बल-

कोषान्नेवच-नमरः प्रविततायुर्वैदरकाकरात् ।

माहा रत्नमयीं चकार स यथाज्ञां न शोभायिका
 साक्षाभिः कमनीयभक्तिरचना × × × × ॥
 अलमगुणपरिषा × सौकर्यादयमोषतिमिरद्वा ।
 सम्पति सुधियां हृदये निरुपयु पय्यायसुतावली ॥ इत्यादि ।

End. कृतावतः कथितो ब्रह्मैरभिहितपट्टिभिः ।

Colophon. इति पय्यायसुतावली भुक्तादिहतावतः विंशतिः ।

अतः परं सम्भवतः अपि ॥

विषयः । इति पय्यायसुतावली कर्तुरादिसुमन्त्रिवर्गः । १ । इति जीवकादिसुमन्त्रि-
 वर्गः । २ । इति कर्कटाख्यादि-श्रीनमन्त्रिवर्गः । ३ । इति अक्षिपेयादि-सारजवर्गः । ४ ।
 इति माणिकादि-रत्नवर्गः । ५ । इति धातुपधातुवर्गः । ६ । इति द्वाकादिमधुरवर्गः । ७ ।
 इति दाहिम्याद्याद्यवर्गः । ८ । जीवन्त्याद्युत्तमशक्तवर्गः । ९ । इति पाठादितिशक्तवर्गः । १० ।
 इति जात्यादिपुण्यवर्गः । ११ । इति कुल्याद्यादिलताफलवर्गः । १२ । इति कषोषकादिकन्दवर्गः । १३ ।
 इति अघ्राधादिसहस्रवर्गः । १४ । इति नन्दिष्टादिश्रुतवर्गः । १५ । इति दुर्गादिवर्गः । १६ ।
 इति ताम्बूलादिलतावर्गः । १७ । इति चरणादिशिविधान्यायुक्तान्यवर्गः । १८ । इति
 श्यामाकादिदृष्टान्यवर्गः । १९ । इति भुक्तादिहतावतः । २० ।

No. 155. परिभाषासूत्रभाष्यम् । By कपर्दिस्वामी । Substance, country-
 made paper, 10 × 4 inches. Folia, 33. Lines, 22 on a page. Extent, 794
 sloka. Character, Nāgarī. Date ? Place of deposit, Benares
 City, Vāmanāchāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अथ याज्ञास्त्रायः । याज्ञानं नाम शब्दप्रतिपादितार्थस्य न्यायलक्ष्यार्थ-
 स्वरूपकथनं । अस्मादयमर्थोक्तस्तत इति इह यज्ञशब्देन शास्त्रोपाज्ञो
 यामोऽभिधीयते ।

End. यस्य तत्र प्रयोजनं नास्ति न तस्य तत्र प्रत्ययं यथाहस्तिपार्श्वे दर्मपूर्वसाधो
 ज्ञेये सारस्वते ।

Colophon. इति कपर्दिस्वामिभाष्ये परिभाषापट्टच्छम् ।

विषयः । परिभाषासूत्रभाष्या ।

No. 156. पाकावली । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1828. Place of deposit, District Chāprā, Sīsoyā, Paṇḍit Rāghava Prasād. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगुरुचरणार्थां नमः ।

अथ पाकविधिं लिख्यते ।

प्रथमस्त्रीयोग्यः सौभाग्यश्लोकोपाकः ।

प्रथमस्य गुरुसौम्यस्य विपाचयेत् गव्यदूतैः समे च ।

चतुर्गुरुकीरसमश्चष्टं संयुज्य तासांयस्य कटाक्षे ।

प्रत्येकतो जानिष्यत् फलचयश्च कीरस्य धान्यशताङ्के च ।

चलोपकुल्याधनवाचकानि आषादिदारी धनसारकश्च ॥ इत्यादि

End. मोक्षरुक्ः शतश्रुतिं वामरी नामवला चातिवला च
धर्मेया पयसा निशि येयं यस्या मृष्टे वनिता शतमसि ॥

Golophon. इति पाकविधिः । संवत् १८२८ ॥

विषयः । सौभाग्यश्लोकोपाककथनं । सुपादिपाककथनं । गुरुलीपाककथनं । मोक्षरुपाकवि-
धनपाक-चरितकीपाककथनं । क्षेमचरसपाककथनं ॥

No. 157. पाण्डवचरितम् । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 162. Lines, 17 on a page. Extent, 9720 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dīnmaṇḍalā-cārya Mahārāja Bālcandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. नमः श्रीचरित्राय ।

त्रिंशं विश्वस्यं वाच नि × × × पू × × × तु वः प्रभुः

शङ्करः पुण्डरीकाक्षः श्रीसन्नाभिपुङ्गवः ।

पूष्पः प्रकृतिः श्रीनेत्रे योतु × × × देशनामनी ।

× × × क्षरादयो यस्याः कीरं मोक्षदुष्टं पुनः ।

End. यावत् संसारतापयतिकरमिदुरा नाम जिज्ञासां मुनीन्द्राः ।
प्रज्ञाकाशनामदा विधुरयति दुषादीषिका दयंमुद्रां ॥

तावत् × × × × स्वरकमलकलां पुष्पदयाममस्यां ।

विश्वं विद्वद्विरेफार्तितमहिममहाकाशमेतद्विनोतु ॥

Colophon. इति श्रीमद्भुधरि श्रीदेवप्रसन्नरिविरचिते पाण्डवचरिते महाकाव्ये ब्रह्मदेव
स्वर्गमननं श्रीनेमिनाथमहर्षिगमनं पाण्डवनिर्वाणवर्णनं नामाष्टादशोऽध्यायः ॥

विषयः । जैनमते पाण्डवचरित्रवर्णनम् ।

No. 158. पाञ्चनाथचरित्रम् । Substance, country-made paper, 11 x 4 inches. Folio, 79. Lines, 15 on a page. Extent, 3555 slokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dinnanādālaya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning.   ॐ नमः

त्रियं तत् परम श्र्योति श्र्योतिताशेषदिङ्मुख ।

समस्तं वस्तु यद्भाजां हस्तान्यस्तमिवाजनि ॥

End. • विहारिविहारिप्रतिबोधसिद्धिं सौधाधिरोहप्रतिबन्धशुद्धं ।

• श्रीपार्श्वभर्तृस्वरितेऽत्र सर्गःषष्ठः समाप्तिं समीपाय रम्यः ॥

Colophon. श्रीहेमविजयगणिविरचिते श्रीपार्श्वनाथचरित्रे षष्ठः सर्गः सम्पूर्णः ।

विषयः । जैनतांशङ्करं, त्रयोविंशतीशङ्कर-श्रीपादनाथचरित्रवर्णनम् ॥

No. 159. **पुष्पमेघभाष्यम्**। Substance, country-made paper, 11 x 6 inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 180 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhatta. Appearance, new Prose Correct.

Beginning. श्री:

जीवतः कर्माणि यजमानोऽनुवर्त्तते अग्निषोम-चातुर्मास्य दर्शपूर्ण मासादौनि

कर्माणि मुमुर्षोर्यजमानस्य यथा चोदितकामानपेक्षय। जीवतो यजमानस्य

ज्ञौघ्न प्रधानकरणमावणापि मस्यायानि ।

No. 156. पाकावली । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1828. Place of deposit, District Chāprā, Sīsoyā, Paṇḍit Rāghava Prasād. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगुरुचरणार्थां नमः ।

अथ पाकविधिं लिख्यते ।

प्रथमस्त्रीयोग्यः सौभाग्यशुद्धीपाकः ।

प्रथमं यं शुद्धमन्त्रोपधस्य विपाचयेत् गव्यदूतैः समे च ।

चतुर्गुरुक्षीरसमश्चण्डं संयुज्य तासायसजे कटाक्षे ।

प्रत्येकतो जानिष्यत् फलचयश्च क्षीरचयं धान्यशताङ्के च ।

चलोपकुल्याधनवाचकानि आषादिदारी घनसारकश्च ॥ इत्यादि

End. मोक्षरक्तः शतशुक्लिका वामरौ नामवला चातिवला च
धर्मेण्या पयसा निशि येयं यस्या मृष्टे वनिता शतमसि ॥

Golophon. इति पाकविधिः । संवत् १८२८ ॥

विषयः । सौभाग्यशुद्धीपाककथनं । सुपादिपाककथनं । शुशलीपाककथनं । मोक्षरपाकादि-
घनपाक-चरितक्षीपाकादिकथनं । क्षीरचरणरसपाकादिकथनं ॥

No. 157. पाण्डवचरित्रम् । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 162. Lines, 17 on a page. Extent, 9720 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dīnmaṇḍalā-cārya Mahārāja Bālcandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. नमः श्रीचरित्राय ।

त्रिंशं विश्वचयं बाण नि × × × पू × × × तु वः प्रभुः

शङ्करः पुण्डरीकाक्षः श्रीसन्नाभिपुङ्गवः ।

पूष्णः प्रकृतिः श्रीनेने योतु × × × देशनामनी ।

× × × क्षरादयो यस्याः क्षीरं मोक्षदुग्धं पुनः ।

End. यावत् संसारतापवृत्तिकरभिष्टुरा नाम् जिजाभां शुनीम्नाः ।
प्रज्ञाकाकावगाढा विधुरयति शुभादीषिका दयंभुम्ना ॥

तावत् × × × स्वरकमलकलां पुष्पदशकमम्या ।

विश्वं विद्वद्विरफातितमचिसमसाकाशमेतद्विलोतु ॥

Colophon. इति श्रीमच्छारित्रीदेवप्रभृतिविरचिते पाण्डवचरिते महाकावे ब्रह्मदेव
स्वर्गमननं श्रीनिमिनाशमोक्षमननं पाण्डवनिर्वाणमननं नामाष्टादशोऽध्यायः ॥

विषयः । जैनमते पाण्डवचरित्रवर्णनम् ।

No. 158. पार्श्वनाथचरित्रम् । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 79. Lines, 15 on a page. Extent, 3555 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dinmādhulācarya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning.

ॐ नमः

द्विये तत् परमं श्रुतिं श्रुतिताम्रेषद्विष्टयुष ।

ममसं वक्षुं ब्रह्माकां चक्षुष्यसमिवाजनि ॥

End. • विद्यारिष्टारिप्रतिबोधविधिं शौचाधिरोक्षप्रतिबन्धुर्द्व ।

• शौपाश्चमनेचरितेऽत्र समेषुः समाप्तिं समीपय रम्यः ॥

Colophon. श्रीकृष्णविजयमणिविरचिते श्रीपार्श्वनाथचरित्रे ब्रह्मः समः सत्यार्थः ।

विषयः । जैनताम्रहंषु, बयोविष्टतीर्षहंषु-शौपाश्चमनाथचरित्रवर्णनम् ॥

No. 159. किष्टसेधभाष्यम् । Substance, country-made paper, 11 × 6 inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 180 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning.

श्रीः

जीवतः कर्माणि यजमानोऽनुवर्तते चक्षिणोऽनुवर्तमानोऽपि दर्शपूर्णमासादौनि

कर्माणि मुच्यन्ते यजमानस्य यथा बोधितकालानुवेष्टया जीवतो यजमानस्य

श्रीश्रु प्रधानकरणमात्रेणापि मन्त्राद्यानि ।

No. 162. प्रतिज्ञासूत्रभाष्यम् । By वरदराज । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 39. Lines, 16 on a page. Extent, 1950 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1693. Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ मन्त्रागणपतये नमः ॐ नमः श्रीमानवेदाय .
 ॐ भू वागोशाद्याः सुमनसः सव्याद्यानामुपक्रमे,
 यं नला कृतकृत्याः स्युर्न नमामि राजाननम् .
 नमोस्तु तस्मै देवाय यः प्रसूयायाजकानां ।
 कार्त्तये च वेदे शुक्लः साक्षात् देवकी × सुतम् । ?
 यो वामनाचार्यमवात् (?) चनकनारायणयज्जुतात्
 अजनि उज्जिकाव्यो यः सारं धीती च सामवेदे यः ।
 रचयति स वरदराजः प्रतिज्ञारार्थकल्पयो हर्षि ।
 नोव्य च ब्राह्मणसूत्रांपथ्य-निदानतद्याख्याः ॥

End. अपि चैकावेद्यानां + + + दैवत + + + न्यायोऽस्माभिः प्रदर्शितं
 पूर्वं कार्त्तये चन्द्रदैवतविनियोगानां तु दर्शयिष्यामः . चार्धकल्प-
 विहितस्य + + + भासि + + + नुसारं समात् .

Colophon. इति श्रीवरदराजकृतौ प्रतिज्ञारभाष्यं पञ्चदशशतः प्रतिज्ञारभाष्यं समाप्ति-
 र्गमसत् . संवत् १६९३ कार्तिककृष्णद्वादशी शुक्ले .

विषयः । सामवेदप्रतिज्ञारसूत्रभाष्या .

No. 163. प्रत्यक्तत्त्वविवेकटीका । By रामकृष्ण । Substance, country-made paper, 11×5 inches. Folia, 195. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chapra, Sisoyā, Paṇḍit Rāghavaprasād. Appearance, very old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीमद्देशाय नमः ।
 नमो श्रीभारतीतीर्थविद्यारण्यश्रीवरौ ।
 प्रत्यक् तत्त्वविवेकस्य ज्ञायते पदद्वीपिका ॥

तावत् × × × स्वरकमलकलां पुष्पदशकमम्या ।

विश्वं विद्वद्विरफातितमचिसमसाकाशमेतद्विलोतु ॥

Colophon. इति श्रीमच्छारित्रीदेवप्रभृतिविरचिते पाण्डवचरिते महाकावे ब्रह्मदेव
स्वर्गमननं श्रीनिमिनाशमोक्षमननं पाण्डवनिर्वाणमननं नामाष्टादशोऽध्यायः ॥

विषयः । जैनमते पाण्डवचरित्रवर्णनम् ।

No. 158. पार्श्वनाथचरित्रम् । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 79. Lines, 15 on a page. Extent, 3555 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dinmādhulācarya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning.

ॐ नमः

द्विये तत् परमं श्रुतिं श्रुतिताम्रेषद्विष्टयुष ।

ममसं वक्षुं ब्रह्माकां चक्षुष्यसमिवाजनि ॥

End. • विद्यारिष्टारिप्रतिबोधविधिं शौचाधिरोक्षप्रतिबन्धुर्द्व ।

• शौपाश्चभनेचरितेऽत्र समेषुः समाप्तिं समीयाय रम्यः ॥

Colophon. श्रीकृष्णविजयमणिविरचिते श्रीपार्श्वनाथचरित्रे ब्रह्मः समः सत्यार्थः ।

विषयः । जैनताम्रहंषु, बयोविष्टतीर्षहंषु-शौपाश्चनाथचरित्रवर्णनम् ॥

No. 159. किष्टसेधभाष्यम् । Substance, country-made paper, 11 × 6 inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 180 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning.

श्रीः

जीवतः कर्माणि यजमानोऽनुवर्तते चक्षिणोऽनुवर्तमानोऽपि दर्शपूर्णमासादौनि

कर्माणि मुच्यन्ते यजमानस्य यथा बोधितकालानुवेष्टया जीवतो यजमानस्य

श्रीश्रु प्रधानकरणमात्रायापि मख्यायानि ।

इह चतुः प्रपञ्चसारसंघटनं प्रपञ्चसाराख्यं तन्त्रं प्रारभमानो भगवान्
भगवत्पादाचार्यः प्रारिखितपरिसमाप्तिप्रस्तुतिप्रविश्वसनादिस्वाभाय +
++++ पञ्चारक्षोपयिकं विषयादिचतुष्टयं चर्चात् सूचयति ।
अक्षरवृत्तपद्यादौरित्येन स्तोत्रेण । शाराणि शरीराणि शौर्यमाचनया तानि
पुत्राणां भोगापवर्गाय चञ्चररूपेण ददाति प्रयच्छतीति ॥ इत्यादि ।

End. रवीन्द्रजीनां उपलक्षयमेतत् मण्डीदीनां जगदीशान् ते जगति भुवनानि
पुष्पानि रक्षन्ति तस्यै परिपूर्णदेजसे ज्ञानशक्तिबलवीर्यवेजोभिरत्युज्जित-
महिम्नं वसोऽस्तु इत्यर्थः । +++++ भले +++++
सततमेतदैश्वर्यम् ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिनाजकाचार्यश्रीमदुत्तमप्रकाशपूज्यपादशिष्येण जग-
न्मोक्षकलायां श्रीमत्प्रपञ्चसारसम्बन्धीपिकायां विश्वत्पटञ्चः । समा-
प्तोऽयं ग्रन्थः ॥

विषयः । शङ्कराचार्यवृत्तप्रपञ्चसारस्य व्याख्यानम् ।

No. 165. प्रयोगपञ्चवः । By भवनाथ । Substance, palm-leaf, 16 x 1½
inches. Folia, 16. Lines, 5 on a page. Extent, 600 slokas. Char-
acter, Uria. Date, Sam. 1713. Place of deposit, Puri, Mahimprakāṣ-
maṭh, Paṇḍit Valadeva Bramhacārī. Appearance, old. Prose and Verse.
Generally correct.

Beginning.

भगवन् जगन् ।

ममा शङ्करचरितो भवनाथः पञ्चमं तनुवे ।

सूक्तयितुं चक्षुषकृत्वात् वासान्विष्टान् वायव्यसूक्तयितुं ॥

अनघितसुखान्धेयचिन्ताः किञ्चिदुदया भवच ।

वाङ्माः प्रयोगमाहाः पञ्चमयतु पञ्चमं वीक्षणम् ॥

सूक्तभूताः प्रयोगाणां सर्वेषां धातवः ।

अतश्च यत्र प्रथमं कथ्यते तच्छ्रुत्वा इव ॥

वाङ्मादिभिः × × × नवधात्मनोऽस्माका ।

इकारः स्यात्ते × × × × × ॥ इत्यादि ।

- End.** पयाक्षां पचीरन् पचीहाः पचीयुक्तां
पचीध्वं पचीय पचीयहि पचीमहि ।
- Colophon.** इति नौमन्मन्त्रोपाध्यायपञ्चवकारपदाङ्गिनकीभवनार्थविरचितः प्रयोग-
पञ्चवः समाप्तः ॥
प्रयोगाः सिद्धान्ते कति कति न वेधामभिज्ञताः
निवहारोऽप्यथा इव दधति ज्ञानापमयिकां ।
भवाङ्गीवायायै करवद्वक्तव्यमकरं
तदङ्गिन मातृसख्यं विजङ्गित विचारप्रणयिनः ॥
अस्मन्मन्त्रपुराणमधुमिर्विमामिते नृपविज्ञमन्त्रायने ।
गुह्यदिने रविपौषधिते ऽस्तिष्ठत् स्वयमन्त्रोभयदेवमन्त्रमितिः ॥
- विषयः ।** कतिचिदातुलां साधारण-प्रचालीकथनं ॥

No. 166. प्रश्नपुङ्खामणिः । By चन्द्रशेखर । Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 17. Lines, 6 on a page. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Medinipur, post Garvetā, gram Khunverā, Babu Vaikunthānāth Chakravarti. Appearance, old. Verse. Generally correct.

- Beginning.** ॐ नमः शिवाय ।
भर्तृविन्मा हि कर्त्तव्या प्राणैः कण्ठगतैरपि ।
यदा यदा प्रचलति तदायुः क्षीयते तेषां ॥
सर्वज्ञः सर्वभूताणां सर्वदाता जगत्पतिः ।
सुरासुरपरिहायो यो रविः स प्रथम्यतां ॥
पञ्चवर्णाङ्गकैवेनेः पञ्चभिश्चन्द्रोदरः ।
अप्रमत्तभ्यो वातुभ्यः प्रासादोक्तमभ्याशुभम् ॥
शुभं ह्यभो जये जीवो ज्ञानं सौमं तथाम्यथा ।
अस्ति नास्ति त्रियोविधं चित्तां त्रिधादिह विभक्तं ॥
वर्णाकारवद्योगातिदिक्पञ्चानां अक्षरानमः ।
वर्णभूतासपञ्चाहःसम्यै वर्णद्वयोद्भवं ?

साङ्गश्च सङ्गत यूष् प्रसङ्गेन तदात्मकं ।
 भाविनः + + + + + सारं सूक्ष्ममर्थः कृतं ॥
 प्रथमवर्गेविन्यासो यथा + + + + + ।
 एकद्वित्रिचतुर्वर्गैः क्रमाद्गोचरतुष्टयं ॥ इत्यादि

End. याचाभुवः । भागवतं एकेन शुभा याचा द्वाभ्यां सत्यः शुभ्येनाशुभा याचा ।
 गुर्विषोभुवः । एकेन उवः द्वाभ्यां स्त्री शुभ्ये वन्ध्या । जयविजयभुवः ।
 एकेन जयः द्वाभ्यां सन्धिः शुभ्येन भङ्गः ।

Colophon. इति प्रज्ञचूडामणिः ।

विषयः । शुभाशुभभाषाभाषणपर्याजयजीवज्ञानमौनप्रभृतिनिरूपकवर्गेनिरूपणं ।
 प्रथमपञ्चमनिरूपणं । संयुक्तासंयुक्तप्रज्ञनिरूपणं पञ्चमनिरूपणं । मित्रावलोकितदि-
 चक्रनिरूपणं । याचाभुवगुर्विषोभुवविजयभुवादिनिरूपणञ्च ।

No. 167. प्रज्ञदीपिका । By दामोदरदैवज्ञ । Substance, country-
 made paper, 9 x 4 inches. Folia, 10. Lines, 10 on a page. Extent, 200
 slokam. Character, Uriyā. Date ? Place of deposit, Puri, Sain-
 karamatha Madhusūdana Tirthasvāmi Appearance, fresh Generally
 correct.

Beginning. श्रीमण्णाय नमः ।

सचिकर्षीकृताशास नत्वा सिद्धविनायक ।
 अग्नीश्वरकृतावासदासोदरविनिर्मिता ॥
 वाराहसुतदैवज्ञप्रज्ञस्यैव प्रकाशिका ।
 मित्रात्मज्ञैः सुगोपकैः द्रष्टव्यापि च तुष्टये ॥
 अथैव वराहमिहिराचार्याभिज्ञः प्रज्ञविवक्तुरादौ निर्विघ्नतापरिमसाभ्यां
 सङ्गलं कृत्वा सम्बन्धाद्यनुबन्धे चतुष्टयमात्रं प्रविपलंत्यादि ।

End. बीजानकीरघुनाथाङ्गिप्रजातो दामोदरः कृतौ ।
 नेनेयं रचिता टीका सुप्रसूय प्रदीपिका ॥

Colophon. इति दामोदरदैवज्ञविरचितायाः षट्पञ्चाङ्गिकायां प्रज्ञदीपिकायां
 सप्तमोऽध्यायः ।

विषयः । श्रीराष्ट्रपञ्चाङ्गिकाया विवृतिः ।

- End.** पयाक्षां पचीरन् पचीहाः पचीयुक्तां
पचीध्वं पचीय पचीयहि पचीमहि ।
- Colophon.** इति नौमचामहोपाध्यायपञ्चवकारपदाङ्कितनौभवनाद्यविरचितः प्रयोग-
पञ्चवः समाप्तः ॥
प्रयोगाः सिद्धान्ते कति कति न वेधामभिगताः
निवहारोऽप्यथा इव दधति ज्ञानापमचिकां ।
भवानीबायायै करवद्वक्तव्यमकरं
तदङ्कितं भातुं सख्यं विज्जितं विचारप्रणयिनः ॥
अक्षयचन्द्रपुरङ्गमभूमिभिर्विमानिते नृपविज्जमन्त्रायने ।
गुह्यदिने रविपौषधिते ऽक्षिणत् स्वयमहोभवदेवमन्त्रात्मनिः ॥
- विषयः ।** कतिचिदातुलां साधारण-प्रचालीकथनं ॥

No. 166. प्रश्नपुङ्खामणिः । By चन्द्रशेखर । Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 17. Lines, 6 on a page. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Medinipur, post Garvetā, gram Khunverā, Babu Vaikunthānāth Chakravarti. Appearance, old. Verse. Generally correct.

- Beginning.** ॐ नमः शिवाय ।
भर्तृविन्मा हि कर्त्तव्या प्राणैः कण्ठगतैरपि ।
यदा यदा प्रचलति तदायुः क्षीयते तेषां ॥
सर्वज्ञः सर्वभूताणां सर्वदाता जगत्पतिः ।
सुरासुरपरिहासो यो रविः स प्रथम्यतां ॥
पञ्चवर्णाक्षकैवेनेः पञ्चभिश्चन्द्रोदरः ।
अप्रमत्तभ्यो वातुभ्यः प्रासादो कद्रुभाद्रुभयम् ॥
द्रुमं स्नाभो जये जीवो ज्ञानं सौमं तथाम्बुधा ।
अक्षि नाक्षि त्रियोविश्वं चिन्तां चिन्तादिर्न चिन्तं ॥
वर्षाकारवद्योऽतिदिग्दर्शनां अक्षरात्मनाः ।
वर्षागुणासपचाहः सखीं वर्गदुष्टोद्भवं ?

Beginning.

ॐ नमो गणेशाय .

अथर्ववे प्राज्ञा देवानामित्यादिसन्नेरेनात्मतत्त्वस्य निर्णीतत्वात्, तथैव प्राज्ञ-
येन तदभिधानं पुनरुक्तमित्याशङ्क्य तथैवेष्टं विश्वरेष प्राप्नोपासनादिषाचम-
साहित्येनाभिधानाच्च पौनरुक्तमिति वदन् प्राज्ञस्यसवतारयति, मन्त्रेति ।

End.

तस्यादिति पिबन्नादेव किं पूष्यतरलं परिचार्यत्वं स्वामिन् किमु वक्तव्य-
मित्यर्थः, अतएव बाजसनेयके साक्षापि सद्य दास्या + + + मिति भावः ॥

Colophon.

इति श्रीमत्परमहंसपरिभाषकाचार्यश्रीमत् सेवस्येन्द्रशिष्यज्ञानेन्द्रगुदसरस-
सेविनारायणेन्द्रसरस्वतीविरचितं, प्रज्ञोपनिषत्भाष्यविवरणं समाप्तम् .

विषयः । प्रज्ञोपनिषद्भाष्यव्याख्या .

No. 170. **प्रायश्चित्तवृत्तम् ।** Substance, country-made paper, 15 x 4 inches. Folia, 42. Lines, 9 on a page. Extent, 1000 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning.

वीरगणेशाय नमः ।

क्षुतः क्षुतिं यच्छति यो जनानां शतं मतामासपि योजनानां
 काराद्य भक्ष्या तमनन्देवमद्य भुवे दुःशसननन्दे ॥ १ ॥
 उज्ज्वलि यौतविष्यपराधे प्रायश्चित्तानि क्षान्तिं पुना वक्ष्यामः ।
 क्षान्तेर्नक्ष क्षत्याद्यभूतितन्निगद्य सख्यक्षान्तेक्षान्तिर्नक्षान्तिर्न ।

End.

वेदाधराणि शास्त्राणि पठितानि द्विजातिभिः ।
 तावन्ति चरितानामाणि कौर्मितानि न संशय इति ।
 अवादीत्यनमनेन प्रायश्चित्तकुर्यात्सम् ।
 प्रीयात् भगवांस्तेन स्मृतिगम्यो गुहाशयः ॥

Colophon.

बीमद्वन्द्वबोद्धय रघुनाथविदुषः कृतौ प्रायश्चित्तकृत्यस्य द्वितीयः
परिच्छेदः ।

विषयः । सार्वप्रत्यक्षविज्ञानम् .

End.	पयाक्षां पचीरन् पचीहाः पचीयुक्तां पचीध्वं पचीय पचीयहि पचीमहि ।
Colophon.	इति नौमन्मन्त्रोपाध्यायपञ्चवकारपदाङ्गितनौभवनाद्यविरचितः प्रद्योत- पञ्चवः समाप्तः ॥ प्रद्योताः क्षिप्तान् कति कति न वेधामभिगताः निवहारोऽप्यन्ता इव दधति ज्ञानापमचिकां । भवान्नीवायायै करवद्वक्तृत्वात्नकरं तदङ्गितं भातृस्यै विजङ्गितं विचारप्रचयिनः ॥ अस्मन्मन्त्रपुराणमभिमितमिति नृपविज्ञमन्त्रायने । गुह्यदिने रविपौषधिते ऽस्तिष्ठत् स्वयमन्त्रोभवदेवमन्त्रमितिः ॥ विषयः । कतिचिदातुलां साधारण-प्रचालीकथनं ॥

No. 166. प्रत्युद्धामन्त्रः । By चन्द्रशेखर । Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 17. Lines, 6 on a page. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Medinipur, post Garvetā, gram Khunverā, Babu Vaikunthānāth Chakravarti. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning.	ॐ नमः शिवाय । भर्तृक्षिप्ता हि कर्त्तव्या प्राणैः कण्ठगतैरपि । यदा यदा प्रचलति तदायुः क्षीयते तेषां ॥ सर्वज्ञः सर्वभूताणां सर्वदाता जगत्पतिः । सुरासुरपरिहायो यो रविः स प्रचक्ष्यतां ॥ पञ्चवर्णाङ्गकैवेनेः पञ्चभिश्चन्द्रोदरः । अप्रमत्तभ्यो वातुभ्यः प्रासादोक्तद्वाराभ्यम् ॥ शुभं स्नाभो जये जीवो ज्ञानं सौमं तथाम्यथा । अस्ति नास्ति त्रियोविधं चित्तां त्रिधादिह विभक्तं ॥ वर्णाकारवद्योगातिदिक्पञ्चाक्षरानमताः । वर्णभूतासप्तधाः सन्ति वर्णद्वयोद्भवं ?
------------	--

- End.** विष्णुश्च तादृक्; कश्चिदपि इति न हि काकिनीचतुष्टयात्मकपथेन
मदर्शनं वा भोजनं निर्वपति । शिवं ॥
विदुषा वासुदेवेन प्रायश्चित्तविशेषेन ।
सद्गुरुद्वयविविधप्रायश्चित्तसितीरितं ॥
मातामित्रान्वालोच्य वासुदेवविपाठिना ।
कृतं सुदेशु विदुषां प्रायश्चित्तविशेषं ॥
अमृतसुराः सारविचारमूरा भीरा मयैतं रचितं निबन्धं ।
पवित्रयन्तः कवयारुह्यष्टा ऋक्नु सन्तः प्रयतोऽर्थे तान् ॥
यो नाम आशक्ततयाच सम प्रबन्धे सम्बोधयन्नजमन्त्रविमुक्तिद्वयं ।
सञ्ज्ञासंश्लेषमधिरूपयितायमाक्षां कर्ता समस्तहजिनव्रजसाधनानां ॥
- Colophon.** इति श्रीवासुदेवविपाठिविरचितं प्रायश्चित्तविशेषं सम्यक् ॥
श्रीदिव्यसिंहचरणपतेरङ्गेश्वरसंज्ञिते ।
विनायकाङ्गो मिश्रोऽपि अक्षिणत् पुस्तकं शुभं ॥
- विषयः ।** विविधप्रायश्चित्तविशेषं ॥

No. 173. प्रायश्चित्तशतद्वयो । By आपस्तम्बीया । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 13. Lines, 14 on a page. Extent, 350 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1749. Place of deposit, Benares City, Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. यद्य युगौ क्षणवशात्तमेव चित्तस्य दिष्टं नुमित्तव्यं तत् ।
ततो निमित्तं निवर्तितं स्यात् विशेष्यं आसन्नविमर्शकं ॥ १ ॥ ?

End. इति जगद्गुरो निर्दोष्य वचिरामाख्यात्मको भास्करो ।
भूतलामिसतं विशोक्त्य रचितं कल्याणराशामपि ॥
लोकानां द्विशतं यद्यपि जनकात् संघातविद्यः शुभं ।
प्रायश्चित्तसमुच्चयं बुधजनैः संयुज्यमानः सुधीः ॥
लिखितः द्रोणचिन्मासपिषहात्मनेन मार्कण्डेयेनेह पुस्तकं संवत्-१७४९ ।

विषयः । आपस्तम्बसूचीयप्रायश्चित्तप्रक्रमविवरणं ॥

No. 174. प्रायश्चित्तप्रदीपिका । Substance, country-made paper, 10 x 4 inches. Folia, 73. Lines, 14 on a page. Extent, 1628 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1768. Place of deposit, Benares City, Vamanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. बाष्पातो भास्वराख्ये प्रायश्चित्तप्रपाठकः ।

शतद्वयेन श्लोकानां धूर्तस्त्रायमुद्यतः । १ ।

तान् कृत्वा भवति श्लोकान् तदर्थमनुसंधत् ।

करोमि सुखबोधार्थं प्रायश्चित्तप्रदीपिकां ।

End. भूर्भुवः स्वः स्वाहेति श्चार्त्तकर्मां × × चेद् प्रायश्चित्तं बह्वृचब्राह्मणे कैमिनो-
ब्राह्मणेनोक्तं ।

Colophon. इति पञ्चमः पटलः समाप्तः ।

विषयः । आपस्तम्बीयप्रायश्चित्तशतद्वयोद्याख्या ।

No. 175. प्रायश्चित्तशतद्वयी । Substance, country-made paper, 10 x 5 inches. Folia, 6. Lines, 14 on a page. Extent, 168 slokas. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Benares, Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. नैमित्तिकेषु शुभिलक्षणेषु कृत्रे यद्व्यसृष्टमिवाल्पबुद्धेः ।

तद्वायव्याद्यनुष्ठानं सम्यक् सुखावबोधाय विनिश्चितं तत् ।

End. आत् सन्नहोतेव तदाययं स्यात् ।

यदा प्रष्टो न समाप्यते यः ।

Colophon. इति तुरीयप्रकरणम् ।

विषयः । आपस्तम्बख्यौयप्रायश्चित्तनिबन्धम् ।

No. 176. प्रायश्चित्तशतद्वयोद्याख्या । By वेङ्कटेश्वराजपेयी । Substance, country-made paper, 12 x 5 inches. Folia, 64. Lines, 11 on a page. Extent, 1736 slokas. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Benares, Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

- Beginning.** आपस्तम्बमुनिं गत्वा प्रायश्चित्तप्रतद्वयो ।
 मन्दानां सुखवीधाय व्याकरिष्ये यथावति ।
 तत्र तावत् प्रायश्चित्तस्य सन्त्यस्य विप्रयप्रयोजनादिकं दर्शयति नैति प्रेक्षे
 इत्यादि ।
- End.** ततोभयरहिते देशे काले वा कृताम्नादारभ्य ऋतुघोषः समापनीयः ।
- Colophon.** इति बत्सकुलभूषणवीरेन्द्रदेशराजपेययाजिनः कृतो प्रायश्चित्तप्रतद्वयो-
 व्याख्याने तुरीयं प्रकरणं समाप्तं ।
- विषयः ।** वेङ्कटेशप्रायश्चित्तप्रतद्वयोव्याख्या ।

No. 177. प्रैष्याध्यायः । Substance, country-made paper, 10×4 inches.
 Folia, 17. Lines, 22 on a page. Extent, 272 slokas. Character, Nāgara.
 Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhatta. Appearance,
 old. Prose and verse. Incorrect.

- Beginning.** श्रीगणेशाय नमः . ॐम् ।
 श्रीतायस्तद्वयं समिधाद्यु समिधासमिधं नाभाश्रयिष्यः , संग्रहे वासस्य ।
 वक्ष्येदिव इक्षुस्य देवेलाप्यस्य श्रीतयंज । १ ।
 श्रीतायश्चतनूनपातसद्विदेर्ममै मुपवस्य गोपां × × × ×
- End.** विश्वाम्देवान् ब्रह्मसदेऽस्मिन् यज्ञे ह्यपेक्षः ।
 तस्मै यज्ञसायणं देवासी देवा पिपा,
 जुवावा चक्षरे सद्यो ये वज्रस्य तनूकृतः ।
 विश्वं वा सोमपीतये वाचसचं देवीं
 वाचास्मिन् यज्ञेयुः पेशसा, सरस्वतीं ब्रह्मसदे ॥
- Colophon.** इति पुरोक्त् ।

विषयः । चक्षिन् चकारोऽध्यायः तत्र प्रथमे प्रैष्याध्यायः । द्वितीयो निर्वीताध्यायः ।
 ततोयः कुन्नापाध्यायः चतुर्थः पुरोयुगध्यायः । ऋग्वेदात्मनेतोयसध्यायः किन्त्युना संहिता-
 पाठेऽस्य पाठो न दृश्यते ।

No. 178. पंक्षिकासमुच्चयः । Substance, country-made paper, 8×2½ inches. Folia, 56. Lines, 5 on a page. Extent, 1120 slokas. Character, Bengali. Date, Śaka 1641. Place of deposit, Zilla Mayamansing, Pargana Aṭiyā, post Jāmurki, gram Hālālā, Paṇḍit Abhayacandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, very old. Prose. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमो गुरवे ।

विद्येश्वरं गुरुतरं प्रणिपत्य भूमौ ।

कार्यं निपात्य प्रणिपत्य च बाह्मदेवं ।

स्त्रीयं मतं कश्चिदपि भतिष्ठेद्य यत्ना-

मस्ये स्तुतिप्रतिपत्तिविभावनाय ॥

सन्धिप्रेरिते × × नौयवे पंक्षिका × × × × सदाचार

परिप्राप्तं समाप्तिफलकं सङ्गृह्य सम्यमानो घञ्जलु प्रारब्धपरिचयान्निकाश

दृष्टदेवता नमस्काररूपं सङ्गृह्य विधाय

× × × आच । अथ शब्दानुशासनमिति । इत्यादि ।

End.

यद्यपि बाह्यप्रयत्नपार्थक्येऽपि आन्तरप्रयत्नतुल्यसम्यक्

यद्यनं प्रकारव्यतिरेकोपविधेय इति चेत् नैनं चनोयमां

यमिच्छोप इत्यतो ऽहं यच्चमित्यनुवर्तते ।

× × × × लोपाभ्युपगमात् । रेखापादः ।

पंक्षिकेनं समाप्ता । शकाब्दाः १६४१ ।

आर्चदेवमितातोतशकाभिन + वत्सरे ।

यत्नादेतां पंक्षिकान् रघुनाथोऽभिषत् स्वयं ।

आनये दिवसयेया बोधिस्ये शुचिपचके । ?

Colophon.

नो × × × × × × × × साधानु पंक्षिका ।

हरते य इमं यन् पंक्षिका समितो हि सः ।

गईभो गईभो तस्य माता तानथ गईभः ॥

विषयः । अस्वस्वात्मनश्च एकच इति पंक्षिकासमुच्चये द्वितीयोऽध्यायः । इति ।

No. 179. बालबोधरत्नकौमुदी । Substance, palm-leaf, 14×1½ inches. Folia, 83. Lines, 3 on a page. Extent, 1000 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, District Puri, Parganā Rāhān, grām Jagannātha, Vidyādharpur, Paṇḍit Rānacandra Mīśra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. ससुनायास्तटे रम्ये गोपीगोपसमाहते ।

सुवर्णवेणुना भागं बन्धे गोपीनसुन्दरं ।

बोधः—विषयः विषयः खेडावभोगः खेचराः खगाः ।

बोमाधिवामिनामपि यथाच परिकीर्तिताः ॥

बादित्यः सविता कुर्ये भास्वरोऽङ्गो दिवाकरः ।

उष्णांशुसपनी भानुः सचर्चाशुः प्रभाकरः ॥ इत्यादि ।

End. जलचरचनभोज्ञा वासवस्यानुरक्तः

समवधिरमरीरश्चुडनासो हृषत्कः ।

अभिभवति सपत्न्याशुजिवावदृष्टि

वञ्ज निविचनभोज्ञी यन्निनश्चात्तरासो ॥

Colophon. इति बौद्धबोधरत्नकौमुदी सप्तदशोऽध्यायः ।

विषयः । पञ्चमिधानं । मन्त्रमिधानं । चन्द्ररिष्टिभङ्गविधानं । राउरिष्टिभङ्गकथनं ।
स्रग्गलकथनं । तिथिपलकथनं । वारपलकथनं । स्रग्गलकथनं । अहमपञ्चलकथनं ।
नवमपञ्चलकथनं । केन्द्रलकथनं । पञ्चयोगलकथनं । राशिपलकथनं । इत्यादि ।

No. 180. बौधायनकल्पं By श्रीशङ्कराचार्य । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 141. Lines, 9 on a page. Extent, 2820 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares. Paṇḍit Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ब्रह्मशास्त्राः सुमनसः सन्निधौनामुपक्रमे ।

यं ब्रह्मा, ब्रह्मज्ञानाः स्युस्तं ब्रह्मणि गजाननं ।

ब्रह्मसङ्गधीकल्पलगाया यन्निरूपितं ।

दीपयन् प्रियमादत्ते श्रीमत्पापघ्नद्वयं । १ ।

यः सायनाचार्यपदाभिहितः वीरिञ्चनाचार्यसदृशः ।

प्रसन्नगभीरसतिः स्फुटाद्यौ बोधायनं कल्पसूत्रो विधास्ये । १ ।

End.

स्वाहा प्रजापतये इन्द्रभोवात् बुनेचोपोद्य त्रष्टुप्रतिष्ठामनस इत्यनेनामुवाकेन
प्रतिमन्त्रं कुरुतेति ।

Colophon.

इति सप्तदशः ॥

विषयः । श्रौतकर्मणां विधानं ।

No. 181. बौधायनसूत्रवृत्तिः (दर्शपूर्णमासप्रकरणम्) । Substance,
country-made paper, 12×5 inches. Folia, 238. Lines, 9 on a page.
Extent, 4760 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit,
Benares, Paṇḍit Vāmanacārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning.

नमस्कृत्य गुरुन् सत्यक भाषार्यसवधारयन् ।

बौधायनीयसूत्रस्य कुर्वे ह्यसिं सुवीथिनीं ।

आमावाक्षेन वा पौर्णमासिने वा ऋषिषा यज्ञस्थानो भवति स पुरस्तादैव
इत्यादि ।

End.

बौधायनकृतसंज्ञासो ह्यसिःसूत्रस्य तायते ।

दर्शस्य पौर्णमासस्य सम्पूर्णः प्रीयतां शिवः ।

कृदं बौधायनं सूत्रं क्व मेऽप्यविषया मतिः ।

गुरोः कटाक्षस्तनुते ह्यसिमेवं सुवीथिनीं ।

Colophon.

सप्तमस्तु ।

विषयः । बौधायनीयदर्शपौर्णमासवाङ्मना ।

No. 182. ब्रह्मसूत्रवृत्तिः । अनुभाष्यानुसारि (प्रथमाध्यायावधिः) ।
Substance, country-made paper, 16×6 inches. Folia, 43. Lines, 10 on a
page. Extent, 860 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of
deposit, Benares City, late Harisāndra Babu. Appearance, old. Prose.
Correct.

Beginning.

श्रीकृष्णाय नमः ।
 नमो धीवज्जभाषार्थपादपद्मयुगे सदा ।
 वहीयभाष्यमार्गेण व्याससूत्रार्थं ईर्यते ।

End.

वैदिकानां वेदानुसारिण वस्तुविचारः कर्तव्यः । तद्विषयवादानां अप्रामा-
 ण्याद्वस्तुवेदे न कापि शङ्का इति सर्व्वं सुखं । अतस्त्वाध्यायमाध्याये विस्त-
 रेण मतान्तराणि निराकरिष्यमे । अध्यायसमाप्तिस्तुष्टिका सूत्रैकदेशादृतिः ।

Colophon.

इति वीमद्वज्जभाषायां अनुभाष्यानुसारिणो प्रथमाध्यायस्य सप्ततृतीयःपादः
 प्रथमाध्यायः समाप्तः ।

विषयः । ब्रह्मसूत्रव्याख्या .

No. 183. ब्रह्माखण्डनिर्णयः (ब्रह्मयामनोक्तः) । Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 100 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Sankrail via Tangail, Babu Bijaya Sinha Dās Gupta. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning.

श्रीगुरवे नमः ।

अथ ब्रह्माखण्डनिर्णयः ।

ईश्वर उवाच । यस्मिन् काले मन्त्रादेवि किञ्चिन्नास्ति जगत्तवे ।
 'न नक्तं न दिवा सन्ध्या न मेघर्नश्च मन्त्रः ।
 न जलञ्च न आकाशं न मनोमुदिगोचरं ।
 तस्मिन् काले जगत्सामौ प्रकृतिमनुपागतः ।
 इत्येवं चिन्मनादेवि सम्भूता त्रिगुणात्मिका ।
 मन्त्राभाया मन्त्राशोहा जित्वं मे मोक्षकारिणी ।
 मायोपपन्नचैतन्यं सकलं बहुसुदुर्लभं ।
 इतिवापस्तथा तेजो वायुराकाशमेव च ।
 एतानि पञ्चभूतानि वासायोपायचेतने ।
 ब्रह्मा विष्णुश्च शिवश्च चन्द्रादित्यनवपदाः ।
 अग्नी वात्ये च ये देवास्तथा आभिरजङ्गमाः ।
 अक्षजाः खेदजाश्चैव तथोद्भिज्जलजरायुजाः ।
 एवं क्रमेण ऋषिः स्मार्त् संहारस्तु विपश्येयः । इत्यादि ।

End. इत्येतत् कथितं देवि यत्त्वं मां परिश्रवसि ॥
 सुकुलीनाय शान्ताय कञ्जवे दम्भवर्जिते ।
 प्रकाशं वा कदाचिच्च न देयं यद्य कस्यचित् ॥
 प्रकाशितेऽप्रकाशः स्यादप्रकाशे प्रकाशितः ।
 एवं ज्ञाना सदा योगी गोपयेन्मातृजावरणम् ॥

Colophon. इति ब्रह्मसूत्रसंज्ञाः ।

विषयः । संक्षेपतः संहिप्रकरणप्रकाशनं ॥

No. 134. ब्रह्मासूत्रवर्षिणी (ब्रह्मसूत्रवृत्तिः वृत्तीयाध्यायमात्रं) By धर्मभट्ट ।
 Substance, country-made paper, 10×4½ inches. Folia, 41. Lines, 16 on a page. Extent, 2000 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri, Saṅkara Matha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीपरमात्मने नमः ।

पूर्वस्मिन् पादे जीवोपकरणभूतभौतिकानि ब्रह्म × × × इत्युक्तं तदुप-
 जीव्य तदुपचितजीवस्य संसारप्रकारवैराग्यार्थं निरूपयितुं देवान्मरारण्य-
 भूतसूक्ष्मपरिसुक्ष्मस्य लोकान्मरगमनमित्याह × × तदन्तरप्रतिपत्तौ × ×
 × × प्रमनिरूपवासां पूर्वस्मिन्नध्याये ब्रह्मा × × × × कृति-
 म्यायतिरोधनिरासेन जननध्वंसायहृत्पत्रप्रसाधनिरासेन तार्त्तियोवितारो
 भवतीति जनयोः प्राययोः हेतुहेतुसम्यग्भावसंगतिः । इत्यादि ।

End. नचि साक्षात्काररूपविद्यायां उपपत्त्यापचयनमसि नचि पूर्वोक्तभावि
 वदसाक्षात्कारयोश्चिरत्नाश्चिरनमसिभ्य इति कश्चिदभ्युपैति तस्मान्निर्वि-
 शेषब्रह्मसाक्षात्कारस्य एकरूपत्वात् तन्मयो मोक्षो निरतिशयानन्दोऽह-
 एकरूप एवेति सिद्धं आम्नायोऽध्यायसमाप्तिद्योतनार्थः । १७ ।

Colophon. इति श्रीधर्मभट्टकृतौ ब्रह्मसूत्रवृत्तौ ब्रह्मासूत्रवर्षिण्यां वृत्तीयाध्यायस्य
 चतुर्थपादः समाप्तः ॥

विषयः । ब्रह्मसूत्रव्याख्यानं ।

No. 185. ब्रह्मोपनिषद्भाष्या लघ्यतत्त्वप्रकाशिका By केशवकाशीरौप्य
Substance, country-made paper, 9×3 inches. Folia, 29. Lines, 12 on a
page. Extent, 870 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of
deposit, Puri, Rājagopal Maṭha Mohānta, Śrī Raghunandan Rāmānujā Das.
Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning.

श्रीमते रामानुजाय नमः ।

सनन्दनपदहन्तं भक्तिनैकचेतसा ।

प्रथमं क्रियते व्याख्या ब्रह्मोपनिषदो गथा ।

तत्र बीदग्रसत्त्वमे निरोधलक्षणं द्वारीकृत्य दशमं लक्ष्यभूतभावयं बीद्व्यं
बीद्व्येन तत् तत् ब्रह्मपदंन्द्रादिवाक्येष्वनन्तरादिस्थैरन्यत्त्वमस्यैव सव्यं
विदुषां प्रमापयतेः शास्त्रविषयत्वेन प्रतिपादितं ज्ञानाः तस्यैव सव्यं
सव्यंशक्तं ब्रह्मोपनिषदः स्रष्टुगुणशक्तिज्ञानाकोलस्रष्टुफलं निर्णयं अन्य-
वाद्यं स्रष्टुपरिकल्पितवेदविषयकल्पनामाकलय्य तदसम्भवं निश्चित्य
अन्येषां तत्त्वव्युत्पत्तिकानां अद्याप्युक्तां स्रष्टुपरिमाणं चीनानां श्रीलङ्के
भवन्ति असम्भावनादिनिवृत्तये राजा परीक्षितभाभवतः बीद्व्यं श्रुति
इत्येतदध्यायस्य बीजं । इत्यादि ।

End.

अजयं ध्यायेदित्यनेन साध्यसाध्याद्यैः संपद्य ज्ञातव्यजानित्यनेन फलम-
ध्यायाद्येति संपूर्णा चतुरध्यायिणी ब्रह्मसमीक्षा बीद्व्येनैककिंच श्लोके
व्याख्याता इति भावः । ५० ।

Colophon.

इति श्रीकाशीरौप्यविरचिता लघ्यतत्त्वप्रकाशिका ब्रह्मोपनिषदीका
समाप्ता । श्रीमते रामानुजाय नमः ।

विषयः । ब्रह्मोपनिषद्भाष्या ।

No. 186. भक्तानन्दसौन्दर्यः । Substance, country-made paper, 13×5
inches. Folia, 9. Lines, 18 on a page. Extent, 684 slokas. Character,
Nāgara. Date 1653. Place of deposit, Benares City, Dinmaṇḍalā-
cārya Mahārāja Bālacandra Śūri. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning.

प्रथमं परमानन्ददायकं परमेश्वरं ।

इति भक्तानन्दसौन्दर्यं कुर्वे कावचित्तैरिषीद्

End. मानतुङ्गमिति विद्योषत् तं कथयता लोचकमुक्त्विति मानतुङ्ग इति ख्यातम् ।
 वन्दनमिगङ्गादुपपन्नवशात् राजप्रसादोऽयं सप्तमैति समन्तात् पार्श्वमायाति
 इति सङ्ख्यम् .

Colophon. नयनशररसेन्दुमिति वर्षे वैराट्नाम्निनगरे बाह्यजनविरोधार्थं विजय-
 दशम्यां चि संसमाप्ता . इति श्रीमन्नामरकोवट्टमिः .

विषयः । श्वभभदेवसामिक्षोबन्याख्या .

No. 187. भक्तिकुलसम्बन्धं । • Substance, palm-leaf, 20 x 1½ inches.
 Folia, 15. Lines, 3 on a page. Extent, 180 ślokas. Character, Bengali.
 Date, Śaka 1696. Place of deposit, Zilla Mayamansing, Pargana Atiā,
 Post Jāmurki, gram, Hālāliā, Paṇḍit Abyayacandra Bhāṭṭācāryya.
 Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः परदेवतायै ।

अथ भक्तिकुलसम्बन्धनासक्तोक्तं ।

नैलासगिरिदेवं सदादेवं सचेत्परं ।

• भवानी रक्षसि प्रीत्या पश्यन् परमेष्ठिनं ॥

दीपार्थस्तुवाच ।

कथमीशान् सर्वज्ञं सन्तं शक्तिपुत्रमां ।

साधकाः सर्वदा येन तन्मे कथय सुप्रभो ॥

शङ्कर उवाच ।

विद्वा पूजां विना ध्यानं विना जापं विना वक्तिं ।

विना न्यासं विना धूपं विना भूतविशोधनं ।

विना पुष्पं विना गन्धं विना पर्यङ्कमेव वा ।

तथाचैवं विना जोमं विना नित्योद्दितां श्रियां ।

प्राथायासं विना दासं येन तारा प्रसीदति ।

सन्तं येन कल्याणं तन्मे निगदतः शृणु ॥

माक्षां सचचं तारायाः कथयिष्याम्यसंशयं ॥ •

अथ श्रीभक्तिकुलसर्वस्वनामसौख्य × × अविच्छिन्नम्:-

- - - विनियोगः ॥ इत्यादि ॥

End. यः सौख्यं कुलनामकं प्रतिदिनं भक्त्या पठेन्नामकः
स स्वादिश्वरैर्धैनेश्वरसमी विद्यामदैर्वाक्पतिः ।
सौन्दर्येषु च बुद्धिमान् समसिद्धः कौर्त्या च शीतदुःखः
शक्त्वा शङ्कर एव सौख्यविभवैर्भूतः पतिर्नाम्यथा ॥

Colophon. रति हरगौरीसम्वादे श्रीतारादेव्याभक्तिकुलसर्वस्वनामसौख्यं समाप्तम् ॥
- - - - - शकाब्दाः । १९८६ ।

विषयः । श्रीतारादेव्याः सङ्ख्यनामकधनं ।

No. 188. भक्तिरहस्यम् (वस्तुभमतालुयायी) । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 9. Lines, 12 on a page. Extent, 200 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Hariscandra Babu. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीमन्महाय नमः ।

पदमन्त्रनिविष्टसुग्रीरेकादशरूपतामिवाव + + + ।
यं ससुपाके गिरीशस्य वन्द्ये नन्दसम्बिरे कश्चित् ॥

End. यदा भागवते शक्ते नि + + + चैव हि ।
मनोवाङ्मयाय + + + च सत्यं शमदमावपि ।
यवसं कीर्तनं ध्यानं चरैरकुलदर्शयः ।

विषयः । भक्तिविषयकप्रसाधम् ।

No. 189. भक्तिवर्द्धिनी By वस्तुभाषार्य । Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 10. Lines, 8 on a page. Extent, 150 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Babu Hariscandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning.

वीगवेष्टाय नमः .

प्रथमवद्विष्ठाधारं छलितविचारं मनोहराकारं ।
तमसः परं लदीयं जयति विभो मण्डलं मण्डपं ।
दूरमितवीर्यविता यक्षाम्लोदियोजनोद्धृता ।
अथुवद्विष्ठाधरति यक्षिण्यै तुभ्यं नमो मयते ।

End.

सत्यं ज्ञानमनन्तं नृतिगच्छतीति यदि ज्ञेयमसि ।
तर्हि त्रं मम हृदये वस वासय जयीष मे हृदयं ।
सुखयतु सदैव भक्तान् भवदीयाभक्तिवर्द्धिनी यथा ।

विषयः । वङ्गभाषायां छतवेदान्तमतमादाय भगवद्भयनम् ।

No. 190. भक्तिहंसः By विदुषदीक्षित । Substance, country-made paper, 8x5 inches. Folia, 14. Lines, 8 on a page. Extent, 120 slokas. Scribe, Nagara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Hariscandra Babu. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning.

वीर्यवैष्टाय नमः .

जयति पिष्टपादाकारं यत्प्रसादतः ।
भक्तिः प्राप्ता तद्व्यक्तं मोक्षाभावश्च पश्यते ।
मन्त्रोपासनवैदिकतान्त्रिकद्वीचार्यमादिषिषिभि र्यः ।
अथुष्टं रमते निजभक्तैर्गु स मेऽस्तु सर्वज्ञं ।

End.

इति श्री श्रीगणेशाय नमः ।
निरुक्तनिजसंशयो य इह भाव्यवक्तिः कुतः ।
ब्रह्मेश्वरतयादपह्नवपराजगामिनि ।
करोति सततं च सान्निजतमूलात्सुखं ।

Colophon.

इति श्रीगणेशाय नमः । श्रीगणेशाय नमः । श्रीगणेशाय नमः ।

विषयः । वङ्गभाषायां छतवेदान्तमतमादाय भगवद्भयनम् ।

No. 191. भगवद्भावना । वल्लभाचार्यसम्प्रदायानुयायिनी (असम्पूर्णा) । Substance, country-made paper, 7/4 inches. Folia, 41. Lines, 18 on a page. Extent, 312 slokas Character, Nāgarn. Date ? Place of deposit, Benares City, late Hariscandra Babu. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning.

श्रीकृष्णाय नमः .

श्रीमदाचार्यचरणं शरणं सर्वदेहिनां ।
समस्तदोषदहनं मन्त्रके राजनां मम ।
भानुरारभ्य भगवद्भावना निमित्तयते ।
शिवनायां यत्तत्संस्थानमिदं प्रसिध्यति ।

End.

किं कर्तव्यं दुर्लभितो भवानेकमुतो मम ।
आनो निवार्यते चैवं श्रीश्यामो महे महे ।
(इतो नास्ति)

विषयः । श्रीवल्लभाचार्यस्य भगवद्भावना .

No. 192. भगवद्गीताटीका By गङ्गाधरकविराज । Substance, country-made paper, 10x6 inches. Folia, 315. Lines, 12 on a page. Character, Bengali. Date . ? Place of deposit, Benares City, Dabu Par-esānāth Rāy Kavirāja. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning.

अनन्यो नमोऽग्राय .

प्रथममिदं गुणं तच्छ परमात्मपरापरं ।
परमेष्ठिगुणं देवीसङ्गं साभीष्टसिद्धये ॥
अथ तैत्तिरीयोपनिषदि . असदा इदमप्य आसीत् ततो वै सद्वायव,
तदाकालं स्वयमकुचत तस्मान्नतः सुकृतमुच्यते ।

End.

यद्येत्यादि चे राजन् यद्य युद्धे योगेश्वरः कृष्णो वर्तते, यद्य युद्धे पाथी-
र्जुनोऽधुनाहोरो योद्धा वर्तते तद्य युद्धे श्रीच विजयस्य भूतिरैश्वर्येणेतानि
भुवाचि निश्चितानि इति मम मति र्मेम भवमित्यर्थः आध्यायं समापयति .
इतीत्यादि इत्याध्यायस्य आख्या समाप्ता .

Colophon इति महाधरकविराजं कृता भगवद्गीतायाः समाप्ता . इति .

विषयः । भगवद्गीतायाः .

No. 193. भगवद्गीताटीका (परमार्थप्रपा) By देवचन्द्रव्योमविजित । Substance, country-made paper, 8×4 inches Folia, 156. Lines, 12 on a page. Extent 3180 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Babu Hariścandra. Appearance, old. Prose. Correct .

Beginning

श्रीमच्छंकराय नमः .

एव द्वितीयाध्यायमादिकृत्याध्यायकैः क्रमेण देशादितिरिक्ताः स्वरूप-
दर्शनपूर्वकं तत्प्राप्तुपायभूतकर्मैष्कर्मैश्चोभयोः समन्वितयोगांशद्विकारिणश्च
निरूप्य ब्रह्मस्वरूपप्रपञ्चमिथ्यात्वदर्शनप्रसङ्गं स्वसत्त्वमयं प्रकटयन् मुक्त्या-
न्वापरपण्यायमयश्चोक्तभूतविषयं चिरञ्जीवभोक्तव्यं स्वरूपं निरूपितम् ।

End.

तात्पर्यसौकीयः .—

प्राक्संस्कारानुरूपं विधिविधुरधियः श्रद्धया संयोजनं ।

दी (...) क्रियाद्यैः क्रियविधुषवशात् तत् फलं ते ह्यभनं ।

तद्देगुणं निश्चयं प्रभवति (...) देशा विवर्धो ।

तेन त्रयार्पणं स्यादिति दर्शने सप्रयुक्तं निश्चयम् ।

Colophon.

जीसङ् देवचन्द्रव्योमविजितविरचितायां भगवद्गीताटीकायां परमार्थप्रपाणां
बहाविवेको नाम सप्तदशोऽध्यायः .

विषयः । भगवद्गीतायाः .

No. 194. भगवद्गीताटीका; श्रीकृष्णार्गसिकरञ्जनी By कल्याणभट्ट । Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 300. Lines, 9 on a page. Extent, 4800 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Bibihāṭī, Paṇḍit Vāmānācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. (ब्रह्म नयोद्भाष्यायमारभ्य अष्टादशाध्यायपर्यन्तं नास्ति)

19 A. S. B.

श्रीगुरुभ्याय नमः । गौराम(...)जोतं
 नौमद्गोकुलाधीश परमानन्दविषय ।
 कृपामुधिं गुणनिधिं नमामि पुष्पोत्तमम् ॥
 कपीचराणां यं प्राप्तुं क्लृप्तो यत्नकोटयः ।
 युतिस्तुतिपुराणद्वैतसंघं चरणामुजं ॥

End. स्तब्धं ।

Oolophon. इति भगवद्गोतोपनिषद्गीतायां निःशङ्कतद्वैयविधियप्रकर्षप्रकाशनारम्भ
 डोकायां श्रीकृष्णपरिकरसूत्राणां तद्विमुक्तमुक्तमार्जनायां श्रीकृष्णविक्रम
 श्रीकृष्णविरचितानायां कर्माधारवाभिध्यातद्वादशाध्यायशाल्या ।

विषयः । ब्रह्ममतानुसारिण भगवद्गीतायाख्या ।

No. 195 भगवद्गीताचिन्तामणिः By कमललोचन । Substance, plam-
 leaf, 10 X 2 inches. Folia, 94. Lines, 4 on a page. Extent, 1500 slokas
 Character, Uriā. Date ? Place of deposit, District Puri, Pargana .....
 Rāhān, grām Jagannātha Vidyādharpur, Paṇḍit Rāmeṇdra Miśra.
 Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीमते भगवदे वासुदेवाय ।

तत्र भगवान् वेदव्यासः श्रीभागवतशास्त्रं प्रारिष्टुं कृत्वा तावत् प्रथमस्कन्धे
 जन्माद्यत्यादि-पञ्चमर्थो नाम्नी निबन्धयन् तत्रोद्देश्यतया प्रथमस्कन्धाद्वारम्भ
 द्वादशस्कन्धावधिं सकलपदान् श्रीभागवतः प्रसङ्गश्रीसाक्षात्कानिबन्धयन्ती-
 वाक्यस्यामास तद्व्युत्था प्रतियाप्रसङ्गो श्रीसा सन्तु तत्र भक्तादिपरोक्षसक्य-
 मधिमावर्त्तनं प्रसङ्गः क्वताराणां साक्षाद्रूपस्य च मधिमवर्त्तनं श्रीसा तत्र
 तावद्वादोऽस्तमौलकादिसंवादरूपवत्प्रसङ्गवादजन्मादौति । इत्यादि ।

End वागिरसकुण्डलं

वागिरसमायागिज्ञासं सत्यं तं परं धीमदि ।
 वागी, श्रीविष्णवायः प्रवर्ततरभरद्वाजवर्मायतंसः
 शास्त्रात्मा कृष्णभक्तोऽभिरुच्य तनुजीयकतोरामचन्द्रः ।
 तत् पुष्पविष्णवात्मरचनपठः श्रीकृष्णविष्णवात्मा ।

तस्यासीन्नन्दो यः सकलगुणकलावन्धितः कृष्णचन्द्रः ।
 तस्याग्रजः कमललोचननामधेयः श्रीमौलेश्वरविक्रयः कलयन्नकलात् ।
 कौतूहलं हृदि चरौरितर्कशलीलाचिन्तामणिं विवृतिमारचयाम्बकम् ॥

Colophon इति श्रीभगवत्कालाचिन्तामणौ श्रीभागवतमालौपद्याख्याने द्वादशस्कन्धार्थ-
 दिग्दर्शन ॥ अक्षरसामोऽयं धन्यः ।

विषयः । भागवतव्याख्यं ।

No. 196. भङ्गमहोदयनाटिका By नरसिंहमिश्र । Substance, palm-leaf,
 16×1 inches. Folia, 42. Lines, 6 on a page. Extent, 1300 slokas.
 Character, Urū. Date ? Place of deposit, Dāmodarpur Śāsana,
 Zilla Puri. Late Paṇḍit Gopināth Mīrā. Appearance, fresh. Prose and
 verse. Generally correct.

Beginning श्रीगणेशाय नमः । अविप्लवस्तु ।

जिज्ञासु यदनकसाधनपरः सद्भाग्यपूज्यादयै
 अम्बाद्यास्य यतोयदेवसकल यन्त्राज्ञयोनिः स्वयं ।
 एक तत्त्वसम्बन्धयात्कृतिविदो नित्यं मृषाणि स्पृष्ट
 नत् चित्तव्यसृज्यात्मकं युतिशिरावेष्ट निरोध भजे ॥

अपि च । या विद्या मदमद्विलक्षणपरा सर्ववैदिसिद्धिप्रदा
 नित्यं विश्वविवर्तनेकनिरता तस्मिन् तद्गौरवा ।
 यद्विश्वानवतौ गुणव्ययसयी मन्नासकपात्रिका
 सा पायाद्भवमोक्षनो भगवतो भद्रा भवानौ कदा ॥

+ + + + +
 नान्यकसूत्रधारः । पुरावलाब्धः । समुक्तोऽयं । अहो अतिरमणीयोऽयं
 वसुक्तसमयः — — — अस्मि च दक्षिणपारावारतीरे सकलपापक्षय-
 दक्षकामाशुस्वप्न — — — श्रीपुराणोक्तसाभिधं पुण्यक्षेत्रं । तत्र
 च सुकुसुमदण्डे विमलितमन्दतरुमकरन्दे — — — नवरससंघत् ।
 तद्वै प्रिये ।

मयसि परितोषसकलकार्यतो यत् सतां
ततो रचय चातुरीं चतुरनर्तने नन्दने ।
सभा गणपतेरियं भजति कौतुकं दर्शने
लसन् भरतोत्तमा भवसि सर्वभूषणजे ॥

अपिच । अयमर्थोपि भवत्या विहितमेव । यत् शब्द सकलगाकांशसारज्ञान-
चिन्तननिराकृताशेषविषयः ... ... सङ्गीतकलाकौशल्यलोकमचक्षसा
धराधुराः शोभन् । तदेतेषां चर्चोत्पादननिमित्तं कापि नवीना नाटिका
अभिनेतव्या भवत्या ।

सूत्र । आकर्यय प्रिय । प्रथमं नवचण्डिभ्यो सुवचिरकथाययं भावनः
अप्योद्युक्तकक्षदेश एव वचिरस्यवापि भङ्गच्छसा ।
तस्यामयुपमाविधानरचित केन्दुभरीराष्ट्रकं
यथायं वसुधाधिपः शिवपुरो नारायणः शोभते ॥

सूत्र । प्रिय । तदीयोक्तिचन्द्रोदया नाटिकेय धरित्री भवित्री तदेवाभिनीता ।
वसुधावपङ्गा सदा धीरङ्गदा क्वचिद्भूरिगदा प्रबन्धामवदा ॥ अपिच ।
शिवचन्द्रोदयनाटिकायामभिनीतायां कस्य न भवति चेतः दीयुषमिभ्यो
निसर्गं वा । इत्यादि ।

End. प्रथमं नौवस्तुभद्रदेवचपति नटि प्रभासु लय
विप्रा वेदविदो भवन्तु गुणिनः सत्यनिमको भुवि ।
भूषात् छण्यपदारविन्दयुगले भक्तिचिह्नं ध्यायित्री
जीयादुर्नैरसिचमिचकविता यावन्महोत्सपल ॥
इति यथार्थसाराध । यवमस्मिन्ति परिलभ्य यथोचितस्थानं प्रति ।
इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Oolophon. इति नौवस्तुभद्रदेवचपतिनायां नौवस्तुभद्रदेवचपतिनायां
जीवन्मुक्तिप्रतिपादनं नाम पञ्चलोकः समाप्तः । समाप्तं नाटिका ।
नौवस्तुभद्रदेवचपतिनायां समाप्तः ।

विषयः । इति—१ । १ । १ । इति विवेचनादर्शनोद्योतोत्तमा । ४ । जीवन्मुक्तिप्रतिपा-
दनं नाम । ५ ।

No. 197 भरद्वाजसंहिता (सटीका) । Substance, palm-leaf, 16 x 1½ inches. Folia, 106. Lines, 6 on a page. Extent 4000 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Puri, Rājagōṣṭhī Maṭha Mohānta, Mahārāj Raghunandan Rāmānuj Das. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning.

ब्रह्म युवा तु सकलान् धर्मान् मिहिमेषाच्च शास्त्रतैः ।
 भूय यच्च सुनिवेदमिदमुचुर्महर्षयः ॥
 केनोपायेन भगवन्निच सूर्योऽपि जन्मवः ।
 पाप्मयुः परमां सिद्धिं सद्यो विमतकलमयाः ॥
 तेषां तद्वचनं युवा भरद्वाजो मन्त्रासुनिः ।
 सस्मर परमं गुह्यं पुनश्चेदमभाषत । इत्यादि ।

नौमदे रामानुजाय नमः ।

टीकायाः अथ तत्रभगवान् भरद्वाजो मन्त्रासुनिः सप्तारात्रिविदीपनव्यपगतप्राशाक्ष-
 सञ्जीवनेक्षया सकलवेदानेषु प्रतिपन्नं न्यासाख्यं योगं सकलधर्मोपदेशा-
 नन्तरमुपनिषत्कल्पेन संहिताशेषोपादिष्टम् । तत्र सत्यगुपसम्मानं शिष्याणां
 मन्त्रवीणां प्रसन्नकलिप्रतोलनां तादृशोपायमवचकोतुचलवतां प्रसन्नोक्तोऽयं
 युगेत्याद्यास्तोत्रः । इत्यादि ।

End

ब्रह्म वैराग्यं वर्ज्यं न तेषां लज्जामानभयादिभिः ॥
 इतिर्हि जीवितं गुप्तिः सारो वैराग्यबुधते ।
 वैराग्ययुक्ता--... .. ॥
 इत्थं किञ्चात्मनो न्यासः जातो हत्यव्यपादयः ।
 सद्यो सकलमयः सेवकस्तत्र चोत्पद्यते विना ॥
 इति सकोऽनुभूयेमासमुत्पासिजात्मनः ।
 परच्च आनुमादिके परमेष विपश्चिता ॥ (१)

Colophon. इति श्रीभरद्वाजसंहितायां परिशिष्टे अतुर्षोऽध्यायः ।

टीकायाः अन्वोपासकानामपि चेतनानां तत्तद् वृत्ताकार्यामितयावस्थापितैराराधितः
 स यव भगवान् न तद्विचिन्तयति प्रयच्छति । श्रीरामानुजाय नमः ।

विषयः । इति श्रीभरद्वाजसंहितायां व्यासोपदेशः । १ । २ । ३ । ४ । इति—परिमितं ।
१ । २ । ३ । ४ ।

No. 198. भाग्यसूक्तकाव्य By दिवाकर । Substance, palm-leaf, 13 x 1½ inches. Folia, 88. Lines, 4 on a page. Extent, 1760 Slokas. Character, Uriā. Date . . . Place of deposit, Damodarapur Sāsana, Zilla Puri. late Paṇḍit Gopuāth Mīstra Appearance, old. Verse. Generally correct

Beginning.

सरस्वत्यै नमः ।

प्रणेतुमास्त्रायविधीननेकथः ।
दधार यः सत्यवतीतनूजतां ।
पदमिन्तद्वेतपथो विरच्यतां
म रच्यतां मय्यनुकमया हरिः ॥
मन्त्रानय यद्यपि दुस्तरः परैः
कवीश्वरैः कोरवकोर्त्तिसागरः ।
तथापि पाराशरपादचिन्तना-
तरौशुटीकृत्य तरौतुसुत्सर्गः ॥
इयं सदीया कविता न तादृशी
तथापि सन्तः परिश्रौलमेव यः
अवश्य साधयत्यति साधुतां वने
परिपचाद्भुतिरिदं स्मरद्दिषः ॥ इत्यादि ।

End.

परितामवलोक्य चक्रवाल हरिषाङ्कटुनिष्कारिताम्कार ।
हरिसङ्गततो दधे युयोधः सक्रभूको मधुपारवाभिलाषं ।
य प्राकृत पतिव्रता गुणवती सुक्ता विसुक्ताक्रमः
श्रीवैद्येश्वरतो विभूषितभरद्वाजाभ्यादात्मकं ।
यां देव्याः स्तुतिमविभाणदुचिंतुः स्तौकैः शतेनाकरोत्
तत्काव्यं श्रुत्वा रसेन सुभगः सर्गोत्तमसङ्ग इन्द्रः ।

Colophon.

इति श्रीभारताख्यतकाव्यं सायसम्पूर्णवर्णनं नाम द्वादशसर्गः ।

(अन्तः पर न दृश्यते)

यं प्राकृतं पतिव्रता गुणवती सुक्ता विमुक्ताकनः
 श्रीवैदेहरतो विभूषितभरद्वाजव्यादात्मजं ।
 कायं तस्य दिवाकरस्य कनिमी वालाधरसादुनि
 नये भयपदोयसादिगदितः मर्गः समाप्तोभवत् ॥

विषयः । इति शौकविचन्द्रायकृते भारतावृत्ते भवाकायं वंशावतारखण्डना पुष्करः-
 प्रभृतिचन्द्रशराजवर्णना नाम प्रथमः सर्गः । इति चन्द्रप्रभृतिनवराजवर्णनं नाम द्वितीयः सर्गः ।
 इति तृतीयः । इति शुकानुवंगप्ररोचो नाम चतुर्थः सर्गः । इति कुबजाधिवसन्धो नाम
 पञ्चमः सर्गः । इति निखीर्णजतुष्ट्या नाम षष्ठः सर्गः । इति द्रोपदीस्वयम्बरप्रखायो नाम
 सप्तमः सर्गः । इति इन्द्रप्रस्थनिवासो नामाष्टमः सर्गः । इति सुभद्राचरणो नाम नवमः सर्गः ।
 इति चापववनवर्णने चतुर्वर्णनं । १० । इति पुष्पावस्यजलकौडवर्णनं । ११ । इति सायं-
 चन्द्रवर्णनं नाम । १२ ।

No. 199. भार्गवोपपुराणं । (चत्वारिंशदध्यायपर्यन्तं उत्तरखण्डं) । Sub-
 stance, country-made paper, 11×6½ inches Folia, 83. Lines, 12 on a
 page. Extent, 2000 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place
 of deposit, Puri, Rājagopal Maṭha Mohānta. Maharaj Śrī Raghunandan
 Rāmānuj Dās. Appearance, fresh. Verse. Generally incorrect.

Beginning श्रीमते रामानुजाय नमः । श्रीकृष्णगुरवं नमः ।
 यस्य हिरदवक्त्राद्याः परिषाद्याः परमशतं ।
 विद्वं निपुण्णि भजतां विद्वत्सुतं तसायये ॥
 श्रीमन्नकादय जपुः ।
 सर्ववर्षार्थिततन्त्रं सर्वशास्त्रविज्ञानम् ।
 तन्त्रार्थविदुषां श्रेष्ठं हृदयप्रियम् ॥
 यानि कर्माणि लोकेषु चरिष्यामि शार्ङ्गिणः ।
 × × × × दद्यामिः दुस्तथा वदताम्बर ॥
 कृतकृत्या वयं श्यामः पवित्रोक्तचेतसः ।
 योगिनां तु चरिष्यामि भगवदात्मभोगिनां ॥
 मोक्षाव्यवस्यतकल्पानि त्वया धर्मोपदेशिना ।
 न हन्ति यानि चर्माणि तस्मात्तानि वदस्व नः ॥

कृत उवाच ।

साधु शृणोति सुनयो भवद्भिर्गोचकाक्षिभिः ।
चिरकाशादिदं वक्तुं भवतां वद्वि मे मनः ॥
भवन्त एव शृण्वन्ति मामिदं मुनिपुङ्गवाः ।
आसीत् परमवर्णोऽयमधुना मम चेतसि ।
वक्ष्यामि सर्वमेतद्वचः शृणुष्व तत्प्रसाधिन । ॥ इत्यादि ॥

End.

वैराग्यज्ञान × × × उपदेशः प्रदायकं ।
महायोगीशमाहात्म्यमिदं मुक्तिप्रदं त्वया ।
आयुष्यं श्रीकर भद्रं यशस्यं विज्जागवहं ।
धर्मा पवित्रं पापघ्नमारोग्यकरमुत्तमं ।
यः श्रावयेत् सदा कृपां × × × × सः ॥

... ..

इत्येतदाख्यानसमुत्तम श्रुतं योगीश्वराणां मन्त्राणां मन्त्रोच्चर ।
भक्त्यान्तरो यः शृणुयात् × × × श्रीभाष्यवान् गच्छति तत् परंपरं ।

Colophon.

इति श्रीभार्गवे उपपुराणे उत्तरखण्डे नरनारायणसम्भादे महायोगीनि-
माहात्म्ये चत्वारिंशोऽध्यायः । श्रीमते रामानुजाय नमः । एषः अक्षर-
वापुषि च × × दश पाण्ड्ये सुम वैहरामाद आनन्दरम्भावाय लिखित इत्येता-
सुम् ॥ (?) ॥

विषयः इति श्रीमद्भार्गवीयपुराणे (भार्गवोपपुराणे) उत्तरखण्डे नरनारायणसम्भादे
महायोगीनिमाहात्म्ये प्रथमोऽध्यायः । (एवं सर्वेषु द्वित्यादिभेदेन) महायोगीनिपदवाच्योच रामा-
नुज एव तमन नारायणवतारत्वेन वर्णितवान् एव तस्य अक्षरस्य स्वरितवर्णमादिना ।

No. 200. भावबुद्ध्यामणि । Substance, country-made paper, 12×4
inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent, 200 shlokas. Character,
Bengali. Date ? Place of deposit, Oukradhā via Nārāyaṇaṣṇaj,
Paṇḍit Mahendra Candra Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Verse.
Generally correct

Beginning.

श्रीमन्मो नमोऽय ।

एष द्वितीयोपपुराणसम्भादे तद्भेदोवाच भावबुद्ध्यामणी ।

बौद्धिब उवाच ।

समसाधारसङ्केतं भावसङ्केतमेव च ।

स्वचित्तम् सच्चादेवि कथयन्मानुष्यया ।

रक्षस्यानां हि मन्त्राणां यदि भावो न जायते ।

सिद्धिर्न जायते देवि सत्यं सत्यं हि श्रेष्ठजे ॥

सर्वमन्त्रेषु विद्यासु भावसङ्केतमेव च ।

तथापि शक्तिमन्त्रेषु विशेषात् सर्वसिद्धिर्ह ॥ इत्यादि ।

End.

तथापि प्रकृत्यर्थेणात् शिष्टं प्रत्यक्षतां कृमेत् ॥

सांयाचिकः कुदेशानुस्यया भावं प्रष्टव्यं च ।

नामादेशं समुचीर्य समुद्रं विमले चिरात् ॥

Colophon.

इति भावसूत्रासौ पद्मभावनिर्ययः समाप्तः ।

विषयः । अधिकारिभेदेन दिव्यबीरपद्मज्ञानात् ब्रह्मप्राप्तिविधायकानां भावानां कथनं ॥

No. 201. भावदीपिका । By बभ्रुतबीर । Substance, country-made paper, 16×6 inches. Folia, 14. Lines, 7 on a page. Extent, 400 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansimha, Parganā Aliyā, post Jāmurki, grām Hālāliyā, Paṇḍit Gurudās Vidyāratna. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning.

ऋग्वेदो गणेशाय ।

त्रैलोक्यपदोद्भासिनश्चन्द्रमरीचिका ।

भूराति सेविता नित्यमज्ञानध्मासंशयं ॥

विशेषाजससन्दोष सकरन्ध्रमधुप्रतः ।

नीयतामुतपीरोर्य चकार भावदीपिका ॥

सकलसाधने भावसाधककर्म तमज्ञाना कर्मिणित् कर्मणि कक्षाधिकार

इत्यभिधीय सर्वे सदा इव जातिधनं सकलं कोने देहविषयमाचरन्ति

तद्यै परमप्रविधानेन भावो निरूप्यते । इत्यादि ।

End.

कुचयिमा ततो वार्यं कुचयो मुचवर्द्धि ।

योचयिमा ततो वीजं नीत्वा नादावसानकं ॥

ममात्मनं कारयित्वा सिद्धो भवति नापरः ।
 इत्युक्तार्थो गुणपदोद्भवमन्त्रः ।
 पुष्कराक्षस्य पौत्रेण जगद्गतमुमुखा ।
 त्रीयुतायुतधीरेण कृतेयं भावदीपिका ॥

Colophon. इति भावदीपिका समाप्ता ॥

विषयः । दिव्यवीरपद्मक्रमात् भावस्तु विविधज्ञानं तेषां यथाक्रमेणोक्तमध्यमात्मन-
 जात्यन्तर्गतमिदं । एवं भावमिदं यमादेव सिद्धो भवतीति विचारपूर्वकं ब्रह्मणः कौ-
 पुश्वनाम्नस्य सम्यग् ज्ञानेन साभीष्टसिद्धिरित्यादि कथनं ।

No. 202. भावसारः । Substance, palm-leaf, 11×1 inches. Folia,
 25. Lines, 4 on a page. Extent, 300 slokas. Character, Uriya. Date
 ? Place of deposit, Puri Saṅkaramaṭha, Paṇḍit Madhusūdana
 Tirthasvāmī. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ऐमनः परमात्मने ।

मत्वा सिद्धेयार्थं देवीं संविन्दद्विगोदिनीं ।
 अनाद्यविद्यासिद्ध्यर्थं भावसारं ततोऽम्बं ॥
 ज्ञियाकक्षापवञ्चकं शिवोक्तं विपदाङ्कितं ।
 तद्गुरुर्गुरुकर्तुं वा इयोरपि शिवाय च ॥
 कर्ता भवेन्मन्त्रयोगी कर्मयोगविशारदः ।
 अकर्ता कर्मसंज्ञाहीनः ब्रह्मानन्दपरायणः ॥
 कुर्यादर्थमिवाचरेण कामाचारमिवाचरेत् ॥ इत्यादि ।

End. इत्येवं योगमार्गं हि ध्यात्वाऽद्वैतमखले ।
 विरमेद्भान्तो ब्रह्म बाह्यपूजाचरेत् ततः ॥
 इत्येवं ध्यान्तो वापि धारणात् पाठनादपि ।
 कृमेत् सौख्यं मोक्षं च रात्र्यधिशि शिवान्नया ॥

Colophon. इति भावसारे प्रथमाभिप्रायः ।

विषयः । पराविद्यासंशयनविधिकथनं ।

No. 203. भाष्यभावप्रकाशः By श्रीनिवासः । Substance, palm-leaf, 14×1½ inches. Folia, 109. Lines, 5 on a page. Extent, 3500 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Jagannātha Vidyādharpur, parganā Rāmān, district Puri, Paṇḍit Rāmācandra Miśra. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीराशोधिप्रमथनविधौ वीक्ष्य लक्ष्मीं मनोज्ञां
मध्यं तोयं विकचवदनाभोजसाविर्भवनीं ।
श्रीतुष्टुस्त्रेण स्तुतिसंस्थिताभ्युदितैः शास्त्रपाणे
श्रीश्रीपादस्तुतिरसमितं मङ्गलं नमोस्तु ॥
यद्बुद्धिदैवव्यमपेतमोक्षं शास्त्रेषु तत्त्वं विषयीकरोति ।
नारायणो यः परया स्वभक्त्या तन्मातृवीर्यं प्रथममि नित्यं ।
दीक्षिताशेषशास्त्रज्ञजगद्वाचप्रसादनः ।
भाष्यभावप्रकाशोऽयं गोपीनाथेन तन्यते ॥
तत्र चिकीर्षितस्य प्रत्यक्ष आरम्भाद्यवधिपूर्वकाले नियमतः क्रियमाचक्ष
इहसाधनतांये भस्यन्यानामविगीतश्रीकृष्णाचारविषयलेन अनुमित-
कर्त्तव्यताकस्य नमस्कारस्य परिशेषानुसामात् समाप्तिफलकलसिद्धौ तत्-
कासनाया कृतस्य परापरगुणनमस्काररूपस्य शिष्यशिष्यायै निबन्धनं
कुर्वन्नेव प्रयोजनाभिधेये दर्शयति प्रथम्येत्यादि ।
End. नानाशास्त्रासु पाचमानसम्मादित्यः शुतयः अनुकूलकर्तुं इति कृतसप्रबो-
जकलशङ्कयेति निष्पत्त्युक्तेश्चरसिद्धिरिति संक्षेपः ।
द्वितीयादिशिष्यनरपाक्षशिष्याङ्गतोऽयं,
प्रत्यः समाप्ति शिवपत्कमलप्रसादान् ।
* सञ्जीविनासविदुषा नमसाश्चभाष
भाष्यप्रकाश इत्यारसिताङ्गमौतः ॥
विषयः । प्रथमपादविरचितभाष्यस्याख्यानं ।

No. 204. भास्करनिर्णयः । Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 28. Lines, 10 on a page. Extent, 560 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1859. Place of deposit, District Chāprā, P. O. Gopālganj Harapurā, Jagadeo Paṇḍit. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning.

मौमये शाय नमः ।

नमस्तस्मिन् शिरश्चन्द्र चारुचन्द्रमधुपदे ।

यत्प्रभावात् लिङ्गाख्यं यन्मिर्षयभास्करं ।

प्रख्यं खम्बोदरविष्णुनामं समक्षदेवैरभिवन्द्यमानं ।

बुद्धिप्रदं लोकचिन्ताय यत् करोम्यहं मिर्षयभास्कराख्यं ।

अथ एकभक्ततिथिनिर्णयः । यथावाङ्मिराः ।

मध्याह्नयापिनीयाह्ना एकभक्तव्रतातिथिरिति ॥ इत्यादि ।

End.

अथ च सुर × × × × ×

कपूरमासी सप्तचन्द्रम ॥

समक्षेरा निर × × × दशाक्ष

× × × × प्रवदन्ति सन्तः ॥

Colophon.

इति भास्करनिर्णयः समाप्तः ॥ सम्यक् १८५६ ।

विषयः । एकभक्तादिनिर्णयः । प्रतिपदादिसकलतिथिनिर्णयः ॥ तत्कर्मोद्दिश्यव्या-
कथनम् । मलमासनिर्णयः । यथादिनिर्णयः । नदीरजोदोषकथनं । अशौचव्यवस्थादिकथनं ॥

No. 205. भैरव्यरसामृतसंज्ञिता By उपेन्द्र । Substance, country-
made paper, 13×5 inches. Folia, 32. Lines, 9 on a page. Extent,
550 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit,
District Chāpra, Sisoyā, Paṇḍit Rāghavaprasād Miśra. Appearance,
old. Verse. Generally correct.

Beginning.

मौमये शाय नमः ।

भैरव्येषु रसायनास्तु फलदा मातामपकाः शम्भुमा

निर्दिष्टाः कथयामि तानन्वयमपि स्थाव्योपदेशं गुरोः ।

भैरव्यं विविधं रसायनमिदं द्वैतं तथा मानुषं

प्राप्तं यच्च रसादिभिर्यदपरं प्रकादिकर्मा (संघं) ॥

End.

जातीयसंख्यकम् विष्णुश्रीरैरेणुका । (अतःपरं चक्षितं) ॥

विषयः । रसकतुरादिकथनं । वल्लभोपनयारथादिकथनं । रसादिशौचनकथनं । श्रुति-
काभरचरसादिकथनं । अतसङ्गीतनयनवाङ्मराङ्गुशादिरसकथनं । कामेश्वररसादिकथनं ॥

No. 206. मखिप्रदीप By रघुनाथ । Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 10. Lines, 11 on a page. Extent, 250 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chāpra, P. O. Gopālganj, Harapurā, Jagadeo Paṇḍit. Appearance, very old. Verse. Incorrect.

Beginning. यद्वज्रचक्षितैः कृपाकटाक्षै-
 र्दृष्टिर्नदिनेशवशिष्ठसोमशब्दाः ।
 यद्वज्रचितं मन्त्राभिरारभौयु-
 कद्वज्रसुमार्त्तवर्णमयः ययामि ॥
 आसीत्तु भास्वरकृद्वानक्षिप्रवन्मान्
 पूर्वैः कृतानपि च स्वर्ग्यमतेन खेडान् ।
 वन्द्ये स्फुटान् श्रीरघुनाथशर्मा
 संक्षेपतो यद्विदां व्रतमोदनाय ॥

End. लघु न रजन्या दुर्निमित्तपरिमितेर्वा विष्णुभिः क्षपायां ।
 लघुं यद्व्याप्तिताकांत् समयकतिरपि स्यादुत्सादायमाष्टैः ॥

Colophon इति संसभशास्त्रजरघुनाथभट्टविरचिते मखिप्रदीपके विप्रभ्राधिकारः ॥

विषयः । यथाज्ञां भोग्यवर्षकलादिकथनसुखेन विप्रभ्राधिकारनिबन्धनं ।

No. 207. मधुरानिवहं नाटकं By चन्द्रशेखरराजगुह । Substance, palm-leaf, 16×1½ inches. Folia, 58. Lines, 3 on a page. Extent, 1000 slokas. Character, Uriá. Date ? Place of deposit, Grām Viranarasimpur śāsan, parganā Rohan, zilla Puri, Paṇḍit Mṛtyanjaya Miśra. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. नीलपेशाय नमः ।
 भद्राय स्मृतकोसुदीनपुरमाश्रये दधद्रासुके
 राज्ञोकादिविज्ञेयमानयवनामाश्रीरघुनाथपुत्रं ।
 तेजः किञ्चिद्भगवन्मैत्रवसन्सम्बोदनिष्कम्भना
 वल्लभादिषु जातनिद्रनयनयाजान्मुञ्जं जायते ॥
 गान्धर्वो स्वयम्भारः । अक्षयतिविक्षरेषु भो धैर्याचरः अडापटसकैतवोदित-
 निश्चिन्नेषुद्वयार्थिषुदक्षितस्य सकलकलुषकरिषुदक्षनसार्थकीकृतपञ्च-

वदनाभिधानम्.....परिषद्ब्रह्मणे यांयाया सुपञ्चापनीयान्
 वो विज्ञापयामि । अनी चापदीयाः कुसीछवाः किमप्यभिनेतुमुत्-
 क्खन्ते । .....तदाज्ञापयत किंनाम रूपकमभिनेतव्यमिति । (चाकाशे-
 कर्षे दत्ता) किमाज्ञापयामि भवन्तः मधुरानिबद्धं नाम रूपकमभिनेतव्य-
 मिति । सवैक्यम् । कतमः पुनरस्य रूपकस्य रचयिवेति न स्मरामि
 (पुनराकाशे)

देवीऽज्जायत रामचन्द्रधरणीभर्तुः स मर्त्योत्तमान्
 खेप्सोत्पादकमेषि प्रथमतः कल्किप्रथां विधत्तः ।
 श्रीश्रीशङ्करभोहिदत्तचरणः कृत्वा न्मैकस्थितिं
 धीरः स्थापयति वीरकेशरिपुं यः स्थापयं मन्यते ॥
 तद्देशनित्यवाक्यः सत्यः सत्कथिकोविद् ।
 अस्य कर्ताप्रबन्धः चयनीचन्द्रशेखरः ॥ अतिबद्ध । .....इत्यादि ।

End.

यावत् कैरवरोहिणीरमचयोर्थावच पङ्केद्व-
 ज्जायामायकयोषद्भूति मिथः प्रेमानुबन्धप्रथा ।
 यावत्स्वावरज्जमात्रकतया द्वैतस्य लोककथे
 तावद्भाववतीविधेरिव कवेर्वाचो जगः स्थापयति ॥
 पार्थिवी । यवमस्य । इति निष्क्रान्ताः सत्ये ।
 अतिबद्धानन्दोनामाहमोक्तः ।

Colophon.

इति श्रीकथिकोविदावतंसचयनीचन्द्रशेखरायगुर्विरचितं मधुरानिबद्धं
 नाम नाटकं समाप्तं ॥

विषयः । उपायोपन्यासो नाम प्रथमोऽङ्कः । वसन्तर्तुप्रवर्तनो नाम द्वितीयोऽङ्कः । नायक-
 विप्रकाशो नाम तृतीयोऽङ्कः । अजयभङ्गी नाम चतुर्थोऽङ्कः । शेषरसिनिर्वास पञ्चमोऽङ्कः ।
 नायकनिर्वायोनाम षष्ठोऽङ्कः । प्रियतमासमाजसो नाम सप्तमोऽङ्कः । अतिबद्धानन्दो नामा
 हमोक्तः ।

No. 208. मगनपत्रम् । Substance, country-made paper, 12 x 5 inches.
 Folia, 80. Lines, 14 on a page. Extent, 2400 slokas. Character,
 Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa.
 Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. बानीशायाः सुवनसः सर्वाद्यानामुपक्रमे ।
 यं नला कृतकृत्याः स्मृतं नमामि मज्जनवम् । १ ।
 बोधानन्दनं निरुक्तकृतं काव्यपूर्णैर्बोधैः ।
 बुद्धानामुपदेशकं च सततं पापाङ्गनां पापघ्नं ।
 वैराग्यं च हि रामिणां सुखकरं सम्यक्त्वं सर्वदा ।
 श्रीमद्देशिकवाद्युदेवयतिनं बुद्धाङ्गकोऽहं भजे । २ ।

End. अतस्तत्पुद्गलमस्मीति तं प्रस्तुत्य पद्यायितः । दार्शनिके तु कर्मठ्याः प्राक्-
 पाठकाः ज्ञानिनं धंशयन्ति ।

Colophon. इति मननयन्त्रे बोद्धव्यवर्णकं समाप्तं ।

विषयः । ब्रह्मविद्यापासनाकथनं ।

-- -- --

No. 209. मन्त्रार्थदीपिका By गोविन्दन्यायवागीशः । Substance, palm-
 leaf, 11 x 1½ inches. Folia, 214. Lines, 4 on a page. Extent, 2400
 slokas. Character, Uriá. Date ? Place of deposit, Puri, Uriá
 Maṭha Mohanta, Śrī Adhikāri Rāmkṛiṣṇa. Appearance, fresh. Prose.
 Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय ।
 देव श्रीगुणनाथपादयुगलं ध्यानास्तनासोदिना
 मन्त्राचारमन्त्रिचार्यदुर्घटतया संक्षेपतले यत्नतः ।
 मन्त्रीहारकुलोपचाररचने मैला गुणनादरात्
 गोविन्देन विविच्यते पुत्रमतीमन्त्रार्थसम्पदीपिका
 गोविन्दन्यायवागीशभट्टाचार्यनिर्मिता ।
 मन्त्रार्थदीपिकां श्रीरा भावयन्धं दुर्निर्घोषां ॥
 अणि यद्यपि भूयांसो मन्त्रार्थां प्रकाशिका ।
 तथापि श्रीब्रह्मवाय किञ्चिदभाविषीयते ॥
 स चारराशिकोठानामनुब्रूहान् भवेन्मनुजः ।
 इति सारदास्तनवचनात् कोटं चरन्तं । इत्यादि ।

वदनाभिधानम्.....परिषद्ब्रह्मणे यांयाया सुपञ्चापनीयान्
 वो विज्ञापयामि । अनी चापदीयाः कुसीछवाः किमप्यभिनेतुमुत्-
 क्खन्ते । .....तदाज्ञापयत किंनाम रूपकमभिनेतव्यमिति । (चाकाये-
 कर्षे दत्ता) किमाज्ञापयामि भवन्तः मधुरानिबद्धं नाम रूपकमभिनेतव्य-
 मिति । सवैक्यम् । कतमः पुनरस्य रूपकस्य रचयिवेति न स्मरामि
 (पुनराकाये)

देवीऽज्जायत रामचन्द्रधरणीभर्तुः स मर्त्योत्तमान्
 खेप्सोत्पादकमेषि प्रथमतः कल्किप्रथां विधत्तः ।
 श्रीश्रीशङ्करभोहिदत्तचरणः कृत्वा न्मैकस्थितिं
 धीरः स्थापयति वीरकेशरिपुहं यः स्थापयं मन्यते ॥
 तद्देशनित्यवाक्यः सत्यः सत्कथिकोविद् ।
 अस्य कर्ताप्रबन्धः चयनीचन्द्रशेखरः ॥ अतिबद्धः । .....इत्यादि ।

End.

यावत् कैरवरोहिणीरमचयोर्थावच पङ्केद्व-
 ज्जायामायकयोषद्भूति मिथः प्रेमानुबन्धप्रथा ।
 यावत्स्वावरज्जमात्रकतया द्वैतस्य लोककथे
 तावद्भाववतीविधेरिव कवेर्वाचो जगः स्थापयति ॥
 पार्थिवी । यवमस्य । इति निष्क्रान्ताः सध्वे ।
 अतिबद्धानन्दोनामाहमोक्तः ।

Colophon.

इति श्रीकथिकोविदावतंसचयनीचन्द्रशेखररायगुप्तविरचितं मधुरानिबद्धं
 नाम नाटकं समाप्तं ॥

विषयः । उपायोपन्यासो नाम प्रथमोऽङ्कः । वसन्तर्तुप्रवर्तनो नाम द्वितीयोऽङ्कः । नायक-
 विप्रकाशो नाम तृतीयोऽङ्कः । अजयभट्टो नाम चतुर्थोऽङ्कः । श्वेतरसिद्धिर्नाम पञ्चमोऽङ्कः ।
 नायकनिर्घयोनाम षष्ठोऽङ्कः । प्रियतमासमाजसो नाम सप्तमोऽङ्कः । अतिबद्धानन्दो नामा
 हमोक्तः ।

No. 208. मगनपत्रम् । Substance, country-made paper, 12 x 5 inches.
 Folia, 80. Lines, 14 on a page. Extent, 2400 slokas. Character,
 Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa.
 Appearance old. Prose. Correct.

मनसि करणसंघं नासिकापे स्रष्टुं
 प्रणवमपि सुखे स्वे योगधूर्तिं नमामि ॥
 अनेन स्त्रोकेन दृष्टदेवतानमस्कारं करोमि, योगेन उपलब्धिता धूर्तिः
 शरीरे यस्य स योगधूर्तिः तं नमामि वन्दे । इत्यादि ।

End. आत्मार्थानां मन्त्रीरः श्रमाधा मार्गा पन्थानां यन्म स तद्योक्तः ।
 त्रीणि काण्डानि कर्मकाण्ड देवताकाण्ड ज्ञानकाण्डानि भूषणं यस्य स तद्योक्तः ।
 प्रवरं समर्थं सकलं सत्तेपतो भास्करस्त्वरिराज ।

Colophon. इति भास्करस्त्वरिविरचितं सहाप्रवरभाष्यं समाप्तम् ।

विषयः । प्रवराध्यायस्थगोवाणां प्रकटकूपेण व्याख्या ।

No. 212. सहासुगुणमालातन्त्रं । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 20. Lines, 9 on a page. Extent, 720 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Sirpur via Tāngāil, Pandit Bhabānīnāth Bhattachāryya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।
 कैलासशिखरे रम्यं गन्धर्वगणसेवितम् ।
 चरवत्सल्यता देवी पद्मसुन्दर्यै ॥
 त्रैलोक्यं त्रैलोक्यं ।
 देवदेव महादेव दृष्टिस्थित्यन्तकारक ।
 नीलकण्ठ जगद्बन्धो प्रभो शङ्कर भो हर ॥
 नमस्तुभ्यं जगन्नाथ नम नाथ नम प्रभो ।
 शरणागतदीनार्थं परिचायपरायण ॥
 सर्वार्थधार निराधार साधारणरक्षीधर ।
 वेदविद्याधराधार गङ्गाधर भक्तोऽस्तुते ॥
 वृत्तं परममन्त्रं वै सारात्सारं परात्परं ।
 यं युत्वा श्रीप्रसादात्ति शिवलोकसमासयं ॥
 इहान्नीं शान्तुमिच्छामि गुह्याद्गुह्यतरं परं

वदनाभिधानम्.....परिषद्ब्रह्मणे यांयाया सुपञ्चापनीयान्
 वो विज्ञापयामि । अनी चापदीयाः कुसीछवाः किमप्यभिनेतुमुत्-
 क्खन्ते । .....तदाज्ञापयत किंनाम रूपकमभिनेतव्यमिति । (चाकाशे-
 कश्च दत्ता) किमाज्ञापयामि भवन्तः मधुरानिबद्धं नाम रूपकमभिनेतव्य-
 मिति । सवैक्यम् । कतमः पुनरस्य रूपकस्य रचयिवेति न स्मरामि
 (पुनराकाशे)

देवीऽज्जायत रामचन्द्रधरणीभर्तुः स मर्त्योत्तमान्
 खेत्तोत्सादनकर्णेषु प्रथमतः कल्किप्रथां विधत्तः ।
 श्रीश्रीशङ्करभोहिदत्तचरणः कृत्वा न्मैकस्थितिं
 धीरः स्थापयति वीरकेशरिपुं यः स्थापयं मन्यते ॥
 तद्देशनित्यवाक्यः सत्यः सत्कथिकोविद् ।
 अस्य कर्ताप्रबन्धः चयनीचन्द्रशेखरः ॥ अतिबद्धः । .....इत्यादि ।

End.

यावत् कैरवरोहिणीरमचयोर्थावच पङ्केद्व-
 ज्जायामायकयोषद्भूति मिथः प्रेमानुबन्धप्रथा ।
 यावत्स्वावरज्जमात्रकतया द्वैतस्य लोककथे
 तावद्भाववतीविधेरिव कवेर्वाचो जगः स्थापयति ॥
 पार्थिवी । यवमस्य । इति निष्क्रान्ताः सत्ये ।
 अतिबद्धानन्दोनामाहमोक्तः ।

Colophon.

इति श्रीकथिकोविदावतंसचयनीचन्द्रशेखरायगुर्विरचितं मधुरानिबद्धं
 नाम नाटकं समाप्तं ॥

विषयः । उपायोपन्यासो नाम प्रथमोऽङ्कः । वसन्तर्तुप्रवर्तनो नाम द्वितीयोऽङ्कः । नायक-
 विप्रकाशो नाम तृतीयोऽङ्कः । अजयभट्टो नाम चतुर्थोऽङ्कः । अक्षरसिद्धिर्नाम पञ्चमोऽङ्कः ।
 नायकनिर्घयोनाम षष्ठोऽङ्कः । प्रियतमासमाजसो नाम सप्तमोऽङ्कः । अतिबद्धानन्दो नामा
 हमोक्तः ।

No. 208. मगनपत्रम् । Substance, country-made paper, 12 x 5 inches.
 Folia, 80. Lines, 14 on a page. Extent, 2400 slokas. Character,
 Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa.
 Appearance old. Prose. Correct.

No. 214. महालक्ष्मीहृदयस्तोत्रं (बाधव्यग्रहस्तोत्रं) । Substance, country-made paper, 11 x 4 inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 160 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Pari, Sankaramatha. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगुरुवर्येभ्यो नमः । श्रीमहालक्ष्मी नमः ।

ॐ अथ श्री बादादिमहालक्ष्मीस्तोत्रस्य भार्गवव्यासिः त्रिभुवादीनि-
कन्दसि श्री बादादिमहालक्ष्मीदेवता श्री बीजं श्री शक्तिः ॐ क्षीलकं मम
बादादिमहालक्ष्मीप्रसादसिद्ध्यर्थं विनियोगः । इत्यादि ।

End. ध्यायेन्नित्यं प्रवृत्तिसुखीं कौटिल्यानामभाषां

विद्युदुष्णस्वरवरधरां भूषणाद्यैः सुशोभां ।

बीजापूरं मरुमिजयुगं विश्वतोऽर्षणपात्र

भर्ता युक्तां > > > भयदा मङ्गलमय्युत श्रीः ॥ (?)

Colophon. इत्याद्यर्थेन महारक्षस्य श्रीमहालक्ष्मीहृदयस्तोत्रं सम्पूर्णं ॥

No. 215. महावाक्यनिर्णयः । Substance, country-made paper, 11 x 4 inches. Folia, 34. Lines, 9 on a page. Character, Nāgari. Date, Śāka 1748. Place of deposit, District Chāprā, P. O. Samaria, Sisoya, Pandit Raghavāprasād. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. चिन्तामणिविनायकाय नमः । अथ महावाक्यविवरणम् ।

ममलविषयवासनाविनिर्मुक्तः स पठमर्षः । किं करोति । केवलं द्वाह-
महावाक्यविवरणं करोति विवरणं नाम विचारः । तन्महावाक्यं कीदृकं,
ततोपनिषदानि वाक्यानि ॥ इत्यादि

End. शब्दसंक्षेपेण वाक्यानामभिपत्तिं करोति (अर्थार्थेण) वेदान् सोऽदर्थेन
पातक्यदर्थेन उपदर्शनं मन्त्रशक्त्यानि इति संक्षेपेण मङ्गलसंक्षेपेण ॥

Colophon. इति अर्थार्थवेदस्य मङ्गलशब्दनिर्णयो द्वादशः शिवाकः ॥

शके बीशाखिवाहनतिपतिजमितोमन्दवेदागभूषि... १७४८ ॥

विषयः । प्रधानमामन्दोमम् । अर्षं मन्त्राणि । तत् नमसि इत्यादि द्वादशमहावाक्य-
शैल्यविचारकथनं ।

वदनाभिधानम्.....परिषद्ब्रह्मणे यांयाया सुपञ्चापनीयान्
 वो विज्ञापयामि । अनी चापदीयाः कुसीछवाः किमप्यभिनेतुमुत्-
 क्खन्ते । .....तदाज्ञापयत किंनाम रूपकमभिनेतव्यमिति । (चाकाशे-
 कर्षे दत्ता) किमाज्ञापयामि भवन्तः मधुरानिबद्धं नाम रूपकमभिनेतव्य-
 मिति । सवैक्यम् । कतमः पुनरस्य रूपकस्य रचयिवेति न स्मरामि
 (पुनराकाशे)

देवीऽज्जायत रामचन्द्रधरणीभर्तुः स मर्त्योत्तमान्
 खेप्सोत्पादकमेषि प्रथमतः कल्किप्रथां विधत्तः ।
 श्रीश्रीशङ्करभोहिदत्तचरणः कृत्वा नमोऽस्ति
 श्रीरः स्थापयति श्रीरक्षित्पदं यः स्थापयं मन्वते ॥
 तद्देशनित्यवाक्यः सत्यः सत्कथिकोविद् ।
 अस्य कर्ताप्रबन्धः चयनीचन्द्रशेखरः ॥ अतिवद । .....इत्यादि ।

End.

यावत् कैरवरीशिखीरमययोर्थावच पङ्केद्व-
 ज्ञायामायकयोषद्भूति मिथः प्रेमानुबन्धप्रथा ।
 यावत्स्वावरज्जमात्रकतया द्वैतस्य लोककथे
 तावद्भाववतीविधेरिव कवेर्वाचो जगः स्थापयति ॥
 पार्थिवी । यवमस्य । इति निष्क्रान्ताः सत्ये ।
 अतिवद्वान्दोनामाहमोक्तः ।

Colophon.

इति श्रीकथिकोविदावतंसचयनीचन्द्रशेखरायगुर्विरचितं मधुरानिबद्धं
 नाम नाटकं समाप्तं ॥

विषयः । उपायोपन्यासो नाम प्रथमोऽङ्कः । वसन्तर्तुप्रवर्तनो नाम द्वितीयोऽङ्कः । नायक-
 विप्रकाशो नाम तृतीयोऽङ्कः । अजमही नाम चतुर्थोऽङ्कः । श्वेतरसिद्धिर्नाम पञ्चमोऽङ्कः ।
 नायकनिर्घयोनाम षष्ठोऽङ्कः । प्रियतमासमाजसो नाम सप्तमोऽङ्कः । अतिवद्वान्दो नामा-
 हमोऽङ्कः ।

No. 208. मगनपत्रम् । Substance, country-made paper, 12 x 5 inches.
 Folia, 80. Lines, 14 on a page. Extent, 2400 slokas. Character,
 Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa.
 Appearance old. Prose. Correct.

No. 218. सौनराजजतकं By यवनराचार्यः । Substance, country-made paper, 11×6 inches. Folia, 107. Lines, 17 on a page. Extent, 12000 slokas. Character, Maithili. Date ? Place of deposit, District Chāpra, P. O. Ramkālā, Bagihī, Pandit Tārālatā Ojhā Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

अष्टौविधाः विजयतां शिवाय

संहारकाले स्थितयेऽनुनाय

तुभ्यं नमः सर्वगताय नित्यं

वयीमयायामलभाष्कराय ।

यदुक्तवानपूर्वमुनिस्तु गङ्गां होरामयं यत्नति तं जयाय ।

त मोनराजानिपुणं स्ववृत्ता विचिन्त्य अन्ते मङ्गलमाच ।

अथ द्वादशराशेरविचारभूमिकथनं ॥

अद्याः स्मृतोभय समानदुर्गतिः कालस्यदुर्दुर्भा गदितः पुरातनैः

मोजा विकासं श्रीचरकन्दराचिल्लनाग्निधालाकररत्नभूमिः ॥ इत्यादिः ॥

End. युष्मं प्रसूता निजगोपनां प्राप्नोति धनं विषम तदेव ।

इत्येव माह्वे धियवे यदा वा करोति राष्ट्रस्य पुरस्य नाशं ।

तत् मर्गता स्म्यात् यदि मापुस्त्रादुक्ताविशेषात् शुभचेष्टिताश्च ।

पातुर्विधे विजयं प्रतापं

सुविमल्लभं त्वरिमंजयश्च

इतिश्रीष्टद्वयवने गोविचिन्तितः॥

Colophon. इति श्रीयवनराचार्यविरचितं सौनराजजतकं समाप्तं ॥

विषयः । राशिप्रभेदादिकथनं ॥ पञ्चमिभिर्दादिकथनं ॥ जन्मफलदादिकथनं ॥ अष्ट-
वर्गफलदादिकथनं ॥ पञ्चचारादिकथनं ॥ मन्त्रचारादिकथनं ॥ योगादिकथनं ॥ रश्मिचिन्ता-
कथनं ॥ जातकाद्यधायः ॥ मकुनाद्याधायः ॥

No. 219. सुल्लापरिचयम् । By कृष्णकविः । Substance, country-made paper, 14×6 inches. Folia, 100. Lines, 10 on a page. Extent, 1200 slokas. Character, Nāgarī. Date ? Place of deposit, Benares City, late Babu Hariścandra. Appearance, new. Verse. Correct.

वदनाभिधानम्.....परिषद्ब्रह्मणे यांयाया सुपञ्चापनीयान्
 वो विज्ञापयामि । अनी चापदीयाः कुसीछवाः किमप्यभिनेतुमुत्-
 क्खन्ते । .....तदाज्ञापयत किंनाम रूपकमभिनेतव्यमिति । (चाकाशे-
 कर्षे दत्ता) किमाज्ञापयामि भवन्तः मधुरानिबद्धं नाम रूपकमभिनेतव्य-
 मिति । सवैक्यम् । कतमः पुनरस्य रूपकस्य रचयिवेति न स्मरामि
 (पुनराकाशे)

देवीऽज्जायत रामचन्द्रधरणीभर्तुः स मर्त्योत्तमान्
 खेप्सोत्पादकमेषि प्रथमतः कल्किप्रथां विधत्तः ।
 श्रीश्रीशङ्करभोहिदत्तचरणः कृत्वा नमोऽस्ति
 श्रीरः स्थापयति श्रीरक्षित्पदं यः स्थापयं मन्यते ॥
 तद्देशनित्यवाक्यः सत्यः सत्कथिकोविद् ।
 अस्य कर्ताप्रबन्धः चयनीचन्द्रशेखरः ॥ अतिवद । .....इत्यादि ।

End.

यावत् कैरवरोहिणीरसचयोर्यावत् पङ्केत-
 ज्ञायामायकयोषद्भूति मिथः प्रेमानुबन्धप्रथा ।
 यावत्स्वावरजसमात्मकतया द्वैतस्य लोकत्रये
 तावद्भाववतीविधेरिव कवेर्वाचो जगः स्थापयति ॥
 पार्थिवी । यवमस्य । इति निष्क्रान्ताः सत्ये ।
 अतिवद्वान्दोनामाहमोक्तः ।

Colophon.

इति श्रीकथिकोविदावतंसचयनीचन्द्रशेखरायगुर्विरचितं मधुरानिबद्धं
 नाम नाटकं समाप्तं ॥

विषयः । उपायोपन्यासो नाम प्रथमोऽङ्कः । वसन्तर्तुप्रवर्तनो नाम द्वितीयोऽङ्कः । नायक-
 विप्रकाशो नाम तृतीयोऽङ्कः । अजयभङ्गी नाम चतुर्थोऽङ्कः । शेखरसिद्धिर्नाम पञ्चमोऽङ्कः ।
 नायकनिर्घयोनाम षष्ठोऽङ्कः । प्रियतमासमाजसो नाम सप्तमोऽङ्कः । अतिवद्वान्दो नामा-
 हमोऽङ्कः ।

No. 208. मगनपत्रम् । Substance, country-made paper, 12 x 5 inches.
 Folia, 80. Lines, 14 on a page. Extent, 2400 slokas. Character,
 Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa.
 Appearance old. Prose. Correct.

मिमे शके विमिरमादिमं खलु सुहृन्मेषिनामणिं ॥ अथ समासकवचपूष्यं-
प्रत्यसमाप्तिं चन्दसाह । तदात्मज इति तस्यात्मन्यात्मजोरामाभिधः नि-
रीशमगरे वाराचक्षां सुहृन्मेषिनामणिं नामधेयं पन्थं भुजभुजेषुचन्द-
१५९९ शके द्वाविंशत्यधिकपञ्चदशमिते मिरमात् अकार्णीत् शेषं स्युः ।

Colophon.

इति दैवज्ञानकसुतदैवज्ञरामविचितायां संहतसुहृन्मेषिनामणिद्वौकायां
प्रमिताक्षरायां गृहप्रवेशप्रकरणं समाप्तं ।

No. 221. सुहृन्मेष्यम् By रामसेवकाचिवेदी । Substance, country-
made paper, 9x3 inches. Folia, 25. Lines, 7 on a page. Extent, 356
slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1830. Place of deposit, Dis-
trict Chāpra, P. O. Gopālganj, Haranpūr. Jagadeo Pandit. Appearance,
very old. Verse. Incorrect.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीहृन्मेष्यारम्भात् केवलयसधुपुरिते ।
भट्टायते मनोरथ रामसेवकाच्यम् ॥
देशात्ते वाचने मर्ते पोष मासुनिके तथा ।
कन्यायुग्मधनुर्मान भिन्नरागौ रयौ स्थिते ।
गृहचारम्भः प्रसक्तः स्याच्चन्दं पार्श्वद्वयं गते ॥

End.

सादितोन्मेषसुपुषके अयत्तिया । अविपुष्यकरमिषकोपरा चिवचरि-
पुष्यपक्षणे ॥

Colophon.

इति मिषप्रकरणं ॥ इति श्रीमन्मवेदिदेवीदेशात्मजरामसेवकाचिसुहृन्मेष-
पूष्योनाम प्रत्यः समाप्तः ॥ गजागात्रचन्द्रोमिते विक्रमाब्दे १७७८
वैष्णवादे श्रीमत्तस्य सेवकस्य प्रपूर्णा ॥ गुप्तप्रसादेनास्मिन् संवत् १८१० ॥

विषयः । गृहप्रवेशादिकथनं । हविष्यकरादिकथनं । विवाहादिप्रकरणादिकथनं ।

No. 222. सुहृन्मेष्यतावली । By हरीश्याचार्य । Substance, country-
made paper, 10x3 inches. Folia, 10. Lines, 16 on a page. Extent,
120 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1735. Place of deposit,
Beuares City, late Babu Hariścandra. Appearance, old. Verse. Correct

वदनाभिधानम्.....परिषद्ब्रह्मणे यांयाया सुपञ्चापनीयान्
 वो विज्ञापयामि । अनी चापदीयाः कुसीछवाः किमप्यभिनेतुमुत्-
 क्खन्ते । .....तदाज्ञापयत किंनाम रूपकमभिनेतव्यमिति । (चाकाशे-
 कर्षे दत्ता) किमाज्ञापयामि भवन्तः मधुरानिबद्धं नाम रूपकमभिनेतव्य-
 मिति । सवैक्यम् । कतमः पुनरस्य रूपकस्य रचयिवेति न स्मरामि
 (पुनराकाशे)

देवीऽज्जायत रामचन्द्रधरणीभर्तुः स मर्त्योत्तमान्
 खेप्सोत्पादकमेषि प्रथमतः कल्किप्रथां विधत्तः ।
 श्रीश्रीशङ्करभोहिदत्तचरणः कृत्वा न्मैकस्थितिं
 धीरः स्थापयति वीरकेशरिपुं यः स्थापयं मन्यते ॥
 तद्देशनित्यवाक्यः सत्यः सत्कथिकोविद् ।
 अस्य कर्ताप्रबन्ध सयनीचन्द्रशेखरः ॥ अतिवद । .....इत्यादि ।

End.

यावत् कैरवरोहिणीरमयोर्यावत् पङ्केत-
 ज्जायामायकयोषद्भूति मिथः प्रेमानुबन्धप्रथा ।
 यावत्स्वावरजसमात्मकतया द्वैतस्य लोककथे
 तावद्भाववतीविधेरिव कवेर्वाचो जगः स्थापयति ॥
 पार्थिवी । यवमस्य । इति निष्क्रान्ताः सत्ये ।
 अतिवद्वान्मोनामाहमोक्तः ।

Colophon.

इति श्रीकथिकोविदावतंससयनीचन्द्रशेखररायगुप्तविरचितं मधुरानिबद्धं
 नाम नाटकं समाप्तं ॥

विषयः । उपार्थोपन्यासो नाम प्रथमोऽङ्कः । वसन्तर्तुप्रवर्तनो नाम द्वितीयोऽङ्कः । नायक-
 विप्रकाशो नाम तृतीयोऽङ्कः । अजयभङ्गी नाम चतुर्थोऽङ्कः । शेषरसिनिर्वास पञ्चमोऽङ्कः ।
 नायकनिर्वायोनाम षष्ठोऽङ्कः । प्रियतमासमाजसो नाम सप्तमोऽङ्कः । अतिवद्वान्मो नामा
 हमोऽङ्कः ।

No. 208. मगनपत्रम् । Substance, country-made paper, 12 x 5 inches.
 Folia, 80. Lines, 14 on a page. Extent, 2400 slokas. Character,
 Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa.
 Appearance old. Prose. Correct.

Beginning.

नमो मौलाम्बरोत्सङ्गवासिने चक्षुःलाभने ।

मौलाद्रिचरमेधाय चतुर्वर्गसुवासिने ॥

इह खलु सख्यानिव जीवान् संसारसागरतलोपमुत्तमवेष्ट्य तन्माध्यवर्तिसकल
पुष्पाद्यंसाधकमौलाद्रिभुवमारोपयितुं कथिर्मेषदूताख्यं काव्यं प्रणिनाय ।
मेघवाक्यं शुक्ला गुणित्वाद्यै सख्यैर्वा विचक्षणनामागमनात् दूतद्वयं दूतो मेघो-
ऽस्मिन्निति पठ्यमानः न तु मेघो यस्य दूतो भवितुमर्हति, ज्ञापे दास्ये
वर्गभोग्यत्वे कोऽहेतुः कां वा तस्यापराधः कथञ्च ग्रन्थे निबन्धः तदुपबन्धने वा
किं प्रयोजनं सुखञ्च नास्ति तस्यात् तत्सख्यसमुत्तमं श्रीजगन्नाथोपवर्ध-
नमतोवपुष्पाद्यं श्रोत्रपावकयोः तत्र जगन्नाथप्रतिमैव विष्णोः मौलाद्रिरेव
वैकुण्ठस्यानं दर्शयति कश्चिदिति । कश्चिद् अमिष्यचनीयः “सुखशीर्षजलेषु
क” इति तन्नाम्ना । “कं सुखं त्रिषु द्वयं पापं पुण्यं सुखादि च” इति पुण्यं
कः सुखस्यैव चित् ज्ञानस्वरूप इति वा कान्तः इष्टः अविर्नीलाद्रियं स
“अवयः शैलमपाका” इत्यमरः इलङ्कीः तस्याः अक्षिणो यस्मिन् स यच्च
अत्यन्तकमनीयत्वेन विद्यसादर्शने नित्यं स्मृत्वा “इर्विषादेऽनुकम्पायां सुखशास्त्र
पुनरव्यय” इति नानार्थकोषः स श्रोत्रेणः अक्षयश्च पुञ्जार्थोपीति
केचिदिति वदमानः । इत्यादि ।

End

तां सरस्वतीं किम्भूतां × × तस्यां ब्रह्मादीनामिति तां कथां विद्युतः-
कल्पद्वयं क्षणितं मयम यस्याः सा ॥

Colophon.

इति श्रीमहासखोपाध्यायनरहरिकृतमेघदूतटीकायां ब्रह्मप्रकाशिकाया-
मुत्तरपञ्चाशिकाव्याख्यानम् ।

विषयः । इति जगन्नाथप्रतिमेव अस्य काव्यस्याभिमतार्थं इति ।

No. 225. बोधवती (मेघदूतटीका) By बृहस्पतिः । Substance, country-
made paper, 20 × 4 inches. Folia, 39. Lines, 9 on a page. Extent, 2200
slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Elangā vic
Tangail, Babu Nilakamala Bhattachāryya, zemindar. Appearance, old.
Prose. Generally correct.

Beginning.

नमो गणेशाय ।

कश्चिदित्यादि । कश्चिद् यच्चो देवद्योनिः रामनिर्याजनेषु वाचस्पते इति ।

वदनाभिधानम्.....परिषद्ब्रह्मणे यांयाया सुपञ्चापनीयान्
 वो विज्ञापयामि । अनी चापदीयाः कुसीछवाः किमप्यभिनेतुमुत्-
 क्खन्ते । .....तदाज्ञापयत किंनाम रूपकमभिनेतव्यमिति । (चाकाशे-
 कर्षे दत्ता) किमाज्ञापयामि भवन्तः मधुरानिबद्धं नाम रूपकमभिनेतव्य-
 मिति । सवैक्यम् । कतमः पुनरस्य रूपकस्य रचयिवेति न स्मरामि
 (पुनराकाशे)

देवीऽज्जायत रामचन्द्रधरणीभर्तुः स मर्त्योत्तमान्
 खेप्सोत्पादकमेषि प्रथमतः कल्किप्रथां विधत्तः ।
 श्रीश्रीशङ्करभोहिदत्तचरणः कृत्वा नमोऽस्ति
 श्रीरः स्थापयति श्रीरक्षित्पदं यः स्थापयं मन्यते ॥
 तद्देशनित्यवाक्यः स्वयः सत्कविर्कोविदः ।
 अस्य कर्ताप्रबन्धः चयनीचन्द्रशेखरः ॥ अतिवद । .....इत्यादि ।

End.

यावत् कैरवरीशिखीरमययोर्थावच पङ्केद्व-
 ज्जायामायकयोषद्भूति मिथः प्रेमानुबन्धप्रथा ।
 यावत्स्वावरज्जमात्रकतया द्वैतस्य लोककथे
 तावद्भाववतीविधेरिव कवेर्वाचो जगः स्थापयति ॥
 पार्थिवी । यवमस्य । इति निष्क्रान्ताः सख्ये ।
 अतिवद्वान्दोनामाहमोक्तः ।

Colophon.

इति श्रीकविकोविदावतंसचयनीचन्द्रशेखरायगुर्विरचितं मधुरानिबद्धं
 नाम नाटकं समाप्तं ॥

विषयः । उपायोपन्यासो नाम प्रथमोऽङ्कः । वसन्तर्तुप्रवर्तनो नाम द्वितीयोऽङ्कः । नायक-
 विप्रकाशो नाम तृतीयोऽङ्कः । अजमही नाम चतुर्थोऽङ्कः । श्वेतरसिद्धिर्नाम पञ्चमोऽङ्कः ।
 नायकनिर्घयोनाम षष्ठोऽङ्कः । प्रियतमासमाजसो नाम सप्तमोऽङ्कः । अतिवद्वान्दो नामा
 हमोक्तः ।

No. 208. मगनपत्रम् । Substance, country-made paper, 12 x 5 inches.
 Folia, 80. Lines, 14 on a page. Extent, 2400 slokas. Character,
 Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa.
 Appearance old. Prose. Correct.

Colophon. रति भट्टाचार्यसार्धभौसवीहृत्परामर्शविरचितसूत्रविधिवेकः समाप्तः ।
श्रीदुर्गा ॥

विषयः । यज्ञोपयूपकरणविधिकथनम् ॥

No. 227. योगावली । Substance, country-made paper, 14 x 3 inches. Folia, 12. Lines, 7 on a page. Extent, 280 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Śivapur via Tāngāl, Paṇḍita Bhavānīnātha. Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो, गणेशाय ।

ॐ सिद्धिः । पित्रलायोगिनीकथितं निर्गुणैश्वर्यपूर्णं षष्टपक्षं गृहीत्वा
षोडशपक्षसमुपमिवैकतय दृष्टभाषे कृत्वा शरावेण निमित्तं लेपनं कृत्वा
सामनेकं धान्यराशौ स्थापयेत् । तन्मासमेकं भक्षितमात्रेण नवः कनकवर्णो
गृह्यमान्दष्टिः सर्वरोगविवर्जितः बह्वीपलितचौनः ; संवत्सरं चादिते
चन्द्राकं यावज्जीवति वज्रशुक्रो भवति । औशनसं कामयितुं क्षमः । किन्तु
योजनाकरं तासां परिहारः । शाकाश्वसं परित्यज्य यद्येच्छा भोजनीयं
तच्च पूर्णं गोष्ठयेण सद्यः यः पिबति सत्याष्टादशकुडानि ॥ इत्यादि ॥

End. साक्षिणं नवमौलञ्च स्थूलौकरणमुत्तमम् ।

कुर्व्यादादौ सदुस्वदं सदनञ्च प्रयत्नतः ॥

Colophon. रति योगावली समाप्ता ॥

ग्रन्थमेतं समाप्तोक्त्यो न कुर्व्यात् प्रयत्नतः ।

निष्कलं जीवनं तस्य अजागल्लानं यथा ॥

विषयः । कतिपयरोमाशाभोधकथनं । तत्र निम्बकल्प, प्रथमकल्प ईश्वरभाषित इक्षि-
कर्णकल्प, ब्रह्मरुचकल्प, देवदानौकल्प, षट्पलिकल्प, निम्बलाकल्प, ईश्वरभाषितसुसलौकल्प,
मातृलौकल्प, बोधिसत्त्वगुटिका, भृशराजकल्पविभिन्नोयं ग्रन्थः ।

No. 228. रत्नसारः By सुरारि । Substance, palm-leaf, 12 x 1 inches. Folia, 102. Lines, 4 on a page. Extent, 2000 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Purī, Uria Maṭha, Mohānta Mabārāja Śrī Adhikārī Rāmakṛṣṇa. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning.

श्रीमच्छास्य नमः ।

प्रथम्य श्रीरमानाथं वर्द्धमानमुधामुधः ।

वाल्मीकिप्रणीतस्य रामस्य सुसुखे ॥

मित्रोपशंसमाश्रयः खूबं । प्रसिद्धः वर्णानामकारादौना समाश्रयः
पाठकसो वेदितव्यः । इत्यादि ।

End.

मन्त्रकवचन स च लक्ष पञ्चदश लक्षार्ध पञ्चाव. स च लक्षार्ध पञ्चावः ।

Colophon.

इति श्रीरामस्य समासः समाप्तः ।

हरिद्राक्ष्यावनीनाथमुत्तपाठाय निमित्तः ।

पद्योऽयं रामसाराष्ट्रः श्रीचिरं च सुरारिणा ।

समाधुबद्धं ललितदुग्धकानि निष्पद्य मन्त्रः प्रमथमविज्ञाः ।

पद्यं सुरारिद्रिजनिमित्तं स्मिन् दोष गुणं वा परिशीलयन् ॥

वर्द्धमानात्समुद्गत्य बालानां प्रीतिसम्यदे ।

यत्कथा लिखितं किञ्चिद् विद्वांसः शोधयन्तु तत् ॥

लिङ्गधातुनिपातानामर्थान् कार्मण्येन भाषितुम् ।

सो हि नाम समर्थः स्याद् दिङ्मात्रम् प्रदर्शितम् ॥

विषयः । मन्त्रप्रभृत्यात्मकं व्याकरणमिदम् ।

No. 229. रत्नावली By गौरमोहनभट्ट । Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 30 Lines, 6 on a page. Extent, 750 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, zilla Midnapur, post Gadrevā, grāma Media. Babu Pārvati Cārṇa Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Verse. Correct

Beginning.

श्रीश्रीहरिः ।

लिङ्गादयो विभक्त्या लिङ्गाद्यायां विभक्तयः ।

मतदयं पद्यकलात् सिद्धमन्यैर्विद्वद्भिः ॥

लक्षाः श्लोकानमित्यादौ विभक्तिर्लिङ्गबोधिका ।

यत्कःहो, २४४ः संख्याः प्रकृत्यायां विभक्तयः ॥

श्लोकः चारी चाटुक्च तेषु ता सामबोधिकाः ।

मन्त्रा नियतलिङ्गाच्च पादः प्रकृति × × × । इत्यादि ।

काधिकारगुम्फनं । इति रत्नपिपाधिकारगुम्फनं । इति राजयक्षाधिकारगुम्फनं । इति कासाधि-
कारगुम्फनं । इति चिह्नाध्यासाधिकारगुम्फनं । इति स्वरभेदाधिकारगुम्फनं । इति ह्रस्वाधिकार-
गुम्फनं । इति श्रृङ्गाधिकारगुम्फनं । सदाक्ष × परमदधानाजीर्णपानविधसाधिकारगुम्फनं ।
इति दासाधिकारगुम्फनं । इति उन्मादाधिकारगुम्फनं । इति अपस्माराधिकारगुम्फनं ।
इति वातरोगाधिकारगुम्फनं । इति वातरत्नाधिकारगुम्फनं । इति उरुस्तम्भाधिकारगुम्फनं ।
इति आसवाताधिकारगुम्फनं । इति शूलाधिकारगुम्फनं । इति उदावर्तगुल्म-हृद्‌रोग उरोम-
श्रृङ्गच्छ-श्रुवाघात-श्रुवातिसार-अश्वरी-प्रमेह-खौल्य-दौर्गन्धि-पाणिपादस्वेदजीह्वयकृत्-शोथ-
मुष्कद्विग्रह-गलनपत्र-गण्डमाला-पन्थाभ्युदापची-क्षौपद-विद्रधी-प्रवणोद्य-शारीरागण्डव्या-
दाधिकारगुम्फनं । इति भग्नाधिकार-समाग्नः । इति-भगन्दर-नाडीवण, उपदंश शूकदोष,
कुष्ठ, शीतपिण, अक्षपिण, विसर्प, खाद्यरोग, मस्तरिका, चुटुरोग, सुष्ठुरोग, कर्णरोग,
नासारोग, नेचरोग, शिरोरोग, अक्षगदव, सोसरोग, स्तोरागदाधिकारगुम्फनं । अथ
वासाधिकारः । इति वासरोगाधिकारगुम्फनं । इति विषाधिकारगुम्फनं । इति रसायनाधि-
कारगुम्फनं । इति द्रव्याधिकारगुम्फनं । इति ध्वजभङ्गाधिकारगुम्फनं । इति रत्नावल्यां
वशीकरवाद्याधिकारगुम्फनं ॥ इति ॥

No. 231. रमलनवरत्नम् By परमसुखोपाध्यायः । Substance, country-
made paper, 13×6 inches Folia, 27. Lines, 15 on a page. Extent,
1250 Slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1875. Place of
deposit, District Chāpra, P. O. Gopālganj, Harapurā, Jagadeo Paṇḍita.
Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning.

जीगणेशाय नमः ॥

लम्बोदरं विद्वदिनाशनक्ष नला भवानीतनयं गजाक्षम् ।
यस्य प्रसादेन सुराः समस्तलिङ्गानि स्वे स्वे च पदे तदैव ॥
नला वीरमहाचार्यान् परमाद्यनुवाभिषेः ।
उद्धृतं रमलाकोशे नवरत्नं सुप्रोभं ॥ इत्यादि ।

End.

अनादीनां ससर्जसाज्जनानां प्रबलाभक्तत् ।
भूमिकम्पो भवेवापि काक्कानाच्च दृढिहत् ॥
फलं वायुद्विभागं विष्टेष्वेव प्रजायते ।
यदाच कुल्लं वासादधिकं यथ कुचचित ।
रामसुतृचय्य तत् सर्ज निमेषं कुरु सादरात् ॥

Colophon. इति श्रीसनाद्यकुलारवतंसपरमसुखोपाध्यायकृते रसकलनवरत्ने वर्षफलं नाम
नवमं रत्नं समाप्तं ॥ संवत् १८७५ ।

विषयः । १. रत्ने संज्ञादिकथनं । २. वलावलविज्ञादिकथनं । ३. प्रज्ञोपकरणकथनं ।
४. प्रज्ञादिकथनं । ५. प्रज्ञावधादिकथनं । ६. मुष्टिप्रज्ञाकथनं । ७. मुक्तप्रज्ञाकथनं । ८. चौरादि-
नामकथनं । ९. वर्षफलकथनं ॥

No. 232. रवीन्द्रोपहृणोपायः । By रामचन्द्रास्मी । Substance, country-
made paper, 15×3 inches. Folia, 4. Lines, 10 on a page. Extent, 120
slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, zilla
Modinipur, post Gadvetā, grāma Khuvērā, Babu Vaikunṭhanātha
Cakravartī. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीरामः ।

श्रीरामचन्द्रश्चर्मो वक्ति पण्डिततुष्टयं ।
रवीन्द्रोपहृणोपायं सुवच सुपरिस्तुटं ॥
स्वाहास्या भुजभाराः सुखदूरीः खड्गतिष्ठताः ।
नदूर्क्षाः + खड्गदूनाः खभोक्षाचक्रतस्तुताः ॥ इत्यादि ॥

End. एवमानौतवासक्रमात् पूर्वं लिखेत् खित्यर्थपर्यन्तेन पूर्ववत् स्वर्गादि-
वास्तुनिर्णयः । सूर्या > × नूनवासः कदाचिदपि न दृश्यो मथाज्ञं चा-
दृशान्गन्यूनोपि प्रायेणादृश्य इति निष्कर्षः ।

Colophon. इति श्रीरामचन्द्रभट्टाचार्यविरचितं रवीन्द्रोपहृणोपायः समाप्तः ।

विषयः । चन्द्रसूर्यपरिचयः ।

No. 233. रसकल्पद्रुमः । By जगन्नाथमिश्र । Substance, palm-leaf
16×1 inches. Folia, 189. Lines, 5 on a page. Extent, 5800 slokas.
Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Ajla Puri, parguā Rāhān,
grāma Jagannātha Vidyādhara-pura, Paṇḍita Rāmacandra Misra. Appearance,
old. Prose and verse. Generally correct.

काधिकारगुम्फनं । इति रत्नपिपाधिकारगुम्फनं । इति राजयक्षाधिकारगुम्फनं । इति कासाधि-
कारगुम्फनं । इति चिह्नाध्यासाधिकारगुम्फनं । इति स्वरभेदाधिकारगुम्फनं । इति ह्रस्वाधिकार-
गुम्फनं । इति श्रृङ्गाधिकारगुम्फनं । सदाक्ष × परमदधानाजीर्णपानविधसाधिकारगुम्फनं ।
इति दासाधिकारगुम्फनं । इति उन्मादाधिकारगुम्फनं । इति अपस्माराधिकारगुम्फनं ।
इति वातरोगाधिकारगुम्फनं । इति वातरत्नाधिकारगुम्फनं । इति उरुक्षमाधिकारगुम्फनं ।
इति आसवाताधिकारगुम्फनं । इति शूलाधिकारगुम्फनं । इति उदावर्तगुल्म-हृद्‌रोग उरोम-
श्रृङ्गच्छ-श्रुवाघात-श्रुवातिसार-अश्वरी-प्रमेह-खौल्य-दौर्गन्धि-पाणिपादस्वेदजीह्वयकृत्-शोथ-
मुष्कद्विग्रह-गलनपत्र-गण्डमाला-पन्थाभ्युदापची-क्षौपद-विद्रधी-प्रवणोद्य-शारीरागण्डव्या-
दाधिकारगुम्फनं । इति भग्नाधिकार-समाग्नः । इति-भगन्दर-नाडीवण, उपदंश शूकदोष,
कुष्ठ, शीतपिण, अक्षपिण, विसर्प, खायुरोग, मस्तरिका, चुटुरोग, सुष्ठुरोग, कर्णरोग,
नासारोग, नेचरोग, शिरोरोग, अक्षगदव, सोसरोग, स्तोरागदाधिकारगुम्फनं । अथ
वासाधिकारः । इति वासरोगाधिकारगुम्फनं । इति विषाधिकारगुम्फनं । इति रसायनाधि-
कारगुम्फनं । इति दृष्याधिकारगुम्फनं । इति ध्वजभङ्गाधिकारगुम्फनं । इति रत्नावल्यां
वशीकरवाद्याधिकारगुम्फनं ॥ इति ॥

No. 231. रमलनवरत्नम् By परमसुखोपाध्यायः । Substance, country-
made paper, 13×6 inches Folia, 27. Lines, 15 on a page. Extent,
1250 Slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1875. Place of
deposit, District Chāpra, P. O. Gopālganj, Harapurā, Jagadeo Paṇḍita.
Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning.

जीगणेशाय नमः ॥

लम्बोदरं विद्वदिनाशनक्ष नला भवानीतनयं गजाक्षम् ।
यस्य प्रसादेन सुराः समस्तलिङ्गानि स्वे स्वे च पदे तदैव ॥
नला वीरमहाचार्यान् परमाद्यनुवाभिषेः ।
उद्धृतं रमलाकोषे नवरत्नं सुप्रोभं ॥ इत्यादि ।

End.

अनादीनां ससर्जसाज्जनानां प्रबलाभक्तत् ।
भूमिकम्पो भवेवापि काक्कानाच्च दृढिहत् ॥
फलं वायुवह्निभागे विष्टेष्वेव प्रजायते ।
यदाच कुल्लं वासादधिकं यथ कुचचित ।
राममुत्तम्य तत् सर्वं निमेषं कुरु सादरात् ॥

No. 234. रसरत्नाकरः । By नित्यनाथसिद्धः । Substance, country-made paper, 11 x 4½ inches. Folia, 26. Lines, 10 on a page. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Śisoyā, district Chāprā, Paṇḍita Rāmanātha Miśra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. चिदिः बीगणेशाय नमः ।

अथ स्थावरविषयनिवारणं ।

पुनर्जीवयमान् (प्रज्वा) शीततोयेन पेययेत् ।

नामेव चाक्षने पाने लेपे सन्धेविषयाश्च । इत्यादि

End. भोजनान्ते सदास्नादेन्द्रचक्षोश्चासक्तासजिह्व ।

यदुक्तं तज्जयन्त्याग्नौ बढौ व्यासाप्रभावती ॥

Colophon. इति श्रीपार्श्वतीशपुत्रनित्यनाथसिद्धविरचिते रसरत्नाकरे अष्टाद्विंशति-
वारचोनाम सप्तमोपदेशः ॥

*विषयः । १ उपदेशे स्थावरविषयस्थानिवारणपरमार्थनाशनादिकथनम् ॥ २ स्वर्णलोहा-
दिशोधनमारणकथनं । ३ अरादिपाचुरोगनिवारणकथनं । ४ रसादिनिरूपणं । ५ गुण-
ग्रहणादिनिवारणं । ६ भगवद्वादिविचारणं । ७ उपदेशे अष्टाद्विंशतिवारणं ।

No. 235. रसालिः (वल्लभमतारुणः) कौटङ्कः । Substance, country-made paper, 12 x 5 inches. Folia, 89. Lines, 7 on a page. Extent, 1246 slokas. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Benares City. Late Hariś Candra Babu. Appearance, very old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगोपीजनबल्लभाय नमः ।

नौमि नौकण्ठदेवं तमतिमतिमतो (.) तपसंकल्पजन्माद्यात्र (..) प्रह-
यचनक (...) वचात्सुमधोमः (इतः) अतीवास्त्रहनात् कौटङ्कनाथा-
पठनीयं ।

End. वंशे श्रीवल्लभस्य स्वयमखिलजनानुबन्धितम् कपातो-

य (...) विभूष्य लोके जयति स विदितो विद्वद्देशास्त्रहणः ।

काधिकारगुम्फनं । इति रत्नपिपाधिकारगुम्फनं । इति राजयक्षाधिकारगुम्फनं । इति कासाधि-
कारगुम्फनं । इति चिह्नाश्वासाधिकारगुम्फनं । इति स्वरभेदाधिकारगुम्फनं । इति ह्रस्वाधिकार-
गुम्फनं । इति श्रृङ्गाधिकारगुम्फनं । सदाक्ष × परमदधानाजीर्णपानविधसाधिकारगुम्फनं ।
इति दाशाधिकारगुम्फनं । इति उन्मादाधिकारगुम्फनं । इति अषस्माराधिकारगुम्फनं ।
इति वातरोगाधिकारगुम्फनं । इति वातरत्नाधिकारगुम्फनं । इति उरुस्तम्भाधिकारगुम्फनं ।
इति आसवाताधिकारगुम्फनं । इति शूलाधिकारगुम्फनं । इति उदावर्तगुल्म-हृद्दुर्ग उरोम-
श्रृङ्गच्छ-श्रृङ्गाघात-श्रृङ्गातिसार-अश्ली-प्रमेह-स्त्रीस्य-दौर्गन्धि-पाणिपादस्वेदश्लेष्मण-शोथ-
शूलकृद्धिग्रन्थ-गल्लग्न-गण्डमाला-पन्थाभ्युदापची-सौपद-विद्रुधी-प्रवणोद्य-शारीरागण्डव्या-
दाधिकारगुम्फनं । इति भग्नाधिकार-समाग्नः । इति-भगन्दर-नाडीवण, उपदंश शूलकृद्,
कुष्ठ, शीतपिण, अक्षपिण, विसर्प, खाद्यरोग, मस्तरिका, दुद्ररोग, सुष्ठरोग, कर्णरोग,
नासारोग, नेचरोग, शिरोरोग, अक्षगद्व, सोसरोग, स्त्रोरोगादाधिकारगुम्फनं । अथ
वासाधिकारः । इति वासरोगाधिकारगुम्फनं । इति विषाधिकारगुम्फनं । इति रसायनाधि-
कारगुम्फनं । इति द्रव्याधिकारगुम्फनं । इति ध्वजभङ्गाधिकारगुम्फनं । इति रत्नावल्यां
वशीकरवाद्याधिकारगुम्फनं ॥ इति ॥

No. 231. रमलनवरत्नम् By परमसुखोपाध्यायः । Substance, country-
made paper, 13×6 inches Folia, 27. Lines, 15 on a page. Extent,
1250 Slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1875. Place of
deposit, District Chāpra, P. O. Gopālganj, Harapurā, Jagadeo Paṇḍita.
Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ॥

लम्बोदरं विद्वदिनाशनक्ष नला भवानीतनयं गजाक्षम् ।
यस्य प्रसादेन सुराः समस्तलिङ्गानि स्नेहं च पदे तदैव ॥
नला वीरमहाचार्यान् परमाद्यनुवाभिः ।
उद्धृतं रमलाकोशे नवरत्नं सुप्रोभं ॥ इत्यादि ।

End.

अनादीनां ससर्जसाज्जनानां प्रबलाभक्तम् ।
भूमिकम्पो भवेत्पि काक्कानाच्च दृढिहत् ॥
फलं वायुद्विभागं विष्टेष्वेव प्रजायते ।
यदाच कुलं वासादधिकं यच्च कुचचित ।
रामसुतृचक्षु तत् सर्जं निर्मेकं कुरु सादरात् ॥

No. 237. रामसारसंग्रहः । Substance, country-made paper, 13×5½ inches. Folia, 22. Lines, 7 on a page. Extent, 320 slokas. Character, Nāgarā. Date ? Place of deposit, Puṛī, Śaṅkara Māṭha. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।

रेच्यमानं पुष्पं भवेत् । इति रामवेदे ।
 ॐ प्रकाशो रामचन्द्रस्य परं ब्रह्म प्रकाशितं ।
 भास्वरस्य सदा धर्म्यचन्द्रस्य चन्द्रिकोष्णलं ॥
 रामस्य प्रतिप्रियं नाम आदिश्रुतं समातङ्गं ।
 सप्तचक्रासप्तद्वयं विष्णोर्नारायणस्य च ॥
 विदुषां सगुणस्य परमाका तथैव च ।
 एते ज्ञाना च रामस्य पूर्णं ज्ञानं च मध्यमः । इत्यादि ।

End. आदिकाव्यमिदं राम जयि सर्वं प्रतिष्ठितं ।

न × तोचनिकाव्यानां यशोभागाद्याहते ॥ (?)

Colophon. इति श्रीरामसारसंग्रहः सम्पूर्णः ॥ श्रीरामचन्द्रार्पणमस्तु

वीरभट्ट । यद्वाचरं पदं धटं मावाचीनं च यद्भवेत् ।

तत् सर्वं जमतां देव प्रसीद परमेश्वर ।

वीराम ।

विषयः । श्रीरामचन्द्रस्य परब्रह्मज्ञापककतिपयप्रसौपकवचनसङ्ग्रहः ।

No. 238. रामाख्यारः । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 224. Lines, 10 on a page. Extent, 4,800 slokas. Character, Nāgarā. Date, 1874 Samvat. Place of deposit, Benares, Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमोऽसौख्यमिदं वाचसंस्तुतिकमेव ।

चित्तुसदानन्दरूपाय विष्णवे परमात्मने ॥ १ ॥

अथ सर्वं नमस्कृत्य पूर्णसावित्रसादृतः

नङ्गाद्यदितिः त्रिषदे यथाशक्ति निरूपिता ॥ १ ॥

काधिकारगुम्फनं । इति रत्नपिपाधिकारगुम्फनं । इति राजयक्षाधिकारगुम्फनं । इति कासाधि-
कारगुम्फनं । इति चिह्नाध्यासाधिकारगुम्फनं । इति स्वरभेदाधिकारगुम्फनं । इति ह्रस्वाधिकार-
गुम्फनं । इति श्रृङ्गाधिकारगुम्फनं । सदाक्ष × परमदधानाजीर्णपानविधसाधिकारगुम्फनं ।
इति दासाधिकारगुम्फनं । इति उन्मादाधिकारगुम्फनं । इति अपस्माराधिकारगुम्फनं ।
इति वातरोगाधिकारगुम्फनं । इति वातरत्नाधिकारगुम्फनं । इति उरुक्षमाधिकारगुम्फनं ।
इति आसवाताधिकारगुम्फनं । इति शूलाधिकारगुम्फनं । इति उदावर्तगुल्म-हृद्दुर्ग उरोम-
श्रृङ्गच्छ-श्रुवाघात-श्रुवातिसार-अश्वरी-प्रमेह-स्त्रीस्य-दौर्गन्धि-पाणिपादस्वेदनीहयकृत्-शोथ-
मुष्कद्विग्रह-गलनपत्र-गण्डमाला-पन्थाभ्युदापची-सौपद-विद्रुधी-प्रवणोद्य-शारीरागण्डव्या-
दाधिकारगुम्फनं । इति भग्नाधिकार-समाग्नः । इति-भगन्दर-नाडीवण, उपदंश शूकदोष,
कुष्ठ, शीतपिण, अक्षपिण, विसर्प, खाद्यरोग, मस्तरिका, दुद्ररोग, सुष्ठरोग, कर्णरोग,
नासारोग, नेचरोग, शिरोरोग, अक्षगद्व, सोसरोग, स्त्रोरोगादाधिकारगुम्फनं । अथ
वासाधिकारः । इति वासरोगाधिकारगुम्फनं । इति विषाधिकारगुम्फनं । इति रसायनाधि-
कारगुम्फनं । इति द्रव्याधिकारगुम्फनं । इति ध्वजभङ्गाधिकारगुम्फनं । इति रत्नावल्यां
वशीकरवादाधिकारगुम्फनं ॥ इति ॥

No. 231. रमलनवरत्नम् By परमसुखोपाध्यायः । Substance, country-
made paper, 13×6 inches Folia, 27. Lines, 15 on a page. Extent,
1250 Slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1875. Place of
deposit, District Chāpra, P. O. Gopālganj, Harapurā, Jagadeo Paṇḍita.
Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ॥

लम्बोदरं विद्वदिनाशनक्ष नला भवानीतनयं गजाक्षम् ।
यस्य प्रसादेन सुराः समस्तलिङ्गानि स्नेहं च पदे तदैव ॥
नला वीरमहाचार्यान् परमाद्यनुवाभिषेः ।
उद्धृतं रमलाकोशे नवरत्नं सुप्रोभं ॥ इत्यादि ।

End.

अनादीनां ससर्जसाज्जनानां प्रबलाभक्तत् ।
भूमिकम्पो भवेवापि काक्कानाच्च दृढिहत् ॥
फलं वायुवह्निभागे विष्टेष्वेव प्रजायते ।
यदाच कुल्लं वासादधिकं यथ कुचचित ।
रामसुतृचक्ष्य तत् सर्जं निर्मेकं कुरु सादरात् ॥

Colophon. समाप्तं चातुर्मास्यौषधम् ।

विषयः । पद्मरत्नचातुर्मास्यौषधप्रकाशः ।

No. 241. रामाष्टारभाष्यम् । Substance, country-made paper, 14 x 6 inches. Folia, 140. Lines, 10 on a page. Extent, 3,080 slokas. Character, Nāgara. Date, 1844 Samvat. Place of deposit, Benares, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

आदौ तावत् परिभाषायामेकविंशतिर्द्विधा व्याख्येयतया प्रतिज्ञाताः [प्रति]
ज्ञातेषु पाक्यज्ञाः सप्त गृह्ये व्याख्याताः ग्रंथेषु च विर्यज्ञाः सप्त कर्माणि,
अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम इत्यारभ्य यथान्वारम्भाद्यैवेत्येवमने
खोक्तानि दर्शपूर्णमासादीनि, पित्रपितृव्यज्जाधानाग्निहोत्राद्ययज्ञपद्मवत्-
न्यायमास्यामोत्यादीनि अकरणे प्रत्यवायाः भवन्ति ।

End. केचित् प्रथमाधाने निशयासनीतायां सभा । तस्माद्विज्ञात् अग्निहोत्र
मारभ्यमिति वदन्ति । अन्ये तु होमकाले अग्निसम्पत्तेरवधिकारान्
वचनाभावात्परोक्षः सोमे वारभ्यमिति । अनेष्टुनकारमेवाग्निहोत्रमारभ्य
अवस्यं सायमग्निहोत्रमिति वक्तव्यं संतिष्ठत इत्यस्या न्यायप्रान्तानुवादेनात्
न तस्मिन्नेवमसौ विवक्षित इति ।

Colophon. सप्तमः पटलः । समाप्तः प्रश्नः । सोमे, रामाष्टारभाष्यम् सम्पत् १८४४ ।

विषयः । चापकुम्भचौतस्यभाष्यव्याख्या ।

No. 242. रामायणटीका सुक्ताहारः । Substance, palm-leaf, 14 x 1½ inches. Folia, 178. Lines, 5 on a page. Extent, 4250 slokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, district Puri, pargana Rāhan, grāma Jagannātha, Vidyādharpura, Paṇḍit Rāmacandra Miśra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. स जयति रघुवंशतिष्ठकः कौशल्यादुदयमन्दनोरामः ।

दशवदनमिषनकारी दामरविः पुण्डरीकाक्षः ।

कुज्जलं रामरामेति मधुरं मधुराक्षरम् ।
 चापञ्च कविताशाखां बन्धे वाक्कीर्तिकोविलम् ॥
 काचं मन्दसतिर्गभीरमधुरं रामायणं तत् काच
 बाष्पानिःश्व परिश्रमप्रवृत्तौ चास्त्रास्यद् भीमताम् ।
 को भारोच मम स्वयं कुलमुषः कोदण्डपाणिः कृपा-
 कूपारो रचयत्यदः सपदि मन्त्रिकापसिंहासनम् ॥
 यत्पूर्वेष्विह काचो दीनसंरक्षणरूपो धर्मोऽमुहितः
 काच किञ्चिन्धाकाचो निषसंरक्षणधर्मा मुहायये । इत्यादि ॥

End.

ते वयं कपिराजस्य सर्वे वचन कारिणः ।
 कृतां × × × सुपात्रके
 मृतं तस्मिन् काकुत्स्थे सुपीये च ससङ्गाये ।
 मत्तानामपि सर्वेषां तव नो नाशि जीवितं ॥

Colophon.

इति श्रीमत्किञ्चिन्धाकाचाने मुक्ताचारे सप्तपञ्चाशत्सर्गः ।

विषयः । रामायणस्य बाष्पानम् ॥

No. 243. रामायणटीका पोताम्बरः (बायोध्याकाण्डस्य द्वादशसर्गपर्यन्तः)
 By गोविन्दराजः । Substance, country-made paper, 12 x 6 inches,
 Folia, 39. Lines, 24 on a page. Extent, 2300 slokas. Character,
 Nāgara. Date ? Place of deposit, Purā, Rājgopāl Matha, Mohantā
 Śrī Raghunādana Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose.
 Correct.

Beginning.

दीप्तते रामानुजाय नमः ।

नाचं नाचं बहारेः शमदमनपुत्रः पुण्यवङ्गारविन्द्या
 दाक्षीणाकोच बाबा प्रकृतिमधुरेया प्रोच विद्वज्जनैः ॥
 गोविन्द्याः सुधीः कुशिककुलमधिर्गुह्यगुह्यप्रदायां
 सत्यं साक्षेत्काचं सरसजनमुदे सार्द्रं याकरोति ॥
 प्रथमे काच एतस्मिन्नन्तरे विष्णुरित्यादिना यतो वा इमान्नीत्यादिवृत्ति-
 प्रतिपादितं जगत्कारणं ... .. प्राज्ञजीवस्वरूपमथ विख्याते
 इत्यादि ।

इति नीकुशिककुसुतिलहरोविन्दराजविरचिते नीरामायणधूपके अथोभा-
कापद्याख्याने पीताम्बराख्याने प्रथमः सर्गः ।

End. ववीयसी 'कनिष्ठमचिवी नये वा मध्यमाजातेत्यथ मध्यमासर्गं राजपत्न्य-
वेचया द्वैवाभिपन्ना द्वैवाभीष्टा तथा प्रभावं तादृशप्रभावयुक्तं अप्रति-
पन्नप्रभावमित्यर्थः ।

Colophon. इति नीपीताम्बरे द्वादशः सर्गः ।

विषयः । रामायणस्य व्याख्यानम् ।

No. 244. रामोत्तरतापनीटीका, सुधा । By भट्टमहासुकुलसूरि । Sub-
stance, country-made paper, 1×5 inches. Folia, 18. Lines, 20 on a
page. Extent, 1080 slokas. Character, Bengali. Date ? Place
of deposit, Rājguru's Matha, Ganesamhalla, Benares City. Appear-
ance, very old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ रामाय नमः ।

अन्तर्यामिचमामात्रमस्य तं ब्रह्म निर्मलं ।
यत्पुष्पाचार्यरोषाच तं श्रीरामं भजे (...) सा ।
दृष्टव्यतिथ्याय : याज्ञवल्क्यमित्याद्याचार्यपरचक्षुष्या नीरामोत्तरतापनी-
योपनिषत् तस्यायमस्याचरयाख्या प्र(...)यते ।

End. यो विमुक्तमितेति, एतत् शेषदर्शनेनापि यदा जन्माकारिता इति
जन्मभिरन्तरिता अनेकजन्मकृता दोषा न क्षुद्रानि, तदा किं बल्यं
उपायनायां कृतायामिति । इतिशब्दो ब्रह्मज्ञानोपदेशसमाप्तौ ।
यद्याख्यातं मया किञ्चित् स्वीयबोधानुसारतः ।
तं अन्तर्ध्वं बुधैः दृष्टैरेव वदोक्तमिदं ।

Colophon. नीमद्वयभयद्वयमहासुकुलसूरिकृतायां नीरामोत्तरतापनीटीकायां सुधा-
ख्यायां षट्संस्कृतिका समाप्ता ।

विषयः । नीरामोत्तर-तापनी-याख्या ।

No. 245. ब्रह्मदेवी सोमप्रयोगः । Substance, country-made paper, 13×5 inches. Folia, 148. Lines, 10 on a page. Extent, 3250 slokas. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Venares, Vāmanā-cārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. यद्य ज्ञानमनन्तं तदानं तस्य वानन्तं । भक्तियोग्यान्तो तमनन्तं गुरं नोपि ।
चाचलायनशास्त्रिनो यजमानस्य वीधायनीयेन सोमप्रयोगः तत्राचनि-
पूर्वकसोमेन ऋतुनक्षत्रादिवियमः ।

End. अतएव शास्त्रायनेन सोमाह्वनेन उक्तेषु साधनप्रकीर्णेषु अख्येयामनविचारः ।
Colophon.

विषयः । सोमाह्वयैवः प्रयोगः ।

No. 246. ब्रह्माग्निप्रसाधम् । Substance, country-made paper, 20×3 inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 110 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, zilla Mymansing, pargana Aṭiyā, post Jāmārki, grām Hālāliya, Paṇḍita Harinātha Vidyāvāgīsa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. नमोः गणेशाय ।

अथ ब्रह्माग्निप्रसाधवचनानि लिखामे । ब्रह्माग्निविधौ विशेषमात्रं लिङ्ग-
क्रियासारायोः ।

करोमीति विनिश्चित्य यामसप्तपसारभेत् ।

भूमिं हत्वा तु निःशङ्कां सप्तपं रचयेत् सुधीः ॥ इत्यादि ।

End. भोष्वादिहं यथासत्त्वा विप्रैः प्रतिपादयेत् ।

पिङ्गलाक्षते विशेषमात्रं ।

लिङ्गलिङ्गे ब्रह्मभूमीं वासुदेवे × × × × ×

नक्षत्रे चार्धभूमौ च अग्निं च वरुणं तथा ।

Colophon. इति लिङ्गक्रियासारे ब्रह्माग्निप्रसाधम् ।

विषयः । ब्रह्माग्निविचारवकप्रसाधसङ्ग्रहः ।

No. 247. ब्रह्माग्निप्रयोगः । Substance, country-made paper, 20×3 inches. Folia, 18 Lines, 6 on a page. Extent, 324 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, zilla Mayamansing, Pargupā Aṭiyā, post Jāmurki, grāma Hālalia, Paṇḍita Harinātha Vidyāvāgīśa Appearance, old. Prose and verse. Generally correct

Beginning.

नमः ब्रह्मराय ।

अथ ब्रह्माग्निप्रयोगः । तत्र यागपूर्वस्मिन् नवमे चरणे पञ्चमे द्वितीये चटो-
वा ऋचं नुक्कुले चन्द्रतारास्थिते शुभसमये अङ्कुरारोपणं यागसंघटनं × ×
संघटने कुर्यात् ।
तत्र मनुजतूर्यमन्त्रं × × पुरःसरसुदृक्कुलं ब्राह्मणवयसुपदेयं ब्रह्मालङ्कार-
गन्धमास्तादौः समर्थं ॐ सदा सत्कर्त्तव्यव्यग्रौर्षपञ्चराशौ ब्रह्माग्निविधिना
अचलशिवलिङ्गप्रतिष्ठाप्राकर्त्तव्यमङ्गलाङ्कुरारोपणकर्मणि ॐ पुण्याचं भवको
बुधक्त्वा इति चिः आचयेत् इत्यादि ।

End.

ततो दीमादिभ्योऽादिकं दला ब्राह्मणभ्यां यथाशक्ति भोव्यादिकं दद्यात् ।

Oolophon.

इति अथशौर्षपञ्चराशौ ब्रह्माग्निविधिना अचलशिवप्रतिष्ठाप्रयोगः समाप्तः ।

No. 248. लघुवार्त्तिकम् ' By उत्तमसूक्त-यति । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 3. Lines, 16 on a page. Extent, 100 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibi-hāṭi Benares City, Paṇḍita Vāmanācārya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning.

वीमचंमाद्य नमः ।

अथानो ब्रह्मजिज्ञासा जगत्सुः सदाहि तत् ।

वेदवेदपुराणि ब्रह्म तद्देहादेव सीयते ।

य प्रतीचि ब्रह्मदृष्टिं विचिन्ते तज्जनादिगीः ।

End.

इत्वं जेमिनिवाद्यायचकते तन्महये × × × ।

पूर्वाचार्यवरैः × सम्प्रतिवरैः स्मृतीकृता विस्तरम् ।

ते संक्षिप्य यथासतीच सुमनैः सन्धैः प्रकाशोक्तताः ।

वीमदिवचनेर्विभाजनयमानाचक्य दृढो सदा ।

Colophon. इति श्रीमद्भद्रशान्दमुनिकृष्णेश उक्तसंस्कृतयतिना विरचिते कृष्ण-
शिके चतुर्थेऽध्याये चतुर्थः ।

विषयः । संक्षिप्तसंस्कृतवितरणम् .

No. 249. कृष्णशब्देन्दुशेखरश्याख्या By मैत्रव । Substance, country-
made paper, 10×4 inches. Folia, 203 Lines, 9 on a page. Character.
Nāgara. Date - ? Place of deposit, Patna City, Samskṛta-Saṁjivani,
Paṇḍita Jayanārāyaṇa Vājaṇeyi Appearance, new. Prose. Incorrect

Beginning.

श्रीमच्छेषाय नमः ।

श्रीमच्छेषतपाद् × × युगलं ध्यात्वा द्वितीयं × × ।

× × ज्ञानमयीं दधानमपरं हस्तामुजं जानुनि ॥

कुर्वेत् सन्तकलां शिवां शिष्टादितां × × × ×

× × × × × × × ।

शब्देन्दुशेखरशेखरं श्रीका सन्तकलाभिधा

रयते मैत्रवेद्याय × × × × यथा बुधाः ।

End.

सप्तमं ।

विषयः । कृष्णशब्देन्दुशेखरश्याख्यानं ।

No. 250. कलितत्रिभङ्गस्तोत्रम् By विठठल । Substance, country-made
paper, 10×5 inches. Folia, 4. Lines, 11 on a page. Extent, 88 slokas.
Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late
Bābu Hariścandra. Appearance, new. Verse Correct.

Beginning.

श्रीगोपीजनकनमः ।

नमः विष्णुपदाशोकरेणुशो यन्निवेदनात् ।

सकृत्कुङ्कुमिलकलं श्रीकृष्णेशानामुत्तमं ।

End.

सर्वं तदीय इत्येषा महार्ता रचिता परं ।

तेन प्रयत्नं भवतु दार्य आशिष्ठो प्रभुः ।

Colophon. इति श्रीगोस्वामिश्रीसत्विङ्गलनाथविरचितं क्लृप्तिभिर्भाषं समाप्तम् ।

विषयः । श्रीकृष्णस्तुतिः ।

No. 251. क्लृप्तितात्पर्यपरिभाषा By पुरुषोत्तम । Substance, palm-leaf, 15 x 1½ inches. Folia, 26. Lines, 6 on a page. Extent, 1240 slokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Puri, Brāhma-cārinmāṭha, Paṇḍita Valadeva Brāhmācārī. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

परिष्ठापना भाषा परिभाषा सा हि 'एकदेशस्थाः सकलशास्त्रमभिज्ञस्यति यथा वेङ्कटप्रदीप इति । मैत्र द्विधा, लिङ्गवर्ती विध्यङ्गवर्तभूता च । यत्र शब्द एव लिङ्गमुपादीयते सा लिङ्गवर्ती परिभाषा, यथा इको गुणवर्ती इति ॥ इत्यादि ।

End एवमनया दिना अन्यत्रापि शब्दप्रयोगो यद्वैयर्थ्यायवोक्तानि लिङ्गोद्धारणानि अवगमयानि ।

Colophon: इति वैयाकरणग्रन्थज्ञाननपुद्गोत्तमविरचिता क्लृप्तितात्पर्यपरिभाषा समाप्ता ॥

स्वाधीनपत्रि(भट्ट)काचेंडा वनविहारदिमदमोत्सवंसदाचङ्कारादिसमोरथ-
यात्रप्रशस्तयः । इदं पुस्तकं रामप्रसादमङ्गुचारिणः ।

श्रेष्ठमङ्गलस्य पक्ष्यां मृगुचक्षुः च वाचने ।

क्लिष्टितं परकाव्यार्थं रामाङ्गमङ्गुचारिणा ॥

श्रवणे नमः ।

विषयः । वैयाकरणपरिभाषादिविवेचनम् ।

No. 252. लीलादमयम् By बालकृष्ण । Substance, country-made paper, 13 x 4 inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 384 slokas. Character, Maithil. Date ? Place of deposit, District Chāprā, P. O. Rāmkalā, Bagihī, Paṇḍita Tārādatla Ojhā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning.

बीमणेशाय नमः ।

अथस्तमस्य सत्यमचिन्त्यं मिर्गुणं गुणं ।
 आद्यं वदन्ति यं देवं सन्नाम्नो जयमोक्षरः ।
 नदिबन्ध चरं गुणं मणपतिं भागीरथीं भास्करं
 स्नां देवीमपरां प्रथम्य पितरो ज्ञातृन् बुद्धीनिर्गुणं ।
 प्रथमं [प्र]करोति कौतुककरं चारं जगानां सतां
 श्रीश्रीसारमयं मनोविचरणं श्रीबालकृष्णो वरं ।
 उवाचो बभूवुः कृतोऽष्टषु सखे दुःखो प्रकीर्तो कृतो ।
 बुध्यावुचमितो कृपु प्रकथितो मौढी गजे चाय्यकैः ॥

End.

सत्त्व्याने च सुमयदुग्धसचितां सत्त्वकृष्णतीं पिबेत् ।
 तस्मिन्नेव रतिं वरां सुगमयेत् कुर्यात् तदा गर्भिणी ॥

Colophon.

रतिवीमत्पण्डितदेवदत्तकुलोद्भवबीमोतिःस्वरूपाकजनीबालकृष्णविरचिते
 श्रीसारमये गर्भनिरूपणं नाम श्रीकृष्णकौतुकं ॥

विषयः । १ । १ । कौतुके संज्ञानिरूपणं । १ को, संज्ञाफलकधनं । ४ को, जीवघात-
 न्ननिरूपणं । ५ को, जीवभेदनधनं । ६ धातुभेदनधनं । ७ मूलभेदनधनं । ८ क्षतीत-
 पुत्रायुर्निरूपणं । ९ को, वस्तुनामकधनं । १० को, कार्यावधिनिरूपणं । ११ को, स्वर-
 निरूपणं । १२ पञ्चपद्विनिरूपणं । १३ सुभिक्षादिकधनं । १४ युवादिनिरूपणं । १५ को,
 निषिद्धनिरूपणं । १६ कौतुके, गर्भनिरूपणं ॥

No. 253. श्रीसावयदाहरणम् By बीरेन्द्रदेवः । Substance, country-
 made paper, 10×5 inches. Folia, 27. Lines, 16 on a page Character,
 Maithil. Date ? Place of deposit, District Châprā, P. O. Rāmkalā,
 Bagihī, Paṇḍita Rāmadatta Ojhā. Appearance, new. Prose. Generally
 correct.

Beginning.

नमो विष्णवाय ।

आदित्यं जगदुद्भवव्यतिथिभुं नानाविधिं योनिनां ।
 ध्येयं मन्त्ररत्नोद्भेदोत्तरवर्धनं पञ्चमि यं बुद्धनं
 भक्तानाञ्च मनोरवाधेफलदं कोमलचन्द्रेण ।
 जितं सङ्कृतिभिः सर्वोद्भवमथ वन्दे जगद्भास्करं ।

चत्वारं बीजभूतत्वात् गणितं बीजसंज्ञितं ।

यत्तच्च पाठोक्तवितं प्राङ्मण्डितविनमाः ॥

End. केचित्तु जीवासुखं याचो भूमिस्तदेव निम्नमित्यादिना फलमानौय एतदुक्तत्वाच्च
शोधं फलमित्याहुः ॥

वाचीत् पार्श्वपुरे विनायक इति ख्यातो मचीमण्डले

तर्कं नाष्टमतिर्गतिरुद्यमकः प्रौढसदीयोक्तिभिः ।

तस्मात् यो जनिताप्रवात् सुगन्धको गोपालसंज्ञो बुधः

तत्पुण्य विवेचितं सुगन्धितं श्रीभास्वरीयमिदं ॥

ज्ञाते ददपक्षमचीप्रसाधे गताष्टपिण्डे द्विधनस्य (नः न)माने ।

तर्काप्रवीनमनिसारतम्यामोलावतीयं विहसा समाधात् ॥

Colophon. इति भास्वराचार्यविरचितायाः शीलवत्याः श्रीवीरेश्वरदेवसकलतमसा-
श्चरणं समाप्तं ॥

विषयः । संक्षिप्तशीलावतीयाख्यानं ॥

No. 254. लोकतत्त्वनिर्णयः By हरिभद्रसुमिः । Substance, country-
made paper, 12 x 4 inches. Folia, 10. Lines, 10 on a page. Extent,
210 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Dīn-
maṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri, Benares City. Appearance,
new. Verse. Correct.

Beginning. प्रविपत्यैकमेकं क्षेत्ररूपं जिज्ञोत्तमं भक्त्या ।

भयजनबीधमायै हतजनिगमं प्रवक्ष्यामि ॥

भयामयविचारो न हि युक्तोऽनुपपन्नप्रवृत्तानां ।

कामं तद्यपि पूर्वं परीक्षितया बुधैः परिणत् ॥

End. तस्माद्वाद्यानिर्णयं यत्नोद्यमीसं

जन्मा x x x दोष दृष्ट्वैत्यतिराममुत्थं ।

चोरं क्लृप्तमेवमेवित्तलोकचक्रं

आम्यत्यन्नायतमिदं हि किमीकरोष ॥

Colophon. इति श्रीहरिभद्रसुमिरक्तो लोकतत्त्वनिर्णयः संख्युपः .

विषयः । समुच्चयतत्त्वनिर्णयश्च .

Beginning.

त्रौगोक्तुकोशो जयति ।

वीमद्वोक्तुसम्यग् वरतनुं कक्षापाद्योमिधिं

विप्रोक्तोक्तद्वयगुणद्वयनातिं × चिह्न × × क्रमं ।

भक्तापतितम.समुच्चरपवीर्यकोटिप्रभं

वन्द्यं कमलाकरं द्विजवर जीवन्तं सत्प्रिय ।

End.

विद्यामिधिः कामकलामिधिश्च दयामिधिर्वाग्व्यतोदधिश्च ।

तेजोमिधिः सत्गुणकोदधिश्च विराजते वल्लभ एव घोषे ॥ (इतो नास्ति)

विषयः । संग्रहेन वल्लभाचार्यसुतिः ।

No. 259. वल्लभाचार्यवृंशावली By निर्भय । Substance, country-made paper, 6×5 inches. Folia, 30. Lines, 14 on a page. Extent, 300 slokas. Character, Nāgara. Date Śaivvat 1859. Place of deposit, late Bābu Hariścandra, Bonares City. Appearance, new. Verse Correct.

Beginning.

वीमद्वोक्तुकोशो जयति ।

जयति वीमदाचार्यवृंशो येन वरीकृतः ।

ब्रह्मादिबुद्धेः कृष्णो योगिनां पारदो यथा ।

तद्वामानि प्रवक्ष्यान्ते विनामविस्मयानि हि ।

कल्पद्वयं समाख्येयं, प्रकृत्या भाषया कृतं ।

End.

गुणरत्नद्वयविभूषाभिन्नजम्बुवर्षी ।

लौकतनिर्भयाख्योऽहं कृतवान्कल्पपादपं ।

Post Colophon.

संवत् १८५९ । अष्टमस्तुतितीयायां रचितोऽयं कल्पद्वयः ।

योवीजवापसारम् प्रकृत्याकावशि जयं ।

पोषितं ब्रजतनवं नाथो नाथि जिह्वासति ।

उपाध्यायजयकल्पद्वयसंग्रहेन आभाषकोक्त्यै चिह्नितं काकयोक्षौ-

घाने । संवत् १८५९ मिति आद्यगुरुवदि रविवाचरे समाप्तम् ।

विषयः । वल्लभाचार्यवृंशकथनं ।

No. 260. वल्लभाष्टकविहतिः By वल्लभः । Substance, country-made paper, 13×5 inches. Folia, 10. Lines, ५ on a page. Extent, 200 slokas. Character, Nāgari. Date ? • Place of deposit, late Bābu Hariscandra, Benares City. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Beginning.

श्रीकृष्णाय नमः ।

यत्पादरजसागत्य मनो मे पङ्कलोद्धत ।
तत्कृताचार्यपद्यानां विहतौ यत् प्रवर्धये ॥
विहतेः सप्तस्रमाय नमः पिष्टपदाम्बुजं ।
विहतिः कर्तुमारब्ध्वा नतिविज्ञासतो मया ॥

End.

पिष्टपादौकृतपया विहतं वल्लभाष्टकं । •
कृतपयसु सदाचार्या भृत्ये श्रीविहते मयि ॥

Colophon.

इति श्रीपिष्टपादाक्षपरागारज्ञचेतसा ।
श्रीवल्कलेन विहतमण्डितं वल्लभाष्टकं ।
इति पिष्टपरचैकान्ता श्रीवल्लभविरचिता श्रीवल्लभाष्टकविहतिः सप्तस्रमा ।

विषयः । वल्लभाष्टकाष्टका ।

No. 261. वसन्तराजशकुन्तम् । Substance, country-made paper, 12×6 inches. Folia, 134. Lines, 9 on a page. Extent, 2680 slokas. Character, Nāgari. Date Samvat 1874. Place of deposit, Benares City. Dīnmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः । निर्विघ्नसद्यः ।

विरचिनारायणशंकरेभ्यः शचीपतिस्तुष्टविनायकेभ्यः ।
लक्ष्मीभवाश्रीपतिदेवताभ्यः सदा नमोऽपि नमो शशेभ्यः ।

End.

वसन्तराजशकुन्ते सदागमार्थशोभने ।
सप्तस्रमयत्कौतुके विचारितः शिवायते ।

Colophon.

इति वसन्तराजशकुन्ते शिवायतं नाम शकौभिविज्ञतितमो वंगः ।
सम्बन् १८७८ भावसे मासि ।

विषयः । परमपवित्रमादीनां शुभाशुभकृतकस्वरज्ञानकथनम् ।

No. 262. वाक्यरुतिटीका । Substance, palm-leaf, 22×2 inches.
Folia, 7. Lines, 5 on a page. Extent, 175 slokas. Character, Bengali.
Date ? Place of deposit, Rājaguru's Matha, Gaṇeṣamahallā, Benares
City. Appearance, very old. Prose. Correct.

Beginning. पारम्यर्थेय वेदात्मा यद्दन्ति परं पदं ।
तद्वत् ब्रह्मनिर्दे × × दिपदल्लेखितम्
सुसुक्तुजनामुज्जिह्वय वाक्यरुति × × प्रकरणं प्रारम्भाद्यो विद्वा-
नस्यपरमादिप्रयोजनसंसिद्धये परदेवताप्रणामस्तुत्यमहाचरणं ×
× कतः सत्याद्यम् प्रकरणप्रारम्भपेक्षितसामुच्चयस्य विषयसम्बन्ध-
प्रयोजनस्तुत्य संक्षिप्य प्रतिपत्तिस्तोकायां कथयति, सग्रेति ।

End. वाक्यरुतेरियं ह्येव वचिरा रचिता सया ।
पूर्वा × × यतां जाता संगतापुरचोत्तमे ॥

Colophon. इति परमवत्सपरिमाजकाचार्यशङ्करभगवता विरचिताया वाक्यरुतेः
टीका समाप्ता ।

विषयः । वाक्यरुतिटीका ।

No. 263. वाक्यायनभाष्यानुयाया By गङ्गाधर । Substance, country-
made paper, 20×5 inches. Folia, 238. Lines, 12 on a page. Extent,
17,850 slokas. Character, Bengali. Date, 1292 Sana. Place of deposit,
Benares City. Bāhu Pareśa Nātha Rāya, Kavi-rāja. Appearance, new.
Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

माययीं तासवर्षां कुर्मो वाम्निवता भजे ।
यां विसर्वा रक्तम्यासयुक्तायां भजेद्विजः ॥

यान्येषामौघिकीविद्याशासने तु सङ्घर्षिणा ।
 मोतमेवावपादेन सूत्राण्युक्तान्यथेवतः ॥
 व्याख्यातानि च सूत्राणि तानि ह्यस्या सङ्घर्षिणा ।
 वात्स्यायनेन भाष्येण व्याख्यानं तच्च वार्त्तिकम् ॥
 वात्स्यायनकृतं भाष्यं मया व्याख्यायते पुनः ।
 अमरद्वयन्यायाख्यानिवृत्त्यर्थं स्फुटार्थवत् ॥
 यौतं यैरिच सार्वपं मधुधिया तैस्ते मधु स्नादिनं ।
 नार्थिभ्यो यदि दीयते मधु तदैवेह न मध्वत्यसी ह इत्यादि ।

End. अग्निम्, शास्त्रे ये प्रमाणप्रमेय इत्यादिष्वन्ते पदार्था उद्दिष्टास्त एव
 क्रमेण लक्षणेलेखिता वादप्रतिवादाभ्यां परीक्षिताश्च स्वयमेवाचार्ये-
 षावपादमोतमेन सङ्घर्षिणेति समाप्तमिदं शास्त्रं उद्दिष्टार्थानवशेषम् ।

Golophon. इत्यवपादमोतमप्रणीते न्यायशास्त्रे पञ्चसोऽध्यायस्य द्वितीयाह्निकस्य वात्स्या-
 यनभाष्ये द्वितीयाह्निकस्य वैद्यमन्त्राधारेणानुव्याख्यानस्य द्वितीयमाह्निकं
 समाप्तम् ।
 समाप्तः पञ्चसोऽध्यायः । समाप्तश्चेदं न्यायशास्त्रमिति, मन्त्राधरकृतं वात्स्या-
 यनकृतस्य मोतमन्यायभाष्यस्यानुव्याख्यानं समाप्तमिति, सम १९८९, १८-
 वैशाख ।

विषयः । वात्स्यायनभाष्यव्याख्या ।

No. 264 वात्स्युपनिषद्भाष्यम् । Substance country-made paper, 12 x 5
 inches. Folia, 199. Lines, 7 on a page. Extent, 3184 slokas. Charac-
 ter, Nāgara. Date, Śukābda 1726. Place of deposit, Benares. Appear-
 ance, old. Prose, Correct.

Beginning. यस्य निःश्रितं वेदा यो वेदेभ्योऽपि जगत् ।
 निरमे तमसं बन्धे विद्यातीर्थनपेक्षरः ॥ १ ॥
 साधनं ब्रह्मविद्यायाः साधित्वासीरितं कुट्टे ।
 वात्स्युपनिषद्वेतद्वृत्ततमं विविच्यते ।

End. ब्रह्मविद्याप्रोति परमितादि च एवं वेद इत्यनेन ग्रन्थेन या प्रतिपादिता
वेद्यं इति ग्रन्थेन परावृत्तते सा च उपनिषत् रचयविद्याउपनिषत्
नाम अस्यां परं मेव इति सुत्पणेः तादृशी विद्याभिहितेति शेषः ।

Colophon. इति माधवीयवेदाद्यं प्रकाशे यजुरारण्यके बाबल्यामुपनिषदि ब्रह्मव्याख्या
द्वितीयोऽनुवाकः । शकाब्दा १०५१ ।

विषयः । यजुरारण्यकान्तर्गतबाबल्युपनिषदि ब्रह्मव्याख्याऽनुवाकव्याख्या ।

No. 265. विजयप्रदीपिकाटीका By विजयगणि । Substance, country-
made paper, 13×5 inches. • Folia, 280. Lines, 13* on a page. Extent,
10,000 slokas. Character, Nāgara Date, Samvat 1692. Place of deposit,
Benares City. Dīnmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appear-
ance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. अथ प्रथमपत्रं नास्ति ।
निर्मलजलप्रवाहपङ्कजप्रकाशितकैलासगिरिजौरमाग्र्यं सत्यं च (...)-
यमः पुञ्जजन्तुसमोच्चारि निरतिचारं यं अचार विचारचारसमाचारि-
चक्रि भूर्भुवस्वजलवीविहितव्यवहितपरम्परा प्रचुरभूत् । (?)

End. विषयः भूभूर्भुवः भूर्भुवः उरसादिषा टीका पूरिता दूरिमाषत् ।
भूयात् सोऽयं सद्गुणवैशिष्ट्यं × वि जीरापक्षीपार्चनावयप्रविष्टेः ॥ (?)

Colophon. इति श्रीविजयप्रशक्तिकाव्यमिः (...) श्रीभूयात् ।
अथ काव्यटीकायां सप्तपाद्यामनुष्ठुभां ।
अथ अष्टमं संज्ञाता साधिका (.....) ॥
मन्त्रोपाध्यायश्रीविजयगणिविर्मितोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । विजयप्रदीपिकानामाक्षरारण्यव्याख्या ।

No. 266. विनायकमाहात्म्यम् । Substance, country-made paper, 14×6
inches. Folia, 50. Lines, 12 on a page. Extent, 1500 slokas. Character,
Nāgara. Date, Samvat 1848. Place of deposit, Benares City, late Babu
Harīścandra. Appearance, old. Prose. Incorrect.

- Beginning.** त्रीनशेषाय नमः । स्तुतम् उवाच ।
 शिव शक्ती मयेष्टान् सर्वेषु दुष्टद्वार्यक ।
 बाष्पानामि दुष्टानि पुनानि लघुशामुजात् ॥
- End.** अयं मोक्षतमः स्तुतमहिमा ते मयेरितः ।
 यस्मात् संगोपनीयश्च गुरोरपि पुरः प्रिये ॥
 वास उवाच ।
 शिवेन गदितो विद्याः स्तुत्याय प्रकृते चित्तः ।
 वैनायकोऽयं सचिमा भवद्गोपीनिवेदितः ।
- Colophon.** इति स्तुतपुराणे अर्जुनविजयसमाप्तः ।
 विषयः । गणेशमाहात्म्यादिकथनम् .

No. 267. विपाकस्तुतम् । Substance, country-made paper.
 12 x 4 inches. Folia, 74. Lines, 9 on a page. Extent, 1332 slokas.
 Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City.
 Dīnmaṇḍalācārya, Mahārāja Bālacandra Śūri. Appearance, old. Prose.
 Correct.

- Beginning.** पञ्चावामरसामं यमोक्तस्य अन्तोदसभयस्य यस्मात्समा अउदसपुत्रेव
 उद्विज्जिष्मन्ति . यस्मात्तर एव अयं विनीतु आउ न पावेयं अङ्गजया
 आचारस्तु ।
- End.** ततो महाविदेहे देवावद्विष्मन्ति जाव विभिज्जिष्मन्ति एवं अन्तुसमयेयं
 जावसमयेयं दुष्टविवातोयं दसमस्तु अन्तुसमयेयं अयमते पञ्चमे .
 यैवं अन्ते दुष्टविवातो यस्मात्समं अङ्ग सङ्गमे ।
- Colophon** नमः पुनदेवताये विवागद्विष्मन्ति द्वादशविवागद्विष्मन्ति विवागद्विष्मन्ति
 दुष्टविवागद्विष्मन्ति यस्मात्समं अङ्ग सङ्गमे ।
 अङ्ग विवागद्विष्मन्ति सङ्गमे आचारस्तु विपाकस्तुतम् समाप्तम् .

विषयः । प्राक्कर्मकथनं (कर्मविपाकीयम् .)

No. 268. विवरणतत्त्वदीपनम् । By अखण्डमुनि । Substance, country-made paper, 15×3 inches. Folia, 180. Lines, 7 on a page. Extent, 5400 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Benares City. Rājaguru's Matha. Ganēśamahallā Appearance, new Verse. Correct.

Beginning.

कृष्णाय नमः .

“अथ प्रथमतः कतिपयपत्राणि न सन्ति”

विचारविषयेष्विदं विषयफलं अधिकार्यनुवन्तानां मध्ये विषयफले तावत्-
प्रतिपादिते अर्थादधिकार्येपि सिद्धः ... इति किं सिद्धैव ननु ब्रह्म-
जिज्ञासेत्यादिना . न च विषयप्रदर्शनार्थं वर्णकान्तरप्रारम्भ इति शङ्क्यम्,
असम्बन्धतया प्रतिपाद्यात्वात् मतार्थलागतार्थलाभ्यां सम्बन्धेऽतत्त्वविचार-
प्राप्त्यर्थं किं नस्यादित्याशङ्क्यं तात्पर्यमाह, तत्रेति ।

End.

ज्ञाने सत्यपि प्रमादत्वादिकं दृढमित्याशङ्क्यं तात्पर्यमाह, अद्वितीयेति
सकलशास्त्रव्यासिद्धत्वं सोपाधिकं निरुपाधिकं रूपमनुदितमिति
दृढयति .

तत्त्वदीपनमालेयं भवपादसमर्पिता ।

विदुषां प्रीयमायाय तर्कमौक्तिकमासुरा ॥

Colophon.

इति कीपरमहंसपरिभाषाकाव्याख्यानुभूतिपूज्यपादगिष्येष्टाखण्डमुनिना
विरचिते विवरणतत्त्वदीपने समन्वयसूत्रं समाप्तम् ।

No. 269. विविधलिङ्गपूजनम् । Substance, country-made paper, 10×3½ inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 120 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1716. Place of deposit, Benares City. Late Babu Hariścandra. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Beginning.

कीशधर्मेश नमः ।

अथ श्रीपार्ष्णिनेश्वरचिन्तामणिमन्त्रस्य निषद्यानुष्ठानार्थं ब्रह्मर्षिः कामदेवो
देवता मायनी इत्यः श्रीब्रह्मराक्षसपित्री श्रीपार्ष्णिनेश्वरचिन्तामणिदेवता

- को वेजं वीजं को शक्तिः नमः कीलकं समाभीष्टसिद्धये ज्ये विविधयोगः ।
End. वाचेषु चार्पितं सिद्धं वाचसिद्धं ततः स्मृतं ।
 तस्मिन् पूजिते विद्मं सर्वं संपूजितं भवेत् ।
Colophon. इति श्रीवद्व्यासो काशिकोद्भासरतन्त्रसारे विविधलिङ्गपूजनम् ।
 विषयः । विविधशिवलिङ्गपूजाकथनम् .

No. 270. विशिष्टाद्वैतविजयवादः By भरद्वाजः । Substance, country-made paper, 13×5 inches. Folja, 6. Lines, 9 on a page. Extent, 162 slokas. Character, Nāgārī. Date ? Place of deposit, Puri, Rājā-gopāla Maṭha, Mohānta Śrī Raghunādanā Rāmānuja Dāsa. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

- Beginning.** श्रीमते रामानुजाय नमः ।
 पायान् स यः स्वयतिरिक्तसर्वविभुश्च योगविषयो नमः पुमान् ।
 यस्मान् कटाक्षायतभायदृष्टाः सुनिर्गुणो भगवुषाकरो भूम् ।
 अथ सत्तु अखिलदेवप्रत्यनीककल्याणगुणैकमानसोत्तरसमस्तवद्विषय-
 विशिष्टाद्वैतं ब्रह्म सर्वभूतिस्मृतीतिहासपुराणवेद्यमिति श्रीमद्भारामानुजा-
 चार्यो भाषिरेतं तितं अथ केचित्कुसतयस्त्राजः ।
 भेदाभेदविषयं च विशिष्टाद्वैतकल्पनं ।
 न युक्तं बुद्धिकुशलेः यौतयोक्तिकथाधनः ॥ इत्यादि ॥

- End.** तदुक्तं । अत्युच्चतमधर्माधारापोऽनैव सिध्यति ।
 यदि सिद्धो तदासिद्धो कुरुष्वरोमादिविधनः ॥
 इत्यादिकं तु भाषादावेव दुस्तद्वित्युक्तमिति विचारभयादेव लिख्यते ।
 यत्तौत्तरसरस्वतीपुराभिनाशयानां सुदे
 प्रसङ्गप्रसङ्गो विजयनाथनेतकथा ।
 कृतं सुमतिना सतां स्वययवाग्नाथं (?)
 दुधत्वविजयं शुभं भगवते प्रपञ्चतु वै ॥ १

- Colophon.** इति श्रीवेङ्कटेश्वरकौश्यामोषपविषेय श्रीमद्भारामानुजा सकलविद्वद्भ्यामभिना-
 भरद्वाजिनः विविधो विशिष्टाद्वैतविजयवादः ।

विषयः । निरिहाहृतवाचसमेवं ।

No. 271. विनैकाक्षस्वाममाला । Substance, country-made paper, 11 x 4½ inches. Folia, 3. Lines, 17 on a page. Extent, 120 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City. Dīn-
maṇḍalācārya, Mahārāja Bālacandra Suri. Appearance, old. Verse.
Correct.

Beginning. आत्मा नत्वा निरीक्ष्यान्ःकरं कर्मसाधितं ।
त्रियते भूतनाममालिकाकरवाधिका ।

End. चं चरेच विंश्यां चरे चरे चरो च चः ।
चोचरागे चरे वाधो चं च चरे चरे चरे ।

Colophon. रति विषयमुत्तुनिप्रचोतानेकार्ये चकरनाममालिका समाप्ता ।

विषयः । एकाचराभिधानम् ।

No. 272 A. विष्णुपदावली (वल्गुभमलातुषायिनी) आसम्पूर्णा । Substance, country-made paper, 12 x 5 inches. Folia, 48. Lines, 16 on a page. Extent, 768 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City. Late Bābu Hariscandra. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ विष्णुपदानि लिख्यन्ते ।
मोक्षीरागेव । सचि विपिनादपुनैवायानि भूयते रायसुरलिकानादो
वदनासोदवायुनादो वाति । (यु) भंक्तिरपि वदनालामपुपकता कुचते
हृदि मोक्ष मोक्षंतिरतिमयमपुरा विदधाति विशेषविमोक्षं ।

End. विवति विमलपामीयं यमुनायामल्लिख्यन्ते ।
प्रतिविम्बं पश्यति सुचिरं विजलोजनसमन्वेन ।

Colophon.

विषयः । संस्कृतचन्दोदेव विष्णुस्तुतिः ।

No. 272. **विष्णुसहस्रनामभाष्यविहतिः ।** By **तारकब्रह्मसरस्वती ।** Substance, country-made paper, 15x5 inches. Folia, 151. Lines, 13 on a page. Extent, 7,550 slokas. Character, Bengali. Date Śāka 1701. Place of deposit, Benares City. Rājaguru's Maṭha. Gaṇeśamahallā. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः .

श्रीमाधवोमाधवविघ्नराजान् वामदेवतां व्यासमुनिं महान्
श्रीमङ्गरं भाष्यकृतञ्च भक्त्या नमाम्यहं लोकहितावतारम् ।
श्रीगोपालनन्दयतीन् गुरुन् विद्यागुरुनपि
प्रणम्य श्रीमदद्वैतानन्दान् शमदसालयान् ॥
भाष्यं तेष्वपदिष्टार्थं भगवत्पादनिर्मितं
विष्णोर्नामसहस्रस्य सद्यासति विविच्यते ॥

End. प्रत्येकश्लोकस्य निरासहेतोर्वाङ्मोहरत्नामसहस्रभाष्ये
या तारकब्रह्मयतिप्रणीता समर्पिता सा हरिपादयुगे ।
श्रीगोपालसरस्वती × × × यतिरक्तेवासिना ॥
श्रीतारकब्रह्मसरस्वती × शक्त्यगुरुणा कृता । ?
विष्णोर्नामसहस्रभाष्यविहतिर्या तच्च विद्वज्जनेः ।
चन्द्रायुः शतसुगन्धेभगवतो नाभिकनिष्ठा यतः ॥

Colophon. इति सहस्रनामभाष्यवाङ्मयानं समाप्तम् . ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
शुभमस्तु शकाब्दः—१७०१ . वैशाखशुक्लपक्षे ।

विषयः । विष्णुसहस्रनामभाष्यवाङ्मयः .

No. 273. **वैश्वानरनामगः ।** Substance, country-made paper, 13x5 inches. Folia, 7. Lines, 16 on a page. Extent, 700 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chāprā, P. O. Gopālagāñja, Harapura, Jagadeo Pauḍita. Appearance, tolerable. Verso. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

रोद्रनक्षत्रजावेतो यदि सूर्य्यमयीपुतो ।

माया महावर्षतां यानि धान्यानि स्रज्जतां पुनः । इत्यादि ।

End. न च सोमाशितं चैवे चमेने पतनं चक्षु ।
 करकाचाच वैशाखे द्युने चष्ठातपो न वि ।
 तदातिमुष्मा दृष्टिः स्यात् प्राहृकाको न संशयः ॥

Colophon. इति वीरचिन्तामणौ दुर्भिक्षदुर्भिक्षविचारः ।
 अन्तःपरं चण्डितं ।

विषयः । वैश्ववैशाखादिमासपञ्चकचयनं । दुर्भिक्षदुर्भिक्षादिविचारः ॥ अन्तःपरं चण्डितं

No. 274. वृत्तचिन्तामणिः । By मुकुन्देव पण्डित । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 19. Lines, 9 on a page. Extent, 342 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City. Dīnmaṇḍalācārya Mahārāja Bāhucandra Sūri. Appearance, old. Verse, Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अज्ञानं घनमपि तुल्यराशिकल्पं
 कल्पाग्नेर्भवतितरां यदीयनाम्नः ।
 विघ्नाक्षी विस्मयमुपैति चित्तयेव
 स्यहं च वितरतु वा × × गजाक्षयः ।

End. मन्त्रायचक्षुष्य पदजलराशौ रवि × × × सञ्चलति परिहृतकाशः ।
 बलवन्मन्त्रेवपरिदिशतिवा भुवि स्फुरति तव मन्त्रापविषा ॥

Colophon. इति वीरविहङ्गुपाध्यायपण्डितमुकुन्देवदण्डिते कीमद्वृत्तचिन्तामणौ सप्तसप्तशतश्लो-
 कव्याभरणे वृत्तचिन्तामणौ माहात्म्यकपरिच्छेदः षष्ठौ मन्त्रीषिः पूजार्थम् ।

विषयः । प्रथममन्त्रीषो सप्तपरिच्छेदः । द्वितीयमन्त्रीषो विविधाख्यादिपरिच्छेदः ।
 तृतीयमन्त्रीषो सद्यः × × × । द्विपादवृत्तपरिच्छेदः । चतुर्थमन्त्रीषो प्रकीर्तनमाहात्म्य
 परिच्छेदः । पञ्चममन्त्रीषो सप्तद्वैताक्षीयपरिच्छेदः । षष्ठमन्त्रीषो माहात्म्यकपरिच्छेदः ।

No. 275. वृत्तरत्नाकरटोका by चिन्तामणि । Substance, country-made paper, 9×3 inches. Folia, 27. Lines, 13 on a page. Extent, 680 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chāprā, P.O. Siroyā, Paṇḍita Rāmanātha Miśra. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning.

मौनसेनाय नमः ।

मौनसेनाय शिवसुखादेवैः सकायेतिहासितपादपत्रं ।

विन्दूरपुराङ्गुलमण्डपं नमामि गोरीसुखायुजायै ।

देवसुखायैमण्डपसितपादपत्रं गोविन्दतातमहिनाथगोप्रवीणं ।

विन्नामविः प्रकुर्वते प्रपित्य हस्तरत्नाकरस्य विहतिं सुसभां सुभाषां ।

End.

यवज्ञं, चक्रप्रसारसंज्ञा मोदकपा ।

× × × वःविहदेवसुखसुखभूषणगोविन्दस्योतिर्वित्खमुचिन्ना-

मण्डिदेवसुखविरचितानां हस्तरत्नाकरटीकायां सुभाषायां प्रसाराद्यध्यायः ।

विषयः । केदारभट्टसहस्तरत्नाकरस्य व्याख्यानं ।

No. 276. हस्तरत्नाकरसुगमदृष्टिः By समयसुन्दरगङ्गि । Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 18. Lines, 17 on a page. Extent, 1300 slokas. Character, Nāgara. Date Samvat 1835. Place of deposit, Benares City. Dīnmaṇḍalācārya Mahārāja Bālācandra Śrī. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning.

(मौ)पाचैनाथं जिनं नमः मणिसमयसुन्दरः

हस्तरत्नाकरस्यव्याख्यानं कुर्वते सुदृष्टम् ।

हस्तयो वक्ष्यः सन्नि बन्धुसोऽथ पुरातनाः

परं मयानिदुग्धना व्याख्या तस्य विधीयते ।

End.

मौनसुहस्तरत्नाके मौजिनचन्द्रसरयः॥

तेषां सकलचन्द्राणो विनेयः प्रथमोऽभवत् ।

तन्निधयः समयसुन्दर यतां हतिं चकार सुगमतरां ।

मौजिनसामरस्यरि प्रवरे नमोऽधिराने ।

यः कोऽपिमनुष्यैः सुदः प्रसक्तिं न क्षिपिष्यति,

स लोकैः लक्ष्यते विन्दा × × भावी परम च ।

Colophon.

इति हस्तरत्नाकरस्यव्याख्येयौ समयसुन्दरगङ्गिविरचितानां हस्तरत्नाकर-

सुगमदृष्टौ बह्मार्थाः सम्पूर्णाः । पत्रसंख्या-११०० पंक्त्य-१८२५ ।

विषयः । हस्तरत्नाकरव्याख्या ।

No. 277. **हपोत्सर्गकौमुदी** by सिद्धान्तवागीश्वरभट्टाचार्य । Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 97. Lines, 6 on a page. Extent, 1740 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamanjīng, Pargupā Atija, Post Jāmunki, Grāma Hālaliyā, Paṇḍita Gurudāsa Vidyārāma. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमो गणेशाय ।

स्वप्नसात्स्थं भविष्यच्च पारस्करागमादिकं ।

ज्ञाना करोति वामीशो हपोत्सर्गस्य कौमुदीं ॥

अथ हपलक्षणं । तत्र सात्स्थे ।

धेनुमादौ परीक्षेत सुशीलां लक्षणाभित्तां ।

अथहासपरिक्रिष्टां जीववत्सामरोगिणीं ॥

तस्याः सुतं परीक्षेत हपभं लक्षणाभित्तं ।

उद्वतस्त्वन्वककुदश्चकुलाङ्गुलभूषितं । इत्यादि ।

End.

कपिलाया अभावे क्षत्यापि धेनुर्देया ।

तत्र यत्तद्गोरोमससहितवत्सरावच्छिन्नस्वर्गशान्तिः फलं । सर्व्वसम्यत्

समानं । साक्षात्प्राज्ञाभावे कुशप्राज्ञस्य हपोत्सर्गस्य दद्यात् । ततः स्वर्ग्य-

र्थादानसम्पिद्रावधारयन्ति ।

सर्व्वशस्त्रसकलेतरविद्या-पारमो गुणसमो गुणमयो ।

पन्थमेवमभिज्ञं शिष्यायैकः कामरूपपतिपण्डितोऽकरोत् ॥

Colophon.

इति श्रीसद्वाग्वहोपाध्यायजगद्गुरुश्रीसिद्धान्तवागीश्वरभट्टाचार्यविरचिता

हपोत्सर्गकौमुदी समाप्ता ॥

ॐ शिवाय नमः ।

विषयः । हपोत्सर्गकर्तव्यकर्मनिरूपणं । तत्र हपलक्षणवत्सुतरीलक्षणवत्पलक्षणवत्तद्वर्णनं ।

हपोत्सर्गपुनर्वासनहपोत्सर्गदेशनिरूपणं । हपोत्सर्गव्यवस्थानिरूपणं । हपोत्सर्गोपकारनिरूप-

णं । सप्तपल्लवहपविधासादिनिरूपणं । अथ हपोत्सर्गप्रवाचीकथनं । हपोत्सर्गस्यायं

पन्था अन्यप्रकार एव बह्वेदशीयात् प्रचलितस्यार्थं कामरूपप्रदेयो (वासामे) । पारस्कारदिनामा-

प्रवाचीनतमपन्थसमस्तस्य विनिर्दिष्टोऽयं पन्थः । पाश्चात्पवनितनासकप्राचीनेतरपन्थस्यापक्व-

म्वितीये ।

No. 278. चिन्तामणिटीका । Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia, 27. Lines, 7 on a page. Extent, 540 slokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Babu Hariscandra. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः .

श्रीगु नन्दालये विरचितं श्रुतिभिर्विद्ययां ब्रह्मादिवन्द्यस्वरूपं नवनेत्रवर्धे ।
संसारतापशमनं सुमुख्यमाद्यं कथं नये दक्षितसौख्ययान्कारं ॥

End. तत्रायामस्मिन् अक्षरकाराध्यासवति तस्मिन्निष्ठं देवमुख्यं देवेन्द्रियप्राप्तमनो-
बुद्धिरूपं कथितमस्मिन्नेनाष्टमनिर्वाणमित्यर्थः (रत्नोवाशि) ।

Colophon. न्या ... .

विषयः । वेदान्तचिन्तामणिटीका ।

No. 279. वेदान्तमननम् By संक्षेपकाचार्ये । Substance, palm-leaf, 13 × 2 inches. Folia, 69. Lines, 7 on a page. Extent, 2520 slokas. Character, Uriyā. Date ? Place of deposit, District Puri, Pratāpa Poruṣa Gottampaya, Parganā Rāhūn, Paṇḍita Viśvanātha Mahāpātra Kāvyaṭīrtha. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगोशदाः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा हतश्रुत्याः स्युस्तं नमसि गजानने ॥
बोधानन्दधनं निरस्तमकलं कारुण्यपूर्णैरण् ।
बुद्धानामुपदेशकं च सततं पापात्मनां पापहं ॥
वैराग्यस्य विरामिणीं सुखकरं सम्पादकं सर्वदा ।
श्रीमद्देशिकवासुदेवयतिनं बुद्धात्मकोपभजे ॥
यस्यात्मभूतस्य गुरोः प्रसादान्
अहं विमुक्तोऽस्मि शरीरवन्मात् ।
सर्वोपदेष्टुः पुत्रबोधनस्य
तस्याः कृत्स्नपद्मं प्रपतोऽस्मि नित्यं ॥
बुद्धान् विवेकिनः कृत्वा स्तोत्रे सर्वोपदेशकः ।
यस्मिन्वति च तं श्रीमद्वासुदेवगुरुं भजे ॥

अधारोपापवादायां ब्रह्म सत्यमेवेति सत्त्वशास्त्रेण विनिर्गक्षितोऽर्थः ।
तत्र अधारोपं प्रथमतो निरूपयामः ॥ इत्यादि ॥

End.

तस्मात् कौटिल्यस्या अचनेषादियथा अपि ब्रह्म ज्ञानरक्षणं वेदान्तविद्या-
राष्ट्रमुल्लयज्ञस्य षोडशैर् कलासपि नार्हेति यत्र करणो मोक्षः तस्मात्
सुसुक्ष्मां सर्वशेदं न त्याज्यमिति सिद्धांतः ॥
इति श्रीपरमहंसपरिम्राजकाचार्यश्रीमद्गुरुवर्यपुण्ड्रवेङ्कटप्रियेण संक्षेपका-
चार्येण विरचितं षोडशवर्णकं समाप्तं ॥

विषयः । अधारोपादिनिरूपणं । साधनचतुष्टयनिरूपणं । रूपनिरूपणं । रागादि-
स्वरूपनिरूपणं । तत्कारणनिरूपणं । आत्मानात्मविवेकज्ञानोपा-
यविचारः । आत्मनः शरीर-
चितयादभेदनिरूपणं । आत्मनः अवस्थात्रयसंक्षिप्तनिरूपणं । पञ्चकोषादिनिरूपणं । आत्मनः
संविदान्तरूपनादिनिरूपणं । आत्मनः अक्षयत्वादिनिरूपणं । दम्भोच्चकारणज्ञानाज्ञान-
विचारः । शरीरवित्तयप्राप्ताद्यादिविचारः मोक्षरूपफलनिरूपणं ॥

No. 280. वेदान्तरहस्यम् By जगन्नाथानन्दसरस्वती । Substance, palm-
leaf, 14x1 inches. Folia, 105, Lines, 6 on a page. Extent, 2400
slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri, Sankara
Matha. Appearance, old. Prose and Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीसर्वज्ञब्रह्मजगन्नाथाय नमः ।
देवेन्द्रमोक्षित्यन्तरेण करण्यकषादयाः ।
विष्णुं चरणं देवत्वचरणान्तरवचः ॥
पूर्वज्ञानधनज्ञानं सान्नामन्मनोरमं ।
सकृत्पापतन्त्रोषं वन्दे चरितुमशक्तं ॥
गुह्यतमं धर्मं विष्णुं शशिवर्धं चतुर्भुजं ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
अनादिमध्यात्मसंज्ञमष्टविधायमश्रुतं ।
प्रवर्तयिष्ये जगद्वाचं सर्वकारणकारणं ॥
सद्वचनं ब्रह्म य ईश्वरः पुमान्
नुचोर्भिर्बुद्धिद्विजिह्वास्त्रसंघः ।

प्रधानबुद्ध्यादिकमत्प्रपञ्चः

स नोऽसु विष्णुर्मतिभूतिमुक्तिदः ।

यद्ब्रह्मभाषितान्नाह वेदा इ + + तदेवमेष कारिकायां + +
+ + सत्त्वप्रयोजनानि शास्त्रारम्भो + + लक्षणानि सूचितानि ।
इत्यादि ।

End. “भक्त्या सासमिजानानि यावान् यथासि तज्जतः”

इति श्रीभगवद्गीतावचनानां ।

तद्गुणैर्दान्तरक्ष्यन्तु स्वान्तर्यामिहतन्त्रदः ।

जगन्नाथानन्दयतेरक्षु तज्जनिदर्शनं ।

असूक्ष्मधन्यानि दिनान्काराणि हरे स्वेदाहो कनकनरेष ।

अनाद्यबन्धो कथयैकमिच्छो वा जन्तु वा जन्तु कथं नयामि ।

Colophon. इति श्रीजगन्नाथानन्दसरस्वतीनामसद्ग्रासि × × अंशमिमा प्रकाशितं
वेदान्तसारसंग्रहतलनिर्णयं ब्रह्मभावप्रधानजीवेश्वरप्रज्ञेयप्रयोजनं वेदान्त-
रक्ष्यं नाम वेदान्तप्रकरणं समाप्तं ।
श्रीकृष्णचिदानन्दसाम्प्रदायविन्दतत्त्वविदुपास्यश्रीकृष्णजगन्नाथजीवेश्वरपा-
पंक्षमस्तु । ॐ नमस्तु तथार्थं ।

विषयः । ब्रह्मभावप्रधानजीवेश्वरप्रज्ञेयनिरूपणादिकं ।

No. 281. वेदान्तशास्त्रा (अभिनववन्निर्मा) By सत्यनाथयति । Sub-
stance, country-made paper, 11×3 inches. Folia, 500. Lines, 12 on
a page. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City.
Paṇḍit Vāmanācārya Bibihāṭi. Appearance, old. Worm-eaten. Prose.
Correct.

Beginning. अथ प्रथमाध्यायो नास्ति ।

श्रीतया सचितं सूरं रामं दृष्ट्वाकुपूजितं ।

आनन्दतीर्थमुनि × नमामि ज्ञानसिद्धये ।

यद्गुरुपदमात्रेण सङ्किरिदमवाप्यते ।

भक्त्या नमामि तं सत्यनिधिं श्रीकृष्णं मुने ।

End. अतो ज्ञानिनां प्रतिबन्धाभावे मोक्षसाधुरत्नात् उक्तं युक्तमिति मोक्षमार्ग-
 + + + + चक्षते स्तोमिः नवचन्द्रिका, + + + + दोषारामचन्द्रिका
 द्वतीयाध्यायसङ्गता .

Colophon. इति श्रीमत्सत्यनिधितोषीश्वरचाराधकश्रीमत्सत्यनाथयतिविरचितायां
 अभिनवचन्द्रिकायां द्वतीयाध्यायः ।

विषयः । वेदान्तव्याख्या .

No. 282. वेदार्थसंग्रहः By रामानुजाचार्यः । Substance, country-
 made paper, 12x5 inches. Folia, 40. Lines, 13 on a page. Extent,
 1520 slokas. Character, Nāgarī. Duto ? Place of deposit, Puri,
 Rājagopāla Maṭha. Mohanta Śrī Raghunandana Rāmānuja Dāsa. Ap-
 pearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।
 अथेषचिदचिदुक्त-शेषिणं शेषशायिने ।
 निर्मलज्ञानकवक्ष्यामिधये विष्णवे नमः ॥
 परं ब्रह्मैवाक्षं क्षमपरिगतं संसरति तत्
 परोपाध्यासीदुं विवशमग्नभस्मास्तदनिनि ॥
 त्रुतिन्यायापेतं जगति विततं सोऽनमिदं
 तमो येनापाक्षं च हि विजयते यामुनमुनिः ॥
 अथेषजगद्वितानुशासनत्रुतिनिकरशिरसि समधिगतोयमर्थः । जीवपर-
 नाक्ष या × ज्ञानपूर्वकवर्णनमधर्मेति कर्मयताकपरमपुनश्चरयुगल-
 ध्यानार्चनप्रथमादिरत्यर्थं प्रियस्तत्प्राप्तिफलः । इत्यादि ।

End. भक्त्यात्मनन्यथा शक्य इत्यनेनेकाध्यात् भक्तिश्च ज्ञानविशेष इवेति सर्वसुपपन्नं ।
 सारसारविवेकज्ञा शरीयांषो विसम्वराः ।
 प्रमाद्यतन्त्राः सन्तीति हस्तो वेदार्थसंग्रहः ॥

Colophon. इति श्रीमद्भगवद्भट्टारामानुजाचार्यविरचितो वेदार्थसंग्रहः समाप्तः । राम ।
 राम । राम ।

विषयः । उपनिषत्सारसंग्रहयोगेन विभिन्नार्थैस्तनतस्तद्दीकरणं ।

No. 283. वैकुण्ठविजयः By चमरनाथिष्य । Substance, country-made paper, 15 x 4 inches. Folia, 12. Lines, 5 on a page. Extent, 350 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Durgāpur, Post Begamganja, vid Noākhāli, Paṇḍita Kāśi Candra Nyāyapañcāna. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning.

बसो दुर्गायि ।

अङ्गुरैर्दामवानां कुलकमलसुखीभूषणत्याग्रशंसः
कल्पनाङ्गुर्ज्जुदुष्टदुष्टमविशतसमुद्गीर्णनेवातिभीमः ।
दौर्गन्ध्याप्यभाष्यः चरतरनखरैः कुसुमशृङ्गपञ्चकः
पातु तां दैत्यनाथप्रमथनजगताभीनिषारी शशिचः ।

अपिच । हयद्वैरिपुरं गतं प्रियजनं ज्ञात्वा द्विजैर्दामनाद्
विज्ञातैः सद्यः बन्धुभिः प्रसभतस्तैर्वै गता भृशं ।
बैलोक्तामुत्तमपूर्वमद्भुततरं युक्तं विधाय स्वयं
जिता शत्रुकुलं - मेत्य सुदिनो रामः शिवायास्तु वः ॥
मान्यो मे स्वधधारः । अस्मत्प्रतिविस्तरेण । समन्तादयस्त्र्योक्त्य मोक्षार्थं ।
अथो

इन्द्रीवरायसविश्वोपमराजमाना
स्त्रैरं विकशिक्तुसुदृष्टितमादधाना ।
भोमनिनीव इरैदम्यजसुन्दरासा
मेकोत्सवं वितनुने विसलाम्बरवीः ॥

प्रविष्टा परिपार्थिकः । भाव अद्य अस्तु तुष्टिपकरकिरीटोत्तरहृदय-
कमाया देया जीराजनसद्योत्सवप्रधानार्थं विधितकेष्टोत्तरसमुद्भूत
परमामन्दकन्दकीर्तिमैत्रीपतिमप्यष्टौभिः सवज्जमानं वज्रधा बाह्वृत्य
सिद्धन्तिकं प्रेषितोऽस्मि ।

स्वयं । सद्यर्षोत्सवं । मारिच किमाज्ञप्तं ।

पारि । भाव,

तादृशविजुतवीरविज्जमकथासम्बोधसमावितं
काण्डनयसुपाश नः अस्तु मवप्रतिवेः समुत्पादनात् ।

बाहुल्यानिकता तथापि भवता सम्बर्धनीया यथा
स्त्रैरं विश्वविस्तारयामि वज्रशः धातुः फलानि मृदु ॥

छत्र । शिरसि विहितोऽयं राज्ञासादेशः । इति विस्मयति । + + +
 + + + मारिषः । यादृश एव महीमन्नेन्द्रासादेशः सादृशप्रबन्धमूनि-
 कल्पवल्लीसङ्गतोऽधुने मनःशास्त्री ।
 पारि । सचर्य । कतमसावत् + + + भावेन ।
 छत्र । सवच्छमानं । मारिष । मारिष ।
 सखीरूपेण नित्यं विजगद्वभया + + + + निःकाशे
 वाराहो यत्र देवी सुरगुणसदृशाः सन्ति सन्तोषसंख्याः ।
 वीराः संशामधीरा अहितकुलसमः + + + +
 + + संकारभूता जगति विजयते भीष्मयाराजधानी ॥
 तस्या षि । आसीद्द्वेषधरणीरमणैकमान माषिष्यतामधिगतः प्रबलप्रतापः ।
 निःशेषकौशल्युतो गुहकल्पवीरः वीरुष्णः क्षितिपतिर्जगदेकवीरः ॥
 + + + तस्य महीमन्मनीयमङ्गिको सञ्चारजस्य येयान् छत्रुः श्रीमान् ।
 जननयमचकोरानन्दने श्रीतभानुः प्रतिभटसमुदायारण्यदाङ्गि छत्रानुः ।
 सुजमकमसाराजीरङ्गने चण्डधामा जयति धरणिजानिर्धन्यमाषिष्यनामा ॥
 + + + + + तदनुजगता श्रीयुतामरमाषिष्येन विरचितो-
 ऽभिनवोऽतिशुभगो वैकुण्ठविजयो नाम प्रबन्धसद्विभक्तये नेपुण्यशक्तिभि-
 रस्माभिरनुरङ्गनीया राजान इत्यत्र न संशयः ॥ इत्यादि ॥

End. तदस्मिदानीं काष्ठात्ययेन एषि ताभेत् तृषमेव द्वारवतीमासाद्य समुप-
 स्थितेष्टानामसंशेषतो मुकुन्दाय निवेदयामि ।
 सुतकः । यदादिशति भगवान् । इति निष्क्रामो ।

Colophon. इति क्षीयुतामरमाषिष्यविरचिते वैकुण्ठविजयनामानाठके सन्निरुद्धानि-
 चको नाम द्वितीयोऽङ्कः । अतः परं नास्ति ॥

विषयः । बाणदुहितारुषा कामयमाने प्रद्युम्ने बाणपुरीं गते बाणेन च संबद्धे माधवस्य
 बाणजयाय बाणपुरजमनं तस्य पराजयश्च । तत्र प्रथमाङ्के संशयसङ्ख्यप्रादुर्भाषो नाम
 प्रथमोऽङ्कः ।

No. 284. वैश्वदेववर्णिः । Substance, country-made paper, 8×4½ in-
 ches. Folia, 9. Lines, 8 on a page. Extent, 90 ślokas. Character, Dova-
 nāgara. Date Samvat 1834. Place of deposit, Benares City, late Babu
 Hariścandra. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Beginning.

श्रीसामवेदमण्यपतिभ्यां नमः ।

अथ वैश्वदेववलिविधिः आचमनं, श्राव्यायाम्, अपविबर्ह्युपायं वैश्वदेवो-
पचाराणां पविबर्ह्यास्तु देशकालपाकपौषद्रव्यशुद्धिसंपदेशु, श्रीम् अद्योति
पञ्चाङ्गं शुक्ला + + + पञ्चसूत्राजमितदोषनिवृत्त्यर्थं वैश्वदेववलिमन्त्रं
करिष्ये .

End.

प्रसादात् कुरुते कर्म प्रचवेताभ्यरेण यत् ।
स्मरणादेव त्रीविध्योः भव्यैर्ह्यस्यादिति युतिः ॥

Colophon.

इति वैश्वदेववलिः सामवेदमन्त्रकौशुमीशाखायां अष्टसूत्राचम्यशुद्धिविधिः .
संवत्— १८२४ .

विषयः । सामवेदान्तगतवैश्वदेववलिमन्त्रं .

No. 285. वैष्णवधर्मसंग्रहः । Substance, country-made paper, 11 x 4 inches. Folia, 10. Lines, 11 on a page. Extent, 250 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, late Hariścandra Bābu. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning.

श्रीमोपीनाथाय नमः ।

अथ निरुक्तकरणम् तच्च ब्रह्माण्डपुराणे दामधर्मं च
आक्रमवीतीरसम्भूतां धर्मां दृष्ट्वा विभर्ति यः ।
विभर्ति रूपं + + + तमोनाथाय केवलं ॥
ब्रह्माण्डपुराणे,
एवंतापे मदीतीरे समलोचं विद्येवतः ।
सिन्धुतीरेऽथ वल्मीके तुलसीद्वलमार्गस्थं । इत्यादि

End.

• श्रीभगवान्, मारद् प्रति,
नाचं वसामि वैकुण्ठे योगिनां हृदये न वि ।
मङ्गला यच्च गायन्ति तच्च निष्ठासि मारद् ॥
गायये चत्यनेऽपि वा + + + + + ।
कुलकुलौष्ठिसमायुक्तो लभते सामकं पदम् ॥

Colophon.

शुभमस्तु श्रीचरये नमः .

विषयः । वैष्णवधर्मशास्त्राणम् .

No. 286. शत्रुघ्नयमाहात्म्यम् by धनेश्वर । Substance, country-made paper, 12×4 inches, Folia, 437. Lines, 12 on a page. Extent, 7,620 slokas. Character, Nāgara. Date Sam 1847. Place of deposit, Benares City. Dinmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. अर्चनो भगवते । कीयगादिजिनेन्द्राय ।

ॐ नमो विश्वायाय विश्वस्थितिविधायिने ।

अर्चते शत्रुघ्नाय युगादीशाय योगिने ॥

End

मिथ्यालक्षणादाहरोरिविजयज्ञानप्रतापोत्कर्षो

भयो बोधकरो दुरक्तदुरितध्माक्षयि + तच्छरः ।

गोमिः लक्ष्यविशेषिताङ्गुलमलः प्रोक्तोद्धतल्लक्षः

पायादादिजिनो रविः प्रतिदिनं सिद्धोदयान्निश्चितः ॥

Colophon.

इत्याचार्यराजगोपीयदीधनेश्वरस्वरिविरचिते श्रीशत्रुघ्नयमाहात्म्ये गोपार्थ-
नाथादिमहापुरुषपरित नर्चनं नाम अष्टादशोऽंशः । सम्पूर्णः । संवत्-१८४७
शुद्धे मासि ।

विषयः । जगन्शत्रुघ्नयमाहात्म्यमाहात्म्यवर्णनम् ।

No. 287. शब्दमणिप्रकाशः by गोपीनाथ हरिहर । Substance, palm leaf, 14×2 inches. Folia, 69. Lines, 6 on a page. Extent, 2890 slokas. Character, Uriyā. Date P Place of deposit, District Puri, Parganā Rāhān, Grāma Jagannāthavidyādharaṣṭhān, Pañḍita Rāmacandra Mīśra. Appearance, old. Prose. Generally correct.

नामाकोविदसकलानि नितरां प्राज्ञस्य वागव्युत्ता-

न्यायायानितरां बुद्धिं प्रतिपदं नमः च नारायणं ।

दीप्तिं भूरिचमत्कृतिं विमिशिरां तुल्यैश्च चिन्तामये-

गोपीनाथपुत्रैः प्रबोधजननीमुद्बुधाद्यव्ययभुतं ॥

प्रेषावत्प्रह्लादप्रयोजनशालाय प्रयोजनप्रतिनेकवाक्यताज्ञानकारं सङ्गतिं

अथशब्देन प्रदर्शयन् शिष्यावधानाय शब्दलक्ष्यं प्रतिजानीते अथेति ।

इत्यादि ।

End. वस्तुतः प्रमाणमेव नेत्यत्र तात्पर्यं ऐतिह्यमिति वदे वदे चपयनीत्यादिश्लोके ।

इति श्रीहरिहरदासभट्टाचार्यप्रणीतैः शब्दमणिप्रकाशः ।°

विषयः । शब्दचन्द्रिका ।

No. 288. शब्दमणिप्रकाशः By हरिदासः न्यायालङ्कारः । Substance, country-made paper, 10×1½ inches. Folia, 125. Lines, 6 on a page. Extent 3750 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Deopārā, Post Candragaiya via Noākhālī, Paṇḍita Hara Mohan Thākur. Appearance, very old. Prose. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमो दुर्गायै । ॐ नमः परस्मै ।

नमो बीजमदानन्दं हृदि कृत्वा गुरोर्गिरः ।

गुरोयमविश्वम्भो रक्षार्थः प्रकाशने ॥

शब्दोपजीवस्य शक्तिज्ञानस्य शक्तशक्त्योपस्थितेश्च प्रत्यक्षादिप्रमाण + + +
नकारं शब्दनिकषणं शिष्यावधानाय प्रतिजानीते अथेत्यादि यद्यपि शब्द-
लावच्छेदोपजीवताविरचनदुपमानलावच्छेदनापि शब्दोपजीवत्वविरच-
नसुखदृग्मनुककारवन्त्यादौ तादृशप्रत्यक्षानकारं जातिविशेषपुरस्कारेण
कारणताया उपमानेन प्रज्ञात् एवमुपमानलावच्छेदेन शब्दोपजीवकलीयाः ।
दीदृक् स शब्द इति प्रज्ञानकारं चित्रलेखादिना आभिप्रायिकशब्दा-
मनेऽपि मानसक्यादृशज्ञाने सञ्जायः ॥ इत्यादि ।

End.

अन्वयप्रकारविभक्त्यादेरन्वयप्रकारोपस्थापकविभक्त्यादेः समवाहीनप्रादु-
क्तमेव शब्दषष्ठयोर्विभागः तथा षष्ठ्योः × नर्थं प्रत्येकीत्यनुभवति
विजातीयः प्रत्ये षष्ठ्योपकार्यपि, निष्ठुषणं तत्र कल्पमिति तु नवाः
न प्रमाणानकारमिति प्रमाणानकारस्याशङ्कितत्वादित्युक्तं वस्तुतः × × × ×
तात्पर्यं । ऐतिह्यमिति × × × × × इत्यादिश्लोके ।

Colophon.

इति सप्तमोपाध्यायन्यायालङ्कार श्रीहरिहरदासभट्टाचार्यविरचितः शब्द-
मणिप्रकाशः समाप्तः । × × × × ×

भग्नदृष्टकटिपीनासम्बद्धिरधोमुखः ।

कुण्डेन क्षिप्तं पत्रं पुनश्च प्रतिपाद्यते ॥

वीरसः । यथादृष्टेत्यादि परिचारमात्र । ५-

विषयः । शब्दचन्द्रिका व्याख्यानं ।

No. 289. शब्दरत्नाकरः By साधुसुन्दरगणि । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 26. Lines, 15 on a page. Extent, 1040 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dīnmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. अथार्चतो गुह्यं प्राज्ञान् वाग्देवीमपि भक्तिः ।
शब्दरत्नाकरं कुर्वे शब्दभेदाद्यसंपन्नम् ॥

End. अथः सार्धं + + + + एवर्धेनु चयोज्यमी ।
कथिताः संव्यारम्भभाषाकल्पे समुचये ॥
अनकारार्थे च तथा प्रतिज्ञाप्रसूयोरपि ।
अथादेशाधिकारार्थे सङ्गले शब्द क सुखे ॥

Colophon. इति + + श्रीसाधुशैल्युपाध्यायमिश्राणां शिष्यलेशेन वा + + + +
भाषायांसाधुसुन्दरगणिना विरचितायां शब्दरत्नाकरशब्दभेदनाममाहाया
सामान्यकाण्डः पष्ठः ।

विषयः । प्रथमः अर्थतत्काण्डः, द्वितीयः देवकाण्डः, तृतीयः मानवकाण्डः, चतुर्थः
निर्यस्तकाण्डः, पञ्चमः नरककाण्डः, षष्ठः सामान्यकाण्डः ।

No. 290. शब्देन्दुशेखरज्योत्स्नी By उदयशूर । Substance, country-made paper, 10×? inches. Folia, 132. Lines, 10 on a page. Extent, 3960 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Patna-City-Cak, Paṇḍita Jayanārāyaṇa Vājapecyī. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
वाग्देवीं मानसे कृत्वा गङ्गामाभ्यासमङ्गलां ।
शब्देन्दुशेखरज्योत्स्नीमानवीर्यदयस्करां ।
पातञ्जल इति अथ महाभाष्ये इत्येतावदुक्तौ शारीरकव्याख्यादावति-
थाशिरसः पातञ्जल इति ।

End. अन्ते अखितं ।

विषयः । शब्देन्दुशेखर व्याख्यानम् ।

No. 291. शब्देन्दुशेखरपरिभाषाटीका (चिपथगा)। Substance, country-made paper, 10 x 4 inches. Folia, 63. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Patna City, Pandita Jayanārāyaṇa Vajāpoyi. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ॥

पुरातन्निष्ठराशिप्रसुखवेवितं दैवतं पुरातनगिरा क्षुतं

+ + + सरधराधरप्रवरनीलधराधरं ॥

श्रीवेङ्कटेशं पितरं सर्वतन्त्रविशारदं ।

सावित्रीं मातरं नौमि गुरुं विद्याप्रदांशया ।

वितन्यते चिपथगाऽविष्णुपादः। कापङ्क्तिनी ।

सामरस्यं प्रिया चेन्दुशेखराक्षविचारिणी ॥

प्रारम्भितपथ्यसमाप्तिप्रचयात् + + + + निबध्नाति ।

जन्मति नागेश इति ननु आत्मामेति निषेधाद्युक्तमिदमिति चेत् ॥

End.

असति नाथके प्रसाधानां सामान्ये पक्षपातः । शिष्यमात्रं क्षुध्यमाना-
र्याभिधापि प्रयुक्तानां अन्त्याख्यानं यद्यालक्षणमप्रयुक्ते तेन वक्ष्यतीत्यादि न
प्रयोगः सूललात् आकरषभूतेभ्योयिसूक्ष्मे । अक्षत्सार्थाह्निजक्षत्सार्था अ
अक्षत्सार्था तु तत्रैव यत्र पक्षिः अन्त्या सर्वत्र इति चिपथगा समाप्ता ॥

श्रीशेषाय नमः ।

विषयः । संक्षेपेन शब्देन्दुशेखरपरिभाषाया व्याख्यानम् ।

No. 292. शब्देन्दुशेखरव्याख्या (भावप्रकाशिका)। Substance, country-made paper, 13 x 5 inches. Folia, 87. Lines, 9 on a page. Extent, 2436 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, District Chāprā, Sisoyā, Pandita Rāghavaprasāda Mīśra. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ।

शिवं शिवम् शिवदं शिवालयं

शिवाङ्गं शिवशिबोपशोभितं ।

शिवं शिवेश्वरतभीतमङ्गं

शिबोपदेष्टव्यमनन्तं नमः ॥

शेषालङ्कारक दुर्गरामाकान्तया युतं ।

बुधं नत्वा चापदेशं शब्दरत्नेश्वरम् ।

भावप्रकाशिकां व्याख्यां कर्तुं बाह्यद्वयान्वितः ।

[पायगुणः] ज्ञातो वैद्यनाथो यथासति ।

तत्र तावत् ।

यस्यादौ पद्यमध्ये च यस्यान्ते मङ्गलं चरेत् ।

इत्यादिसुत्यादिविधितः + + + + + मङ्गलं निबध्नाति । शेष-
विभूषणमिति शेष एव विविधं विशिष्टं वा भूषणं यद्य तं शिवमित्यर्थः ॥

End.

प्रापकात् तत्रः परिभाषा नित्यमप्रापकतैरेति निर्मुक्तमेवेति भावः
तदा च + + + परिभाषेत्युक्तं इत्यर्थः । इति परिभाषाप्रकरणं ।
अतः परं अख्यतम् ।

विषयः । शब्दरत्नेश्वरस्य व्याख्यानम् ।

No. 293. शब्दधरटिप्पणम् By गुणरत्नगणि (कौटदृष्टोयं यः) । Sub-
stance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 32. Lines, 22 on a
page. Extent, 1,600 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of
deposit, Benares City, Dīnmapālācārya Mahārāja Bālacandra Sūri.
Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning.

ममो गौतमस्यसिने ।

पद्यस्य परया प्रीत्या सविदामन्दस्तनमम् ।

द्विष्यन्तं क्षियते किञ्चित् पद्यं शब्दधराभिधे ॥

विशिष्टशिष्टाचारानुमितश्रुतिबोधितकर्तव्यताकं मङ्गलं शिष्यशिक्षायै निब-
धम् अनुबन्धवद्गुह्यं स्वपयश्चैव विधीयितं प्रतिष्ठाप्यते भविष्यति ।

End.

निदिध्यासनम् अनुमितार्थप्रकाशोक्तं पुनः पुनरनुसन्धानं तेन योज-
नप्रत्यासक्तिविशेषकोन साक्षात्कारः ।

Colophon.

इति शब्दधरटिप्पणे + + + गुणरत्नगणिविरचिते शब्दरत्नेश्वरस्य व्याख्यानम् ।

विषयः । शब्दधरपद्यव्याख्या । अनुबन्धोऽयम् ।

No. 294. ब्राह्मणधनसूत्रभाष्यम् । Substance, country-made paper,
14×5 inches. Folia 144. Lines, 15 on a page. Extent, 5,760 slokas.
Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda
Bhaṭṭa. Appearance, very old. Prose. Correct.

- Beginning.** ॐ नमो भुवनेश्वर्योऽस्यैकात्म्यः ।
 व्याख्यातोऽग्निहोमः प्रकृतिर्वादिशास्त्रैकात्म्यमात्रम् ।
 योऽयं व्याख्यातः क्षमिन्स्वरूपप्रभृत्युद्बन्धनीयापर्यन्त एवोऽग्निहोमसंज्ञः स
 वा एवोऽग्निहोम इत्येवमादिभ्यः प्रथमसोमश्चायं ।
- End.** क्षमिन्स्वरूपप्रभृत्युद्बन्धनीयापर्यन्त एव वेदा द्विरभ्यासोऽध्यायसमाप्नो
 मिहाचारस्तदाचरत्वं चायुष्मिति ।
- Colophon.** इति व्याख्यानसूत्रभाष्ये षोडशोऽध्यायः समाप्तः ।
 विषयः । व्याख्यानसूत्रभाष्या ।

No. 295. शास्त्रोक्तन्यायसूत्रात्मिकाः By अण्णवदोल्लस । Substance,
 country-made paper, 11½ × 3 inches. Folia, 290. Lines, 11 on a page.
 Extent, 7600 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit,
 Puri, Śāṅkara Maṭha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

- Beginning.** नमोऽग्रेऽस्मै ।
 उद्वाह्य योगकल्पया नृदयात्मकोऽयं
 धर्मैश्चिरादपि यथावधि स्तुत्यमात्रः ।
 यः प्रसङ्गविरतः परिपूर्णः
 श्रेयः स मे दिशतु शास्त्रिकं मुकुन्दः ॥
 यस्याऽङ्गराजमविदः परिपूर्णः
 रंसे क्षियत्यपि निश्चिदमर्थं प्रयत्नः ।
 तस्मै तमास्तुतिभासुरकम्बराय
 नारायणोऽस्य चराय नमः शिवाय ॥
- End.** व्याख्यातोऽग्निहोमः । अथ शास्त्रोक्तन्यायसूत्रात्मिका × कल्पच-
 विषयप्रयोजनविरोधिनः कर्तृत्वादिबन्धन्यायासाकल्यप्रदर्शनेन तदुभयो-
 पपादनाद्वारा शास्त्रोक्तः समर्थः । इत्यादि ।
 भाषिकविचारार्थां ताविकनिर्दिष्टारत्नप्रतिषेधकलस्य × × × ×
 पाश्चात्तादितु लोके च प्रसिद्ध × × स्मात् सिद्धं नञ् जगतो निमित्तमुपा-
 दान × नि युक्तं नञ् × उपलब्धम् । इति न्यायसूत्रभाष्ये षोडशोऽध्यायः समाप्तः ।

Colophon. इति श्रीमद्भट्टाचार्यकृतसुखविशेषोक्त-नीलवर्णनविद्याः खं-वीथिविजित्तु-
यानि-श्रीरत्नाचार्यभिरुक्तोपनयदीप्तिस्तु कृता शरीरकल्याणरक्षासौ-
प्रसाधायस्तु हततीयपादः स्वर्गद्वितीयपादादि ।

विषयः । अङ्गराचार्यकृतस्य शरीररक्तभाष्यस्य टीकेयं ।

No. 296. शिवचूडामणिः By दामोदरसमाधि । Substance, palm-leaf, 11 x 1½ inches. Folia, 62. Lines, 4 on a page. Extent, 732 slokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Puri, Śāṅkara Matha. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमो भगवते ।

अन्नागृहीतवामांशं वन्दे अन्नक $\times$ रक्तं ।

सावण्मधुराकारं कण्ठारसवारिधिं ॥

अन्यारम्भे शिवं नत्वा दामोदरसमाधिना ।

शिवचूडामणिर्नाम वास्तवोभाय चेतवे ॥

नत्वा गुरोः षट्सङ्ख्यं ब्रह्मादिसुरवन्दितं ।

अज्ञानसिन्धुनाशाय ज्ञानाय गुरवे नमः ॥

देखुवाच ।

देवदेव महादेव कृपया वद मे प्रभो ।

येन विज्ञानमात्रेण जीवन्मुक्तो भवेन्नरः ।

श्रीमहादेव उवाच ।

इदं देवि प्रवक्ष्यामि रक्षस्यमतिगोपनं ।

येन विज्ञानमात्रेण मरुमुच्येत बन्धनात् ।

कैलाश-पर्वते रम्ये नानावृक्षसमाकुले ।

तत्र सख्यं महादेवं दुर्गया सह निश्चितं ॥

• • •   • • •   • • •   • • •   • • •   • • •

रत्नमण्डपसम्भूते सूर्याग्निचन्द्रसन्निभे ।

तन्मध्ये वेदिका देवि नामावर्णविभूषिते ॥

तस्या मध्य महापद्मं सदसदलमयम् ।

नामावर्णमसायुक्तं शिवस्थानं मनोहरं । इत्यादि ।

End. इदं सन्तं विना ब्रह्मन् ब्रह्मज्ञानी भवेद् यदि ।
तस्य सुक्तिर्न जायेत अदीक्षितस्य विप्रसिन् । (?)

Colophon. इति शिवचूडामणौ द्वादशोऽङ्काः । •

विषयः । इति शिवचूडामणौ प्रथमोऽङ्काः । इति शिवचूडामणौ ब्रह्मभारद्वाज्याहं द्वितीयोऽङ्काः । इति शिवचूडामणौ तृतीयोऽङ्काः । इति शिवचूडामणौ गोपासुखीयं चतुर्थोऽङ्काः । इति शिवचूडामणौ ब्रह्मनिरूपणे पञ्चमोऽङ्काः । इति शिवचूडामणौ षष्ठोऽङ्काः । इति शिवचूडामणौ सप्तमोऽङ्काः । इति शिवचूडामणौ अष्टमोऽङ्काः । इति शिवचूडामणौ नवमोऽङ्काः । इति शिवचूडामणौ दशमोऽङ्काः । इति शिवचूडामणौ श्रीसूर्यभक्तनैर्ऋतिकपणे एकादशोऽङ्काः । इति शिवचूडामणौ द्वादशोऽङ्काः ।

No. 297. शिवताखवटोका By प्रेमनिधिग्रन्थी । Substance, country-made paper, 11 x 5 inches. Folia, 116. Lines, 13 on a page. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Patna-City-Cak. Paṇḍita Jayanārāyaṇa Vājaṇeyi. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीचिपुरदुन्दर्यै नमः ।

समस्तलविय प × सुररत्नविरचान् । (?)

सयात्पत्तं सत्ता दक्षिरतमकासामनुजने ॥ (?)

+ + + + +

साक्षिपत्याः कसपि भज चेत्तः प्रतिदिनं ॥ ?

कौनर्यो दिशि ताकनेत्यभिधया स्त्रीतोऽसि कश्चिन् तिरि ।

गण्डकाः सविधे चि तप दपतिः वीसाचमज्जोभवत् ।

धं प्रायास्तमानुभानुबल्लभत्कल्पकल्पमुता-

सन्धेयं बल्लवेदिमोपि मनुजा आकल्पसापिदिरे ॥

तस्मान् जातः श्रीवत्सलसमस्तल्लज्ञा तातं राव्यल्लज्ञा यद्वच । •

अध्यायासम् स्वचितं तद्विमान्दो वासोनास्थाः श्रीवत्सलसदेवान् ।

तदीयः पुनः श्रीसल्लै × मासा त्प्राज्ञः स्ववंशसत्तवी भवतः । ?

वरैषा यमिच्छन्ति सन्तोऽयमोऽशौ अयत्तर्षिणाद्यर्षितायुष्यद्विः ॥

सत्यास्तन्मिरो भवन्ति सद्गुणानि सत्तुष्टा गुणा

भातर्ष्येवमनो दपो भगवतः श्रीरासचन्द्रस्य यत् ।

ध्यादेककलनता सुरवरा वासोऽसद्वन्ता
 श्रद्धापाकतादिभिर्बहुधाभावाद्यस्युत्तमान् ? ॥
 चपासेनादिहो निजगुणरूपाप्रापितवत्तः ॥
 प्रभोर्माचिद्व्यापारवनचशीतोष्णकिरणैः ।
 गतायातज्ञानवजतिभिरशब्दार्थनिकरं
 कथं वा नो कुर्यादयमपि जगो मन्वससं ॥
 शिवताश्चयन्त्राणां धन्वादीदृशतां गतः ।
 मङ्गादर्थः कृतः सोऽयं संरक्षयतु पण्डितान् ।

End.

कृत्स्नं सल्लवमिरेकदंशं ननु कर्तुं वैगुण्यादितः शक्यमुपपादयितुं तस्माद्-
 वच्छमेव यन्त्रादिप्रयोगैः त्रीगुणचरकचवायाः सम्यक् विदितविधिभिः
 यद्योक्तविधानानुष्ठितैः साधकः स्वसमीक्षितं उपलभ्य कृतकृत्यो भवती-
 त्युक्तमनल्पमल्पमेव ॥ × × × × ।
 शिवताश्चवटीकासौ मङ्गादर्थमिधाचौर्ध्वं ।
 प्रेमनिधिशर्मविजिता धूर्वास्त्राकुहिदा विन्धोः ॥

Colophon.

इति प्रेमनिधिशर्मनिर्मितो मङ्गादर्थःसमूहः ॥ श्रीशके १७२८ × ×
 × × × लिखितं गजेश्वर ॥

विषयः । शिवताश्चवटीकासौ ॥

No. 298. शिवपुराणं (पूर्वखण्डः) । Substance, palm-leaf, 16 × 1½ inches. Folia, 163. Lines, 5 on a page. Extent, 3270 slokas. Character, Nāgara. Date १ Place of deposit, Puri, Mahimprakāśa Brahmacārī-Maṭha, Paṇḍita Valadeva Brahmacārī. Appearance, tolerable. Verse. Generally incorrect.

Beginning.

त्रीगुणेशाय नमः । अविग्रहस्तु ।

ॐ नित्येकाग्रो यो भवति मुक्तिमतः पञ्चधा पञ्चकरी-
 ऽकाराद् ब्रह्मायुक्कारावरिरनु च चरो × माहीचरोऽय ।
 विन्धोर्माहात् सदा × शिव इति च परं ब्रह्म यं वेद वेदः
 सोऽयं × गिरीशो भवभयतिमिरश्मंसमायाकाचसः ॥

सुनिभिर्नैमिषारणे इष्टः कृतः पुराणविद् ।
 पुराणं सुनिद्धं शैव प्रवक्तुमुपचक्रमे ॥
 यः पूर्वभागे ऋद्धं प्राप्य ज्ञानमिष्टिर्भुवि ।
 उत्तरे वक्तुनां याति पाराशर्यं नतोऽस्मि नं । इत्यादि ।

End. इदं पुराणं परमं पवित्रं श्रुतिः पठेद्दशः श्रुतुषाच यो नरः ।
 स सर्वकामान् समवाप्य दुर्लभान् शिषस्य ज्ञाने पदमुत्तमं जपेत् ॥
 पितृणां हस्तिनादे पयमानमिदं ततः ।
 इष्टः सम्राट्पुण्यैकशिकस्यवशात्ततः ॥
 अध्यायश्चायं श्लोकं वा श्लोकानि वा स्य यः पठेत् ।
 श्रुतुषाद् भक्तिपुक्तो वा तस्य प्रीत्यो भवेत्ततः ॥

Colophon. इति श्रीशिवपुराणे पूर्वखण्डे विषयशतसोऽध्यायः । पूर्वखण्डः समाप्तः ।
 नन्दिपुराणे ।
 मेवे सनत्कुमारोऽपि स्थापतुः साचलसंज्ञकाः ।
 संविता तु पुनर्वाचप्रयोगा तावतो कृता ॥
 ततः × दशसायना वायुना समुदीरिता । (?)
 चतुर्विंशतिसायनं पुराणं शैवसुखे ।
 श्रीशिवपुराणे अपराध × × ×

विषयः । इति श्रीशिवपुराणे पूर्वखण्डे १ साध्यायः । इति द्वितीयाध्यायः । इति तृतीय-
 खण्डो नाम द्वितीयोऽध्यायः । इति पाताळखण्डे । ४ । इति अर्द्धश्लोकखण्डे । ५ । इति
 ब्रह्मगीतोपाख्याने । ६ । ७ । ८ । इति पुरवर्णनो नाम । १० । ११ । इति शिवमाहात्म्ये ।
 १२ । इति विभीषणपञ्चादो नाम । १३ । इति नामकीर्णो नाम । १४ । इति ज्ञान-
 माहात्म्यं नाम । १५ । इति १६ । इति सचेकरक्षणे नाम । १७ । शिरोभूषणो नाम । १८ ।
 इति पुष्पादिदानमाहात्म्यं नाम । १९ । इति दानधर्मविधिर्नाम । २० । इति व्रतवर्णे ।
 २१ । इति निषमोपदेशो नाम । २२ । इति चन्द्रबुधजन्म × × × २३ । इति भूमिकीर्णम् ।
 २४ । इति शिवसिद्धार्थनखण्डं नाम । २५ । इति अष्टपद्मितीर्थनामखण्डे । २६ । इति मन्दो-
 केकरोक्तयोगोपाख्याने । २७ । २८ । इति योगोपनिषत् । २९ । ३० । इति दुर्वासःशिवसम्वादे
 योगोपनिषदि । ३१ । ३२ । इति माकौसहरयोगो नाम । ३३ । इति अविमुक्तमाहात्म्ये ।
 ३४ । इति दण्डपाण्डित्यप्रदो नाम । ३५ । अकारेणवर्णनं नाम । ३६ । इति अविमुक्त-
 माहात्म्ये पञ्चायतनकीर्णम् । ३७ । इति ३८ । इति मन्दुपाख्याने । ३९ । ४० । इति मन्दु-

पाष्ठाने यमेश्वरमाहात्म्यं नाम । ४१ । इति मन्दुपाष्ठानं । ४२ । इति मन्दुभिषेको नाम ।
४३ । ४४ । इति कर्मिन्नेयचरिते । ४५ । इति विपुलोपाष्ठाने । ४६ । ४७ । इति कैलास-
मसनं नाम । ४८ । इति ब्राह्मचर्याहात्म्यं नाम । ४९ । इति योगविधौ । ५० । इति त्रय-
सारी नाम । ५१ । इति । ५२ ।

No. 299. शिवपुराणं (उत्तरखण्डः)। Substance, palm-leaf, 16×1½ inches. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Mahimprakāśa Brahmacārī-Maṭhā. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः शिवाय ।

बामोक्षी इक्ष्वाकादङ्गनि मधुरिपुष्पामसो यस्तु देवा
वाहा यो वै सुलोन्नेरजगतद्ददौर्गीयते घामगानिः ।
मोक्षार्थाः श्रुतश्रुत्यादितिसुतसञ्चिता यं विदुर्नो ह्यपान्
यः कर्ता पाति भोक्ता सकलजगदिदं शम्भवेऽस्मि नमोऽस्तु ।
पुण्यपापनिर्मुक्ताः नैमिशारण्यवासिनः ।
सुनयः शिवसंकल्पाः स्मृतं पप्रच्छुरादरात् ।

सुनय जनुः ।

वक्ष्यामिः शिवमाहात्म्यं पुनः × × नुतं बद्ध ।
इदानीं गुह्यकर्माणि पुनर्भूय विवेचनः । इत्यादि ।

End. शिवश्चादौ शिवो मध्ये शिवश्चान्ते प्रकीर्त्यते ।
गोमाश्वपक्षपाशाश्च शिवं भवतु सज्जहा ।
स्तुति गोभ्यो हिजेभ्यस्तु कस्तुति राजभ्य एव च ।
स्तुति प्रजाभ्यः सज्ज्याभ्यो भवन्तास्तु शिवाश्चया ।

Colophon. इति श्रीशिवपुराणोत्तरखण्डे पञ्चचत्वारिंशत्तमोऽध्यायः । समाप्तश्चायं शिव-
पुराणोत्तरखण्डः ।

× × × × ×

इदं पुस्तकं वासुदेवाम्बेन लिखितं ।

विषयः । इति श्रीशिवपुराणोत्तरखण्डे श्रृंगवादिवाससम्भादे । १ । इति तखिवासदेव-
सम्भादे लिङ्गोत्पत्तिर्नाम । १ । इति तखिवासदेवसम्भादे लिङ्गमाहात्म्यं । १ । इति

द्वादशश्रोतिर्द्विंशतिरिति । ४ । इति विपुरवधे ब्रह्मादीनां विमवद्भजनं नाम । ४ । ६ ।
 इति विपुराधायो नाम । ७ । ८ । इति । ८ । १० । ११ । इति ब्रह्मसमर्थो नाम । १२ ।
 इति १२ । इति कन्दर्पवधो नाम । १४ । इति रतिवरदानं नाम । १५ । इति उमावर-
 प्रदानं नाम । १६ । इति मौरीविषाधो नाम । १७ । इति तारकवधो नाम । १८ । इति
 गणेशोत्पत्तिर्नाम । १९ । इति कन्दर्पवधोनामायां । २० । इति कन्दर्पवधोत्पत्तिर्नाम ।
 २१ । इति सविचारिकामायायां गणेशोत्पत्तिर्नाम । २२ । इति वाराहवधोनामायां । २३ ।
 इति... २४ । इति पञ्चमोक्षोपायायां महाकाशमथोत्पत्तिर्नाम । २५ । इति कौर्णवोपा-
 धारवधो नाम । २६ । इति विन्दुवधोत्पत्तिर्नाम । २७ । इति राक्षसोपायां । २८ ।
 इति भुवनेश्वराद्योत्पत्तिर्नामशतकं नाम । २९ । इति । ३० । इति वरदाप्रसादो नाम ।
 ३१ । इति मार्कण्डेयप्रसदि सत्युद्यो नाम । ३२ । इति शिवरात्रिनामायां निषाद-
 युक्तिर्नाम । ३४ । इति । ३५ । ३६ । इति मर्यादादानं (?) नाम । ३७ । इति रावण-
 तपस्विचरणोत्पत्तिर्नाम । ३८ । इति रावणयुक्तिर्नाम । ३९ । इति तपस्विनामदेव-
 सन्नादे कैलासनिर्णये । ४० । इति युगधर्मकथनं नाम । ४१ । इति वामदेवधर्मियुक्ति-
 र्नाम । ४२ । इति शिवसन्नादे कल्पभेदनिर्णयो नाम । ४४ । इति ४५ ।

No. 300. शिवाचनचन्द्रिका By श्रीनिवास । Substance, country-
 made paper, 12 x 5 inches. • Folia, 22. Lines, 9 on a page. Extent, 616
 slokas. Character, Nāgara Date ? Place of deposit, District
 Chāprā, Sisoya, Paṇḍita Rāghava Prasāda. Appearance, tolerable.
 Verse. Generally correct.

Beginning.

श्रीमद्वैद्यनाथः ।

श्रीमन् विन्दुराजं शशिचन्द्रधरं × × श्रीवाभिरामं
 दामाक्षिः पितृमण्डलकमलदत्ते भास्व × × × × × ।
 प्रयुक्तध्यानभानुं प्रयुक्तधरं (?) चरं ब्रह्मविष्णोश्चन्द्र-
 मन् विन्दुराजं मिरिचरुतया चरितो × × कुम्भा ।
 + + + +
 + + + +
 आसीद्वैद्यनाथः शशिचन्द्रः ।
 श्रीमद्वैद्यनाथ इति प्र(ति)पि(त)ः श्रीमन् ॥

तत्पुनः वीनिवासः सकलनिगमवित् सर्वशास्त्रार्थवेत्ता
 नोतस्मान्ते कर्मेष्टानि शयनिपुणः सन्धविः खोपदेशात् ।
 पौठं आसन्नरास्त्रं प्रकटितविभवं प्राप्य यात्रापसङ्गात्
 तत्र नौदुन्दरास्त्रं सकलगुणविधिं प्राप्य सदेशिकेन्द्रं ।
 तत्प्रादुर्गजयुगं परिचर्य तस्मात्, प्राप्याभिवेकमच्छिन्नानमस्यवीत्य ।
 तस्माज्जया समधिगम्य पुरीं च कार्मी, तत्राकरोद्दृशति साकानिदां वरिष्ठः ॥
 तत्र स्थितः सकलतन्त्ररचस्यवेत्ता, शिष्यैः शिवाचमपरीः वित्तशैवदीप्तिः ।
 अमर्षितो वित्तगुदे सकलानामार्थसारोदयं भुवि शिवार्चनचन्द्रिकां सः ।
 तत्र दीपाविधिं वस्तुं चादौ नौगुण्यवर्णं इत्यादि ।

End. अन्ते अखितः ।

विषयः । गुणव्यवस्थानं । सत्सन्धिव्यवस्थानं । गुणशिष्योः परीक्षाकथनं ।
 दीपाकाण्डादिनिरूपणं । दीपाधिकारकथनं । प्रत्यक्षवादीनां मन्त्रभेदकथनं । सर्वसङ्कराणां
 अधिकारनिवारकथनं । मन्त्राणां क्षिप्तादिनिरूपणं ।

No. 801. शुद्धिचन्द्रिका By कालिदास । Substance, palm-leaf,
 15x1½ inches. Folia, 5. Lines, 3 on a page. Extent, 60 ślokās.
 Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Puri, Parganā Rāhān,
 Grāma Śāsanadāmodarapura, Paṇḍita Sadāśiva Kāvyaṇḍika. Appearance,
 tolerable. Verse. Correct.

Beginning. विप्रचक्षियथोः सविषयजनने शुद्धिर्दशहारा-
 चोराचैरथ पचकोमरि विप्रः शुद्धस्य साधनम् ।
 पुनीमज्जनतोय सर्वजननीसर्वे दशाक्षाक्षुषिः
 कर्माणां द्विदशाक्षतः प्रपचकसाधनम् औपम्यः ॥ इत्यादि ।

End. अं वनेषु वनेषु वनेषु वनेषु वनेषु वनेषु वनेषु वनेषु
 स्वात्मानं यदि तत्पुनः कश्चिदपि वनेषु वनेषु वनेषु वनेषु
 वनेषु वनेषु वनेषु वनेषु वनेषु वनेषु वनेषु वनेषु वनेषु
 शुद्धिः श्वसंस्थितिषु विधिना कृता क्रियां क्षाक्षुषिः ।

विषयः । अशौचनिरूपणानन्तरं तत्पुनः निरूपणं ।

No. 302. शुद्धिचन्द्रिकाटीका By धनञ्जय । Substance, palm-leaf, 5 x 1½ inches. Folia, 9. Lines, 6 on ⁶ page. Extent, 216 slokās. Character, Uriā. Date P. Place of deposit, Puri, Parganā Rāhān, Grāma, Śāsanadāmodarapura, Paṇḍita Sadāśiva Kāvyaṅkṣha. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. विष्णो धनञ्जयो नाम स्मृतिसागर्नुसारिणी ।
करोति केवला शुद्धिचन्द्रिकापदयोजना ।
विपश्चयिष्योरिति । इत्यादि ।

End. नदग्रमुक्त्वा नृपि सगुणः ।
अद्वितीः
अनर्दशाचे मुक्ताग्रं स्तुतके स्तुतकेपि वा
असंख्यो भवेतावत् यावत् नमसाचरेत् ॥ शब्द इति । ... ..
... .. वक्ष्यामि तस्मादिकं तस्मात् शुद्धिः स्यात् । इति श्रीकाशिका-
चरितचरितशुद्धिचन्द्रिका[टीका] समाप्ता ।

• विषयः । 'शुद्धिचन्द्रिका'याः ।

No. 303. शुद्धिचन्द्रिकाटीका । Substance, palm-leaf, 15 x 1½ inches. Folia, 60. Lines, 4 on a page. Extent, 96 slokās. Character, Uriā. Date P. Place of deposit, Puri, Parganā Rāhān, Grāma, Śāsanadāmodarapura, Paṇḍita Sadāśiva Kāvyaṅkṣha. Appearance tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. अथ ज्ञानमोक्षसिद्धयेवतामकारणुरःखरं वस्तुनिर्देशमुक्तेन प्रयो-
जनाभिधेयं कथयति । • शुद्धिचन्द्रिकाटीका । काशिकायाः श्रीरघु-
शुद्धिचन्द्रिकेति ग्रन्थनाम तां वेदे इति सत्यम् । अर्थतः सारतया परम-
साधुर्थादिगुणयोगेन सन्नादिधर्मोपाधेयं अक्षतमिव अक्षतं तत्त्ववत्तया
आशयः अतएव अक्षतमेव निरूपय । माफीर्थादिगुणयोगेन शुद्धि-
यश्च सिद्धयश्च निरूपयतीति । तेषां शुद्धिबोधविधेयानाम् अज्ञान-
हेतुनाम अज्ञानमेव आशयिष्यते । तस्मात् वेदोपाधेयमोक्षसाध-
नमेव शुद्धिरेव अक्षतमेव अक्षतम् । दर्शनहेतुतया शुद्धिचन्द्रिकानेन
निरूपय ।

तच्च अनियतकालशौचविधाने तद्विषयार्थं मङ्गलनादादौ चतुर्धामपि
वर्णानां वर्षभ्रमेव जननाशौचस्य शौचस्यैव शुचिं पुनर्वासेन निरूपयति
विप्रचयिषोरिति । इत्यादि ।

End.

तत्तत्कृतिपुराणेष्वप्येवमुक्तसारवाक्यतोयं संक्षिप्तः कृत्याभिधायकोचि
शुचिविधानद्वयः शुचिचन्द्रिकायाः सञ्जानानां विदुषां चरमुपादेय-
मित्यर्थः ।

Colophon.

इति दासचयवराजपेयिक्तशुचिचन्द्रिकाटीका-समाप्ता ।

विषयः । शुचिचन्द्रिकायाः व्याख्यानम् ।

No. 304. शैवकल्पद्रुमः By लक्ष्मीधर । Substance, palm-leaf,
14½ x 1 inches. Folia, 109. Lines, 5 on a page. Extent, 3270 ślokās.
Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Puri, Sāṅkara Maṭha. Ap-
pearance, old. Generally verse. Generally incorrect.

Beginning.

श्रीशिवाय नमः । अविघ्नमस्तु ।

यकदन्तमुमापुत्रं गजवक्त्रं चिक्षोषमं ।
चन्द्रार्धधारिणं वन्दे सर्वविघ्नविधत्तये ॥
वन्दे शम्भुं विभुवन्तुं सर्वलोकाधिवासं ।
ब्रह्मोपेन्द्राक्षितवद्भुमं सोमसूयोपनिषत् ॥
कर्णं ब्रह्मेधर इति कर्ता सर्वमोचस्तु लोकान्
दातारं मोक्षिजितकरं ब्रह्मविष्णादिकृपैः ॥
कृतिकृतिपुराणानां भारतीयजनसंविदां ।
श्रूयान् शुभाशुभबीजाश्च शिवकल्पद्रुमोदयः ॥
गुरुवचनप्रवर्जमानो आपनवपक्षवर्जनप्रख्यमं ।
यस्मिन्मन्त्रमयं हृदयान् चान्न शुभयतु विप्रकृमाञ्जल ५५ ॥ (?)
पापपुण्यपञ्चानाम् जनाः सर्वे निराकुलाः ।
शैवकल्पद्रुमं प्राप्य गतवान् भावन् च ॥
ब्रह्मास्मिन् चतुर्वर्गं कारुण्यं कानि च ।
तेषां पूज्यतमं किञ्चिदाश्नेतमिदमेतत् ॥ इत्यादि ।

End.

शिवशर्मात् ।

यावद्वारसंस्थानं शिवशर्मात् पुस्तकं ।

तावद्वारसंस्थानं शिवशर्मात् मन्त्रोक्तं ।

यत् पाठ्य विद्याविशिष्टाप्रकाशिका ।

कथितं सर्वसोक्तानां चिन्ताय परमार्थतः ॥

कल्पद्रुमोऽष्टकाध्यायं विद्वद्भिः परिकल्प्यतां ।

यत्तन्मन्त्रानज्जैमूखेवाद्यनाद्यितः ॥ (?)

यत्तत्तु भुवनेश्वरप्रियकरः चक्रे चरं यः पुरा ।

आज्ञादुःखसुखमकारयतिः कुल्यान्वयेऽर्जुनः । (?)

यद्युक्तं यत् यत् यत् यत् यत् यत् यत् यत् यत् यत् X X X

यादौ यत्तु विद्यायां भावयन् वीर्यान् यत्तु यत्तु ॥ (?)

नानुभां मधुसूदनपञ्च X X श्रीमद्भिरुचौ शिवः

ध्यानात्मिकाशयत्तुपरिजयिनीरासकल्याणभिः ।

तथाद् भूतयोऽन्विकापतिमतिरुचौ शिवो मन्त्रो-

क्तनायं रचितः सतां सुखकरः श्रीमैवकल्पद्रुमः ॥

Colophon

इति श्रीमद्भिरुचौ शिवशर्मात् पुस्तकं शिवशर्मात् पुस्तकं शिवशर्मात् पुस्तकं

शिवशर्मात् पुस्तकं शिवशर्मात् पुस्तकं शिवशर्मात् पुस्तकं

रचिते श्रीमैवकल्पद्रुमेऽहमः काष्ठः । समाप्तः ॥

विषयः । यादौ जनसुकारादिनिरूपणं । इति श्रीमैवकल्पद्रुमे प्रथमः काष्ठः ।
 द्वितीयः । जपलक्षणनिरूपणं । मन्त्रलक्षणनिरूपणं । इति श्रीमैवकल्पद्रुमे द्वितीयः
 काष्ठः । मार्गश्रुतिनिरूपणं । प्रातःकृत्यनिरूपणं । इत्यष्टाश्रुतिनिरूपणं । व्यासादि-
 निरूपणं । इति श्रीमैवकल्पद्रुमे तृतीयः काष्ठः । पूजादिनिरूपणं । इति श्रीमैवकल्पद्रुमे
 चतुर्थः काष्ठः । पूजाप्रकरणं । पारिवर्षिकविधाननिरूपणं । भगवन्तनिरूपणं । इति
 श्रीमैवकल्पद्रुमे पञ्चमः काष्ठः । तन्त्रनिरूपणं । इति श्रीमैवकल्पद्रुमे षष्ठः काष्ठः ।
 शिवस्तोत्रनिरूपणं । इति श्रीमैवकल्पद्रुमे सप्तमः पटलः । शिवस्तोत्रं समाप्तं । इति
 श्रीमैवकल्पद्रुमे अष्टमः पटलः ।

No. 305. **श्यामाचनतरङ्गिणी** By विष्णुनाथ । Substance, palm-leaf.
Folia, 64. Lines, 5 on a page. Extent, 2176 slokās. Character, Uriā.
Date P Place of deposit, District Puri, Parganā Rābhān, Grāma
Jagannātha-Vidyādhara-pura, Paṇḍita Rāmacandra Mīśra. Appearance,
old. Prose and verse. Generally incorrect.

Beginning. x x x x

निषिता विश्वाद्येन श्यामाचनतरङ्गिणी ।

सर्वतन्मात्र्येः सारभागमाहृत्य शम्भुना ।

x x x शम्भुनो कृतिर्निषितासीतिनिर्गता ।

तस्या विविधकर्माणि विविक्ताणि यथाज्ञम ।

कथ्यन्ते मान्यश्रावयिषितामि गुरोः कृपात् ॥ (?)

तवादी शब्दे सुकृते चोक्त्याय गुरवे मनः इति मत्वा दृष्ट्वाङ्गीपदमुक्तौ

यजनः वदित्वा दिशो मत्वा कुलदृष्टान् प्रथम्य च, कुलदृष्टा यथा,

अशोकः केसरः कर्षिकारः सुततिरुक्तया ।

मनेष्वपि पियालस्य शिञ्जिवारकदम्बको ।

मकचकचम्यकाक्षः पिप्पली वट शबल ।

रत्ना तुलसिका जम्बः कुलदृष्टा इति युताः । इत्यादि ।

End. प्राचादिमुद्रां प्रदर्शय x x x आचमनं करसंछिन्ति मुखवासस्य निवेद्य
मन्त्रादिनाभ्यर्च्य शालीपचारनिवेद्य निवेदयेदिति पद्मश्रीचरविधिः ।

Golophon. इत्यङ्गितपञ्चपञ्चकेन विधेयस्मृतिसमाजिना विचरितायां श्यामाचनतरङ्गिणी
वसिष्ठानामर्णे पद्मश्रीचरविधिः समाप्तः ।

विषयः । शब्दे सुकृते प्रथमा वीधिः । प्रातःस्नानविधिविवेचनी द्वितीया वीधिः ।
श्यामाचनतरङ्गिणीद्वाराश्यामाचनतरङ्गिणी कर्तव्या वीधिः । अशोकसंस्कारारोचकपिपी
भुतशुद्धिप्रासादायविवेचनी चतुर्थी वीधिः । अन्तर्जनायर्णे पञ्चमी वीधिः । मधुदायविधि-
निवेद्यवाधवाधकविवेचनायर्णे षष्ठी वीधिः । दृष्ट्वाङ्गीपदमुक्तौ सप्तमी
वीधिः । उपचारविवेचनी अष्टमी वीधिः । पूजाज्ञस्यविवेचनी नवमी वीधिः । शोभायर्णे
कुलदृष्टा वदित्वा संस्कारविवेचनी दशमी वीधिः । शोभायर्णे शोभप्रकारविवेचनी एकादशी
वीधिः । पद्मश्रीचरविधिः । (सभायतोतः परं कथितं) ।

No. 306. आहदीपः By दिव्यसिंहमहापात्र । Substance, palm-leaf, 16×1 inches. Folia, 44. Lines, 5 on a page. Extent, 710 slokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, District Puri, Parganā Rāhān, Grāma Śāsanadāmodarapura, Paṇḍita, Sadāśiva Kavyakapṭha. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

- Beginning.** प्रथमं देवं वीर्यं भवानीश्वराय वि ।
 तन्मते आहदीपीयं दिव्यसिंहेन श्रीमता ।
 आहं, नाम पितृमुद्दिश्य प्रकृत्यामः अथ ब्राह्मणभोजनं पिण्डदानञ्चैभ्यं
 प्रधानमिति वक्ष्यः । अतएव ।
 अग्रे ऋतेन देवतयाः पिण्डाद्या दिव्यतर्पणे ।
 नरकस्थाश्च जलानि पिण्डैर्देवैश्चिर्भूयि ।
 इति पिण्डदानब्राह्मणभोजनयोः समकल्पतया सप्तवचनं । इत्यादि ।
- End.** मन्मत्प्रादययैता सुनिभिः परिकीर्तिताः ।
 चिता पञ्चदशी पौर्णमासी हस्तिके कार्तिके मकरे पुष्ये कुम्भे मार्गशेषे चैवे
 आषाढे पूर्णिमा द्वादशी च ।
- Colophon.** इति श्रीदिव्यसिंहमहापात्रविरचितः आहदीपः समाप्तः ।
 बल्यमोचसमुत्पन्नो दिव्यसिंहाभिधः सुधीः ।
 आहदीपाभिधं धन्यं कृतवान् कृतिनां सुरे ।
- विषयः । आहदीपादिविवेचनं ।

No. 307. अतप्रकाशिका । (खण्डिताम्ना) Substance, country-made paper, 12×5½ inches. Folia, 188. Lines, 12 on a page. Extent, 6770 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Puri, Revasā. Maṭha, Paṇḍita Rāmādhina Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

- Beginning.** वीरते रामानुजाय नमः ।
 वरदं हिरदाद्रोमं वीरिधिं कवचाभिधिं ।
 मरुतं मरुतं यामि प्रवर्तानिधरं चरिं ।
 वरिणस्तमस्तुदि श्रीतिरेन्ये सुदमेन ।
 मेवायावत्तदन्त्यं वस्तु लक्ष्मीधरं विदुः ।

No. 305. **श्यामाचनतरङ्गिणी** By **विष्णुनाथ** । Substance, palm-leaf.
Folia, 64. Lines, 5 on a page. Extent, 2176 slokās. Character, Uriā.
Date P Place of deposit, District Puri, Parganā Rābhān, Grāma
Jagannātha-Vidyādhara-pura, Paṇḍita Rāmacandra Mīśra. Appearance,
old. Prose and verse. Generally incorrect.

Beginning. x x x x

निषिता विश्वाद्येन श्यामाचनतरङ्गिणी ।

सर्वतन्मात्र्येः सारभागमाहृत्य शम्भुना ।

x x x शम्भुनो कृतिर्निषितासीतिनिर्गता ।

तस्या विविधकर्माणि विविक्तानि यथाक्रमेण ।

कथ्यन्ते मान्यश्रोत्रविश्वामित्रो गुरोः कृपात् ॥ (?)

तत्रादौ शब्दे सुकृते चोक्त्याय गुरवे नमः इति नत्वा दृष्ट्वाङ्गीपदमुक्त्य

यजनः बहिर्गता दिशो नत्वा कुलदृष्टान् प्रपद्य च, कुलदृष्टा यथा,

अशोकः केसरः कर्षिकारः सुततिरुक्तया ।

नमेष च पियाल्य च शिञ्जिवारकदम्बको ।

मकरकन्दमृकाश्च पिप्पली चट शबल ।

रत्ना तुलसिका जम्बः कुलदृष्टा इति युताः । इत्यादि ।

End. प्राचादिमुद्रां प्रदर्शय x x x आचमनं करसंछिन्ति मुखवास्य निवेद्य
गन्धादिनाभ्यर्च्य शालीपचारनिवेद्य निवेदयेदिति पद्मश्रीचरविधिः ।

Golophon. इत्यङ्गीतपञ्चपञ्चकेन विधेयस्त्रीमयाजिना विचरितायां श्यामाचनतरङ्गिणी
बलिदानावर्गे पद्मश्रीचरविधिः समाप्तः ।

विषयः । शब्दे सुकृते प्रथमा वीधिः । प्रातःस्नानविधिविवेचनी द्वितीया वीधिः ।
श्यामाचनतरङ्गिणीपञ्चमविधिवेचनी तृतीया वीधिः । अशोकसंस्कारोपचारविधि-
भूतशुद्धिप्रासादायविधिवेचनी चतुर्थी वीधिः । अन्तर्जनावर्गे पञ्चमी वीधिः । मधुहानविधि-
निषेधवाधवाधकविधेयनावर्गे षष्ठी वीधिः । दृष्ट्वाङ्गीपदमवर्गे प्रपद्यविधिवेचनी सप्तमी
वीधिः । उपचारविधिवेचनी अष्टमी वीधिः । पूजाक्रमविधिवेचनी नवमी वीधिः । शोभावर्गे
कुलदृष्टा यथाङ्गीपदमवर्गे दशमी वीधिः । शोभावर्गे शोभप्रकारविधिवेचनी एकादशी
वीधिः । पद्मश्रीचरविधिः । (सभासतोः परं कथितं) ।

विद्मः प्रथमे द्वेयो द्वितीये अमरां तथा ।
 त्रये तृतीये चक्षामि चतुर्थं क्षमन् तथा ॥
 पञ्चमे सारुवं षष्ठे षष्ठे सोऽनमोऽरितं ।
 सप्तमे तिस्र्यारादि नक्षत्राणां विष्टेयमः ॥
 नियमः कथ्यते सङ्गदासनामान् निर्णयः ।
 अष्टमे नवमे साक्षानियमः कुण्डनिर्णयः ॥
 दशमे नायिकासिद्धिर्वैराघनमुपमं ।
 ज्ञानाज्ञानकृतानाम् पूर्वोक्तानाञ्च कर्माणां ॥
 तेषामेकादशे शास्त्रिं विधास्ये परमां ज्ञानात् ।
 द्वादशे दक्षिणा त्रये षडक्षियाणां श्रवणं प्रथक् ॥
 द्वादशे पाठक्षेत्रेः षडक्ष्योक्त्या च कथ्यते ।
 अतिगुणतरं तस्यै लोकानां वितकाव्यया ॥
 निबन्धे देवुवाच ।
 देवदेव महादेव सर्वशास्त्रार्थपारम ।
 अधुना प्रोक्तुमिच्छामि गुह्याद्गुणतरं प्रभो ॥
 षडक्ष्यं कथितं देव नातात्मने प्रथक् प्रथक् ।
 यौगं वद महादेव समाधिं तु तत्तत्कर्म ॥ इत्यादि ।

End. असकति अग्निं विद्वन् शक्तिकुम्भतोयेनाभिषेकं, कृत्वा भक्तिसङ्कादिकं
 कृत्वा दक्षिणाच्छिद्रापचार्यादिकं कुर्यात् ।

Oolophon. इति पूर्वान्तरविरचिते षडक्ष्योक्त्या विद्वन्नामिधेयः प्रथमः पटलः ॥

विषयः । इति पूर्वान्तरविरचिते षडक्ष्योक्त्या विद्वन्नामिधेयः प्रथमः पटलः ।
 इति उवाचनाभिषेकः । १ । इति चक्षामिधेयः । २ । इति । ३ । इति सारुवाभिषेकः । ४ ।
 सक्तोचनाभिषेकः । ५ । इति तिस्र्यारानियमः । ६ । इति सासनादियमः । ७ । इति
 कुण्डादियमः । ८ ।

No. 309. षडक्ष्योदीपिका By श्रीकृष्णविद्यावामीश । Substance,
 country-made paper, 14x4 inches. Folia, 40, Lines, 10 on a page.
 Extent, 1000 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit,
 Rājaguru's Maṭha, Gaṇeśamahallā, Bonāies City. Appearance, new.
 Verse. Correct.

Beginning.

ॐ नमः शिवाय ।

कल्यादेवौ नमस्कृत्य महाविपुलमुन्दरौ ।
 भद्रकाञ्ची च देवेभ्यो तथा षट् कर्मदेवताः ।
 श्रीकृष्णविद्यावागीशभट्टाचार्येभ्यो नमः ।
 त्रिपते विदुषां प्रीत्यै कल्याणश्च (+) दीपिका ।
 मोक्षालम्बकौ लक्षणं नमस्यो वृद्धिं दृष्ट्वा दित्तं प्रसन्नौ
 भीमं नन्दकौ प्रणमामि कल्या रोषयमाणां लुब्धयोपकाङ्क्षौ ।

End.

मया सुवर्णलिङ्गायां भूमिं वा शक्यमाहितम् ।
 सर्वप्रार्थितमस्मिन् सर्वैरुत्तमं भवेत् ॥ (?)

Colophon.

रति श्रीकृष्णभट्टाचार्यविरचितायां षट्कर्मदीपिकायां नवमोपदेशः समाप्तः ।

विषयः । मारपोषाढनाद्याभितारिककर्मोपायकथनम् ।

No. 310. षट्पदीमङ्गरी By प्रज्ञानानन्दतीर्थ । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 13. Lines, 11. Extent, 450 slokas. Character, Bengali. Date S.K. 1646. Place of deposit, Puri, Śāṅkara Māṭha, Madhusūdana Tirthasvāmī. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning.

श्रीरामाय नमः ।

निजेहसम्प्रदानकल्पकल्पमुद्राकृतिं
 दुरक्तविघ्नवारिदृष्टभङ्गं निरुद्धम् ।
 मदीयचित्तसारसप्रबोधभास्वरं परं
 नमो नमस्कृत्यार्पितं भजामि विघ्ननापकं ॥ (?)
 श्रीनन्दनसम्प्रदानमुद्राकृतिम् ।
 साङ्ख्यनुरागपरिभाषितपादपङ्क्तम् ।
 श्रीश्रीरामायनविमोक्षितमोपदेशो-
 षट्कर्मोपायकमुद्राकृतिम् ।

... , ...

अथ सच्चिदानन्दकर्मद्वितीयं ब्रह्मैव विमलसत्त्वप्रधानमायोपाधिकं × ×
 सदीक्षरभाष्यमुपजनाम । जीवेनाभाषणं करोतीत्यादि नृतेः । अथ

मायाप्रतिविम्बित ईश्वर इति संक्षेपकृतप्रकटार्थकारविद्यारत्नमनानु-
सारिणः । विम्बभूत इति विधेरचाद्यनुसारिणः । जीवविज्ञानाना-
भिन्नमायानुबन्ध इति वाचस्पतिमनानुसारिणः । सर्वथापि प्रतिविम्बादयः
मायाप्रपञ्चप्रतिविम्बत्वादियोगिनः । प्रत्यक्षदृष्ट्या चाभावात् एवेति
जीवेशवास्येन करोतीति वृत्तिरूपपद्यते । इत्यादि ।

End. श्रीमच्छिववदनपञ्चमसंस्कृतं सुदुर्भक्तिसोपनिधानवचोऽनवद्यम् (मन्त्रम्) ।
आख्या माद्यनितरां मम साधनास्तिः सीम × × निजभूमपदं हि
जम्बा । (?)
षट्पदीनौकया सर्वानुत्तरा बतोरस्यम् ।
संसारसागरे मग्नान् यत्नं गङ्गादेहिम् ।
भगवद्भक्तिमत्तैः कुसुमैर्वाङ्मयैः कृता ।
षट्पदीमङ्गरी सत्यं योजिता कल्पपादयोः ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिमज्जकाचार्यश्रीशिवनारायणमन्दतीर्थगुरुवर्य-
शेखरश्रीगङ्गानन्दतीर्थविरचिता षट्पदीमङ्गरी सम्पूर्णाः । + + +
सकाब्दः १६५६ ।

विषयः । षट्पदीनामकभक्तिपञ्चस्य आख्यानम् ।

No. 311. बद्धिग्रन्थप्रकरणम् । Substance, country-made paper, 12 x 4
inches. Folia, 13. Lines, 12 on a page. Extent, 234 slokas. Character,
Nāgara. Date ? Place of deposit, Dīuṃapāḍālācārya Mahārāja
Bālacandra Śūri, Benares City. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. पुरा देवो दुर्गुपद्यन् यथै + + + नवकायोधशाय कथत्वात् निरुक्तं
वसह विषयसि जहव कुवसि तैव चरन् य पयसिब गुर्वसि देसिबः
दाचं तारुणि यव सङ्गसि कं देवो रङ्ग चरन्ते ।

End. एवं म (...) रिचनेसि नन्दर इवाविक इविगावाउ ।
विचिदुपरवाभन्वः वरं तुजाचं तुजानु विवमम् ।

Colophon. इति बद्धिग्रन्थप्रकरणम् ।

विषयः । धर्मोपदेशः .

No. 812. बहिःप्रकरणटिप्पणी । Substance, country-made paper, 12 x 4 inches. Folia, 13. Lines, 14 on a page. Extent, 738 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Dīnmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri, Benares City. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. नमः सर्वविद्भिः(वि)दे सर्वविदे वीपार्चनायाय ।

एष ब्राह्मणसामान्यादिसामर्थीकेन पुंसां ज्ञानक + + + + चारभूते
वीथम्यङ्ग एष प्राक् प्रयतितव्यमित्याकलय्य वेमिचन्द्रनामा यावकस्तदुपदिष्ट-
मीतार्थं संविद्यगुणं परीकम् चिरस्य परिधम्य तत्कालवर्ति संविद्यमीतार्थं
सुविज्जानाप्रगच्छं वीजिनयतिष्ठति दुग्धं लब्धवान्, ततस्त्वेषां
पुत्रदेवदितयः(?) बरांश्च देवादित्येषु दृढयन्ति इदं प्रकरणं चम्पे (?) ।

End. नानाविधसांसेरता भवाः पठन्तु स्वरूपो ज्ञानम् सर्वपरिज्ञानेन तन्म
तत्वावपरिज्ञानार्थां यान्ति । शिवं शिवशब्दोपादानं चावसानमज्ञायाश्च ।

Colophon. लघुतिथीजकमेतत् बहिःप्रकरणस्य सङ्गतिः ।

अस्मिन् लघुचक्रद्वयं शिष्यः श्रीधरचन्द्रगुरोः ।

इति बहिःप्रकरणस्य सङ्गतिः ।

विषयः । बहिःप्रकरणस्यार्थः ।

No. 313. बौद्धश्री । Substance, country-made paper, 15 x 3 inches, folia, 1. Lines, 6 on a page. Extent, 24 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Khunvedā grāma, Post Garvetā, Zilla Midnāpur, Babu Vaikuṇṭhātha Cakravarti. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो बौद्धार्थाय ।

अथ बौद्धश्री । इति बौद्धश्रीं निरूपयित्वा एता इतिहा-
यां कुशां निरूपयन् तत्र सतिहोदकेरायां बौद्धार्थमन्त्रैः पिपाङ्
इत्यात् । इति बौद्धश्रीः (भागवतपुस्तकानि) तत्र इतिहासात्
कुशांशार्थं आवाचनं कुर्यात् । यथा तिहोदक मन्त्रोक्तम् ।

ॐ अक्षयकुले एता यं च गतिर्येषां निरूपते ।

आवाचयितुं तान् सर्वान् इमेष्टे तिहोदके ॥

ॐ सातासप्तकुले ये च गतिर्येषां न विद्यते ।
चाचाचयिष्ये तान् सर्वान् दग्ध्वे तिलोदके ॥ इत्यादि ।

End. ॐ वा ब्रह्मणे ये पित्र्यवंशजाताः
मातुलया वंशभवा मदीयाः ।
कुलद्वये ये मम दासभूताः
भत्यासौ चैवावितसेवकाश्च ।
मित्राणि सख्यः पश्यन् वृद्धा
दृष्ट्वा हृदयात् कृतोपकाराः ।
जन्मान्ते ये मम दासभूता-
स्तेभ्यः क्षमा पिपसिदं ददाति ॥ •

Colophon. इति बोद्धशी ।

विषयः । सुप्रसिद्धोदकेभ्यः पुनरावर्जितेभ्यः सातासप्तकुलोद्भवेभ्यः पिपदाय ॥

' No. 314. बोद्धशीपूनीकारिका । Substance, country-made paper, 8×5 inches. Folia, 8. Lines, 12 on a page. Extent, 160 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1890. Place of deposit, Benares City, Vāmanācāryya Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. वक्ष्यते चतुरः पादानुपदधाष्टिरोमुके
तत्पश्चात् बोद्धशीयुष्यं सविशेषसम्भितं । १ ।
उपधाय यथाशक्तं पद्यपादान्नाम्नि ।

End. पद्ये तु सप्तदशः श्वात् चतुषष्टे तु पूर्वतः चतस्रो राट्भूतः सुकृतो
वेदिहकाः ज्ञेयात् ।

No. 315. सिद्धार्तां खण्डपम् । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 11. Lines, 12 on a page. Extent, 154 slokas. Character, Nāgara. Date ? , Place of deposit, Dīnmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra Sūri, Benares City. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. चिदं सिद्धं दुष्टं नमिडमि ऊचय पयास,
यं बीरं चिरि चिदं पादपादो चिदं चरुं किमपि दुष्टं.

End. एवं सन्निकर्षद्वारं द्रव्यप्रसादे विनिर्गतं योगेषु द्वारेषु पुनः सिद्धः प्राप्तताम्
भावनोप इयं सिद्धीत्यं स्वरूपं सिद्धिर्यं देवेन्द्रपरीक्षिं इति ।
विषयः । जेनमते मोक्षस्वरूपकथनम् ।

No. 316. संक्रान्तिचन्द्रिका By राजराज्य । Substance, country-made paper, 18×3 inches. Folia, 2. Lines, 7 on a page. Extent, 44 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Chaddābādī, viā Tangail, Paṇḍita Digambar Smṛtitīrtha Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning.

ॐ नमो भगवते ।

श्रीगोपाक्षपदाश्रितो ज्ञानसाधो कलाखण्डः ।
श्रीराजराज्यः संक्रान्तिचन्द्रिकां तनुते सुधीः ॥
तज्ज्ञानविशेषतो दिवहन्तो राजानरो या गतिः ।
संक्रान्तिः कथिता निश्चितविधिते तद्वचने × × × ॥
श्रीतैलं निश्चितपञ्च × × × सन्ध्याय सायकनी
त्याद्यं ज्ञानमनुष्णं च सन्ध्यायः कुर्यात् पदमादिकं ॥ इत्यादि ।

End.

सञ्ज्ञायाम्(?) कथित् प्रोक्तं गोचरमादिकं वदन् ।
श्रीविष्णुपौरुषिकानः सन् ज्ञायाम् × × बारिषि ॥
इति श्रीराजराज्येण कथिता या ज्ञानस्थितिः ।
+ + + + + + + + ॥
संक्रान्त्यां वचने चैव न ज्ञायाम् यस्तु मानवः
सन् ज्ञानं भवेत् कुर्वी हरिश्चोपजायते ॥

Colophon.

इति संक्रान्तिचन्द्रिका समाप्ता ॥

विषयः । संक्रान्तिचक्रपञ्चमेन तत्कर्तव्यकर्मविधिकपत्रं ।

No. 317. संक्षेपशारीरकशास्त्रान् By विश्ववेद । Substance, Tāḍi-leaf, 18×2 inches. Folia, 185. Lines, 5 on a page. Extent, 4810 slokas. Character, Maithil. Date, L.S. 398. Place of deposit, Puri Sāṅkara Maṭha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. × × × × × तन्नामुत्तरकृष्णं मङ्गलमा × × × चत्वारः
प्रतिजानीते अष्टतेति । अथ श्रुतिरिषिभ्योऽनुपपन्नं × ×
प्रतिविमिश्रं परं मङ्गलार्थमाह तस्य परमं पदं तदेव मङ्गलमायामन्व-
रचितं × × × अथवा पदं श्रुतिमाह सोपाधिकतया × × ×
यथास्तद्वया वर्तते रूपं संत्यजति ॥ इत्यादि ।

End. यासौ शब्दोच्चर्यो शक्तिराद्या ।

× × × ×
× × × ×
× × : सिद्धांतदीपः ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिभाषकाचार्यश्रीमद्भानुदेवशिवदेवद्विरचित-
संक्षेपशारीरकशास्त्रेण सिद्धांतदीपे चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः ॥ स्र सं १८८८
आश्विनशुक्लद्वितीयायां विशाखपुराणे लिखितमिदं पुस्तकमिति नमो
नारायणाय । नमो भगवते वासुदेवाय ।

• विषयः संक्षेपशारीरकशास्त्रं ।

No. 318. संक्षेपशारीरकसंक्षेपेण by एवमोत्तममिश्र । Substance,
country-made paper, 13×5 inches. Folia, 141. Lines, 10 on a page.
Extent, 4935 slokas, Character, Bengali. Date P' Place of deposit,
Rajaguru's Matha, Gopesh Mahallā, Benares City. Appearance, old
Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

श्रेष्ठया करिष्येऽधुना चैकवादिशितमनकुलं ।
+++ विजितपद्मसम्भवं कैशवं किमपि श्रेष्ठं भवे ॥
सदरेण भगवत्परायणम् कूर्तिमकमिव वादरायणम् ।
रामतीर्थमिह नोमि तं गुणं यथादि + + + नमं गुणम् ॥

End. समाप्तो भगवत्परायणम् रूपमङ्गलमाश्रित, भुजङ्गशक्ति,
प्रमत्तप्रदाय + + + अमुकस्य सततं रामतीर्थगुरोः
रत्नप्रबन्ध + + + + आचारि मया प्रयत्नेन ।
+ + संक्षेपशारीरकसंक्षेपदीपिका, + + सङ्गिः क्षेत्रेण पूर्यताम् ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंससंघस्य श्रीरामतीर्थमुनिप्रियाग्निचित्प्रवृत्तसमिपकृतौ
• संक्षेपशारीरकसुबोधिन्यां चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः ।

विषयः । संक्षेपशारीरकशास्त्रम् ।

No. 319. सञ्चरितरत्ना By वेङ्कटनाथ । Substance, country-made paper, 12 x 4 inches. Folia, 32. Lines, 9 on a page. Extent, 832 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, „Puri, Rājagopala Maṭha, Mohānta Śrī Raghunandana Rāmānuja Dāsa. Appearance, fresh. Generally prose. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।

श्रीमद्देवैकनाथाय सर्वशास्त्रार्थवेदिने ।

कविमार्त्तिकसिंहाय वेदान्तगुह्ये नमः ।

चक्रादिशास्त्रमध्यतः शुभमोर्द्धपुष्पान्

म्वशास्त्रमो भगवत्सरचारविन्दे ।

तद्गुणभोगरसिक्तान् विदिवेन्द्रन्यान्

पुंसुः प्रमादशरच्चान् शिरसोद्बुधामि ।

यतिपतिचरचाक्षोचशरजः प्रभावेण संनिधत्तरजाः ।

विदधाति वेङ्कटेशः क्षिरामिमां सञ्चरितरत्नां ।

सङ्घर्षतेषु सततं विमर्शितं यता ये पत्युः समस्तजगतां परमायुषेषु ।

तेरेव तान् निमग्नशान्निधेर्हीनैश्चार्त्तकला परिधतैः प्रचरामि कूर्चान् ।

एव कतिविद्वन्निधिरसमुचितविधिभट्टरितावकीमकीमसममसः परम-

प्रवचनचरचारविन्दे वैशुक्लमुपितदर्शनाः सुदर्शनादिधारणे विमन्यन्ते
मन्यन्ते च ।

चोदनाक्षचक्षोर्षो धर्मः कथासौ प्रत्युपावेद्य इति प्रत्यक्षरूपे स्थितं ।

ब्रह्मादीनां सङ्कल्पतः प्रत्यक्षाणामपि धर्मेणवेद्येन चप्रत्यक्षमायु चोदनेन-
समधिगम्यन्तं न विषयते यथातः ।

ब्रह्मविद्यागुहादीनां धर्मोऽन्तःस्थापयिष्यते ।

देवमैन्द्रियकलेपि न तु द्रव्येण धर्मता । इत्यादि ।

End. चतः सिद्धं ब्राह्मणादिभिः सुदर्शनादिकं अवश्यं ध्यायेत् सुमुमुक्षुभिस्तु
विशेषत इति ।
श्रीमद्भूरेकदमाद्येन सम्यगेतत् समर्थितं ।
श्रुतिस्मृतौतिहासादिभिर्ब्रह्मादिधारणं ॥
अथमममसुखैरादिभक्तैर्व्यासद्-
विदितनिजसततो (2) विश्वमयाद्भयात् ।
रघुवरचनिकद्वयकृतानां जगतां
दुरितमयनहेलादेश्छरीर्दो (?) चलीशः ॥

Colophon. श्रीमद्भूरेकदमाद्यस्य कतिपु संवरितरचायां सुदर्शनाधिकारः प्रथमः
श्रीमते रामानुजाय नमः । श्रीमद्वै निमनादेशिकाय नमः । हरिः ॐ ।

विषयः । श्रुतिस्मृतौतिहाससदाचारानुशीलननिरूपकानामत एव सुमुमुक्षुषायाणां सुदर्शन-
चक्रादिचिह्नानां देशादवबोधार्थं ज्ञेयं निरूपणं ।

No. 320. समाविशेकटीका (शिशुबोधिनौ) By माधव । Substance, country-made paper, 12x5 inches. Folia, 30. Lines, 11 on a page. Extent, 660 slokas. Character, Nāgārā. Date, Saṃ 1816. Place of deposit, Benares City, late Babu Hariścandra. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

मधवायकं हृदयवाञ्छितं प्रविपत्य + + + माधवः
प्रकुपते विवृतिप्रसिताम् + + + शरदि भावततः । ?

End. विद्वद्भिर्लक्ष्मणसेवितपादपद्मं शैविन्दसंज्ञासुतसाधननिर्मितायां
श्रीवैद्यतन्त्रविदितौ शिशुबोधवत्यां तत्त्वादिभाव + + + परिपूर्तिमाणात् ।

Colophon. इति, शैविन्दश्चोतिर्विद्वत्सुसाधनविरचितायां समाविशेकटीकायां
शिशुबोधिन्यां तत्त्वादिहादशभावविधिरथं सुसामिममसत् + + + सप्तम् १८१६ ।

विषयः । समाविशेकटीकायाः ।

No. 321. सन्दर्भमाधवपाठकम् by गोविन्दकविभूषण । Substance, palm leaf, 13 x 1½ inches. Folia, 152. Lines, 3 on a page. Extent, 2750 slokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Prose, and Verse. Generally correct.

Beginning.

वीराधाकान्तः प्ररथं ।

धूतामिशतमःकला प्रशमितप्रयश्चरं रथमा
सुप्रीतामितकैरवा गुपतिधुयावद्रवीभावहत् ।
गोपासामुजजोचनो मुनि स्रसत्वापोदबीजोविनी
पायाद्गु गोकुलचन्द्रमद्रकवयापीयूषदृष्टि जंगत् ।

अपिच ।

यथाकादमपाद्विरिचवकासहेन जीतं चरे
रङ्गं कुहुमपङ्कसकुलकुचवीहेमकुम्भार्पणात् ।
माद्विहदुतिसमुपाविचरवाकोजप्रवासप्रभं
विन्नीहाधिकनिहयाधरतलं तां तत्प्रियायाथे ।

+ + + +

मान्यने खचधारः । अलमतिविशारेव । विशारयामि रङ्गमङ्गमङ्गिपीयूष-
तरङ्गिणीपूरं । यद्गीता सामाजिकसज्जनानां मज्जनाय दण्डाजर्जराः ।
तदुपचरामि चेतसि संसारार्थवर्धनं भगवन्निगच्छतिं बद्धा ।
अमुद्रामप्रेमभूमप्रकाशे नुत्यामोदी यत्प्रसादोऽनुकम्पः ।
आकां नित्यं मानवे सामकीये वीरान् नित्यामन्दमानेदृष्टेः ।
मढीमुदिच्छ । आर्ये तावदित रतः ।
प्रविश तडी । बन्ध (बन्धः) काचपेदु ।

खच । आर्ये.....नीलाचलमोक्षिणीलाचलजराधरमन्त्राङ्गवत्
..... वीमधुखद्वय ..... भक्तजनार्ता ..... देवतामाराधयामः ।

मढी । बन्ध (बन्धः) यद् यत् यत् किस साधनं ।

खच । आर्ये भरद्वाजवर्णवर्तसाधनारम्भ ... .. गोविन्दकविभूषण-
सामन्तरायस्य कसि कविम् ।

मढी । किमिमेवि च तस्य विदुमरेमि । किं उच-आचरे ।

खच । आर्ये

तस्य जतिः कतिवचिरं चिरं रसादिधमिप्रचुरं ।

नयं कायसुदीते सधुरं चि सस्यहमाधवं नाम ॥

तेन प्रसावितेन तूयं लब्धवर्णविधिशाराधयामः ॥ इत्यादि ।

End. उभौ । सानुकम्प्य । तथैव बोधवौतुतरां चिराय । इति निम्नाम्नाः सर्वे ॥

Colophon. इति शौसस्यहमाधवे तथ्यमनोरथो नाम सप्तमोऽङ्कः ।

विषयः । इति शौसस्यहमाधवे गोकुलसङ्गलो नाम प्रथमोऽङ्कः ।

इति ,, निराधिद-राधिको नाम द्वितीयोऽङ्कः ।

इति ,, विप्रलब्धराधो नाम तृतीयोऽङ्कः ।

इति ,, सानन्दगोविन्दो नाम चतुर्थोऽङ्कः ।

इति ,, तथ्यमनोरथो नाम पञ्चमोऽङ्कः ।

इति ,, सर्वमिर्व्यापी नाम षष्ठोऽङ्कः ।

इति ,, तथ्यमनोरथो नाम सप्तमोऽङ्कः ।

No. 322 सम्यक्कौसुदी । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 88 Lines, 9 on a page. Extent, 1408 slokas. Character Nāgārā. Date ? Place of deposit, Dīnmaṇḍalācārya Mahārāja Balacandra Sāri, Benares City. Appearance, old. Prose and Verse. Incorrect.

Beginning शौसरन्त्यै नमः ।

सम्यक्कायसुदीतं स्वस्य सञ्चानन्दानन्दैव ।

सम्यक्कौसुदीमेनां कथां वक्ष्ये समुद्यतः ॥

इदं च जम्बुद्वीपेभ्यः भारते भूमिभूषण ।

भानारामदुर्गेष्टं समस्तगतदूषणम् ॥

End. एवं विधायान्वयः सधुरं विवे(....) सद्यत् सेवं उक्तास्यन् पौरजन्म
शौसुबोधनराजा अलङ्कार ।

Colophon. इति सम्यक्कौसुदीनाम्नी कथा कौवे (....) कौसुदीमशौचवाच्यान-
गविते सुयोधनस्यपदिनिजयपुरप्रवेशवर्णनं नाम तृतीयसर्गः ।

विषयः । सुयोधनाख्या कस्यचित् राशचरित्रवर्णनं कौनर्धमाचार्यकथनम् ।

No. 323. सन्वित्प्रकाश । By गोविन्दकवीश्वर । Substance, country-made paper, 13×7 inches. Folia, 16. Lines, 17 on a page. Character, Nāgara. Date, Sam 1873. Place of deposit, Harapnra, Post Gopālaganjā, District Chāprā, Pandita Gaṅgādeo. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Generally correct.

Beginning. श्रोगणेशाय नमः ।

श्रीमद्विष्णुसहस्रनामस्तोत्राख्यं किरौटाहद-
द्योतत्कुण्डलमुद्यदकेशचिरं पीताम्बरं चारिणं ।
प्रकाशं हृदयस्यकौस्तुभमणिं जलस्यचक्राकमत्-
प्रकाशभाजगदं युदं विद्युतं भक्तं भक्तंभीष्टदं ॥ इत्यादि ॥

End. प्रकाशरसानां शृणुषीष्टस्य विहीना वेद्युतः युता द्वादशभागशेषे
राज्ञः । राज्ञोः स्थानात् सप्तमे केतुर्गैयः इति नष्टजन्मपत्रं नवग्रहा-
नयने चन्द्रो नोक्तः तत् विचार्य चन्द्र आनेयः ॥

Colophon. इति काङ्ककवीश्वरनन्दनगोविन्दकवीश्वरेण विरचिते सन्वित्प्रकाशकाये
दशपञ्चमः समाप्तः ॥ संवत् १८७३ ॥

विषयः । १ मर्म भावफलदिकथनं । २ सः धात्वादिविनाकथनं । ३ सः गगनादि-
विनाकथनं । ४ सः शशिभावफलदिकथनं । ५ सः तनुभावादिकथनं । ६ सः गगनागमन-
प्रकादिकथनं । ७ सः जलप्रकादिकथनं । ८ सः निधिप्रकादिकथनं । ९ सः युद्धफलदिकथनं ।
१० सः दीपज्ञानादिकथनं । ११ सः खौरप्रकादिकथनं । १२ सः स्नाभप्रकादिकथनं ।
१३ सः द्रव्यनिश्चयादिकथनं । १४ सः दिनचर्यादिकथनं । १५ सः सम्बत्सरागमादिकथनं ।

No. 324. सम्बोधसत्तरि । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 11. Lines, 4 on a page. Extent, 88 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1811. Place of deposit, Dīnmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra Sūri, Benares City. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीपार्श्वनाथस्वरिजिनगुरुभ्यो नमः ।

नमिष्ये तिलोयगुणं स्तोयास्तोयपरासयं वीरं ।

सम्बोधसत्तरि सत्तरणि + द्वारमाह्वयि ।

End. सम्मंगमनो सम्मोहसत्तरि जो परिहृतम् जित मिरि जयसत्तरबाण,
मोलहर नच मंदेशो ।

Colophon. इति सम्मोहसत्तरि सम्यक् संवत् ॥ १८११ ॥

विषयः । जैनधर्मापदेशः ।

No. 325. सरोजसुन्दर । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 18. Lines, 11 on a page. Character, Nāgara. Date, Samvat 1849. Place of deposit, Harapurā, Post Gopālagarāja, District Chāprā, Paṇḍita Gaṅgādeo. Appearance, tolerable. Generally incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । . .

शिवायनो दीनदयापरायणे सति प्रधाने शिवया हतचरितः ।

शिवार्चितोपप्रकटीकृतव्रतोदयाम्बुधिः सर्वजनिर्भवलजः ॥ (?)

सरोजसुन्दरं नाम स्मृतिसारमिदं बुधाः ।

खेययन्तु सदा शान्ताः सर्वसन्देहशान्तये ।

शौरं तैलं जलं चोष्णं चासिधं निशि भोजनं ।

रतिः चानं च मध्याह्नौ च वीर्यं च विवर्जयेत् ॥ इत्यादि ।

End. प्रातःस्नानं चविष्यद्यन्नप्राशनमिदं विधु ।

आग्नेयं भस्मना चानं चक्षुर्वीषणमुच्यते ।

आपोहिष्ठेति च त्राक्षं वायवं गोरजः स्मृतं ॥

Colophon. इति स्मृतिसारसरोजसुन्दरं समाप्तं ॥ संवत् १८४९ ॥

विषयः । रविवारे तैलादिवर्जनकथनं । जलदानादिकथनं । आबं वपनादिनिषेध-
कथनं । द्रव्यशुद्धादिकथनं । कांक्षपात्रे नारिकेलोदकपानादिदोषकथनं । तौषकान-
विष्यादिकथनं । दत्तादिपुत्रकथनं । रजःसलाशुदिकथनं । नवग्रहकथनं ।

No. 326. सर्वप्रायश्चित्तं । Substance, country-made paper, 12×6 inches. Folia, 9. Lines, 16 in a page. Extent, 144 slokas. Character, Nāgara. Date, Śaka 1696. Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning.

बौद्धाय नमः ।

शुभदिवसे पर्यद् "परिकल्प्य कृतस्नानः स्निग्धवासा चमनमस्त्रिवारं
पर्यद् प्रदक्षिणीकृत्य समस्तसम्पत्तिं स्त्रोक्तस्तुष्टयं पठन् साष्टाङ्गं
प्रणमेत् पर्यङ्कच्छणमाह याज्ञवल्क्यः ।

End.

ॐ भूर्भुवः स्वः स्वाहा प्रजापतये ॐ अग्नये स्विष्टकृते स्वाहा । अग्नये
व्रतप्रवृत्तं करिष्ये, कुर्वन् । प्रयागेन सर्वं पर्वितुं यतन् पूर्वार्धं कृत्वा
संकल्पानुसारं प्रायश्चित्तमाचरेत् ।
शके १९२९ जयन्माससम्बन्धे वैशाखशुद्ध ८ तदिने महादेवभट्टपट
वर्धनेन लिखितं स्थायै परार्थं वा ।

विषयः । सर्वेषां प्रायश्चित्तविधानं ।

No. 327. सर्वोत्तमटीका By विठ्ठलदीक्षित । Substance, country-
made paper, 9×4 inches. Folia, 43. Lines, 9 on a page. Extent, 688
slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City,
late Babu Hariścandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning.

बौद्धाय नमः ।

नला पित्रपदाभोजे सो + काशुषिकर्षद् ।
तन्मोक्षाचार्यनामानि विवरिष्ये यथासति ॥
यदाप्यथोग्य स्वाहं तन्नासविहृतौ स्तनः ।
स्त्रीयत्नैव रूपया, योग्यतां मयि दास्यति ।

End.

एतेन आचार्याणां शोभाकृतिरितुलकानायाप्रिमं नामाङ्कः विज्ञोको-
भूषणमिति । (इतोनास्ति)

विषयः । सर्वोत्तमनामकपत्रव्याख्या ।

No. 328. सङ्ख्ययानन्दकाव्यटीका बृधनन्दिनोनास्ती By रामचन्द्रमिश्र
Substance palm-leaf, 14×1½ inches. Folia, 238. Lines, 4 on a page.
Extent, 3810 slokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit,
Puri, Mahiprakāsa Brahmācāri Maṭha, Paṇḍita Valadovaparakāsa Brahma-
cāri. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning of the tīkā.

पूर्वसर्गात् सविचित्रानुसरणं दृष्टेति विस्मयं विष्कम्भं नयनद्वयं व्यापार्य
 भैमीदिहकुः नलः समीपे भैमीनमवेक्षसापिक्तामिसग्रोभूदित्युक्तं इह
 उभयवचनभयदिहकापूर्वकविरचदुःखसुभयावर्षयति इति सर्गयोः सुसम्बलं ।

Beginning of the text.

अथ सा एषि खेदमिःसहा
 दमयन्ती चलितां न चक्षमे ।
 त्रिप्रयत्नैश्चिनुमिच्छन्ती परं
 प्रजिघासाद् दृष्टं दिशो दृष्टं ॥ इत्यादि ।

End of the text.

इत्थं निश्चौर्यं कृत्वा विपदसुप्रगतं खं पुरं वैरसेर्मी
 साङ्गं दृष्ट्वा रमात्मेः प्रपतपदयुगं श्लोभता पुष्करेण ।
 निष्प्रत्यूहं प्रजानां सुदसुदयवतीमन्वहं निर्मिमांशं
 भैमी मान्दानुरागोपरलितहृदया राजलक्ष्मीं भजे ॥
 ... ..
 लक्ष्मीयावदलङ्करोति हृदयं विष्णोर्हंसिञ्चाकृते-
 र्यावत् विष्णुपदौ च धूर्जटिजटाजूटान्नरे श्रोङ्गिति ।
 कृष्णानन्दकवेः कपिशसकुलशौरोद्गीतद्युते-
 न्नावत् कायमिदं तनोतु कतिनामन्मःप्रमोदादयं ॥

End of the tīkā.

हरजटाजूटव्यापिण्या गङ्गायाः श्रोङ्गं यथा नित्यं तथा यत्तत्काव्यस्य
 सर्वदा वर्तमानस्य कतिचित्प्रमोदाविवक्षारकत्वं नित्यं भवतु ।

The Colophon of the text.

* इति श्रीसात्त्विकचक्रकलकविकुलसौख्यसङ्गमश्रीहृन्नामन्दकृतसङ्घ-
 यानन्दे महाकाव्ये नैषधेन्द्रस्य द्वितीयसाध्याख्याभागे नाम पञ्चदशः सर्गः
 समाप्तः ।

The Colophon of the tīkā.

कौस्तुभगोवाक्त्रातामृतसुखयमिमेदिनीदेवात् ।
 श्रीरामचन्द्रमित्रेयोऽख्यानः पञ्चदशः सर्गः ॥
 इति श्रीमत्सुखयमिषखनुविरचितायां सङ्घयानन्दटीकायां बुधनान्दस्यां
 पञ्चदशः सर्गः समाप्तः ।

No. 329. साहित्यपनिषद्भाष्यं शिक्षाभाष्यम् । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 92. Lines, 9 on a page. Extent, 1,656 slokas. Character, Nāgara. *Date, Sep 1661. Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. वागीशाद्याः दुमन्तः सर्वार्थानामुपक्रमे ।

यं नत्वा क्लृप्ताः स्युस्तं नमामि गजाननं । १ ।

End. निष्पद्येऽपि साधनानुष्ठाने क्लृप्तप्रलदोषेण फले प्रतिबध्यते तन्माभूत् इत्या-
ध्यायिकादिविज्ञानां शक्तिनिष्पद्येत्येवं देवकृत उपकारः परास्मृत्यते ।

Colophon वेदार्थस्य प्रकाशेन तस्यैवादि निरासयन् ।

उपमार्थानुरो देवादिद्वितीयार्थमहेतरः ॥

इति त्रीसायनाचार्येण विरचिते वेदार्थप्रकाशे यजुरारण्यके साहित्ये ।

सुपनिषदि वादशानुवाकः । समाप्ता साहित्यपनिषत्, शिक्षाभाष्य

समाप्तं । संवत् १६६१

विषयः । यजुरारण्यकान्तर्गतसाहित्यपनिषद्भाष्या ।

No. 330. मादस्यतत्त्वदीप By वासुदेव । Substance, country-made paper, 12×6 inches. Folia, 17. Lines, 13 on a page. Extent, 510 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct

Beginning. श्रीश्रीपतिपिङ्गुं नत्वाऽप्यश्रीमाधवान् गुरुम् ।

मादस्यतत्त्वदीपोऽयं वासुदेवेन तस्यते ।

मादस्यस्य च चार्थेयान् पुरोन्मूखानाटलिजो दृष्यते ।

End. प्रक्षेपात् किञ्चिदुद्धारात् अनामलिखनादपि ।

त्रेयार्थेभिर्न कर्तव्येयान्यथा कृतिरीदृशी ॥

Colophon. इति श्रीश्रीपतिपुनःवासुदेवविरचितः मादस्यतत्त्वदीपः समाप्तः ।

विषयः । मादस्यप्रयोगविधिः ।

No. 331. साधारणपदार्थतत्त्वदीपनं By वासुदेव । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 19. Lines, 19 on a page. Extent, 856 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇ-
dita Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. द्विवेद्वीथीपतिको वासुदेवो नतः शिवौ ।
 साधारणं पदार्थानां अतनोत् तत्त्वदीपनं ॥
 तत्र प्रथमतः पदार्थानां अलिकप्रयोगत्वात् अलिकलक्षणमुच्यते ।
End क्रियते मनमान्यासा या वाचा संक्षिप्यते वासव्य अलिजः संक्षुष्येति ।
 विषयः । औतकर्मणां वस्तुपदार्थविचारः ॥

No. 332. सामान्यप्रक्रिया By वसुप्रहाराज । Substance, palm-leaf, 9x1½ inches Folia, 138. Lines, 5 on a page. Extent, 2800 Shlokas. Character, Uria. Date ? Place of deposit, Puri, Papdita Madhusūdana Miśra Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning औगणेशाय नमः । अविज्ञसस्तु ।
 नारायणं नमस्कृत्य कृतावावधानाय ।
 क्रियते बाह्यबोधाय सामान्यप्रक्रिया सया ॥
 अ इ उ ष अ कृ क । ए ओ ज ऐ षो च । ह य र व ट् । ल ञ् ।
 म न स ङ ण न । भ ङ ज । घ ढ ध प । य ज ष ग ङ् द भ् ।
 म फ ङ ठ थ । च ट त व् । क प य् । श ष म र् । ह ल ।
 इति प्रत्याहारसूत्राणि । अलङ्कार । उपदेशेऽप्यं हलिन् स्यात् ॥ इत्यादि ।
End. एकैकमक्षरं वृत्तमौचित्यदुर्भावेऽपि अद्वय्यादिकर्मिष्यते एकैकम्भे देहि ।
 मधुमेण प्रहृष्टो यथेष्टमनेकधा प्रयोगोऽन्यायमिदः । इति द्विवेद्विप्रक्रिया ।
 समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । संज्ञासमिश्रशब्दश्रुतकारतिङ्गलङ्कारकोशप्रत्ययकारकविभक्तिमसामतचित्द्विवेद्वि-
 प्रक्रिया/क्षकं व्याकरणं । समिश्रशब्दान्तर्गतमेव पल्लवलप्रकरणं । नृपते यदेतद्ग्रन्थप्रणेता
 वसुप्रहाराजः वसुप्रक्रियत्यपरनामकः गङ्गासाम्भगतभराकोशपासवास्य आसीदिति ।

No. 333. सामायकटौकावार्त्तिकम् । Substance, country-made paper, 15x7 inches Folia, 21. Lines, 24 on a page. Extent, 1890 Shlokas. Character, Nāgarī. Date ? Place of deposit, Dīnmaṇḍalā-cārya Mahārāja Bālacandra Śūri, Benares City. Appearance, fresh Prose. Correct

Beginning.

बीबीतरागाय नमः ।

अथ सामायिकटीकावार्तिकं लिख्यते ।

परिक्रमाभि भन्ने हरिया वक्ष्याएं विरचयार कथामुते चर गमचं
निगमणे ठाणगमणे चक्षमणे पाणुगमणे विष्णुगमणे हरिदुगमणे इत्यादि ।

End.

जिनेचरदेवका जुगुपहे केवलदर्शनकेवलज्ञानम् ति किन्नारे प्राप्ति होय ।

Colophon.

इति बीशाखानुसारधीनाष्टनं भयानां मुक्तिदं सामायिकं सर्वकर्म-
क्षयार्थं शास्त्रमङ्गलम् ।

विषयः । जनानां सर्वपापक्षयकारकमोपदेशः ।

No 334. सामुद्रकं । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folio, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 120 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Mayamansing, Parganā Atiyn, Post Jāmurki, Gāma Hālāiyā, Paṇḍita Gurudāsa Vidyāratna. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning.

ॐ नमो गणेशायः ।

आदिदेवं प्रख्यादौ सर्वज्ञं सर्वदर्शिनं ।

सामुद्रकं प्रवक्ष्यामि सौभाग्यं पुरुषस्त्रियः ॥

कीदृशः पुरुषो रम्यो निन्द्यो वापि कथं भवेत् ।

कन्या वा कीदृशी रम्या गर्हिता वापि कीदृशी ॥

नारद उवाच ।

शृणु कन्य प्रवक्ष्यामि सामुद्रेण यथोदितं ॥ इत्यादि ।

End

यथा कण्ठौ तथापादौ बाहुजङ्घे तथैव च ।

एवं सुखदययुना कन्या लक्ष्मीलक्ष्मिणी ॥

भाष्येनैव च लोकैस्त्रिन् लभते च तथाविधां ॥

उभयोर्लोकं प्रीतां नारीपुरुषयोरपि ।

शुभाशुभाभि कार्याणि लक्षणानि तथैव च ॥

Colophon.

इति सामुद्रकं समाप्तं ।

विषयः । लक्षणहारिण कौपुत्रयोर्भाग्यनिरूपणं ॥

No. 335. सायंप्रातर्होमप्रयोगः । Substance, country-made paper, 9 x 5 inches. Folia, 5. Lines, 8 on a page. Extent, 70 slokas. Character, Nāgara. Date ? .Place of deposit, Late Babu Hariścandra, Benares City. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ।

देवकालो मृता सायमग्निहोत्रं पयसा होयति । प्रातरग्निहोत्रमिति प्रातः
गात्रैपत्यं प्रज्वाल्य दक्षिणाग्निमानोय उद्धराच्चवनीयं । देवं तादेवेभ्यः विद्या-
उद्धरयामि ।

End.

हरिर्होत्रं ता सूर्योत्थोतिवमश्च + + + काशुपद्वये तेन पूर्णवत् + + +
ज्ञातं वये + + + इत्यादि विष्णुस्मृत्याक्त समानम् ।

Colophon.

इति सायंप्रातर्होमप्रयोगः ।

विषयः । सायं प्रातर्होमविधिकथनम् ।

No. 336. सारसंग्रहः By विश्वनाथ । Substance, palm-leaf, 15 x 1½ inches. Folia, 169. Lines, 4 on a page. Extent, 2000 slokas. Character, Nāgara. Date ? .Place of deposit, Puri, Rājagopāla Maṭha, Mohanta Śrī Raghunandana Rāmanija Dāsa. Appearance, fresh. Generally in verse. Incorrect.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ।

यस्यार्कचन्द्रद्वजा नयनानि यानि

पितं कफक्ष शमयत्यवलोकनेन ।

लोकचर्यौजननपालाजिभाशक्तेतुः

कुर्व्याचुभं चिनयनः स सदा नराणां ॥

× × × ×, ।

प्रयोगाक्षैर्विश्वनाथः कुरुते सारसंग्रहं ॥

दोषाः प्रकृतयो वक्षिदुष्टाः स्मृत्यवनं वयः । (?)

देवकालौ तथा साम्यमाचारो भेषजानि च ॥

यन्मणि सञ्ज्ञा नित्यं × × × × । (?) इत्यादि ।

End.

गा × कफे विप्रे पूर्णं नारा च सञ्ज्ञितं नाराचपूर्णं ।

कश्चनं चरपापीतं गुणो × × × ।

सोऽत्र पक्षं धनीभूतं विदुषैश्चैवसंयुतं । (यत परं कश्चित्)

विषयः । गन्धकद्रुदि-रसद्रुदि-सौषादिधातुगुणादि-कल्पतरुस-वासोदित-सञ्ज्ञा-ग-
न्धार्द्रुत-नाराचर्षूदीदिनावाविषभेजविषयकवचनानि ।

No. 337. सारस्वतभाष्यटीका (पदचन्द्रिका) By गोविन्दाचार्य ।
Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 169. Lines, 5 on
a page. Extent, 1700 slokas. Character, Bengali. Date, Śaka 1707.
Place of deposit, Elanga riā Tahgail, Babu Nilakamala Bhattachāryya,
Zemindar. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमः सरस्वत्यै ।

धातोः । 'धातोरित्यधिकृतं वेदितव्यं । अतज्ज्ञं ये वक्ष्यन्ते ते प्रत्यया
धातोः परे भवन्ति' । भवति भवतः भवन्ति । कर्ता कर्तारो कर्तार
इति । धातोरिति प्रथमान्दानुकरणं पञ्चम्यन्तं पदं अतज्ज्ञं अतः पश्चात् ये
प्रत्यया वक्ष्यन्ते ते धातोः परे भवन्तीत्यर्थः । अतश्च "अतज्ज्ञं अते
श्रुते द्वादशाक्षो विधीयते" इति ॥ इत्यादि ।

End.

इह अथयने अस्मै सौ परे वा गौः अथगौष्ठ पञ्च अथेष्ट दिवा-
दाबद्धरादेय अजगती अस्मै वीः गुणः × × ॥

Colophon.

इति श्रीगोविन्दाचार्य-विरचितायां सारस्वतभाष्यटीकायां 'पदचन्द्रिका-
यासांख्यतिष्ठतः पादः समाप्तः । श्रीचरितः । शकाब्दाः १७०७ ।

विषयः । सारस्वतभाष्यस्य स्पष्टीकरणम् ।

No. 338. साहित्यदर्पणलोचनम् । Substance, palm-leaf, 12×2 inches.
Folia, 143. Lines, 5 on a page. Extent, 2860 slokas. Character, Uriā.
Date ? Place of deposit, District Puri, pargana Rāhan, grāma
Jagannātha Vidyādhara pura, Paṇḍita Rāmeandra Miśra. Appearance,
tolerable. Generally in prose. Correct.

Beginning.

प्रथममि परां देवीं सुखाधारस्तोदयां ।

यद्विषयमिमं कृतुं प्रपद्यं परिचक्षते ॥

सासीत् कृषिस्तुलनासीत्सुखाधारस्तोदयां ।

विषयविषयविषयविषयविषयविषयः कृती ॥

यद्येवभाषारमयीभुजः साहित्यविद्यार्थवर्धनार्थः ।

ध्वजध्वनिप्रौढधियां पुरोगः श्रीविश्वनाथः कविचक्रवर्ती ।

सत्पाक्षरः सुबोधार्थः प्रध्वजसोपेक्षुषः ।

साहित्यदर्पणो नाम धन्यकोन विनिर्दिष्टः ॥

पारं साहित्यविद्याभ्येर्गुं वाञ्छन्ति ये जितौ ।

कतिरेषा तरिकेषां विश्वनाथसहाकदेः ॥

श्रीशिवेयालङ्कारतत्वं सत्कविसम्मतं ।

यदीहासि तदन्यत्र यत्रेहासि न तत् कवित् ॥

अस्य सत्कविवाग्म्युक्तजीवानो कतिनां मुदे ॥

मया विधीयते टीका दुर्व्यासार्थविबोधिनी ॥ इत्यादि ॥

End.

एतयोः कुलकादिबन्धवाङ्म्यादीर्वैषम्यसरचना विवक्ष्यते ।

इति साहित्यदर्पणलोचने नवमः परिच्छेदः ।

द्वितीया चदतिशयोक्तिरसु किमलङ्कारान्तरकल्पमया

अतः परं खण्डितं ।

विषयः । साहित्यदर्पणस्य व्याख्यानं ।

No. 339 साहित्यदर्पणटीका (प्रभास्फूर्तिनाम्नी) By लोकनाथदीक्षितः
Substance, palm-leaf, 15x1 inches. Folia, 88 Lines, 7 on a page.
Extent, 1850 slokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit,
Dāmodarapura Śāsan, Zilla Puri, Paṇḍita Sadāsiva Kāvyaakauṭha.
Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning

श्रीगणेशाय नमः ।

ब्रजजनपतिनामां केलि कौतुहलं यो

युगपद्गुणभूषिर्निर्मितानेककायः ।

त्रितजनभवदुःखच्छेदानन्ददायी

स मम भवतु भूयै शीरपाशोपिशायी ॥

श्रीगोपीनाथगुणनिर्मितां दर्पणप्रभां ।

आलोच्य लोकनाथेन प्रभासुर्निर्विकृष्यते ॥

धन्य इति । रचनाविशेषविशिष्टं वाक्यजातं धन्यः । आरम्भः प्रथम-

प्रहसिः चत्वारशोपलक्षितः काण्ड इत्यर्थः । इत्यादि ।

End. तर्क्षं अनारोपितं रूपं सुखं अनायासेन श्रीः सुखीः प्रथितः प्रख्यातः ।
 शास्त्रार्थज्ञानिजकरुणौ निर्विशेषा + + + ।
 मत्वा मत्वा प्रतिदिनमयं याचते स्त्रोक्तनाथः
 गोपीनाथप्रपिहितदिग्वा जायमाने मदीये
 धन्ये दोषोदरपरमिकं मानसं स्यात् शुभं वः ॥

Colophon. इति श्रीश्रीकनाथदीक्षितकृतौ साहित्यदर्पणप्रभासुक्तौ दशमः परिच्छेदः ।
 समाप्तोऽयं धन्यः ।
 विषयः । साहित्यदर्पणस्य आख्यानं ।

No. 340. साहित्यरत्नाकरटीका By कृष्णमिश्र । Substance, palm-
 leaf, 12×2 inches. Folia, 112. Lines, 9 on a page. Extent, 6048
 slokas. Character, Uriā. Date ? Place of deposit, District Puri,
 pargana Rāhan, grāma Jagannātha Vidyāharapura, Paṇḍita Rāmacandra
 Mīra. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ।
 नामाशास्त्रविशारदो द्विजवरो यो रामनामा मन्त्रात्
 यन्वा कौस्तुभस्त्रावलीचिमकरः प्रादुर्भवत्युत्कले ।
 कल्पलतामयावजः कविमुधोः साहित्यरत्नाकर-
 आलङ्कारसुधाकरास्त्रमणः आख्यासमाख्यात्ययो ॥
 विघ्नध्वंसपूर्वकसमाभिलाषच्छिन्नं प्रति विघ्नध्वंसमात्रं प्रति वा मङ्गलस्य
 हेतुनायाः सिद्धत्वात् धन्यादौ शिष्यशिक्षार्थं तदुपनिबन्धनाच्च + +
 + + + आङ्गिरेदित्यादि इत्यादि ।

End. एवमन्येऽपि शब्दालङ्कारा इति दिक् ।

Colophon. इति श्रीकौस्तुभकृतिलोकसन्धानसोपाध्यायकल्पमिवलतायामलङ्कारसुधाकर
 समाख्यायां साहित्यरत्नाकरटीकायां शब्दालङ्कारनिरूपणा पट्टौ कौस्तुभौ ।
 विषयः । साहित्यरत्नाकरस्य आख्यानं ।

No. 341. प्रौढमनोरमाटीका By हरिदीक्षित । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 540. Lines, 10 on a page. Extent, 16.200 slokas. Character, Nāgarī. Date . ? Place of deposit, Patna City, Sanskrit-saṁjivani, Paṇḍita Jayanārāyaṇa Bāṛpeyi. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ।

शेषविभूषणमौक्तं शेषशेषाच्छाभाय ।

दातुं सकलसमर्थं फलमौक्तं यत्कृपादृष्टिः ॥ इत्यादि ।

End.

रतेन इन्द्रे चेतस्य समुदायसर्वनामसंज्ञानिषेधकत्वं प्रथममिदं शेषमेव उपपत्तौ समर्थो निर्देहो + + + मन्दोक्तमपाच्छं ॥

Colophon.

इति श्रीमद्भोजिदौक्षितपौत्रेय श्रीरश्मिदीक्षितकृपानुना हरिदीक्षितेन कृते शब्दरत्ने सुवन्नापादः समाप्तः ।

विषयः । भोजिदौक्षितकृतपौढमनोरमायाः सिद्धान्तकौमुदीटीकाया व्याख्यानं ।

No. 342. सिद्धान्तसङ्गावली (खण्डित) By अक्षिसिद्धनाभमिसिद्ध । Substance, Teḍetpatra, 11½ × 1½ inches. Folia, 53. Lines, 4 on a page. Extent, 543 slokas. Character, Bengali. Date . ? Place of deposit, Puri, Sāṅkara Maṭha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning.

गणपतये नमः ।

सौपीयुडिगतः प्रदक्षिणपथं कृत्वा समानुमुदा

गोप्या मोदकभक्षणं परतदन्तावली यो दधे । (?)

+ + + + +
+ + + + +

नन्दनन्दनतां सपत्न्यपदे भङ्गा च भङ्गायते

बालो बालसभाजनेन विधिना प्रगाम् सञ्जाकान्ता ।

दक्षिणे मदनहिषः + + + + +

अथाक्षीकृतः कषीकृतवलयो देवो कृष्णनीपतिः ॥

यो रामो ब्रह्मसक्तो निश्चितधाम् सचं कुरुषां प्रभु-

र्कः कृत्यो गिरिराजसम्बरगिरिं वामेन + + + + + ।

+ + + विधाय गिरसि प्रारब्धगीर्हेषुना

सन्देशाद्गुण + १ मोक्षजननीं सिद्धाकारावलीं ॥

ननु प्रत्यक्षैतन्मन्त्रावलिना विद्याविषयकताद्वया + + + + +

कारणमिति ते सन्त तत्र च नाविद्याजीवाश्रया + + + इति प्रतीतेः

इति चेदित्यादि ।

End

तत्र श्रवणादीनां सङ्गदनुष्ठानमात्रेण किमर्थं फलं न सम्भवतीति न
वक्तव्यं यावता फलोत्पत्तिश्चावदनुष्ठानं कर्तव्यं यद्यपि जीववचन्यादित्यत्र
दृष्टफलस्य तत्फलनिष्पत्तेः सङ्गदनुष्ठानेनासम्भवात् पुनः पुनरावृत्तिं
क्रियते इदम् ।

Colophon.

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्रजकाचार्य-श्रीमदनुभवात्म्यपुरुषपादशिष्यनामि-
षिद् बलभद्रमिश्रेण विरचितायां सिद्धाकारावल्यां साधननिरूपणं नाम
तृतीयोऽध्यायः ।

विषयः ।

समन्वयनिरूपणं नाम प्रथमोऽध्यायः ।

अविरोधनिरूपणं नाम द्वितीयोऽध्यायः ।

साधननिरूपणं नाम तृतीयोऽध्यायः ।

No. 343. सुन्दरीरत्नावली or सौन्दर्यरत्नावली । Substance, country-
made paper, 8x3 inches. Folia, 64. Lines, 6 on a page. Extent,
750 slokas. Date ? Place of deposit, Sākrañ, vid Tangail,
Bahr Bijaya Siphu Dāsagupta Appearance, old. Verse. Generally
correct.

Beginning.

नमः परमदेवतायै ।

एकदा मन्त्रवर्षाद्य वटपत्रे लिखिष्य च ।

त्यक्त्वा च जाऋवीतीरे प्रयागे मिजमन्दिरं ।

इदं वटवृक्षे च यकां रासां मनोहरां ।

का त्वं बालो तरोर्ध्वे लीलिता सम भाव्यतः ।

आलिङ्गनेनैव हृदयामन्दं जनय भविषि ॥

देवुषाच । तिष्ठ तिष्ठति चे मुदं खिरचिर्न कुदस्य ते ।

किमर्थं त्यक्तमन्त्रस्त्वं तद्वदस्य मदपतः ॥

शिष्टवशाच्च । सम्यगनुष्ठितो मन्त्रः शिवोक्तविधिना मया ।

पुरश्चर्याशतं कृत्वा न च किञ्चित्कलोदयः ॥

शरीरञ्च यतो नष्टं विरक्तो ज्ञान्यसार्धने ।

अतोऽहं त्यक्तमन्त्रोऽपि का त्वं मे वद सुन्दरि ॥

इति युक्ता शिशोर्वाक्यं जननी सुदयावती ।

सत्यं कृत्वा शिशौ प्राञ्च ईषदास्त्युता सती ।

इष्टाहं तव-सुद्धाया नदाहं तव कर्मणा ॥ इत्यादि ॥

End. अहं वेदि समयेण मानवोऽपि कथित् कथित् ।

अस्त्वहं संनिधः पुण्याकारिण्यमि कलौ युगे ॥

Colophon. इति श्रीसुन्दरीरत्नावल्यां जगन्नाथकविद्विशिष्ट-संवादे शरत्कृत्यवर्ण-
नाम पञ्चमः पटलः ॥

विषयः । जगन्नाथ कविद्विशिष्टे साधनस्योपदेशप्रदानं, तत्र शरदि देवीपूजन-
सिद्धिर्भवतीति कथनं, शरत्कालीनदेवीपूजनस्य विधिकथनपूर्वकं अपमन्त्रमहादिनिरूपणं ।

No. 344. सुवेरप्रश्नः । Substance, country-made paper, 8½ x 1
inches. Folia, 14. Lines, 9 on a page. Extent, 196 slokas. Character,
Nāgari. Date, Sam. 1823. Place of deposit, Pat. Śaṅkara Maṭha, Ma-
dhhusūdana Tirthasvāmi. Appearance, old. Verse and prose. Generally
correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । *

अवयदेत्यादिके वर्षाशतुर्भिर्भाषितः पुरा ।

सरस्वत्या सुवेरप्रश्नोऽभीष्टज्ञापकः सदा ॥

अ व य द इत्यक्षरचतुष्टयं पाशिकापात्रे लिखितं सरस्वत्याः पूजनं

देवतामन्त्रेण पाशकं सप्तभिर्मन्त्रितं कार्यं चिकनीयं जपति मन्त्रं ।

ॐ विपुरसि × × × × × स्वाहा ।

अ अ अ भोः एकैकं शृणु तव हृत्तमेकजगदीश्वरस्य शत्रुवञ्छलं

जगदीश्वरकेन शत्रुक्षयो भविष्यति तव शत्रुकार्यमपरं च सर्वं सिध्यति

वापारादि सर्वं कार्यं हस्तं आगमिष्यति तव सन्देशो नास्ति । इत्यादि ॥

End. द व च भो प्रच्छक शृणु । तया चिन्तितं कार्यं श्रुत्वेदितं कष्टसाधं
तव गच्छतः परोक्षेऽपि वादं कथयन्ति मयदमिदं जातं त्वं कुत्रापि गमनं
वाच्यमि तव गते सति किञ्चिच्छुभं किञ्चिदशुभमधुना तव मन्त्रानुद्देशो
वर्धते इददेवतायाः पूजां कुरु तेन शुभं कल्याणं भविष्यति ।

Colophon इति श्रीमन्नारायणपितं (?) सरस्वत्या प्रोक्तः सुवेरप्रक्रमः समाप्तः ॥
मार्गे चतुर्गृहदिने सितपञ्चयुक्ते
रामहिनाशशिवत्सर इन्दुवारि ।
पुस्तक्यन्तर्लिखितं प्रथमाध्यायसंस्कारो-
वाच्याप्रसिद्धिगिरिधार्यश्रममुत्तं वै ॥

विषयः । शुभाशुभजिज्ञासोरवयदैतिवर्ण्यचतुष्टयस्याहतिविशेषेण शुभाशुभविवेचन-
मित्यनुमीयते ॥

No. 345. सूर्यपूजापद्धतिः । Substance, country-made paper, 13x3 inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent, 80 ślokaś. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Medinipur, Post Gaḍaverī, grāma Khanveḍā, Bahu Baikunṭhātha Cakravartī. Appearance, toler-
able. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः सूर्याय ।
अथ सूर्योत्तमं ।

कृतमित्युक्तयो यजमानः प्राङ्मुख आचम्य विष्णुं कृत्वा आसनशुद्धा-
दिकं विधाय गन्धपुष्पादिना गुहं विष्णुं नत्वा प्रक्षाल्य ब्राह्मणार्थं सम्यग्य
स्नानिवाचनपूर्वकं संकल्पं कुर्यात् । यथा कुशतिष्ठकस्तुतितजल-
पूर्वताद्यादिपात्रं गृहीत्वा तत्र गन्धपुष्पादिकं दत्त्वा ॐ सूर्यः सोम इति
पठित्वा ॐ गङ्गाद्यादिना तैर्धमावाह्य ॐ तत्सदित्युच्चार्य अद्यासुकमास्य
सुकपले असुकगोचः श्री असुकदेवशर्मा रेचिकारोग्यधनधाम्यपारलौ-
किकोत्तमस्थानप्राप्तिकामः सूर्योत्तमसहं करिष्ये इति संकल्प्य । इत्यादि ।

End. आदित्य भान्तर रवे भानो सूर्य दिवाकर ।

प्रभाकर नमस्तेऽस्तु सर्वान् पापान् विमोचय ॥

इति मन्त्रोच्चारित्यं विष्णुरूपं विधाप्य पुष्पाङ्गलिं दत्त्वा प्रचमेत् । ततो-
यथावन्ति मन्त्रं जप्त्वा अष्टोदकेन जपं समर्थं कथां श्रुत्वा दक्षिणं दत्त्वा

संस्मृतवचनं कृत्वा चमस इत्यनेन विस्मृतं वैत् । निर्माद्यपचनं गिरसि
न कुप्यात् । सदृशं तन्निर्माद्यं शरीरे न तु धारयेदिति वचनात् ॥

Colophon. इति सूर्यपूजापद्धतिः समाप्ता ॥

विषयः । सूर्यस्य पूजाविधिकथनम् ।

No. 346. सूर्यव्रतम् । Substance, country-made paper, 13½ × 8 inches. Folia, 11. Lines, 6 on a page. Extent, 176 slokas. Character, Bengali. Date . . . . . Place of deposit, Zilla Medinipur, Post Gadvetā, grāma Khunvedā, Babu Vaikunṭhanātha Cakravartī. Appearance, fresh. Verse Correct . . . . .

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः । अथ सूर्यव्रतकथा ।

उदयगिरिसुपते भस्करं पद्मचक्षुः
निखिलभवननेत्रं रत्नं तपोमयम् ।
तिमिरकरिन्दुमन्त्रं बोधकं पद्मिनीनाम्
सुखरसमिवन्द्यं सुन्दरं विमलदीपम् ॥
स्वयं ज्ञेयम् ।
कथितं भवता सूर्यं स्वतः तच्छास्त्रकोविद् ।
धर्माच्च बद्धं प्रोक्तां व्रतानि बद्धविस्तरम् ।
इदानीं श्रोतुमिच्छामः सूर्यव्रतकथां शृणु ।
कथय । पर्यायविष्टं यथाबद्धमुवाच ॥ इत्यादि ।

श्रीकृत उवाच ।

End. यतदुष्माकमालासमाख्यां पुण्यं शृणु ।
जगत्सत्यजगदाधिपदस्यासौ ज्ञातव्यम् ॥
सूर्यं पातयितुं हृष्टः यस्यापि सूर्ये नरः ।
आख्यातव्यमेव भक्त्यैव भविष्यति ॥

Colophon. इति श्रीबालदित्यसंहितायां श्रीविष्णुप्रपञ्चं श्रीकृष्णार्जुनसंवादे सूर्यव्रतं
सम्पूर्णम् ॥ ॐ सूर्याय नमः ।

या केलिच्युतकेशलेखविषयां शय्यां न वेष्टे पुरा
या यागान्नरसंगतार्ककिरणद्योतादपि ज्ञायते ।

स्य निदुरकाष्ठवृत्तचित्ता दस्यत्कराज्ञाननां
क्षराद्या मयसा प्रियस्य भजते क्षेत्रस्य किं दुष्करं ॥

विषयः । श्रीकृष्णत् अञ्जुनस्य सूर्य्यगतस्य फलादिप्रवणं ।

No. 347. स्कन्दगीता । Substance, country-made paper, 13 x 5 inches. Folio, 35. Lines, 9 on a page. Extent, 630 slokas. Character, Nāgarī. Date, Sāmpat 1905. Place of deposit, Benares City, late Babu Haris-
candra. Appearance, new. Verse Correct

Beginning.

नारद उवाच ।

कार्तिकेय महाबाहो शिवस्य शिरिजापतेः

पूजनस्य विधिं ब्रूहि येन शम्भुः प्रसीदति । स्कन्द उवाच ।

End.

आश्रया त्वां समिप्येवं नरनारायणाश्रयं

आश्रुहि त्वं सदा मात दुष्कं विष्णुप्रसादनः ।

Colophon.

इति श्रीस्कन्दगीतासूत्रनिघन्तुः शङ्खविद्यायां स्कन्दनारदसंवादे दशमो

ध्यायः समाप्तः शुभमस्तु । सन्मत् १९०५ ।

विषयः । प्रथमतः लिङ्गपूजाफलकथनं ततः शङ्खविद्याकथनम् ।

No 348 काम्मनकायाश्चैनाथचरित्रम् By अभयदेव । Substance, coun-
try-made paper, 14 x 5 inches. Folio, 7 Lines, 5 on a page Extent, 70
slokas. Character, Nāgarī Date ? Place of deposit, Benares City,
Dinmandalācārya Mahārāja Vālacandra Sūri. Appearance, new Prose
Correct.

Beginning.

अथ तिष्ठयथवरकायचरित्रम् अथ जिनप्रथमस्तोत्रे,

अथ तिष्ठयथकायस्तोत्रं दुरियक्ष्मिकेभिरि ।

तिष्ठयथजनश्रितिक्रियाय भुवनसयसामिय,

कुण्डसुसुहारे जिनेस पास अक्षयय पुर दिक्षिय ॥

End.

शुद्धिवरसिद्धि अभयदेव विष्णवर अमिन्विद्य ।

Colophon.

इति श्रीकाम्मनकायाश्चैनाथचरित्रम् ।

विषयः । अभयदेवस्तुतिविरचितपाश्चैनाथस्तोत्रं ।

No. 349.* खानचन्द्रिका By खानन्ददेव । Substance, country-made paper, 12 x 5 inches. Folia, 9. Lines, 10 on a page. Extent, 200 slokas. Character, Nāgarī. Date, Samvat 1876. Place of deposit, Benares City, late Babu Hariścandra. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

यस्मिन् प्रसङ्गे किञ्चिन्मुण्डपि वक्षो विकासः लभतेऽचिरम् ।
तज्ज्ञानरूपं गिरिजादेवं शिवं शिवायै च नमामि नित्यम् ।

End. खननविबुधाख्येन यौगदुःखचतुना ।

योऽत्र नमः कृतस्तेन प्रयत्ना गिरिजापतिः ॥

इति श्रीमद्भिवेदिउद्भवाम्बुज द्विवेदिखननदेवविरचितार्था चन्द्रोद्भव-
पहतौ हस्तौयकषिकापहतिः ।

Colophon. इति यापदवाक्प्रमाणज्ञानद्विवेदिः उद्भवाम्बुजद्विवेदिः खननदेववि-
चिताः खानचन्द्रिकापहतिः समाप्तः ।

विषयः । खानादिविचारः ।

No. 350. खानविधिः By श्रीदेव । Substance, country-made paper, 11 x 6 inches. Folia, 33. Lines, 14 on a page. Extent, 858 slokas. Character, Nāgarī. Date, Samvat 1801. Place of deposit, Benares City, late Babu Hariścandra. Appearance, new. Prose. Correct.

श्रीगणेशाय नमः ।

Beginning. अथ नित्यधनस्यैतिकसंख्या लिख्यते । तत्रा + + + विभक्तयः
द्विवस्य चतुर्थे भागे सदसोमयकुण्डलिकाकनदुर्लभाभागेपुण्यवज्रयुग्म
+ + + पाचादीनि खानापकन्यायादाय नदीदेवखानतङ्गाद्यादु-
काशयं गत्वा खलेन तट प्रकाशयेद्द्विसोमयादीनि प्रथक् प्रथक् स्थापयेत् ।

End. तदङ्गो तन्नामधेयं सन्निवेशकारको पूजनं, अथवा वेदाङ्गविषयदोक्तानु-
सारं देवतार्थेन कुर्यात् । इति देवार्थेनम् ।

Colophon. अग्रिमिन्-महाठ-स्थपित-महायाज्ञिक-श्रीदेवकृत- खानविधिः । मन्त्र
१८०१ ।

विषयः । वैदिकखानादिविधिः ।

No. 351 स्वयम्भूदेवचरित्रम् । Substance, country-made paper, 9×12 inches. Folia, 15 Lines, 23 on a page. Character, Nagāra. Date, Sāmpat. 1940. Place of deposit, Kailādeva Māṭha, Hātua, District Chāprā. Appearance, new. Verse, Generally incorrect.

Beginning. श्रीसते महाकृष्णाय नमः ।

इष्टोऽज. सनकादिभिर्मुनिवरोयोगस्य सूक्तं गतिं ।
चेतसाविष्टे गुणेषु च गुणाभेदः + + + + +
भिन्नाभिन्नमतं विधाय च ग्रुभं ज्ञानं स्वभक्तैरहं
धर्मं भागवतं मनुं बहुश्रुतिं श्रुत्वा श्रुत्वाः कृता
ज्ञानं वैदिकमप्रदायानुगतं सात्त्विकमिष्टाभिध
तापानां शमनात् सत्त्वरभनाई ? सधर्मं श्रीपति ॥ [?]

End. श्रीधर्मदेवपादार्कं स्वभूषणं स्वयम्भूतम्
संसारतापशान्त्यर्थं बुद्धौ संधारयन्निशं ।
धर्मं सच्चानं युतिसारगम्यं मुक्तं पश्यं [?] पुष्पकोत्तमाख्य
ददन्निजेशः स्वदयावशेन श्रीधर्मदाता जयति स्व देवः ।
वन्दे द्वादशदेशनिर्मितयथायोगोर्द्धपुष्टिस्थिति
वाक्त्रं विभक्तमङ्गमपरिद्वरोक्त प्रसन्नाननम् ।
वास. गुरुतर वमानसनिश संसारतापपञ्च
वक्त्राभिमरीचहासतुक्तमोदासभिराम गुण ॥

Colophon. इति श्रीस्वयम्भूदेवचरित्रे पञ्चदशस्कन्धव्यासः ॥ सवत् १९४० ।

विषयः । चरित्रमहाकाव्यम् । तुलसीदासकाव्यम् । तुलसीदासविषयिकाव्यम् ॥
स्वयम्भूतलक्षणलुप्तिकाव्यम् । लक्ष्मण स्वयम्भूतो गुरुपदेशिकाव्यम् । प्राप्तिवैष्णवधर्मज्ञानस्वभूतो
द्विभिन्नयाविकाव्यम् ॥

No. 352. स्वयम्भूदेवचरित्रम् By आनन्दचान् । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 4 Lines, 16 on a page. Extent, 240 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Puri, Śāṅkara Māṭha. Appearance, old. Prose, Generally correct.

- Beginning** ॐ विष्णुतविविधोपाधिधाधिबोधैकश्रुतैः ।
 प्रीतये परमानन्दपुत्रेण नमः ॥
 स्वरूपाख्यं स्वरूपविषयं प्रकरणं प्रतिपत्तिकौर्षुरधिकारिणो ज्ञेयापादेय-
 विवेकार्थमनर्थहेतुं पुरुषार्थहेतुश्च प्रथमं गृह्णाति । अनाकर्म्यं इति ।
 इत्यादि ।
- End.** तदेवमनर्थतरेतुजिज्ञासतु पुरुषार्थतरेतुजिज्ञासतानेन भवतेति प्रकरण-
 निदं श्रोतव्यमिति भावः ।
 • ज्ञेयादेयाभिधानादो यस्मिन्नर्थो न गाह्यते ।
 • त प्रत्यक्षं परमानन्दपुरुषोत्तममाश्रये ॥
- Colophon** इति श्रीपरमहंसपरिनिर्वाणकप्रार्थनोद्भूतज्ञानन्दपूज्यपादगण्य श्रीभगवदा-
 नन्दस्नानविरचित स्वरूपविवरणं समाप्तम् ॥
- विषयः ।** श्रविद्याजनितसमारण्य स्वरूपनिर्दपकप्रत्यक्ष आख्यानम् ।

No. 353. हंसद्वतटीका By पुरुषोत्तमसमिध । Substance, palm-leaf,
 12 x 2 inches. Folia, 121 Lines, 7 on a page Extent, 3872 slokās.
 Character, Uriā Date ? Place of deposit, District Purī, pargana.
 Rāhan, grāma Jāgannātha Vidyādhara-pura, Paṇḍita Rāmacandra Mīra.
 Appearance, old Prose. *Generally correct

श्रीकृष्णाय नमः ॥

- Beginning** कापि पुरुषः मे सम हृदि मनसि स्फुरतु प्रकाशोभवतु इत्यन्वयः
 कोपीत्यनिर्दृष्टत्वेन विशिष्टाशङ्कनिर्बन्धनता स्फुटिता किविशिष्टः दृक्कलं
 विधातुः दधन् दृक्कलं किविशिष्टं दक्षितं पितृं यद्वरिताकं पीतवर्णवक्त्रं
 गौरिकनिर्दग्गः तस्य या द्युतिः तां हरति अनुकरोति जयति तद्योक्तं
 हरितालं धातुभेदे स्त्रीदृष्ट्याद्योमरेकयोः इति मेदिनी ।
 इत्यादि ।
- End** • प्रकृत्यां सदा हर्षः प्रसदः सदा रेतसि कक्षुर्थां गच्छे हर्षभदानयोरिति
 विश्वः ।
 • येषां शोषविहां विदुषणमिधनेशसिंकोऽज्ञानिकां
 यं वातोर्षपदार्थवैरतिरुधे रत्नीकृतं दूषणं ।

क्रमेण स मते + + निजगुह्याख्यामवैतसुतेः
 यज्येषां गुणविह्वलपि परं प्रीति यथौ नौमि तान् ॥ (?)
 अहं वीनरसिद्धभूपतिलकस्याभोचिसस्ये मया
 कालेनापि कृता यथायथमिति टोका सतां प्रीतयं (?) ।
 अस्यां यदादर्शलि विधुसवशाद् वा सम्यसाद् वा धमान्
 ग्राभ्य तत्तदमध्यमव निपुणैर्योचं नतः साञ्जलिः ॥

Colophon. इति श्रीपुष्पाक्षरमसिधिरचित्ता हंसदूतटीका समाप्ता ।

विषयः । हंसदूतयाख्या ।

No. 354. हनुमत्कवचं । Substance, country-made paper, 15 x 3 inches. Folia, 2. Lines, 3 on a page. Extent, 30 slokas. Character, Bengali. Date . Place of deposit, Zilla Medinipur, Post Gadvetā, grama Khunvedā, Babu Vaikunthanātha Cakravarti. Appearance, fresh. Verse. Correct

Beginning

ॐ हनुमते नमः । ब्रह्मावाच

अस्य श्रीहनुमत्कवचस्य ब्रह्मविरनुष्टुप्छन्दो हनुमान्
 परमात्मः देवता सावतात्मज इतिर्बोध्यं अञ्जनास्तुतिगणितरात्मन सक-
 नार्थमिदं विनियोगः ।

आयद्वाक्यदिवाकरद्युतिनिभ देवार्द्रपार्व

द्वेक्षप्रतिम प्रगल्भशम देहौघमान कचः

सुषोवादिसमस्तवानरयुत सुव्यक्ततत्प्रिय

महताकण्ठाचन पवनज पोताम्वरास्तुतः ॥

ॐ हनुमान् पूर्व्वं पातु दक्षिणे पवनात्मजः ।

पातु प्रतीच्यात्मजः पातु मागधपारगः ॥ इत्यादि ।

End.

या वारां निश्चिन्त्यपल्लसिवांस्तुतः प्रतापान्वितो

वैदेहीधनशोकापहरणः वैकुण्ठभक्तप्रियः ।

अस्त्राद्युज्जितराक्षसेश्वरमहादरपारशरी रणे

साध्वं वामरपुङ्गवोऽस्तु सदा चास्मान् समीरात्मजः ॥

Colophon.

इति ब्रह्माष्टोपुराणं हनुमत्कवच समाप्तम् ॥

विषयः । हनुमत्कवचकथन

No. 355. हस्तसङ्गोवनो B. मेघविजयगाथा । Substance, country-made paper. 11 x 5 inches. Folio. 24. Lines, 13 on a page. Character, Nagara. Date, Samvat 1874. Place of deposit, District Chāpra, P.O. Gopalgañja, Harapura, Jagadeo Paddita. Appearance, tolerable. Verse Correct.

Beginning

श्रीमद्विजय नमः .

श्रीमद्विजयपदप्रथमम् ध्यातुं सन्निव जिनदत्तम् ।

वृक्षप्रसन्नलक्षणयास्य, सत्ततां, वक्ष्ये ॥

श्रीनाभयः प्रभुर्जियान् सर्व्वती जगद्वेश्वरः ।

वन नाक्षयिका विद्या निर्दिष्टा भुवनवर्द्ध ॥ इत्यादि ।

End.

अनुष्णपभासपदीयां ज्ञेयां पद्यश्रुतीं प्रुव

यस्य सती प्रसादाच्च श्रेयः शीघ्रस्तु शाश्वतो ।

Colophon.

इति श्रीवल्लभश्रीवर्ग सिद्धिज्ञाने सङ्क्षोपाध्याय-श्रीमेघविजयगाथाक विरचित
सम्यक् । सखत् १८७४ ।

विषयः । वृक्षलक्षणादिनिरूपणम् ।

No. 356 ऊताश्रुन्युपहृत्ससृक्तभाष्यम् । Substance, country-made paper, 11 x 4 inches. Folio, 8. Lines, 11 on a page. Extent, 240 slokas. Character, Nagara. Date ? . Place of deposit, Benares City, Govinda Bhatta. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Beginning

सभागाय प्राविर्त्तनीभाय ..... राज्ञः स्वभाष्यां रोमशां अप्रीडुं सत्ता
परिचसन् अनुष्टुभाच्च ॥

आगधिता परिगधिता या अशोकैय जहन्ते । ददाति सद्य या दुरा
या श्रुतां भोक्ताऽगता ॥

भोक्ता भागयोग्या यथा, आगधिता आसमन्ताङ्गुलीता स्नेहिता इत्यादि ।

End.

* किमर्थमहमेव प्रपद्ये इत्युच्यते अंतं वर्णतः पक्षवदरसम रोहितं तथा
अदत्तं दत्तरहितमपि अदत्तं भक्षयितुं स्त्रीयज्ञान तत्त्वविनां तेजोबल
वैर्यविज्ञानधर्माभासपक्षकृ विनाशयितु इत्येतत् तदेवं लक्षणं अंतं
इति ।

Colophon. श्रीमद्भाषासुखाय नमः ।

विषयः ; कृतान्त्यपञ्चासस्तथाख्या । असम्पूर्णम् ।

No. 357. हेमचन्द्राकराण्डमुद्रिका By उदयग्रीलगणिका । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 128 Lines, 19 on a page. Extent, 99850 shlokas. Character, Nāgura. Date ? Place of deposit, Benares City, Dinmaṇḍalācārya Mahārāja Vālocandra Sāri Appearance, old Prose Correct.

Beginning. श्रीशारदा नमस्कृत्य + + + परस्मिन् हेतवे
हमवाकरवस्तुये लिख्यते मुद्रिका यथा
अर्थो प्रथमेति ।

End. आकारान्तवर्जितेभ्यः विकल्प कश्चिद्विच्छिन्ना, तन्मते दुःशासः दुर्धर्षः ।
दुर्धर्मः दुर्धर्मः दुर्धर्मः इत्याद्यापि + + + भवति ।

Colophon. श्रीशारदारमन्त्रे श्रीजिनवर्द्धनस्वरिपटे श्रीजिनवर्द्धनस्वरिपटोद्दयालुकार
+ + + श्रीजिनसागरस्वरिभिः उदयग्रीलगणिकानामाप्रवृत्ते परोप-
कारार्थं शिष्यजनसुखार्थं च कृतायां श्रीहेमचन्द्राकरमुद्रिकायां
पञ्चमस्याध्यायस्य तृतीयः पादः समाप्तः ।

विषयः ; जिनवाकरम् ।

No. 358 होमपद्धतिः By लम्बोदर । Substance, country made paper, 9×5 inches. Folia, 21. Lines, 12 on a page. Extent, 1000 shlokas Character, Nāgura. Date ? Place of deposit, Purī, Śaṅkara Maṭha. Appearance, bad. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ होमपद्धतिः ।

पुष्पातः प्राक्पुष्पो भूत्वा यजमानः कृतार्थकः ।

आज्यं त्रिष्टुप् कुर्यात् प्रतिष्ठां विधिवत् तथा ।

ईशान्यां सप्तलं कृत्वा प्रजायां स्वापनं ततः ।

वर्धनं क्षत्रिण्याश्वापनं कर्तव्यं तथा ।

व्यसनं स्थापनं कृत्वा सनाथं कुशकण्डिका ।
 वेदमन्त्रैः प्रतिष्ठाञ्च कुशस्थायिहयेत् पुराणम् ॥
 पुष्पमास्त्रादिभिः सन्धिं पूजयेत् भक्तिचयनः ।
 मुहूर्तनादिनैवेद्यां सर्वेष्वपि निवेदयेत् ॥ इत्यादि ।

End

कृतस्मृतस्य × × × नातिरिक्तं यत् कृतं तत् कृतमस्तु यत्कृतं तद्
 विष्णोः प्रसादाद् ब्राह्मणवचनात् सर्वं × × परिपूर्णमस्तु । ततो
 ब्राह्मणैः कुटुम्बजनैः परिहृतो भोजनं कुर्यात् ।
 दिवि भुवःस्वर्गेषु त्रयातेषु जातेषु षड्भोगेषु भूनादिषु च शान्तिं
 कर्तव्यम् ।
 चर्चनं विधिना यस्तु पञ्चपूजां समाचरेत् ।
 सर्वान् कामानवाप्नोति सर्वलोकैः सहायते ॥

Colophon.

इति श्रीलक्ष्मोद्भवविरचिता श्रीमपह्निः समाप्तः ॥

विषयः । पञ्चाषां शान्तिविधानकथनम् ।

No. 359. श्रीनारायणधनिधिः । By Nārāyaṇa Substance, country-
 made paper, 12 × 4 inches. Folia, 93, Lines, 11 on a page. Extent,
 2790 slokas. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Benares
 City, late Babu Hariścandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीगणेशाय नमः । श्रीगणेशाय नमः । श्रीगणेशाय नमः ।
 पाव मोदकपूर्वमाद्यकलमं सालाकपत्रं भुञ्जेत् ।
 विधायां शुचिनाममश्वत्थपत्रकाय सप्तशतैर्भ
 वन्दे सुषकवाह्यं गणपतिं त्रैलोक्यविनाशयिणम् ।

End.

यदशष्टशतचन्द्रं सकेन्द्रस्य भवेत्येतः,
 श्रद्धादानाद्यक कर्म दोलाश्लोकाप्रदायक ।

Colophon.

इति सप्तश्लोकापनामकमाध्यात्मनारायणविरचिते श्रीनारायणधनिधौ
 राजयोगाध्यायः ।

विषयः । श्रीगणेशाय नमः ।

